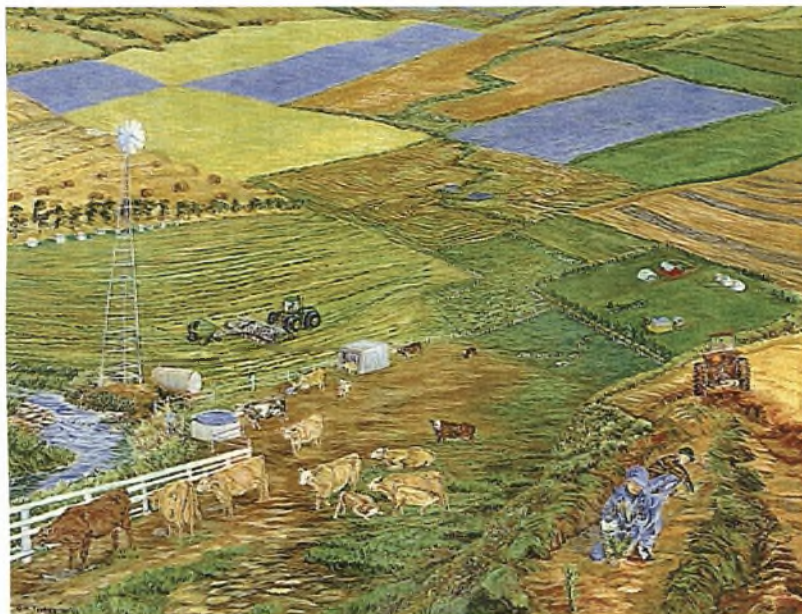

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΓΕΩΠΟΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ
ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΑΤΡΙΒΗ:
Φοιτήτρια: ΚΑΛΦΟΥΝΤΖΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ

ΑΠΟΦΕΙΣ ΚΑΙ ΣΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΗΝ
ΚΟΙΝΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ (Κ.Α.Π.),
ΜΕΛΕΤΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΛΑΡΙΣΑΣ – ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ

Συμβουλευτική Επιτροπή:

Αθ. Σφουγγάρης
Επίκουρος Καθηγητής
(Επιβλέπων)

Στ. Τζώρτζιος
Καθηγητής

Α. Χα
Αναπληρωτής Καθηγητής

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ & ΚΕΝΤΡΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ «ΓΚΡΙΖΑ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ»**

Αριθ. Εισ.: 5682/1
Ημερ. Εισ.: 21-08-2007
Δωρεά: Συγγραφέα
Ταξιθετικός Κωδικός: ΠΤ – ΦΠΑΠ
2007
ΚΑΛ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ευχαριστώ ιδιαίτερα τον κ. Αθανάσιο Σφουγγάρη, Επίκουρο Καθηγητή για την επίβλεψη της παρούσας διατριβής, καθώς και για χρήσιμες υποδείξεις, παρατηρήσεις και σχόλια που έκανε. Τον Καθηγητή κ. Στ. Τζώρτζιο και τον Αναπληρωτή Καθηγητή κ. Α. Χα που αποδέχτηκαν να συμμετέχουν στην τριμελή εξεταστική επιτροπή, καθώς και για τις υποδείξεις και παρατηρήσεις τους.

Επίσης, την Επίκουρη Καθηγήτρια κ. Όλγα Χριστοπούλου για τη συμβολή και τη δική της σημαντική βοήθεια, την Αλεξάνδρα Σολωμού, τον Θεόδωρο Τσιλιγιάννη για τη βοήθειά τους, την Αγγελική, τη Βασιλική, τη Μαρία, τη Σταυρούλα και τη Συμέλα για επιμέρους βοήθεια όταν χρειάστηκε.

Τέλος ένα μεγάλο ευχαριστώ στο σύζυγό μου κ. Νικόλαο Ρομφαία, στο γιο μου και στους γονείς μου για την υπομονή τους, την κατανόηση και την ηθική τους συμπαράσταση.

Χωρίς τη βοήθεια όλων αυτών η εκπόνηση της πτυχιακής μου εργασίας θα ήταν πολύ δύσκολο να ολοκληρωθεί ή θα ήταν εντελώς διαφορετική και χαιρόμαι που μου δίνεται η ευκαιρία να πω σε όλους ένα μεγάλο και αληθινό ευχαριστώ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	4
1. ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ.....	4
1.1. Η γεωργία και ο ρόλος του αγρότη.....	4
1.3. Ελληνικός αγροτικός τομέας.....	5
1.4. Το Διεθνές περιβάλλον και η σχέση με την γεωργία.....	7
1.5. Στρατηγική για την ύπαιθρο σε μια εποχή μεγάλων αλλαγών.....	8
1.6. Προβλήματα που αντιμετωπίζει η γενικότερη οικονομία της υπαίθρου.....	10
1.7. Κώδικες Ορθής Γεωργικής Πρακτικής.....	11
1.8. Κ.Α.Π. και Ευρωπαϊκή Ένωση.....	12
1.9. Διεθνείς προοπτικές και εξελίξεις στη γεωργία.....	19
1.10. Παγκοσμιοποίηση της γεωργίας.....	22
1.11. Η Ελληνική γεωργία στα πλαίσια της παγκοσμιοποίησης.....	23
1.12. Η συμφωνία του γύρου της Ουρουγουάης και οι διαπραγματεύσεις του γύρου της χιλιετίας.....	24
1.13. Η σύνοδος του Κανκούν.....	26
1.14. Agenda 2000 – Αναθεώρηση της Κ.Α.Π.....	27
1.15. Η πρώτη μεταρρύθμιση	29
1.16. Η ενδιάμεση μεταρρύθμιση.....	30
1.17. Η νέα Κ.Α.Π.....	34
1.18. Κ.Α.Π. και Μεσογειακά προϊόντα.....	35
1.19. Χρηματοδότηση της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής.....	39
2. ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	42
3. ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	43
3.1. Νομός Λάρισας.....	43
3.2. Νομός Μαγνησίας.....	45
4. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	49
4.1. Ανάλυση ερωτηματολογίων.....	49

5. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΖΗΤΗΣΗ.....	50
6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	120
7. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....	122
8. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	125
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	129

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ιστορία μας διδάσκει, ότι όσο οι άνθρωποι θα έχουν ανάγκη τροφής και ένδυσης, η γεωργία θα παραμένει μία βασική οικονομική δραστηριότητα. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι για τις επόμενες χιλιετίδες, η γεωργία θα είναι ένα από τα πιο σταθερά επαγγέλματα ([http 78](#)).

Η γεωργία είναι από τις πρώτες τέχνες που φαίνεται να ανέπτυξε ο άνθρωπος προσπαθώντας να κάνει τη ζωή του ευκολότερη έχοντας κοντά του για τροφή τους καρπούς που παλιότερα ήταν αναγκασμένος να ψάχνει σε μεγάλες αποστάσεις ([http 28](#)).

Η αρχή της 2^{ης} χιλιετίας είναι κρίσιμη για το μέλλον της Ελληνικής γεωργίας και της υπαίθρου.

Το υπόδειγμα αγροτικής εκμετάλλευσης για την Ευρωπαϊκή Ένωση στην αρχή της Νέας χιλιετίας βασίζεται στην ανταγωνιστικότητα, τη πολυλειτουργικότητα και την άσκηση γεωργίας με τρόπους, που διασφαλίζουν βιωσιμότητα.

Η ανταγωνιστικότητα δεν απορρέει μόνο από την εντατικοποίηση της παραγωγής και τη μείωση του κόστους παραγωγής, αλλά και από τη διαφοροποίηση των προσφερομένων υπηρεσιών ή προϊόντων, ώστε να είναι ξεχωριστά και αναγνωρίσιμα.

Η σημερινή γεωργία στοχεύει στην εξεύρεση τρόπων και στην ανάληψη πρωτοβουλιών, που θα αναδείξουν νέα προϊόντα ή υπηρεσίες και θα προσθέσουν αξία στα ήδη υπάρχοντα. Είναι ανάγκη επομένως στον Γεωργικό Τομέα να προχωρήσουμε σε μια σειρά πρωτοβουλιών και αλλαγών, οι οποίες θα έχουν ορατά αποτελέσματα ([http 79](#)).

1. ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

1.1. Η γεωργία και ο ρόλος του αγρότη

Η γεωργία είναι δραστηριότητα του ανθρώπου, που επηρεάζει το περιβάλλον και επηρεάζεται από αυτό. Η διάταξη των χωραφιών και των καλλιεργειών γύρω από τα χωριά, οι αναβαθμίδες για να καλλιεργηθούν οι πλαγιές και οι φυτοφράκτες για να προστατευτούν τα χωράφια, διαμόρφωσαν το χώρο γύρω από τα χωριά και αποτελούν την ύπαιθρο όπως την αντιλαμβανόμαστε σήμερα. Η ύπαιθρος σε κάθε τόπο έχει διαφορετική μορφή, ανάλογα με τις καλλιέργειες που ασκούνται στην κάθε περιοχή, τον τρόπο που είναι χωρισμένα τα χωράφια, την κλίση του εδάφους, την ύπαρξη νερού ή όχι κ.λπ.. Αυτές τις δομές, που διαμορφώνονται από τη γεωργία τις ονομάζουμε αγροτικά τοπία και έτσι τις ξεχωρίζουμε από άλλα τοπία μιας περιοχής, όπως τα δασικά.

Η γεωργία έχει αλλάξει σημαντικά με την πάροδο του χρόνου, λύνοντας πολλά προβλήματα και δημιουργώντας, όμως άλλα. Οι αλλαγές που έφερε η μαζική χρήση των λιπασμάτων, των γεωργικών μηχανημάτων, των νέων αρδευτικών συστημάτων καθώς και η εγκατάλειψη παραδοσιακών τρόπων καλλιέργειας, έδωσαν νέα ώθηση στη γεωργία, η οποία αύξησε μεν το γεωργικό εισόδημα, αλλά παράλληλα δημιούργησε προβλήματα τόσο στην αγροτική εκμετάλλευση, όσο και στο ευρύτερο περιβάλλον της και επομένως στο κοινωνικό σύνολο (<http> 29).

Ο αγροτικός πληθυσμός στην Ε.Ε. μειώθηκε κατά 29% σε μία δεκαετία. Ανάλογη είναι η μείωση και στην Ελλάδα, όπου η συρρίκνωση του αγροτικού τομέα άρχισε το 1987, με την εισαγωγή των «σταθεροποιητικών μηχανισμών» που σε κάθε μεταρρύθμιση της αγοράς γίνονται αυστηρότεροι (Μπέλλος 2001).

Ο αγρότης στη γεωργία

Ο ρόλος του αγρότη δεν περιορίζεται μόνο στην παραγωγή, αλλά επεκτείνεται και στην προστασία του περιβάλλοντος, της πολιτιστικής κληρονομιάς και του χώρου της υπαίθρου.

Ο αγρότης θα πρέπει με τις δράσεις του να στοχεύει στη μείωση των προβλημάτων που δημιουργεί η γεωργία, αλλά και στη διατήρηση των καλών υπηρεσιών της γεωργίας προς το κοινωνικό σύνολο (<http> 31).

Οι γεωργοί θεωρούνται σχεδόν αποκλειστικά οι <<χρήστες>> και όχι τα ενεργά άτομα στη λύση των προβλημάτων. Έμφαση δίνεται στη ροή της γνώσης και της πληροφόρησης παρά στην ενσωμάτωση της μέσα στο όλο σύστημα (Σιάρδος και Κουτσούρης 2004).

1.3. Ελληνικός αγροτικός τομέας

Η Ελληνική γεωργία έχει πολλές δυνατότητες και προοπτικές. Υπάρχουν κλάδοι και προϊόντα που με σύγχρονες πρακτικές και πολιτικές μπορούν να δώσουν διεξόδους στις σημερινές δύσκολες συνθήκες (Ανώνυμος 5, 2006).

Η γεωργία αποτελεί για τη χώρα μας τόσο από κοινωνική, όσο και από οικονομική πλευρά εξαιρετικά σημαντικό παράγοντα. Η συγκράτηση του πληθυσμού στην περιφέρεια και ειδικότερα σε μειονεκτικές περιοχές της χώρας δίνει περαιτέρω βαρύτητα στο σημαντικό ρόλο της γεωργίας για τη διατήρηση της οικονομικής και κοινωνικής δομής της χώρας (Ανώνυμος 4, 1997) .

Η Ελλάδα έχει συνολική έκταση 131.957 τετραγωνικά χιλιόμετρα. Η γεωργική γη καταλαμβάνει το 30% της συνολικής έκτασης (39,2 εκατ.στρ.) της χώρας. Με το πέρασμα των χρόνων η γεωργική γη συρρικνώνεται και το 1995 φτάνει στα 37,9 εκατομ. στρ. εκμετάλλευσης. Από το σύνολο της γεωργικής γης μόνο τα 32,1 εκατομ. στρ. αποτελούν τη χρησιμοποιούμενη γεωργική γη (Υπουργείο Γεωργίας 2000).

Χαρακτηριστικό του κλίματος της Ελλάδας είναι η θερινή ξηρασία η οποία είναι πιο έντονη στις πεδινές περιοχές. Οι βροχοπτώσεις συνήθως είναι κανονικές και μερικές φορές άφθονες σε κάποιες περιοχές όπου μπορούν να φτάσουν το διπλάσιο του μέσου όρου. Ο ελληνικός χώρος επίσης χαρακτηρίζεται και από την έντονη εποχιακή ανισοκατανομή της βροχής. (Υπουργείο Γεωργίας 2000). Ο ρυθμός μείωσης του αγροτικού πληθυσμού γίνεται όλο και πιο αισθητός. Το 1961 ο αγροτικός πληθυσμός αποτελούσε το 43,8% του πληθυσμού της χώρας, ενώ το 1991 μόνο το 28,2%. Μεταξύ του

1991 και 1997 ο αγροτικός πληθυσμός μειώθηκε ακόμη κατά 3,6%.

Σε εθνικό επίπεδο οι αροτραίες καλλιέργειες καταλαμβάνουν το 58% της συνολικής γεωργικής γης, ακολουθούν οι δενδρώδεις (23%), ενώ τα αμπέλια και η κηπευτική γη καλύπτουν μικρό ποσοστό (4% και 3% αντίστοιχα). Τέλος, το 12% της γεωργικής γης αποτελεί έκταση που βρίσκεται σε αγρανάπαυση. Χαρακτηριστική είναι επίσης η υψηλή συμμετοχή των προϊόντων φυτικής παραγωγής στη συνολική πρωτογενή παραγωγή. Η σχέση φυτικής προς κτηνοτροφική παραγωγή είναι περίπου 70/30. Οι εξελίξεις στη διάρθρωση της φυτικής παραγωγής επηρεάστηκαν από το άνοιγμα του οικογενειακού αυτοτρεφόμενου πρότυπου εκμετάλλευσης προς την οικονομία της αγοράς και τις νέες συνθήκες που δημιούργησε η ένταξη στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, που σε συνδυασμό με τις συνθήκες στο παγκόσμιο εμπόριο επηρεάζουν τις διαρθρώσεις των καλλιεργειών των δύο τελευταίων δεκαετιών.

Είναι φανερή η προσαρμογή της εκμετάλλευσης προς τις απαιτήσεις της εμπορευματικής γεωργίας. Αυτό σημαίνει ότι παρατηρείται μια τάση μείωσης των εκτάσεων των αροτραίων καλλιεργειών και των αμπελιών και αύξησης των δενδρωδών. Παράλληλα, γίνεται φανερή μια άλλη τάση που αφορά στις αναδιαρθρώσεις των καλλιεργούμενων ειδών μέσα στις μεγάλες ομάδες καλλιεργειών. Οι αναδιαρθρώσεις στρέφονται προς τα πιο εμπορευματικά είδη και ιδιαίτερα στην ομάδα των βιομηχανικών φυτών. Τέλος, διαμορφώνεται η τάση για μια ορθολογικότερη κατανομή των καλλιεργειών στο χώρο με βάση τις οικολογικές συνθήκες και τις συνθήκες της αγροτικής δομής της εκμετάλλευσης.

Οι αναδιαρθρώσεις των καλλιεργούμενων ειδών συνέχισαν να επηρεάζονται από τα πλαίσια που έθετε η εφαρμογή κανονισμών και οδηγιών της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (Κ.Α.Π.), τόσο μεταξύ των καλλιεργούμενων ειδών όσο και κυρίως μέσα σε κάθε κλάδο παραγωγής. Αναδιαρθρώσεις έγιναν σε όλες τις ομάδες καλλιεργειών, ήταν ηπιότερες από εκείνες της προηγούμενης δεκαετίας και είχαν ως στόχο τη βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων, την προσαρμογή στις οικολογικές συνθήκες της περιοχής και την εξισορρόπηση της αγοράς (Γεράκης 2000).

1.4. Το διεθνές περιβάλλον και η σχέση με τη γεωργία

Ένα νέο διεθνές πλαίσιο διαμορφώνεται για τη γεωργία υπό την επίδραση της οικονομικής παγκοσμιοποίησης και της αλματώδους ανάπτυξης της τεχνολογίας.

Το περιβάλλον αυτό χαρακτηρίζεται από:

- Την **απελευθέρωση των διεθνών αγορών** και στα γεωργικά προϊόντα υπό την επίδραση της απελευθέρωσης του διεθνούς εμπορίου
- Τη σταδιακή **μείωση της αγροτικής απασχόλησης** σε διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο. Στην Ε.Ε. σημειώθηκε πτώση του μέσου όρου αγροτικής απασχόλησης, σε 6% από 25% που ήταν στη δεκαετία 1960
- Την ταυτόχρονη **αύξηση της παραγωγικότητας** λόγω της χρήσης νέων τεχνολογιών.
- Τη διόγκωση της ανεργίας από την **εγκατάλειψη της υπαίθρου** και την αγροτική έξοδο
- Τον **περιορισμό της εσωτερικής προστασίας** του ευρωπαϊκού αγροτικού τομέα κατά 20% (Συμφωνία GATT/ΠΟΕ)

1.5. Στρατηγική για την ύπαιθρο σε μια εποχή μεγάλων αλλαγών

Μέχρι σήμερα δεν υπήρξε μια ξεχωριστή πολιτική υπαίθρου στη χώρα μας. Η οποιαδήποτε «ειδικότερη» πολιτική για την ελληνική ύπαιθρο εκφραζόταν μέσω της εκάστοτε εφαρμοζόμενης αγροτικής πολιτικής της χώρας ή της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (Κ.Α.Π.), μετά την ένταξη της χώρας στην Ε.Ε. το 1981.

Αυτό ήταν απόλυτα φυσιολογικό αφού ο αγροτικός τομέας αποτελούσε την κυρίαρχη οικονομική δραστηριότητα στην οικονομία της υπαίθρου και συνεπώς υπήρχε ταύτιση των όρων «οικονομία της υπαίθρου» και «αγροτική οικονομία». Μάλιστα, όλες οι μεταπολεμικές κυβερνήσεις, όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά σε όλον τον κόσμο, θεωρούσαν ότι ο κυρίαρχος ρόλος της οικονομίας της υπαίθρου ήταν η εξασφάλιση τροφίμων για τον πληθυσμό της

κάθε χώρας. Επιπλέον, όλες οι κυβερνήσεις υπέθεταν ότι οι αγρότες, ως οι «εργάτες» και διαμορφωτές του φυσικού περιβάλλοντος της υπαίθρου, ήταν ταυτόχρονα και οι «εγγυητές» προστασίας του περιβάλλοντος της κάθε χώρας. Η ίδια θεώρηση των πραγμάτων υπέθετε ότι η φυγή των κατοίκων της υπαίθρου προς τα αστικά κέντρα θα συνεχιζόταν στο μέλλον, και συνεπώς, ότι ο κύριος κίνδυνος για το περιβάλλον θα εμφανιζόταν και θα παρέμενε στα όρια των αστικών κέντρων.

Επιπλέον, οι κυβερνήσεις και η ευρύτερη επιστημονική κοινότητα πίστευαν ότι η αυξανόμενη παραγωγή αγροτικών προϊόντων στο χώρο της υπαίθρου, με εντατικοποίηση της αγροτικής παραγωγής, θα δημιουργούσε επαρκή πλούτο και εισοδήματα έτσι ώστε να εκλείψει τελικά το φαινόμενο της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού στην ύπαιθρο.

Ήταν αυτές ακριβώς οι απόψεις που διαμόρφωναν στο παρελθόν την οποιαδήποτε πολιτική για την ύπαιθρο. Αυτό το πλαίσιο θεώρησης των πραγμάτων στηριζόταν από ένα ισχυρό σύνολο μέτρων πολιτικής που οδηγούσε σε σημαντική επιτυχία τους στόχους που ετίθεντο σε κάθε χρονική περίοδο. Η κυβέρνηση παρενέβαινε ισχυρά στον αγροτικό τομέα και ενθάρρυνε την εγχώρια παραγωγή τροφίμων, εισάγοντας μέτρα στήριξης των τιμών, χορηγώντας σημαντικές επιδοτήσεις και επιφυλάσσοντας ειδική μεταχείριση για τους αγρότες σε θέματα φορολογίας. Όσον αφορά την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, η κυβέρνηση είχε περιορίσει τις παρεμβάσεις της σε ορισμένα μέτρα πολιτικής, κυρίως στον καθορισμό Εθνικών Δρυμών, διαφόρων περιοχών εξάιρετου φυσικού κάλλους, κ.λπ..

Συνολικά, αυτές οι πολιτικές για τη γεωργία (Κ.Α.Π., κ.λπ.) συνέβαλλαν στη θεαματική αύξηση της παραγωγικότητας στη γεωργία και στη μεγέθυνση του όγκου γεωργικής παραγωγής σε σημείο που πολλοί αναφέρονταν σε ανέφεραν «λίμνες κρασιού», κ.λπ..

Ωστόσο, οι απόψεις και οι θεωρήσεις στις οποίες στηρίχθηκε αυτή η μεταπολεμική πολιτική για την ύπαιθρο ξεπεράστηκαν τελικά από τις εξελίξεις. Οι οικονομικές και κοινωνικές εξελίξεις των τελευταίων δύο-τριών δεκαετιών οδήγησαν σε θεμελιώδεις αλλαγές των απόψεων για την υφή και το ρόλο της οικονομίας της υπαίθρου και συνεπώς, άρχισαν να θέτουν νέες αξίες και προτεραιότητες για την πολιτική της γεωργίας και της υπαίθρου. Το κοινωνικό ενδιαφέρον μετατοπίστηκε σταδιακά από τις μεταπολεμικές ποσοτικές

διατροφικές ανησυχίες σε νέες διατροφικές ανησυχίες που αφορούν την ποιότητα, την ασφάλεια και την υγιεινή των τροφίμων. Ταυτόχρονα, το κοινωνικό ενδιαφέρον άρχισε να εστιάζεται όλο και περισσότερο στην ποιότητα του φυσικού περιβάλλοντος και στην διαταραγμένη ισορροπία του οικοσυστήματος, σε σημείο μάλιστα που ένα αυξανόμενο ποσοστό της κοινής γνώμης στην Ελλάδα να θεωρεί ότι η ύπαιθρος αποτελεί μια σπουδαία πηγή περιβαλλοντικών αγαθών και όχι μόνο μια πηγή εξασφάλισης τροφίμων, όπως συνέβαινε στο παρελθόν. Μάλιστα, έχει παρατηρηθεί τα τελευταία χρόνια μια ισχυρή τάση επιστροφής σημαντικής μερίδας του ελληνικού πληθυσμού από τα αστικά κέντρα προς την ύπαιθρο. Επιπλέον, η τάση αυτή «επιστροφής στις ρίζες», η μεγαλύτερη κινητικότητα του πληθυσμού και τα νέα «κοινωνικά πρότυπα» που έχουν αρχίσει να δημιουργούνται στην ύπαιθρο, έχουν σε συνδυασμό αρχίσει να αποδυναμώνουν πολλά από τα παραδοσιακά συστήματα αυτάρκειας και αυτοσυντήρησης στην ύπαιθρο χώρα.

Ως αποτέλεσμα αυτών των εξελίξεων, από τα μέσα της δεκαετίας του 80, αλλά κυρίως κατά τη 10ετία του 90 άρχισαν να εμφανίζονται ισχυρές τάσεις αναθεώρησης της πολιτικής για τη γεωργία και την ύπαιθρο, η οποία στηριζόταν αποκλειστικά μέχρι τότε στην πολιτική για τον αγροτικό τομέα (Αγοραστάκης 2000).

1.6. Προβλήματα που αντιμετωπίζει η οικονομία της υπαίθρου

Η Ελληνική ύπαιθρος αντιμετωπίζει μία σειρά προβλημάτων και ενώ ορισμένα τμήματα του πληθυσμού της υπαίθρου απολαμβάνουν ένα συνεχώς βελτιούμενο επίπεδο διαβίωσης, άλλα τμήματα αντιμετωπίζουν λιγότερο ή περισσότερο σοβαρά προβλήματα οικονομικής προσαρμογής. Αν και τα περισσότερα από αυτά τα προβλήματα προέρχονται από τις γενικότερες κοινωνικές, τεχνολογικές και οικονομικές αλλαγές που σημειώνονται όχι μόνο στη χώρα μας αλλά και διεθνώς, μία σωστά διαρθρωμένη εθνική στρατηγική για την ανάπτυξη της γεωργίας και της υπαίθρου μπορεί να συμβάλλει στην επίλυση ή και στην αποτροπή πολλών από αυτά τα προβλήματα. Ορισμένες

περιοχές της υπαίθρου και ορισμένοι τομείς οικονομικής δραστηριότητας αντιμετωπίζουν προβλήματα διαρθρωτικών προσαρμογών, ενώ άλλες αντιμετωπίζουν έλλειψη δυναμισμού και διαφοροποίησης των οικονομικών τους δραστηριοτήτων. Αν και η αγροτική παραγωγή και το αγροτικό εισόδημα συνεχίζουν να αυξάνονται, η συμβολή της γεωργίας στην τοπική απασχόληση και στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) μειώνεται σε σχέση με άλλους τομείς οικονομικής δραστηριότητας. Γενικά, ο πρωτογενής τομέας αγροτικής παραγωγής αντιμετωπίζει ένα μείγμα δυσχερειών διαρθρωτικού και κυκλικού χαρακτήρα, αν και οι ενισχύσεις που προέρχονται από τον κρατικό και τον κοινοτικό προϋπολογισμό συνεχίζουν να είναι σημαντικότερες και σε ορισμένες περιπτώσεις, αυξανόμενες. Η ποιότητα του φυσικού περιβάλλοντος σε πολλές περιοχές της ελληνικής υπαίθρου, και κυρίως στις περιοχές εντατικής καλλιέργειας, εμφανίζει σαφέστατα δείγματα υποβάθμισης. Η φτώχεια και ο κοινωνικός αποκλεισμός δεν έχουν εξαλειφθεί από την Ελληνική ύπαιθρο, ενώ οι προσφερόμενες υπηρεσίες -δημόσιες και ιδιωτικές - δεν είναι οι προσδοκώμενες και σε ορισμένες περιπτώσεις απομακρυσμένων περιοχών απουσιάζουν παντελώς (Υπουργείο Γεωργίας 2003).

Η αναθεώρηση της Κ.Α.Π., το 2003 δίνει λύσεις σε αυτά τα προβλήματα της υπαίθρου και ενσωματώνεται σε σχέδιο δράσης με ορίζοντα το 2013-2014 (Μπεριάτος και Ψαλτόπουλος 2003).

1.7. Κώδικες ορθής γεωργικής πρακτικής

Για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που έχει δημιουργήσει η γεωργική δραστηριότητα και την συνέχιση των θετικών λειτουργιών της, οι αγρότες θα πρέπει να εφαρμόζουν ορισμένες πρακτικές, οι οποίες ονομάστηκαν Κώδικες Ορθής Γεωργικής Πρακτικής. (Κ.Ο.Γ.Π.).

Οι πρακτικές αυτές, σχεδόν όλες παλιές, που η έρευνα έδειξε, ότι ήταν αποτελεσματικές εμπλουτίστηκαν, όπου χρειάστηκε με νέες και αποσκοπούν:

- στην αειφορική διαχείριση των γεωργικών γαιών και των φυσικών πόρων

- στην προστασία και διαφύλαξη του αγροτικού τοπίου και των χαρακτηριστικών του
- στην προστασία της υγείας των αγροτών και των καταναλωτών. Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων οι Κώδικες παρεμβαίνουν στις ακόλουθες γεωργικές δραστηριότητες:
 1. Κατεργασία του εδάφους
 2. Αμειψισπορά
 3. Λίπανση
 4. Διαχείριση υδάτινων πόρων
 5. Φυτοπροστασία
 6. Διαχείριση αυτοφυούς χλωρίδας
 7. Συγκομιδή
 8. Διαχείριση υπολειμμάτων καλλιέργειας
 9. Διαχείριση απορριμμάτων

Η πρακτική της αμειψισποράς αφορά μόνο τις ετήσιες καλλιέργειες, αροτραίες και κηπευτικά. Όλες οι άλλες δραστηριότητες αφορούν όλους τους τύπους των καλλιεργειών ([http 31](#)).

1.8. Κοινή Αγροτική Πολιτική (Κ.Α.Π.) και Ε.Ε.

Τι είναι η Κ.Α.Π.;

Η Κοινή Αγροτική Πολιτική (Κ.Α.Π.) ήταν ένας από τους πρώτους τομείς της πολιτικής της Ε.Ε. ([http 34](#)) και αποτελεί το εργαλείο με το οποίο προωθείται η πολιτική της Ε.Ε. στον αγροτικό χώρο ([http 33](#)).

Άρχισε να σχεδιάζεται και να εφαρμόζεται από τα πρώτα βήματα συγκρότησης της Ε.Ε. (1957 Συνθήκη της Ρώμης, 1962 θέσπιση της πρώτης Κ.Ο.Α.) και αποτελεί μέχρι σήμερα **την πρώτη, την πιο ολοκληρωμένη και τη μοναδική πραγματικά κοινή τομεακή πολιτική που ασκείται στο πλαίσιο της Ε.Ε.** Από τη στιγμή που ένα κράτος εντάσσεται στην Ε.Ε. δεν μπορεί να ασκήσει εθνική αγροτική πολιτική. Παρά τα σχετικά “παραθυράκια”

που αφήνει η κοινοτική νομοθεσία, στην πράξη σχεδόν όλα τα εθνικά μέτρα και οι πολιτικές καταργούνται και η κρατική πολιτική στη γεωργία περιέρχεται σχεδόν αποκλειστικά στην αρμοδιότητα της Ε.Ε.. Αποτελεί τη σημαντικότερη τομεακή πολιτική της Ε.Ε. από θεσμική, κανονιστική και δημοσιονομική άποψη:

- Πάνω από το 50% του “κοινοτικού κεκτημένου” αφορά τη νομοθεσία της Κ.Α.Π. (αποφάσεις, κανονισμοί, οδηγίες κ.λπ.).
- Είναι η τομεακή πολιτική που εξακολουθεί (παρά τις συνεχείς μειώσεις) να απορροφά το μεγαλύτερο μέρος του κοινοτικού προϋπολογισμού: περίπου το 80% στη δεκαετία του '70, το 70% στη δεκαετία του '80, για να πέσει στο 45% το 2000.

Μέσω της Κ.Α.Π. υπαγορεύθηκαν και θα υπαγορεύονται στη χώρα μας οι πολιτικές για τον αγροτικό τομέα. Η διαμόρφωση της Κ.Α.Π. γινόταν και θα γίνεται με βάση τις ανάγκες, τους προσανατολισμούς, τους στόχους και τα συμφέροντα των ισχυρών της Ε.Ε. ([http 33](#)).

Στόχοι της Κ.Α.Π.

Σήμερα η νέα Κ.Α.Π. πρέπει ν' αναδείξει την ποιότητα των αγροτικών προϊόντων έτσι όπως προσδοκούν οι καταναλωτές μετά από τα επανειλημμένα διατροφικά σκάνδαλα. Η ποιοτική αυτή βάση των τροφίμων εξαρτάται από την οικολογική ισορροπία των γεωργικών οικοσυστημάτων. Το γεγονός αυτό δεν μπορεί να είναι διαπραγματεύσιμο από κανένα, εφόσον μακροπρόθεσμα δεν υπάρχει καμία άλλη επιλογή παρά να γίνουν αποδεκτά τα οικολογικά όρια στη μέθοδο της αγροτικής παραγωγής. Έτσι μόνο θα μπορέσουμε να πετύχουμε τις απαραίτητες οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες για μια βιώσιμη – αειφορική γεωργία ([http 35](#)).

Γι' αυτό πρωταρχικός στόχος της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (Κ.Α.Π.) της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι «η εξασφάλιση ενός δίκαιου βιοτικού επιπέδου για τους γεωργούς και η ταυτόχρονη παραγωγή τροφίμων υψηλής ποιότητας σε εύλογες τιμές για τους καταναλωτές» ([http 36](#)).

Πιο συγκεκριμένα οι στόχοι της Κ.Α.Π. καθορίζονται στο άρθρο 39 της Συνθήκης της Ρώμης ([http 37](#)):

1. Βελτίωση της γεωργικής παραγωγικότητας και αποτελεσματικότητας

2. Αύξηση των εισοδημάτων των αγροτών
3. Σταθεροποίηση των αγορών
4. Εγγύηση της διαθεσιμότητας της παραγωγής
5. Εξασφάλιση λογικών τιμών για τους καταναλωτές

Έτσι, κατά την εφαρμογή της Κ.Α.Π., θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη:

- Οι κοινωνικές παράμετροι της γεωργίας (οι διαρθρωτικές και φυσικές ανισότητες μεταξύ των διαφόρων περιοχών),
- Οι ανάγκες κατάλληλων προσαρμογών,
- Το γεγονός ότι η γεωργία αποτελεί τομέα που συνδέεται στενά με την Ευρωπαϊκή οικονομία στο σύνολό της (Πέζαρος 2004).

Όταν όμως δημιουργήθηκε η Κ.Γ.Π. πριν από 50 χρόνια η κατάσταση που επικρατούσε στην Ευρώπη ήταν εντελώς διαφορετική. Η Κ.Γ.Π. εκείνο το διάστημα επιδοτούσε την παραγωγή των βασικών ειδών διατροφής με σκοπό να κάνει την κοινότητα αυτάρκη.

Παλαιότερα η Κ.Α.Π. απορροφούσε πάνω από το 70% του κοινοτικού προϋπολογισμού, αλλά με τη πάροδο του χρόνου η Ευρωπαϊκή οικονομία μεταμορφώθηκε από αγροτική οικονομία, σε οικονομία παροχής πληροφοριών και υπηρεσιών με αποτέλεσμα ο αγροτικός πληθυσμός να μειωθεί από 20% πριν 50 χρόνια στο 4% σήμερα.

Η διεύρυνση των 10 νέων μελών το 2004, είχε άμεση επίπτωση στην Κ.Α.Π., επειδή ο αγροτικός πληθυσμός της Ένωσης, αυξήθηκε σχεδόν κατά 70%.

Σήμερα, η Κ.Α.Π. καταλαμβάνει περίπου το 40% του κοινοτικού προϋπολογισμού και περίπου επτά εκατομμύρια άνθρωποι (οι περισσότεροι στην Πολωνία) απασχολούνται στο τομέα της γεωργίας.

Με τη πάροδο του χρόνου η Κ.Α.Π. άλλαξε και από επιδοτήσεις στα βασικά είδη διατροφής έδωσε έμφαση στις άμεσες πληρωμές στους γεωργούς.

Όπως χαρακτηριστικά τονίζεται από την Ευρωπαϊκή Ένωση «οι επιδοτήσεις για τη παραγωγή μειώνονται δραστικά και αντικαθίστανται από τις άμεσες ενισχύσεις στους γεωργούς».

Πάντως, «η χορήγηση των ενισχύσεων αυτών εξαρτάται από την τήρηση κανόνων για το περιβάλλον, την ασφάλεια των τροφίμων, την υγεία των ζώων

και των φυτών, τις συνθήκες διαβίωσης των ζώων, καθώς και τη διατήρηση των γεωργικών εκτάσεων σε καλή κατάσταση, τόσο όσον αφορά τη γεωργία όσο και τη διατήρηση του φυσικού τοπίου».

Σκοπός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μέσω της Κ.Α.Π. είναι να συνεχιστούν οι μεταρρυθμίσεις «περιλαμβάνοντας προϊόντα που δεν είχαν συμπεριληφθεί στην πρώτη φάση το 2003, όπως το βαμβάκι, ο λυκίσκος, το ελαιόλαδο, ο καπνός και η ζάχαρη» ([http 36](#)).

Οι νέες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Κ.Α.Π.

Η Κ.Α.Π. έρχεται αντιμέτωπη και με διάφορες προκλήσεις όπως είναι:

- Η παγκόσμια γεωργική αγορά έχει επί του παρόντος από τις καλύτερες προοπτικές ανάπτυξης, με υπαρκτό τον κίνδυνο εμφάνισης **πλεονάσματος**, που θα έχει ως συνέπεια την απώλεια των θέσεων κατάταξης σε κοινοτικό και παγκόσμιο επίπεδο.
- Με τις διάφορες διευρύνσεις της ένωσης, η διεξαγωγή της Κ.Α.Π. γίνεται όλο και πιο πολύπλοκη, κάνοντας απαραίτητη την επινόηση **νέων και απλούστερων κριτηρίων και μηχανισμών ελέγχου** ιδιαίτερα ενόψει της διεύρυνσης προς τις χώρες της Ανατολής των οποίων οι οικονομίες στηρίζονται στον αγροτικό τομέα.
- Ένας από τους κύριους στόχους της κοινότητας είναι η διατήρηση της βιωσιμότητας των αγροτικών περιοχών, για τις οποίες απαραίτητη είναι η ανταγωνιστικότητα του αγροτικού τομέα. Για το λόγο αυτό θα πρέπει να εξασφαλιστεί ότι οι δαπάνες για την γεωργία φέρουν περισσότερα αποτελέσματα από ότι μέχρι πρότινος σε θέματα όπως: η προστασία της φύσης, η διαχείριση του χώρου και η προσοχή στους νέους αγρότες. Αυτό εμπίπτει στην δικαιοδοσία ενός από τα δύο τμήματα του Ευρωπαϊκού Ταμείου Καθοδήγησης και Εγγυήσεων ([http 38](#)).

Κ.Α.Π. και δημοσιονομικές προοπτικές της Ε.Ε.

Συνέπειες στον αγροτικό τομέα

Η παρέμβαση της αγροτικής πολιτικής στην παραγωγική διαδικασία του αγροτικού τομέα είναι ιδιαίτερα έντονη. Στην περίπτωση της Ελλάδας η μεταβίβαση πόρων προς τον αγροτικό τομέα με τη μορφή εισοδηματικής ενίσχυσης συνιστά μεγάλο τμήμα του αγροτικού εισοδήματος. Ωστόσο, η μεταφορά πόρων προς τον αγροτικό τομέα δεν συνοδεύτηκε από αποτελεσματικές αναπτυξιακές πολιτικές με συνέπεια μετά από ένα τέταρτο του αιώνα εφαρμογής της Κ.Α.Π. και την απορρόφηση τεράστιων πόρων για τη στήριξη του αγροτικού εισοδήματος, ο αγροτικός τομέας να παρουσιάζει σοβαρά προβλήματα. Είναι κοινός τόπος η χαμηλή ανταγωνιστικότητα, η μεγάλη αβεβαιότητα για το μέλλον, η ισχυρή εξάρτηση από τις επιδοτήσεις, το έντονα ελλειμματικό **εμπορικό ισοζύγιο**, η ανησυχητική επιβάρυνση του περιβάλλοντος, η «φοβία» από την επιταχυνόμενη απελευθέρωση των αγορών και την όξυνση του διεθνούς ανταγωνισμού.

Η ανωτέρω συνολική εικόνα του αγροτικού τομέα της χώρας συντίθεται από τις εικόνες των επιμέρους περιοχών οι οποίες όμως είναι εξαιρετικά διαφοροποιημένες. Η χωρική διαφοροποίηση αφορά και στο βαθμό στήριξης, ο οποίος ενώ σε επίπεδο χώρας είναι περίπου 35-40%, σε επίπεδο νομού ανέρχεται έως και 60%. Ο μεγάλος βαθμός συγκέντρωσης των οικονομικών δραστηριοτήτων στην Ελλάδα, η έντονη διαφοροποίηση του αγροτικού χώρου και οι μεγάλες γεωγραφικές αποκλίσεις βασικών μεγεθών του αγροτικού τομέα (συμμετοχή στο ΑΕΠ, στην απασχόληση κ.λπ.) από τον εθνικό μέσο όρο, καθιστούν την περιφερειακή διάσταση του αγροτικού τομέα εξαιρετικά κρίσιμη (<http> 39).

Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ)

Το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) μετράει το εισόδημα και την δαπάνη της οικονομίας μιας χώρας και αποτελεί το καλύτερο μέτρο της οικονομικής ευημερίας μιας κοινωνίας. Το κατά κεφαλή ΑΕΠ δείχνει το

εισόδημα και την δαπάνη του μέσου ατόμου σε μια οικονομία. Υψηλότερο κατά κεφαλή ΑΕΠ φανερώνει υψηλότερο επίπεδο οικονομικής ευημερίας.

Αρμόδια υπηρεσία μέτρησης του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος στην Ελλάδα είναι η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος (Ε.Σ.Υ.Ε). Οι μετρήσεις δίνονται σε επίπεδο Χώρας, Περιφερειών και Νομών ([http 40](#)).

Συμμετοχή της γεωργίας στην οικονομία

Η συμμετοχή του αγροτικού τομέα στην οικονομία της χώρας παραμένει σε υψηλά επίπεδα, παρά τη σταδιακή του μείωση κατά την προηγούμενη δεκαετία.

Σε αριθμητικούς όρους :

- Η συμμετοχή της γεωργίας στο ΑΕΠ έχει μεταβληθεί από 17% το 1980 σε 6,7% το έτος 2001.
- Οι απασχολούμενοι στη γεωργία αποτελούν το 16% του ενεργού πληθυσμού της χώρας έναντι ποσοστού 35% κατά το 1980. Η γεωργία λοιπόν στην Ελλάδα εξασφαλίζει απασχόληση σε ένα σημαντικό ποσοστό του πληθυσμού, σε μία εποχή κατά την οποία η αντιμετώπιση της ανεργίας αποτελεί προτεραιότητα σε πολλές χώρες της Ε.Ε.
- Τα γεωργικά προϊόντα και τα προϊόντα διατροφής συμμετέχουν με το 22% στις συνολικές μας εξαγωγές και το 5% στις συνολικές μας εισαγωγές. Το ποσοστό των γεωργικών εξαγωγών στο σύνολο των εξαγωγών μας μειώνεται την τελευταία δεκαετία ([http 41](#)).

Η σύνοδος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και οι συζητήσεις για τις δημοσιονομικές προοπτικές της Ε.Ε. στο διάστημα 2007-2013, έφεραν και πάλι στο προσκήνιο, τα ζητήματα του αγροτικού τομέα. Αυτό που έδειξαν οι συζητήσεις είναι ότι αποτελεί επιλογή των κυρίαρχων κύκλων της Ε.Ε., η συρρίκνωση των δαπανών ιδιαίτερα εκείνες για οικονομική και κοινωνική σύγκλιση. Είναι χαρακτηριστικό, ενώ το ανώτατο όριο δαπανών του προϋπολογισμού της Ε.Ε. είναι 1,24% του ΑΕΠ , οι προτάσεις για τη νέα περίοδο είναι κάτω από το 1% (Τόλιος 2005).

Παρά τη φθίνουσα πορεία των αριθμητικών μεγεθών, η Ελλάδα εξακολουθεί να κατέχει την πρώτη θέση στην Ε.Ε. σε ότι αφορά τη συμμετοχή της γεωργίας στο ΑΕΠ και μία από τις πρώτες θέσεις σε ότι αφορά τη γεωργική απασχόληση. Συνεκτιμώντας μάλιστα τη συμβολή του πρωτογενούς τομέα στους λοιπούς τομείς της οικονομίας μας, για τους οποίους η γεωργία αποτελεί πηγή πρώτων υλών και κίνητρο που έδωσε ώθηση στην ανάπτυξή τους, καθίσταται πρόδηλη η εξέχουσα βαρύτητα του τομέα αυτού για την ελληνική πραγματικότητα (http 41).

Ο αγροτικός τομέας στη χώρα μας εξακολουθεί να έχει μεγάλη σημασία από απόψεως συμβολής του τόσο στο ΑΕΠ και στην απασχόληση όσο και στο ισοζύγιο εξωτερικών συναλλαγών. Η συμβολή του αγροτικού τομέα στην Ελλάδα είναι πολύ μεγαλύτερη από τη μέση συμμετοχή των αντιστοίχων μεγεθών της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 15. Συγκεκριμένα, η συμμετοχή του αγροτικού τομέα στο ΑΕΠ της Ελλάδος είναι 6,2% έναντι 2,1% της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην απασχόληση 17% έναντι 4,3%, στις εξαγωγές 23%, έναντι 8% (2002).

Η συμμετοχή του αγροτικού τομέα στο ΑΕΠ των ΧΚΑΕ κυμαίνεται από 2,4% μέχρι 14,6% έναντι 2,1% του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 15, στο εργατικό δυναμικό από 4,6% μέχρι 44,4% έναντι 4,3% της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 15, στις εξαγωγές από 4,8% μέχρι 20,5% και στις εισαγωγές από 6,8% μέχρι 11% (Baltas 2004).

Οι ΧΚΑΕ έχουν σοβαρές ανάγκες για διαρθρωτικές βελτιώσεις στον αγροτικό τομέα, καθώς και στους τομείς με τους οποίους αυτός διασυνδέεται (Mergos 1998).

Παράλληλα, ο αγροτικός τομέας εξασφαλίζει σε μεγάλο βαθμό τον ομαλό εφοδιασμό της αγοράς σε είδη διατροφής και πρώτες ύλες για τη βιομηχανία. Μεγάλη είναι επίσης η σημασία του σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος.

Η ένταξη της Ελλάδος στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα οδήγησε στην εφαρμογή της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (Κ.Α.Π.) και τη σταδιακή δασμολογική απελευθέρωση των εμπορικών ανταλλαγών αγροτικών προϊόντων με τις άλλες χώρες-μέλη. Συνεπώς, το θεσμικό πλαίσιο μέσα στο οποίο αναπτυσσόταν η ελληνική γεωργία μεταπολεμικά άλλαξε ριζικά και οι

ρυθμιστικές δυνατότητες της εθνικής αγροτικής πολιτικής περιορίστηκαν σημαντικά.

Στην εισήγηση αυτή γίνεται προσπάθεια αξιολόγησης των εξελίξεων της ελληνικής γεωργίας κατά τη διάρκεια της εικοσιπενταετούς εφαρμογής της Κ.Α.Π.. Παράλληλα, σκιαγραφούνται οι διαφαινόμενες προοπτικές στον αγροτικό τομέα μετά τη Συμφωνία για την ενδιάμεση αναθεώρηση της Κ.Α.Π. και τη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και των διαπραγματεύσεων για την απελευθέρωση του εμπορίου αγροτικών προϊόντων στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ) (<http> 43).

1.9. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΗ ΓΕΩΡΓΙΑ

Σύντομο ιστορικό της GATT

Στο τέλος του 2^{ου} Παγκοσμίου Πολέμου, διάφορες διεθνείς διαπραγματεύσεις ξεκίνησαν να λαμβάνουν χώρα, σε μία προσπάθεια των κρατών να αναθερμάνουν τις σχέσεις μεταξύ τους. Μία από τις πιο σημαντικές διαπραγματευτικές διαδικασίες ήταν αυτή που έγινε στην Αβάνα της Κούβας το 1947, στο πλαίσιο της διεθνούς συνάντησης για το εμπόριο και την ανάπτυξη του Ο.Η.Ε.

Στη συνάντηση αυτή αποφασίστηκε η δημιουργία του λεγόμενου Διεθνούς Οργανισμού Εμπορίου, στόχος του οποίου θα ήταν η απελευθέρωση του διεθνούς εμπορίου. Για διάφορους λόγους, που έχουν να κάνουν και με τις επιφυλάξεις που εξακολουθούσαν να έχουν τα κράτη, λόγω του πολέμου που μόλις είχε τελειώσει, ο οργανισμός αυτός δεν υλοποιήθηκε ποτέ. Αυτό όμως που έγινε ήταν η υπογραφή από μία ομάδα 23 χωρών μιας συμφωνίας, της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου (GATT). Η Συμφωνία αυτή δεν ήταν τίποτα άλλο από μία σειρά κανόνων και ρυθμίσεων με στόχο τον περιορισμό των εμποδίων στο διεθνές εμπόριο και γενικότερα την αλλαγή ή και την κατάργηση των πολιτικών που μειώνουν την ελευθερία της διεθνούς διακίνησης προϊόντων.

Η Συμφωνία αυτή άρχισε να ισχύει την 1/1/1948, χρονιά κατά την οποία την υπέγραψε και η Ελλάδα. Ως εκ τούτου, η χώρα μας θεωρείται ότι είναι ένα από τα ιδρυτικά «μέλη» της GATT.

Μέχρι το 1995, χρονιά κατά την οποία η GATT αντικαταστάθηκε από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου (ΠΟΕ), γίνονταν συνεχώς διαπραγματεύσεις για την επέκταση της συμφωνίας σε ολοένα και περισσότερους τομείς, ενώ παράλληλα τα μέλη της αυξήθηκαν κατά πολύ. Είναι χαρακτηριστικό ότι σήμερα τα μέλη του ΠΟΕ αριθμούνται σε 148 και γίνονται διαπραγματεύσεις ένταξης με μία σειρά ακόμα κρατών (Πέζαρος 2004).

Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου (Π.Ο.Ε.) ΤΕΣ

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου θεσπίστηκε το 1995, αντικαθιστώντας την “Γενική Συμφωνία Δασμών και Εμπορίου” (GATT), η οποία είχε υπογραφεί το 1947 στα πλαίσια του ΟΗΕ, και της οποίας η χώρα μας υπήρξε μέλος από το 1948, ένα χρόνο μετά την θέσπισή της.

Ο ΠΟΕ αποτελείται (για την ώρα) από 148 χώρες μέλη του ΟΗΕ και κυρίαρχος στόχος του είναι η θέσπιση, μετά από εντατικές διαπραγματεύσεις μεταξύ των μελών του, κοινών κανόνων και αρχών που πρέπει να διέπουν το διεθνές εμπόριο.

Βάσει της Συνθήκης της Ε.Ε., επίσημος Διαπραγματευτής της Κοινότητας σε όλες τις συμφωνίες του ΠΟΕ, είναι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Είναι φανερό ότι η Ελλάδα, όπως και τα υπόλοιπα κράτη μέλη της Ε.Ε., θα πρέπει να προχωρήσει σε μια διαδικασία εκσυγχρονισμού των διαρθρωτικών της δομών και συγχρόνως οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις καλούνται να βελτιώσουν την ποιότητα των προϊόντων τους (Χασσίδ 2002). Έτσι συμμετέχει ενεργά στη διαμόρφωση των θέσεων και των επιχειρημάτων της Ε.Ε.

Οι πολυμερείς εμπορικές διαπραγματεύσεις λαμβάνουν χώρα στο πλαίσιο των λεγόμενων «γύρων διαπραγματεύσεων», κάθε ένας από τους οποίους διαρκεί αρκετά χρόνια.

Στο πλαίσιο του ΠΟΕ, οι διεθνείς συμφωνίες που άμεσα ή έμμεσα αφορούν στον αγροτικό τομέα, είναι:

- Η συμφωνία για τη Γεωργία,

- Η συμφωνία για την Πνευματική Ιδιοκτησία (TRIPs) στην οποία υπάρχουν ρυθμίσεις για τις Γεωγραφικές Ενδείξεις,
- Η συμφωνία για την εφαρμογή των Υγειονομικών και Φυτοϋγειονομικών μέτρων (SPS),
- Η συμφωνία για τα Τεχνικά Εμπόδια στο Εμπόριο (TBT),
- Η συμφωνία για τις Επιδοτήσεις και τα Αντισταθμιστικά Μέτρα (Subsidies and Countervailing Measures), περιλαμβανομένων και των επιδοτήσεων στην αλιεία.

Με τη συμφωνία που επετεύχθη στο πλαίσιο του Γύρου Ουρουγουάης (1986-1993), η οποία άρχισε να εφαρμόζεται το 1995, η GATT αντικαταστάθηκε από τον ΠΟΕ, κάνοντας τελικά πράξη αυτό που δεν είχε γίνει δυνατό το 1947, δηλαδή τη δημιουργία ενός διεθνούς οργανισμού για το εμπόριο.

Η ανάγκη για τη μετατροπή της GATT σε οργανισμό προέκυψε από το γεγονός ότι πλέον υπήρξε συμφωνία σε μία σειρά από τομείς και θέματα που πλέον κάλυπταν ένα πολύ ευρύτερο πλαίσιο από την αρχική συμφωνία. Μεταξύ των τομέων αυτών ήταν και ο γεωργικός τομέας.

Μέχρι το Γύρο Ουρουγουάης, ο γεωργικός τομέας ετύγχανε ιδιαίτερης αντιμετώπισης, με την έννοια ότι γι' αυτόν προβλέπονταν τόσο μόνιμες όσο και προσωρινές εξαιρέσεις.

Με την πάροδο των ετών, όμως, η σημασία της γεωργίας στις αναπτυσσόμενες χώρες υποχώρησε σταδιακά, οι αποδόσεις και τα επίπεδα διατροφικής ασφάλειας αυξήθηκαν θεαματικά και πολλές αναπτυσσόμενες χώρες, ιδίως οι Ευρωπαϊκές, από καθαροί εισαγωγείς τροφίμων μετατράπηκαν σε καθαρούς εξαγωγείς. Παράλληλα στις αναπτυσσόμενες χώρες δόθηκε μεγαλύτερη έμφαση στο μεγαλύτερο άνοιγμα των αγορών τόσο των αναπτυσσόμενων όσο και των αναπτυσσόμενων χωρών για τα βιομηχανικά προϊόντα αλλά και για τομείς κυρίως των υπηρεσιών (ασφάλειες, τράπεζες, τηλεπικοινωνίες κ.λπ.).

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, το πρώτο βήμα για την απελευθέρωση των αγορών των γεωργικών προϊόντων έγινε με τη γεωργική συμφωνία του Γύρου της Ουρουγουάης, το 1995, που αποτέλεσε την πρώτη αμιγώς γεωργική συμφωνία σε πολυμερές επίπεδο, για την περίοδο μέχρι το 2000 ([http 45](#)).

1.10. Η παγκοσμιοποίηση της Γεωργίας

Με την απελευθέρωση του εμπορίου και της κίνησης κεφαλαίων, που προωθήθηκε τα τελευταία χρόνια από τις περισσότερες κυβερνήσεις, φτάσαμε και στο ελεύθερο εμπόριο των γεωργικών προϊόντων.

Ο γύρος της Ουρουγουάης για την GATT (Γενική Συμφωνία Δασμών και Εμπορίου) κατέληξε σε συμφωνίες που τέθηκαν σε εφαρμογή από το 1995 με τη δημιουργία πλέον ΠΟΕ (Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου). Η υπαγωγή της γεωργίας στο ελεύθερο εμπόριο σημαίνει ότι και τα γεωργικά προϊόντα θα τυχαίνουν της ίδιας μεταχείρισης από τα κράτη, ανεξάρτητα από τη χώρα παραγωγής και προορισμού τους. Κάθε είδους προστατευτισμός (δασμοί, επιδοτήσεις, ποσοτώσεις, ρυθμίσεις κ.λπ..) από τα κράτη πρέπει να αρθεί σταδιακά, αν το μέτρο δεν ισχύει παντού (π.χ. δεν μπορεί να συνεχίζεται να επιδοτείται το βαμβάκι στην Ελλάδα αφού δε γίνεται το ίδιο και στην Αίγυπτο).

Οι υποστηρικτές των συμφωνιών GATT - ΠΟΕ υποστηρίζουν: όσο περισσότερο ελεύθερο εμπόριο, τόσο περισσότερο παγκόσμιο παραγόμενο προϊόν λόγω ανταγωνιστικότητας. Μπορεί να είναι και έτσι, όμως από την αύξηση δεν ωφελούνται όλοι το ίδιο, αφού δεν υπάρχουν όροι για αποζημίωση των χαμένων, είτε ως χώρες είτε ως κατηγορίες παραγωγών στο εσωτερικό των χωρών.

Ταυτόχρονα κάτω από αυτές τις συνθήκες η γεωργική παραγωγή (φυτική και ζωική) σε κάθε χώρα στρέφεται πια σε προϊόντα που είναι ανταγωνίσιμα διεθνώς. Παράγει βασικά για τη διεθνή αγορά και όχι για να ικανοποιήσει τις ανάγκες της αντίστοιχης χώρας ή περιοχής. Αυτό οδηγεί στα παρακάτω αποτελέσματα:

- Στην εντατικοποίηση των μεθόδων παραγωγής, με υπερβολική χρήση λιπασμάτων φυτοφαρμάκων κ.λπ., με μεγάλη κατανάλωση ενέργειας και νερού, με μονοκαλλιέργειες (π.χ. η καλλιέργεια βαμβακιού για την παγκόσμια αγορά χρησιμοποιεί το 25% της παγκόσμια παραγωγής

φυτοφαρμάκων). Έτσι έχουμε ακόμα παραπέρα κατάρρευση του περιβάλλοντος.

- Στη μεγέθυνση του κλήρου και τη συγκεντροποίηση της ιδιοκτησίας της καλλιεργούμενης γης (τα μικρά αγροκτήματα εξαφανίζονται).
- Στις μεγάλες επενδύσεις σε κεφάλαιο και μηχανές, πράγμα που αναγκάζει τους μικρομεσαίους αγρότες να τα παρατούν.
- Στη μεγαλύτερη εξάρτηση της γεωργίας από τις μεγάλες αγροχημικές βιομηχανίες (υβρίδια, σπόροι).
- Στη μεγαλύτερη εξάρτηση από τις τράπεζες, αφού απαιτούνται δάνεια για τις μεγαλύτερες επενδύσεις.
- Στη συρρίκνωση του αγροτικού πληθυσμού.
- Στην απώλεια της αυτάρκειας που είχαν ορισμένες χώρες σε κάποιες καλλιέργειες (π.χ. η Κίνα αναγκάζεται για πρώτη φορά στην ιστορία της να εισάγει σιτηρά).
- Στην όξυνση του προβλήματος της παγκόσμιας διατροφής, ιδιαίτερα όσον αφορά στα δημητριακά.

1.11. Η ελληνική γεωργία στα πλαίσια της παγκοσμιοποίησης

Η ελληνική γεωργία εδώ και αρκετά χρόνια εξελίσσεται στα πλαίσια της Κ.Α.Π. της Ε.Ε.. Παγκοσμιοποιείται μέσα από την «ευρωπαϊκοποίηση» της. Ό,τι αναφέρθηκε για την ευρωπαϊκή γεωργία ισχύει σε γενικές γραμμές και για την ελληνική, με ορισμένες ιδιαιτερότητες βέβαια. Βρισκόμαστε μπροστά σε ένα μεγάλο σκάνδαλο με τα εξής χαρακτηριστικά:

- 50-60% της συνολικής παραγωγής φρούτων πηγαίνει κάθε χρόνο στις χωματερές.

- Αρνητικό αγροτικό ισοζύγιο που ανέρχεται σε 450 εκατομ. € το χρόνο σε σχέση με την Ε.Ε. (πλεονασματικό βέβαια σε σχέση με τις τρίτες χώρες).
- Μεγάλες διαφορές τιμών μεταξύ παραγωγού και καταναλωτή.
- Γήρανση του αγροτικού πληθυσμού (μόνο το 8% των νέων ακολουθούν το επάγγελμα του αγρότη).
- Δυσανάλογη εκμηχάνιση (σε ορισμένες περιοχές έχουμε 1 τρακτέρ ανά 80 στρέμματα, ενώ η αναλογία στις ΗΠΑ για παράδειγμα είναι 1 τρακτέρ ανά 5000 στρέμματα). Σε πολλές περιπτώσεις αγρότες ξόδεψαν τις επιδοτήσεις σε πολυτελή αυτοκίνητα ή άλλα καταναλωτικά αγαθά.
- Υπερβολική χρήση νερών και χημικών. Το 80-90% του νερού καταναλώνεται στη γεωργία, γύρω στους 300.000 τόνους λιπασμάτων πηγαίνουν στα νερά κάθε χρόνο, για να αναφέρουμε μερικά παραδείγματα.
- Πολλοί αγρότες, και σχεδόν το σύνολο των κτηνοτρόφων (ζωοτροφές) είναι χρεωμένοι στις τράπεζες.
- Εξαφάνιση μοναδικών ελληνικών ποικιλιών για χάρη του «φακελόσπορου» των πανίσχυρων πολυεθνικών εταιρειών.

Το πιο χαρακτηριστικό όμως απ' όλα είναι το γεγονός ότι ενώ η χώρα εισάγει γεωργικά προϊόντα για τις ανάγκες της, οι Έλληνες αγρότες δεν μπορούν να πουλήσουν μεγάλο μέρος των προϊόντων τους. Αυτό δε σημαίνει τίποτα άλλο, παρά το ότι η ελληνική γεωργία παράγει σε μεγάλο βαθμό «άχρηστα» προϊόντα ([http 46](http://46)).

1.12. Η συμφωνία του γύρου της Ουρουγουάης και οι διαπραγματεύσεις του γύρου της χιλιετίας

Η Συμφωνία του Γύρου της Ουρουγουάης για τα αγροτικά προϊόντα δεσμεύει τα συμβαλλόμενα μέρη σε τρεις βασικές περιοχές: εσωτερική στήριξη, πρόσβαση στις αγορές και εξαγωγικές επιδοτήσεις. Η μείωση της εσωτερικής

στήριξης δεν αποτέλεσε ποτέ πρόβλημα για την Ευρωπαϊκή Ένωση, επειδή η αναθεώρηση της Κ.Α.Π. είχε ήδη μειώσει περισσότερο τις εσωτερικές επιδοτήσεις. Επίσης, οι μειώσεις των δασμών, αντισταθμιστικών εισφορών και άλλων μη δασμολογικών μέτρων δεν επιφέρουν ουσιαστικά μείωση της προστασίας, λόγω των διαφόρων τρόπων μέτρησης και ορισμών που χρησιμοποιήθηκαν από τα συμβαλλόμενα μέρη για να φανούν πιο μεγάλα τα αρχικά επίπεδα προστασίας. Τέλος, οι μειώσεις στις επιδοτούμενες ποσότητες καθώς και στις δαπάνες των εξαγωγικών επιδοτήσεων φαίνεται ότι επέφεραν μικρούς περιορισμούς στις εξαγωγές των ελληνικών αγροτικών προϊόντων. Το γενικό συμπέρασμα σχετικά με τις επιπτώσεις της Συμφωνίας στην ελληνική γεωργία είναι ότι αυτές υπήρξαν περιορισμένες (Σαρρής και άλλοι (συνεργάτες) 1996).

Οι νέες πολυμερείς εμπορικές διαπραγματεύσεις τυπικά άρχισαν τον Δεκέμβριο του 1999, όπως είχε αποφασισθεί στη Συμφωνία του Γύρου της Ουρουγουάης, και αποβλέπουν σε περαιτέρω μείωση της εσωτερικής στήριξης, της εξωτερικής προστασίας και των εξαγωγικών επιδοτήσεων. Οι διαπραγματεύσεις ουσιαστικά άρχισαν στην Doha του Κατάρ. Από την άλλη πλευρά οι ΗΠΑ διακήρυσσαν την κατάργηση των εξαγωγικών επιδοτήσεων, τη δραστική μείωση ή ακόμη και την εξάλειψη των δασμών στα αγροτικά προϊόντα, τη μείωση της εσωτερικής στήριξης, την αναμόρφωση της λειτουργίας των κρατικών εξαγωγικών επιχειρήσεων και τον καθορισμό αυστηρών κανόνων για την εξάλειψη των τεχνικών εμποδίων που περιορίζουν το εμπόριο. Ωστόσο, οι ίδιες οι ΗΠΑ τα τελευταία πέντε χρόνια έχουν αυξήσει σημαντικά τις εξαγωγικές επιδοτήσεις, καθώς επίσης και τις άμεσες ενισχύσεις προς τη γεωργία τους.

Στη συνέχεια, η Ευρωπαϊκή Ένωση προχώρησε σε νέα αναθεώρηση της Κ.Α.Π. και τον Ιούνιο του 2003 αποφάσισε σημαντικές αλλαγές στις Κοινές Οργανώσεις των Αγορών των περισσότερων αγροτικών προϊόντων με τρόπο που να περιορίζεται η στρεβλωτική επίδραση των επιδοτήσεων στο διεθνές εμπόριο (μερική αποσύνδεση επιδοτήσεων από τον όγκο παραγωγής). Αμέσως μετά η Ευρωπαϊκή Ένωση σύναψε συμφωνία με τις ΗΠΑ για κοινές θέσεις ενόψει της Συνόδου του Cancun τον Σεπτέμβριο του 2003. Η «επιθετική» στάση ωστόσο των αναπτυσσόμενων χωρών στη Σύνοδο αυτή για μεγαλύτερη μείωση των αγροτικών επιδοτήσεων και των δασμών οδήγησε σε

αδιέξοδο. Έτσι, οι διαπραγματεύσεις για να υπάρξει εντός του 2005, όπως προβλεπόταν, μια πολυμερής συμφωνία απέτυχαν (<http> 44).

1.13. Η σύνοδος του Κανκούν

Οι αναπτυσσόμενες χώρες, με τη συμπαράσταση και την ενεργό συμμετοχή μεγάλου αριθμού Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (ΜΚΟ) και κινήσεων πολιτών, πόλωσαν την ατμόσφαιρα και προσπάθησαν με αυτό τον τρόπο να πιέσουν την Ε.Ε. και τις ΗΠΑ ώστε να υποχωρήσουν ακόμα περισσότερο από την κοινή τους θέση, θέση που εξ αρχής είχε τονιστεί ότι αποτελεί την κόκκινη γραμμή, πίσω από την οποία δεν είναι δυνατή καμία υποχώρηση.

Τελικά η σύνοδος του Κανκούν δεν κατέρρευσε λόγω των γεωργικών διαπραγματεύσεων, τουλάχιστον δεν πρόλαβε να καταρρεύσει λόγω αυτών αλλά λόγω των λεγόμενων θεμάτων Σιγκαπούρης (ανταγωνισμός, κρατικές προμήθειες, διευκόλυνση εμπορίου και επενδύσεις) που δεν αφορούν το γεωργικό τομέα, αλλά που αναδεικνύονται ως σημαντικότερα της γεωργίας θέματα του διεθνούς εμπορίου. Παρά την ευελιξία που επέδειξε η Ε.Ε. στα θέματα αυτά, αποδεικνύοντας την καλή της πρόθεση για την επίτευξη συμφωνίας σε ό, τι αφορά τον γεωργικό τομέα, η κοινοτική θέση ήταν σαφής: Με την αναθεώρηση της Κ.Α.Π., η Ε.Ε. προσδιόρισε μέχρι ποιου σημείου μπορεί να διαπραγματευτεί και έδειξε τη θέληση της για συμφωνία και ότι πλέον έπρεπε και οι εταίροι της να δείξουν τη δική τους καλή θέληση (Πέζαρος 2004).

Η θέση της Ελλάδας στο Κανκούν

Η Ελλάδα στο Cancun, σχεδόν απομονωμένη, με μοναδική σύμμαχο την Ισπανία, βρέθηκε σε πολύ δυσχερή θέση εξ αιτίας της πρότασης αυτής. Γύρω από αυτό το θέμα, στο Cancun αλλά και προ Cancun, έγιναν πολλές συζητήσεις και παρεμβάσεις, τόσο από ορισμένους εταίρους μας στην Ε.Ε. όσο και από άλλες τρίτες χώρες και μη-κυβερνητικές οργανώσεις, πράγμα που

είχε ως αποτέλεσμα το θέμα να αποτελέσει σημαία και κεντρικό σημείο αναφοράς για την καταπολέμηση της φτώχιας.

Η ελληνική θέση συνοψίζεται στο ότι το πρόβλημα της φτώχιας σε αυτές τις χώρες δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί αποκλειστικά με εμπορικά μέσα και ότι απαιτούνται πιο ολοκληρωμένες δράσεις. Η θέση αυτή, γινόταν πολύ δύσκολα κατανοητή, όχι γιατί τα επιχειρήματα δεν ήταν δίκαια και ορθά, αλλά επειδή:

α) το όλο θέμα έχει συνδεθεί με τη φτώχια, πράγμα που έφερνε τη χώρα μας ηθικά και πολιτικά σε δυσχερή θέση και

β) επειδή στο στόχαστρο της πρωτοβουλίας είναι η πολιτική των ΗΠΑ. Στην τελευταία περίπτωση βεβαίως οι Έλληνες παραγωγοί θα αποτελούσαν τις "παράπλευρες απώλειες" που συνεπάγεται η επίθεση στην πολιτική των ΗΠΑ.

Με αυτά τα δεδομένα, η αποτυχία της συνόδου απάλλαξε την ελληνική πλευρά από τις συγκεκριμένες πιέσεις τη δεδομένη στιγμή.

1.14. Agenda 2000 – Αναθεώρηση της Κ.Α.Π.

Η "Ατζέντα 2000" εκφράζει την ολοκληρωμένη μελλοντική στρατηγική ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης με βάση τους δύο θεμελιώδεις στόχους: **1)** της ενδυνάμωσης της Ένωσης και **2)** της πραγματοποίησης της διεύρυνσης. Η στρατηγική αυτή ανάπτυξης της Ένωσης αποσκοπεί στην ανάδειξή της ως ενός αυτόνομου πόλου σταθερότητας, σε ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο που χαρακτηρίζεται από αλλαγές, τόσο στις αγορές όσο και στις οικονομικές σχέσεις. Η "Ατζέντα 2000" στοχεύει να δώσει απαντήσεις στις νέες διεθνείς προκλήσεις, επιδιώκοντας:

- να δημιουργήσει ένα ευρωπαϊκό κοινωνικό πρότυπο
- να διατηρήσει την έννοια της Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Συνοχής
- να διασφαλίσει τη σύγκλιση μεταξύ των περιφερειών της Ένωσης.

Ειδικότερα, οι σημαντικότερες πολιτικές για την επίτευξη των προαναφερόμενων στόχων είναι:

1. η προώθηση μιας οικονομικής ανάπτυξης που θα δημιουργεί θέσεις απασχόλησης,
2. η επένδυση σε πολιτικές που βελτιώνουν τη θέση του ανθρώπινου παραγωγικού δυναμικού της Ένωσης στα νέα συστήματα απασχόλησης και στις νέες ανάγκες της αγοράς εργασίας,
3. η βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των πολιτών της Ένωσης, με στόχο μια ευρωπαϊκή κοινωνία ευημερίας χωρίς διακρίσεις και αποκλεισμούς,
4. η αποτελεσματικότητα των Διαρθρωτικών Ταμείων,
5. η αντιμετώπιση της διεύρυνσης χωρίς κόστος για τις σημερινές περιφέρειες της Συνοχής,
6. η διασφάλιση των αναγκαίων χρηματοδοτικών πόρων,
7. η αναπροσαρμογή της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (Κ.Α.Π.) και η προστασία του ευρωπαϊκού γεωργού.

Το Πρόγραμμα Δράση 2000 διατήρησε τον υποχρεωτικό χαρακτήρα των γεωργοπεριβαλλοντικών προγραμμάτων για τα κράτη μέλη (Ανώνυμος 3, 1999). Επιπλέον, στα σχέδια για την αγροτική ανάπτυξη (Κανονισμός 1257/1999), που εντάσσονται στο πλαίσιο του δεύτερου πυλώνα, τα κράτη μέλη όρισαν και τους Κώδικες Ορθής Γεωργικής Πρακτικής όπως είδαμε παραπάνω (Κ.Ο.Γ.Π.) (Good Farming Practice) σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο για την προστασία του περιβάλλοντος (European Commission, 2003a).

Τα νέα δεδομένα που διαμορφώθηκαν μετά τη δημοσιοποίηση της Agenda 2000 και η συνθετική παρουσίαση των προτάσεων

Η Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, παρουσίασε στις 16 Ιουλίου 1997 στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο το “Πρόγραμμα δράσης 2000”, στη βάση των αρχών της Ατζέντα 2000. Μέχρι σήμερα έχουν προκύψει, με μεταγενέστερες προτάσεις και αποφάσεις της Επιτροπής και άλλων οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σημαντικές συμπληρώσεις των προτάσεων που αποτυπώνονται στο παραπάνω πρόγραμμα. Ως εκ τούτου, θα ήταν αναγκαίο να λάβουμε υπόψη μας και αυτά τα νεώτερα στοιχεία. Το “Πρόγραμμα δράσης 2000”, μαζί με τις εξελίξεις που περιγράφονται στη συνέχεια, αποτελούν το συνολικό πεδίο επί του οποίου διατυπώνονται τα σχόλια της παρούσας Γνώμης Πρωτοβουλίας της Ο.Κ.Ε (<http> 49).

1.15. Πρώτη μεταρρύθμιση της Κ.Α.Π.

Παρότι πρωταρχικός στόχος της μεταρρύθμισης της Κ.Α.Π. του 1992 συνίστατο στο να εξασφαλιστεί η παγκόσμια ανταγωνιστικότητα στον τομέα της παραγωγής τροφίμων, οι συνολικές επιπτώσεις στις περιφερειακές οικονομίες θεωρούνται θετικές. Πραγματοποίησε μία σημαντική αλλαγή μέσω της μεγαλύτερης στήριξης των σχετικά αδύναμων περιοχών και των χωρών με περισσότερο εργατικό δυναμικό στον γεωργικό τομέα. Τρία από τα φτωχότερα Κράτη Μέλη είναι σήμερα καθαροί αποδέκτες πόρων στο πλαίσιο της Κ.Α.Π..

Από την άλλη πλευρά, η μεταρρύθμιση οδήγησε στην συγκέντρωση της παραγωγής σε περιοχές που παρουσιάζουν συγκριτικά πλεονεκτήματα όσον αφορά της παραγωγικότητα της γης και τη γεωγραφική εγγύτητα στις αγορές.

Η μεταρρύθμιση του 1992 αποσκοπούσε επίσης στη μείωση της πλεονασματικής παραγωγής και, συνεπώς, της ανάγκης στήριξης των τιμών. Έξι εκατομμύρια εκτάρια αποσύρθηκαν έτσι από την παραγωγή το 1993-94 στο πλαίσιο του νέου καθεστώτος για τα σιτηρά. Από άποψη κατανομής των εισοδημάτων, το σύστημα ευνοεί κυρίως τις περιοχές εντατικής γεωργίας της

Ευρώπης, δεδομένου ότι οι άμεσες πληρωμές βασίζονται στην απόδοση των καλλιεργειών που πραγματοποιήθηκε τα προηγούμενα χρόνια. Οι περιοχές με λιγότερο εντατική παραγωγή μπορούν λοιπόν να βρεθούν σε μειονεκτικότερη θέση σε σχετικούς όρους.

Τα καθεστώτα που αφορούν τη μείωση του αριθμού των ζώων που βόσκουν ανά εκτάριο αποσκοπούν στην αποκατάσταση της ισορροπίας μεταξύ γεωργικών εκτάσεων και κτηνοτροφικής παραγωγής. Αυτό θα οδηγήσει στην επαναφορά της λιγότερο εντατικής γεωργίας σε πολλές περιοχές, ιδίως σε εκείνες όπου κυριαρχεί η κτηνοτροφία. Το καθεστώς για το πρόβειο κρέας προβλέπει τη χορήγηση πριμοδότησης στις μειονεκτικές περιοχές, μειώνοντας έτσι την οικονομική και τη γεωγραφική τους περιθωριοποίηση. Ωστόσο θα πρέπει να δοθεί προσοχή στην περιβαλλοντικά φιλική διαχείριση και στους κινδύνους που ενέχει η υπερβολική βόσκηση.

Η μεταρρύθμιση του 1992 εισήγαγε την περιβαλλοντική διάσταση στη αγροτική πολιτική, ιδίως μέσω των γεωργο-περιβαλλοντικών προγραμμάτων και των προγραμμάτων αναδασώσεως που είχαν διαφορετικές επιπτώσεις από γεωγραφικής πλευράς. Η πείρα έδειξε ότι τα τελευταία κίνησαν περισσότερο το ενδιαφέρον από ότι τα πρώτα.

Παρά τις θετικές επιπτώσεις της μεταρρύθμισης στην βελτίωση των σχέσεων μεταξύ ανταγωνιστικότητας, χωροταξικής ισορροπίας, γεωργικών εισοδημάτων και περιβαλλοντικών προτεραιοτήτων, η Κ.Α.Π. δεν μπορεί από μόνη της να ανταποκριθεί σε όλα αυτά τα ζητήματα (<http> 53).

1.16. Ενδιάμεση αναθεώρηση

Η πρόταση για την αναθεώρηση της Κ.Α.Π. στα πλαίσια της Agenda 2000 και εν όψει των διαπραγματεύσεων του Π.Ο.Ε., κατατέθηκε το 1997. Η μεταρρύθμιση της κοινής γεωργικής πολιτικής που αποφασίστηκε κατά τη διάρκεια του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Βερολίνου στις 24 και 25 Μαρτίου 1999. Τούτο έγινε κατά κύριο λόγο στα πλαίσια ενός **μονομερούς σχεδιασμού** επίλυσης των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν τα βασικά προϊόντα των χωρών του Βορρά της Ε.Ε.

Η πρόταση για μείωση των τιμών αυτών των προϊόντων Βορρά έχει στόχο :

- α) να καταστήσει **τα προϊόντα του Βορρά ανταγωνιστικά** στις διεθνείς αγορές,
- β) να δώσει ισχυρές **αντισταθμίσεις στους παραγωγούς** των χωρών του Βορρά,
- γ) να διευρύνει τις ενισχύσεις στην Ε.Ε. για την **ανάπτυξη της υπαίθρου** με σχετική συρρίκνωση της γεωργίας,
- δ) να διευρύνει τις ενισχύσεις για **περιβαλλοντικές δράσεις** όσον αφορά το εσωτερικό της Ε.Ε., και
- ε) να προετοιμάσει τη **διεύρυνση** στον γεωργικό τομέα με τις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης.

Γενικότερα η μεταρρύθμιση σηματοδοτεί ένα νέο στάδιο προς την κατεύθυνση της πολιτικής **στήριξης των γεωργών μάλλον αντί των προϊόντων**. Πιο μακροπρόθεσμα, οι μεταρρυθμίσεις δημιουργούν συνθήκες ευνοϊκές για την προσέγγιση των γεωργικών οικονομιών των χωρών που έχουν υποβάλει υποψηφιότητα για να ενταχθούν στην Ένωση.

Η αναθεώρηση της Κ.Α.Π., όπως την προτείνει η ΑΤΖΕΝΤΑ 2000, περιλαμβάνει δραστική μείωση τιμών για αγροτικά προϊόντα που καλύπτουν περίπου το 50% της τελικής γεωργικής παραγωγής στην Ε.Ε.. Σε πρώτη φάση ρυθμίζονται θέματα που αφορούν τα αγροτικά προϊόντα του βορρά και δρομολογούνται σειρά δυσμενών ρυθμίσεων σε βασικά μεσογειακά προϊόντα, ή προτείνονται νέες. Οι ρυθμίσεις αυτές συνδυάζονται με την αποσυσχέτιση των επιδοτήσεων από τις παραγωγικές επιδόσεις, και αντ' αυτών προβλέπεται χορήγηση εισοδηματικών αντισταθμίσεων (Αγοραστάκης 2000).

Αναμένοντας τις συγκεκριμένες προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής παρατηρούμε ότι από πολλές πλευρές προτείνονται αλλαγές που δεν έχουν διορθωτικό χαρακτήρα αλλά που αποβλέπουν σε μεταρρυθμίσεις ριζικού χαρακτήρα.

Στο κέντρο της συζήτησης βρίσκονται οι άμεσες πληρωμές της Κ.Α.Π. προς τους παραγωγούς. Κάποιοι ζητούν την προοδευτική μείωσή τους μέχρι και την κατάργησή τους. Σχεδόν όλοι ζητούν την μεταφορά με τον ένα ή τον

άλλο τρόπο δημοσιονομικών πόρων από τον πρώτο (ειδικότερα από τις άμεσες πληρωμές) στον δεύτερο πυλώνα της Κ.Α.Π..

Πιστεύουμε ότι η ενδιάμεση αναθεώρηση συνιστά μία νέα ευκαιρία για να προσαρμόσει η Ε.Ε. το αγροτικό της πρότυπο στις ανάγκες των καιρών και στις απαιτήσεις των ευρωπαίων πολιτών.

Η ενδιάμεση αναθεώρηση δεν πρέπει να υποβαθμιστεί σε ξεκαθάρισμα λογαριασμών με γνώμονα μόνον τα δούνα και λαβείν των κρατών μελών προς και από τον προϋπολογισμό της Ε.Ε.

Σκοπός είναι η μη γραμμική μείωση των άμεσων πληρωμών. Οι όποιες μεταφορές χρηματικών πόρων από τον πρώτο πυλώνα πρέπει να γίνουν με κοινοτικά κριτήρια, όπως επίσης και κριτήρια κοινωνικής και οικονομικής συνοχής.

Επίσης πρέπει να αποφευχθούν οι μειώσεις των άμεσων πληρωμών με σκοπό τη μείωση των δαπανών του γεωργικού προϋπολογισμού της Ε.Ε.

Οι αντισταθμιστικές πληρωμές που καθιερώθηκαν το 1992 σε βασικούς τομείς της Κ.Α.Π. (μεταρρύθμιση Macsharry) είχαν σκοπό ν' αντισταθμίσουν τις τότε μειώσεις στις θεσμικές τιμές. Ο ρόλος τους σήμερα άλλαξε. Δεν είναι τυχαίο ότι άλλαξε και η ορολογία και αντί για αντισταθμιστικές πληρωμές μιλάμε για άμεσες πληρωμές. Ο καθορισμός των άμεσων πληρωμών στις αροτραίες καλλιέργειες με βάση παλαιά ιστορικά δεδομένα αποδόσεων δεν έχει πια νόημα. Πρέπει να αναθεωρηθούν και να συγκλίνουν προς ενιαίες κοινοτικές ενισχύσεις, ίδιες στο βορρά και στο νότο της Ε.Ε.

Σημασία επίσης πρέπει να δοθεί στη μεταφορά πόρων από τον πρώτο πυλώνα (Κ.Ο.Α.), εφόσον γίνεται για σκοπούς που εξυπηρετούν τη βιώσιμη ανάπτυξη. Αυτό πρέπει να γίνει με δύο τρόπους:

- Είτε για την ενίσχυση κλασικών μέτρων αγροτικής-ανάπτυξης
- Είτε για την εφαρμογή νέου τύπου μέτρων εντός των Κ.Ο.Α. που προσανατολίζουν την παραγωγή προς τη βιώσιμη ανάπτυξη. Αυτό μπορεί για παράδειγμα να γίνει μέσω ειδικών ενισχύσεων για την αναβάθμιση της εμπορικής αξίας των προϊόντων, βελτίωση της ποιότητας, για την προστασία του περιβάλλοντος, για την προστασία της βιοποικιλότητας, την

απασχόληση και τη συγκράτηση πληθυσμού σε ευπαθείς, ορεινές, μειονεκτικές, νησιωτικές ή απόμακρες ζώνες κ.ο.κ.

Για τα νέα μέτρα αναπροσανατολισμού της παραγωγής (εντός των Κ.Ο.Α.) προς τη βιώσιμη ανάπτυξη η χρηματοδότηση πρέπει να καλύπτεται εξ' ολοκλήρου από τον προϋπολογισμό του Γεωργικού Ταμείου της Ε.Ε. για τα κλασσικά μέτρα αγροτικής ανάπτυξης (π.χ. υποδομές, επενδύσεις). Η συγχρηματοδότηση θα πρέπει να διαφοροποιείται με τη χρηματοδοτική ικανότητα και το μέγεθος των αναγκών των κρατών μελών και των περιφερειών τους.

Η μεταφορά πόρων από τον πρώτο στο δεύτερο πυλώνα ή προς τα μέτρα αναπροσανατολισμού της παραγωγής θα πρέπει να γίνεται μέσω του κοινοτικού προϋπολογισμού. Η συλλογή των χρηματικών πόρων πρέπει να γίνεται με κοινοτικά κριτήρια συνοχής. Η διάθεση στα κράτη μέλη και τις περιφέρειες θα πρέπει να γίνεται με διαφανή αντικειμενικά κριτήρια.

Η Αποσύνδεση των ενισχύσεων της Κ.Α.Π. από την παραγωγή έχει ήδη προχωρήσει θεαματικά στη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας. Παραπέρα αποσύνδεση κινδυνεύει να μετατρέψει τις ενισχύσεις σε απλά κοινωνικά βοηθήματα. Σωστό είναι να σημειωθεί ότι οι άμεσες πληρωμές πρέπει να συνδέονται με την παραγωγική διαδικασία και να προσανατολίζονται με κίνητρα ή και αντικίνητρα προς τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Το ισχύον κανονιστικό και χρηματοδοτικό πλαίσιο της Ε.Ε. για την αγροτική ανάπτυξη είναι ιδιαίτερα περίπλοκο και γραφειοκρατικό. Θα πρέπει ν' απλοποιηθεί.

Οι όποιες αλλαγές και μεταρρυθμίσεις πρέπει να γίνουν σταδιακά έτσι ώστε οι προσαρμογές να είναι ομαλές και κατανοητές από τους αγρότες ([http 54](#)).

Σημαντικό στοιχείο της αναθεώρησης του 1999 ήταν και η αναφορά στη διαχείριση αγροτικών περιοχών με μεγάλη αξία για τη βιοποικιλότητα (high-nature-value farming systems), πολλές από τις οποίες είναι ενταγμένες στο δίκτυο των περιοχών NATURA 2000 (European Commission, 2003b).

1.17. Η Νέα Κ.Α.Π.

Σε μια προσπάθεια να συμπορευτεί με τις προσδοκίες των ευρωπαϊών πολιτών, η Ε.Ε. προέβη σε αναμόρφωση της Κ.Α.Π. το 1992 και το 1999.

Παρόλο που οι αλλαγές ήταν σημαντικές, δεν έλυσαν τα σοβαρά δημοσιονομικά και περιβαλλοντικά προβλήματα. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει αποφασίσει να προχωρήσει σε νέα αναμόρφωση της Κ.Α.Π., παράλληλα με την διεύρυνση της Ε.Ε. (Ελληνική Ορθολογική Εταιρία 2003).

Η τελευταία αναθεώρηση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (Κ.Α.Π.) όπως διαμορφώθηκε την 26η Ιουνίου 2003 στο Λουξεμβούργο και διαμορφώθηκε στη συνέχεια για τα μεσογειακά προϊόντα. (βαμβάκι, ελαιόλαδο, Κ.Α.Π.νός στις 21-22 Απρίλη 2004, όπου διασφαλίστηκαν οι χρηματοδοτήσεις στο σημερινό τους ύψος και η ίση μεταχείρισή τους σε σχέση με τα προϊόντα των βορείων, των οποίων η μεταρρύθμιση είχε γίνει σχεδόν ένα χρόνο πριν Ιούνιος 2003). Η συγκεκριμένη αναθεώρηση επηρεάζει αρνητικά όλα σχεδόν τα αγροτικά προϊόντα και έτσι επέφερε σημαντικές αλλαγές στο χαρακτήρα της ασκούμενης αγροτικής πολιτικής, σε ευρωπαϊκό και σε εθνικό επίπεδο με βασική αλλαγή τον προσανατολισμό των κοινοτικών ενισχύσεων από την ποσοτική παραγωγή, στον παραγωγό κάτοχο αγροτικής εκμετάλλευσης (Υπουργείο Αγροτικής Αναπτυξης και Τροφίμων 2004).

Η νέα Κ.Α.Π., η οποία θα αρχίσει να ισχύει από το 2005 (με μεταβατική περίοδο 2 ετών για όσες χώρες αντιμετωπίζουν δυσκολίες προσαρμογής), αλλάζει ριζικά τα δεδομένα και δημιουργεί νέες συνθήκες για τη γεωργία στην Ευρώπη, με ορίζοντα το 2014.

Βασικά στοιχεία της νέας Κ.Α.Π. είναι:

- Αποσυνδέεται η επιδότηση από την παραγωγή. Συγκεκριμένα οι επιδοτήσεις των αγροτών, από το 2005, θα αντικατασταθούν σε μεγάλο ποσοστό με τη λεγόμενη Ενιαία ενίσχυση εκμετάλλευσης, η οποία θα είναι ανεξάρτητη από το είδος και τον όγκο της παραγωγής.

- Εισάγεται η υποχρέωση της λεγόμενης Πολλαπλής Συμμόρφωσης, ως προϋπόθεση χορήγησης ενιαίας ενίσχυσης.
- Καθιερώνεται μια Διαφοροποίηση μεταξύ μεγάλων και μικρών αγροτικών εκμεταλλεύσεων και εισαγονται περικοπές στους μεγάλους.
- Ενισχυονται μέτρα Αγροτικής ανάπτυξης, αφήνοντας αρκετή ευελιξία στις χώρες μέλη, για την επιλογή τόσο του είδους των μέτρων όσο και του ύψους της ενίσχυσης.
- Εισάγεται Μηχανισμός δημοσιονομικής πειθαρχίας από το 2007, ώστε να εξασφαλίζεται η μη υπέρβαση των αγροτικών δαπανών από το ύψος που έχει προκαθοριστεί.
- Τέλος Αναπροσαρμόζονται τα μετρά αγοράς για τα γαλακτοκομικά προϊόντα, τα σιτηρά, το σκληρό σιτάρι, το ρύζι, και τους καρπούς με κέλυφος ενώ το φθινόπωρο του 2004 όπως θα δούμε παρακάτω θα αποφασιστεί η αναπροσαρμογή για τα μεσογειακά προϊόντα (βαμβάκι, ελαιόλαδο, καπνός) (Ανώνυμος 2, 2003).

1.18. Κ.Α.Π. και μεσογειακά προϊόντα

T E S

Ο όρος «μεσογειακά προϊόντα», περιορίζεται καταχρηστικά στο λάδι-βαμβάκι-Κ.Α.Π.νό, παρόλο ότι και άλλα προϊόντα, κυρίως φυτικής προέλευσης (φρούτα, λαχανικά, κρασιά, βιομηχανική τομάτα, τεύτλα-ζάχαρη, κ.α.), παίζουν σημαντικό ρόλο στην αγροτική παραγωγή των χωρών του ευρωπαϊκού νότου, ιδιαίτερα της Ελλάδας, με το μικρό ποσοστό κτηνοτροφίας (1/3) στο σύνολο της παραγωγής. Ωστόσο τα τρία προϊόντα θεωρούνται βασικά, λόγω της ύπαρξης «Κοινών Οργανώσεων Αγοράς» και ύψους κονδυλίων στήριξης (επιδοτήσεις, ενισχύσεις, κ.λπ.), που ανέρχονται για την Ελλάδα, στα 2/3 των κονδυλίων όλων των αγροτικών ενισχύσεων. Με τις αποφάσεις του Συμβουλίου υπουργών Γεωργίας για αναθεώρηση της αγοράς των τριών προϊόντων, προβλέπονται σημαντικές αλλαγές προς το δυσμενέστερο, σε σχέση με τις αποφάσεις της συνόδου του Λουξεμβούργου (Ιούνιος 2003) για τα άλλα προϊόντα, παρά τη ρητή δέσμευση ότι «η μεταρρύθμιση των «μεσογειακών» θα βασιστεί στους

στόχους και στη φιλοσοφία αναθεώρησης της Κ.Α.Π.» (<http> 57).

Ειδικότερα η Κ.Α.Π. προβλέπει:

Βαμβάκι

Από το 2006, μόνο το 35% της επιδότησης θα παραμείνει συνδεδεμένο με την παραγωγή και θα χορηγείται ως ενίσχυση στους βαμβακοπαραγωγούς με βάση τα στρέμματα της καλλιέργειας τους, ενώ το υπόλοιπο 65% αποσυνδέεται και ενσωματώνεται στην ενιαία ενίσχυση.

Νέα μέγιστη έκταση για την Ελλάδα 3.700.000 στρ. από τα οποία τα 3.000.000 στρ. θα δικαιούνται ενίσχυση 59,41 ευρώ/στρ. , ενώ τα υπόλοιπα 700.000 ενίσχυση 34,28 ευρώ/ στρ. σε περίπτωση που η νόμιμη έκταση της καλλιέργειας υπερβαίνει την παραπάνω μέγιστη έκταση, η κατά στρέμμα ενίσχυση θα μειώνεται αναλογικά. Η χορήγηση της στρεμματικής ενίσχυσης βαμβακιού, όπως συμβαίνει και με άλλες άμεσες ενισχύσεις, προϋποθέτει της συμμόρφωση του βαμβακοκαλλιεργητή με ορισμένους κανόνες (<http> 56).

Καπνός

Από το 2005 εφαρμόστηκε το ισχύον σήμερα καθεστώς και θα χορηγηθούν οι ίδιες επιδοτήσεις όπως το 2004. Από το 2006, και για μεταβατική περίοδο 4 ετών, τουλάχιστον το 40% της επιδότησης αποσυνδέεται από την παραγωγή και ενσωματώνεται στην ενιαία ενίσχυση των αγροτών, ενώ το υπόλοιπο (μέχρι 60%) θα χορηγείται ως άμεση ενίσχυση στους Κ.Α.Π.νοπαραγωγούς. Η χώρα έχει την ευχέρεια να αποφασίσει για την τετραετία αυτή, τόσο το ακριβές ποσοστό αποσύνδεσης (από 40 μέχρι 100%) όσο και πώς να χορηγήσει το μη αποσυνδεδεμένο ποσοστό (ενίσχυση περιοχών ή ποικιλιών ορισμένης ποιότητας).

Από το 2010, η επιδότηση Κ.Α.Π.νού αποσυνδέεται εντελώς από την παραγωγή και το 50% θα ενσωματωθεί στην ενιαία ενίσχυση των αγροτών, ενώ το υπόλοιπο 50% θα μεταφερθεί στο δεύτερο πυλώνα και θα χρησιμοποιηθεί για μέτρα αναδιάρθρωσης στις καπνοπαραγωγικές περιοχές, μέσω του προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης.

Ελαιόλαδο

Από το 2006, για τους παραγωγούς με περισσότερα από 5 στρέμματα ελαιοδέντρων, τουλάχιστον το 60% της επιδότησης τους, αποσυνδέεται από

την παραγωγή και ενσωματώνεται στην ενιαία ενίσχυση. Για τους παραγωγούς με λιγότερα από 5 στρ. ελαιοδέντρων, το σύνολο της επιδότησης αποδεδμεύεται από την παραγωγή. Για τον υπολογισμό του ποσού που δικαιούται ως ενιαία ενίσχυση κάθε ελαιοπαραγωγός θα ληφθεί υπ' όψιν η μέση επιδότηση που πήρε την περίοδο 2000-2003.

Το υπόλοιπο της επιδότησης (μέχρι 40%) μεταφέρεται ως εθνικός φάκελος στη χώρα για να το χορηγεί ως συμπληρωματική ενίσχυση ελαιώνων κατά την κρίση της. Για απλούστευση των διαδικασιών δεν θα ικανοποιούνται αιτήσεις συμπληρωματικής ενίσχυσης για δικαιώματα μικρότερα των 75 ευρώ. Η χώρα μπορεί να χρησιμοποιήσει μέχρι 10% του εθνικού της φακέλου ελαιολάδου για την ενίσχυση μέτρων ποιότητας.

Πρόσβαση στο σύστημα ενιαίας ενίσχυσης θα έχουν μόνο ελαιώνες που υπήρχαν την 1^η Μαΐου 1998 καθώς και νεότερες φυτεύσεις που έγιναν με βάση εγκεκριμένα από την Ε. Επιτροπή προγράμματα. Για την κάλυψη της ενίσχυσης φυτειών που εγκατασταθήκαν μετά την ημερομηνία αυτή, αποφασίσθηκε να χορηγηθεί πρόσθετο ποσό στη Γαλλία (1 εκατομ. Ευρώ), στην Πορτογαλία (19 εκατομ. Ευρώ) και στην Ισπανία (20 εκατομ. Ευρώ) (Ανώνυμος 1, 2004).

Ειδικότερα οι άξονες αναθεώρησης των Κοινών Οργανώσεων Αγοράς (Κ.Ο.Α.) των τριών προϊόντων και στο εγγύς μέλλον των Κ.Ο.Α. τεύτλων-ζάχαρης, οπωροκηπευτικών, κρασιού επιβεβαιώνουν τις ανησυχίες, ότι η νέα Κ.Α.Π. θα επιφέρει ισχυρό πλήγμα στην ελληνική γεωργία, στο αγροτικό εισόδημα, στην απασχόληση και γενικότερα στην ελληνική κοινωνία (Τόλιος 2004).

Βασικοί άξονες αναθεώρησης της Κ.Α.Π. και της Κ.Ο.Α.

Μεσογειακά Προϊόντα

Για

να κατανοηθεί καλύτερα ο χαρακτήρας της αναθεώρησης των «Κοινών Οργανώσεων Αγοράς» (Κ.Ο.Α.) στο λάδι-βαμβάκι-καπνό, χρειάζεται να αναφερθούμε σύντομα, στις γενικότερες κατευθύνσεις αναθεώρησης της Κ.Α.Π. και τι αυτές συνεπάγονται για τον αγροτικό τομέα και κυρίως για τον κόσμο της υπαίθρου.

Ειδικότερα με τις αποφάσεις του Συμβουλίου υπουργών Γεωργίας το 2003:

α) Μειώνονται τα συνολικά κονδύλια στήριξης του αγροτικού τομέα (με τα ίδια κονδύλια θα «καλύπτονται» και οι 10 νέες χώρες που εντάσσονται στην Ε.Ε. την 1η Μάη 2004). Παράλληλα θα λειτουργεί μηχανισμός δημοσιονομικής πειθαρχίας, ώστε να αποτραπούν υπερβάσεις των δαπανών του κοινοτικού προϋπολογισμού στον αγροτικό τομέα, ως το 2013.

β) Αποσυνδέονται βαθμιαία οι επιδοτήσεις από την παραγωγή (με ορισμένες μικρές εξαιρέσεις-αποκλίσεις) και αντικαθίστανται μερικώς από μια ετήσια «εισοδηματική ενίσχυση» ανά αγροτική εκμετάλλευση, με ταυτόχρονη εφαρμογή αυστηρών κριτηρίων «πολλαπλής συμμόρφωσης» (προστασία περιβάλλοντος, υγιεινή εκτροφή ζώων, παραγωγικά πρότυπα, κ.α.).

γ) Το ετήσιο ύψος των «εισοδηματικών ενισχύσεων», θα υπολογίζεται ανά εκμετάλλευση, με βάση ιστορικά στοιχεία (μέσος όρος επιδοτήσεων 2000-2002). Για επιδοτήσεις έως 5.000 ευρώ (που αναφέρεται κυρίως στους μικρούς παραγωγούς), θα χορηγείται αντίστοιχου ύψους «εισοδηματικής ενίσχυσης», ανεξάρτητα από την ύπαρξη παραγωγής, ενώ για όσες ενισχύσεις ξεπερνούν τα 5.000 ευρώ, θα εφαρμόζεται σύστημα περικοπών, η λεγόμενη «δυναμική διαφοροποίηση». Οι περικοπές θα είναι 3% το 2005, 4% το 2006 και 5% το 2007 και μετά, ως το 2013. Έχοντας ως βάση το 100, η συνολική μείωση της ενίσχυσης θα ξεπεράσει το 40% και θα λειτουργεί ισοπεδωτικά για τους μεσαίους και μεγάλους παραγωγούς. Μικρό μέρος από τις περικοπές θα πηγαίνει στον τομέα αγροτική ανάπτυξη (πυλώνας II), ενώ το μεγαλύτερο στα κράτη μέλη. Ωφελημένες από τις επιστροφές, θα είναι κυρίως οι χώρες με μεγαλύτερη συμμετοχή στον κοινοτικό προϋπολογισμό, σε σχέση με τις αναλήψεις (Γερμανία, Αγγλία, Ολλανδία, κ.α.).

δ) Τέλος όσον αφορά τα μεσογειακά προϊόντα (λάδι, Κ.Α.Π.νός, βαμβάκι), υπήρξε δέσμευση, οι αλλαγές στην «Κοινή Οργάνωση Αγορών», να κινηθούν στο ίδιο πλαίσιο όπως των άλλων αγροτικών προϊόντων (σιτηρά, βόειο κρέας, γαλακτοκομικά, ρύζι, κ.α.). Ωστόσο η συγκεκριμένη δέσμευση δεν τηρήθηκε. Πρόκειται για μια συνηθισμένη τακτική, όπου η Επιτροπή προτείνει «τα χειρότερα», το Συμβούλιο κάνει κάποιες βελτιώσεις για να «απορροφήσει» αντιδράσεις, οι επιλογές πέφτουν σχετικά στα μαλακά και σε επόμενο γύρο

προωθούνται στο σύνολο τους.

Αξιολογώντας συνολικά την «αναθεώρηση» της Κ.Α.Π., συνάγεται ότι επιδίωξη των ισχυρών κύκλων της Ε.Ε., είναι η δημιουργία μιας μικρής αλλά ανταγωνιστικής γεωργίας, στηριγμένης σε μεγάλες εκμεταλλεύσεις (κυρίως των οικονομιών του βορρά με αναπτυγμένη κτηνοτροφία), η οποία θα λειτουργεί με ειδικές μορφές στήριξης, σε συνθήκες παγκοσμιοποίησης και σε αντιστοιχία με τις ρυθμίσεις του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ). Ειδικότερα η «αποσύνδεση» των επιδοτήσεων από την παραγωγή και η χορήγηση ενός «κατά αποκοπή» ετήσιου βοηθήματος, θα οδηγήσει σε μείωση συνολικά του εισοδήματος, κυρίως των μικρομεσαίων αγροτών και θα μετατρέψει τη μεγάλη πλειοψηφία τους, από παραγωγικές μονάδες-νοικοκυριά, σε αγρότες-αποδέκτες κοινοτικών επιδομάτων. Για τους Έλληνες αγρότες, οι αλλαγές στην Κ.Α.Π., θα οδηγήσουν σε μείωση της παραγωγής βασικών προϊόντων και αντίστοιχα σε μείωση εισοδήματος χιλιάδων νοικοκυριών. Μόνο οι μεγάλες εκμεταλλεύσεις (στην ουσία οι μεγάλες Κ.Α.Π.ιταλιστικές επιχειρήσεις), που έχουν περιθώρια προσαρμογής στους νόμους της αγοράς και «οικονομίες κλίμακας» θα μπορέσουν να επιβιώσουν.

1.19. Η χρηματοδότηση της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής

Χρηματοδοτικό πλαίσιο

Το νέο χρηματοδοτικό πλαίσιο καλύπτει την εξέλιξη της Κ.Α.Π. και τις συνέπειες της διεύρυνσης της Κοινότητας για περίοδο αρκετά μεγάλη. Το κόστος εφαρμογής της εκτιμάται σε μέσο επίπεδο των 40,5 δις. ευρώ συν 14 δις.ευρώ, για τη σχετική περίοδο για την αγροτική ανάπτυξη καθώς και για τα κτηνιατρικά και φυτοϋγειονομικά μέτρα. Βάσει των νέων αποφάσεων, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θεώρησε ότι τα ποσά που πρέπει να εγγραφούν στις δημοσιονομικές προοπτικές είναι τα ακόλουθα.

Πίνακας 1: Δημοσιονομικά έξοδα που ενέκρινε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

ΕΤΟΣ	ΔΑΠΑΝΗ	
	εκατ. ευρώ	τιμή 1999 (δρχ.)
2001	40	920
2001	42	800
2002	43	900
2003	43	770
2004	42	760
2005	41	930
2005	41	600

Η μείωση των τιμών στήριξης αντισταθμίζονται κατά ένα μέρος από τις δαπάνες σε θέματα αγροτικά ή άλλα συνοδευτικά μέτρα (άμεσες ενισχύσεις στα εισοδήματα, πρόωρη συνταξιοδότηση, ενισχύσεις στους νέους γεωργούς, κ.λπ.). Το προβλεπόμενο ποσό στις χρηματοδοτικές προοπτικές για το γεωργικό μέσο προένταξης είναι 250 εκατ. ευρώ - τιμή 1999.

Ο μηχανισμός χρηματοδότησης της κοινής γεωργικής πολιτικής

[Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1258/1999 του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1999 περί χρηματοδότησεως της κοινής γεωργικής πολιτικής]

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Γεωργικού Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ), απορροφά μεγάλο μέρος του γενικού προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το τμήμα "Εγγυήσεις" του Ταμείου χρηματοδοτεί συγκεκριμένα τις δαπάνες της κοινής οργάνωσης γεωργικών αγορών (Κ.Ο.Α.), τις ενέργειες στο

χώρο της αγροτικής ανάπτυξης, οι οποίες συνοδεύουν τη στήριξη των αγορών και τα αγροτικά μέτρα.

Το τμήμα "**Προσανατολισμός**" χρηματοδοτεί τις λοιπές δαπάνες αγροτικής ανάπτυξης (εκείνες που δεν χρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΠΕ-Εγγυήσεις).

Η διοίκηση του Ταμείου που ασκείται από την επιτροπή του ΕΓΤΠΕ αρθρώνεται στο πλαίσιο μιας συνεργασίας μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών. Η διαχειριστική επιτροπή του Ταμείου συντίθεται από εκπροσώπους των κρατών μελών και της Επιτροπής.

Τα κράτη μέλη ορίζουν τις υπηρεσίες και τους οργανισμούς που εξουσιοδοτούνται να καλύπτουν τις δαπάνες. Οι οργανισμοί πληρωμής αποτελούν εγκεκριμένες υπηρεσίες ή οργανισμούς των κρατών μελών, οι οποίοι προσφέρουν επαρκείς εγγυήσεις ώστε:

- ❖ η επιλεξιμότητα των αιτήσεων και η συμμόρφωσή τους προς τους κοινοτικούς κανόνες να ελέγχονται πριν να διαταχθεί η πληρωμή
- ❖ οι διενεργούμενες πληρωμές να διασταυρώνονται κατά τρόπο ακριβή και εξαντλητικό
- ❖ τα απαιτούμενα έγγραφα να προσκομίζονται εντός των τασσόμενων προθεσμιών και υπό τη μορφή που προβλέπεται από τους κοινοτικούς κανόνες.

Οι οργανισμοί οφείλουν να διαθέτουν δικαιολογητικά έγγραφα για τις διενεργούμενες πληρωμές και έγγραφα σχετικά με την εκτέλεση των προδιαγραφόμενων διοικητικών και φυσικών ελέγχων.

Οι αναγκαίες πιστώσεις για την κάλυψη των δαπανών του ΕΓΤΠΕ, τίθενται στη διάθεση των κρατών μελών εκ μέρους της Επιτροπής, υπό μορφή προκαταβολών έναντι της βεβαίωσης των πραγματοποιηθεισών δαπανών. Στην πράξη πρόκειται για εξόφληση των δαπανών που πραγματοποίησαν (και προχρηματοδότησαν) τα κράτη μέλη. Επιπλέον, στη διάθεση των κρατών μελών μπορεί να διατεθεί μετακυλιόμενο κεφάλαιο, για την υλοποίηση προγραμμάτων στο πλαίσιο ενεργειών για την αγροτική ανάπτυξη.

Τα κράτη μέλη, αφού τελειώσει το οικονομικό έτος διαβιβάζουν στην Επιτροπή την ετήσια δήλωση δαπανών, καθώς και βεβαίωσή για το ακέραιο, το ακριβές και αληθές των διαβιβαζόμενων λογαριασμών.

Πριν από το Μάιο, η Επιτροπή διενεργεί εκκαθάριση των λογαριασμών των οργανισμών πληρωμής. Η απόφαση αφορά το ακέραιο, το ακριβές και αληθές των λογαριασμών (http 58).

2. ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Το αντικείμενο της παρούσας έρευνας είναι η αποτύπωση των απόψεων παραγωγών απέναντι στη νέα Κοινή Αγροτική Πολιτική. Ως παραγωγός εννοείται το άτομο ή η ομάδα ατόμων που είναι κατά κύριο ή δευτερεύον επάγγελμα αγρότης και έχει έσοδα από κάποια γεωργική εκμετάλλευση την οποία και καλλιεργεί για λογαριασμό του.

Ο βασικός ρόλος του παραγωγού, με την ευρεία αυτή έννοια, έχει την τελευταία εικοσαετία μεταβληθεί άρδην από τα νέα δεδομένα που εμφανίστηκαν παγκοσμίως ως προς την εμπορία των αγροτικών προϊόντων. Νέες παραγωγές αγροτικών προϊόντων από χώρες που εισχώρησαν στην παγκόσμια αγορά διαμορφώνοντας νέα δεδομένα στις τιμές και στην ανταγωνιστικότητα των παραγόμενων αγαθών. Ο παραγωγός πλέον οφείλει να λειτουργεί τόσο ως τεχνοκράτης εξασφαλίζοντας τα καλύτερα αποτελέσματα όσο αφορά στο επίπεδο παραγωγής όσο και ως μάνατζερ που οφείλει να χαράξει την καλύτερη δυνατή στρατηγική που θα εξασφαλίσει το μέγιστο δυνατό οικονομικό αποτέλεσμα. Ο βαθμός στον οποίο είναι δυνατόν αυτό να πραγματοποιηθεί εξαρτάται από το βαθμό στον οποίο παραμένει ενημερωμένος για τις τρέχουσες, αλλά και μελλοντικές προοπτικές χρηματοδότησης και περιορισμούς που η επιβολή της Κ.Α.Π. έχει επιφέρει.

Στην έρευνα αυτή στοιχειοθετείται ο βαθμός στον οποίο η ενημέρωση και γνώση είναι διαδεδομένες στο σύνολο των παραγωγών μέσω ενός συνόλου ερωτήσεων του ερωτηματολογίου έρευνας που σκόπευε να αναδείξει τον βαθμό που οι παραγωγοί ήταν ενημερωμένοι σε θέματα που αφορούν τις δυνατότητες αλλά και τους περιορισμούς της Κ.Α.Π., καθώς και να καταγράψει

τις απόψεις τους σε θέματα που αφορούν την υφιστάμενη κατάσταση της παραγωγής, των οικονομικών τους απολαβών και τις μελλοντικές εξελίξεις.

Συλλέχθηκαν 60 ερωτηματολόγια από καθένα από τους δήμους Κοιλιάδας, Νίκαιας και Κάρλας, ενώ από το δήμο Πλατυκάμπου 65 και το δήμο Φερών 55, με στόχο να υπάρξει συγκρίσιμος όγκος πληροφορίας σε αναγωγή με τον πληθυσμό. Συνολικά δηλαδή συλλέχθηκαν 300 ερωτηματολόγια.

3. ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε το χρονικό διάστημα μεταξύ Άνοιξης και Φθινοπώρου του 2005, σε επιλεγμένους δήμους των νομών Λάρισας και Μαγνησίας, όπως αναλυτικά φαίνεται παρακάτω.

3.1. Νομός Λάρισας

Ο νομός Λάρισας ανήκει στο διαμέρισμα Θεσσαλίας και έχει πληθυσμό 124.376 κατοίκους . Συνορεύει βόρεια με το νομό Πιερίας και το νομό Κοζάνης, νότια με το νομό Φθιώτιδας και το νομό Μαγνησίας, δυτικά με το νομό Γρεβενών, το νομό Τρικάλων και το νομό Καρδίτσας και ανατολικά βρέχεται από το Αιγαίο πέλαγος. Στο νομό Λάρισας παράγονται δημητριακά, φρούτα, (κ.α.) (<http> 63).

Συγκεκριμένα, από το νομό Λάρισας συμπεριλήφθηκαν οι Δήμοι Κοιλιάδας, Νίκαιας και Πλατυκάμπου που βρίσκονται γεωγραφικά τοποθετημένοι πέριξ της πόλης της Λάρισας.

Παρακάτω φαίνονται αναλυτικά τα δημοτικά διαμερίσματα κάθε δήμου καθώς και οι μόνιμοι κάτοικοι που έχει το κάθε διαμέρισμα.

Ο δήμος Κοιλιάδας έχει (πραγματικό) πληθυσμό [3.305] κατοίκους.

Στον δήμο περιλαμβάνονται τα παρακάτω δημοτικά διαμερίσματα (<http>64):

Δ.δ. Κοιλιάδος -- η Κοιλιάδα [683]

Δ.δ. Αμυγδαλέας [343]

- η Αμυγδαλέα [275]

- ο Συνοικισμός Προσφύγων [68]

Δ.δ. Ελευθερών -- οι Ελευθερές [421]
 Δ.δ. Κουτσοχέρου -- το Κουτσόχερον [320]
 Δ.δ. Λουτρού Λαρίσης [303]

- το Λουτρόν [222]
- ο Αργυρόμυλος [81]

Δ.δ. Μάνδρας -- η Μάνδρα [673]
 Δ.δ. Ραχούλας [562]

- η Ραχούλα [522]
- το Κάστρον [40]

Ο δήμος Νίκαιας έχει (πραγματικό) πληθυσμό [6.540] κατοίκους.

Στον δήμο περιλαμβάνονται τα παρακάτω δημοτικά διαμερίσματα (http64) :

Δ.δ. Νικαίας -- η Νίκαια [3.149]
 Δ.δ. Διλόφου -- το Δίλοφον [222]
 Δ.δ. Ζαππείου -- το Ζάππειον [692]
 Δ.δ. Μοσχοχωρίου [381]

- το Μοσχοχώριον [225]
- τα Κυπαρίσσια [156]

Δ.δ. Μύρων [927]

- τα Μύρα [324]
- το Καλόν Νερό [326]
- το Σοφόν [277]

Δ.δ. Νέας Λεύκης -- η Νέα Λεύκη [151]
 Δ.δ. Νέων Καρυών [681]

- οι Νέες Καρυές [601]
- το Ρεύμα [80]

Δ.δ. Χαράς -- η Χαρά [337]

Ο δήμος Πλατυκάμπου έχει (πραγματικό) πληθυσμό [8.292] κατοίκους.

Στον δήμο περιλαμβάνονται τα παρακάτω δημοτικά διαμερίσματα (http64):

Δ.δ. Πλατυκάμπου -- ο Πλατύκαμπος [1.826]
 Δ.δ. Γαλήνης -- η Γαλήνη [874]

Δ.δ. Γλαύκης [844]

- η Γλαύκη [800]
- ο Πρόδρομος [44]

Δ.δ. Ελευθερίου -- το Ελευθέριον [383]

Δ.δ. Μελίας [841]

- η Μελία [501]
- η Αναγέννησις [154]
- ο Μόδεστος [186]

Δ.δ. Μελισσοχωρίου -- το Μελισσοχώριον [770]

Δ.δ. Ναμάτων -- τα Νάματα [142]

Δ.δ. Ομορφοχωρίου -- το Ομορφοχώριον [730]

Δ.δ. Χάλκης -- η Χάλκη [1.882]

3.2. Νομός Μαγνησίας

Ο Νομός Μαγνησίας βρίσκεται στο ανατολικό τμήμα της Θεσσαλίας και έχει πληθυσμό 206.995 κατοίκους (2001). Η γεωγραφική του θέση και η μορφολογία του συνθέτουν ένα ιδιαίτερο οικιστικό, φυσικό και παραγωγικό περιβάλλον με την παρουσία του Πηλίου, του Παγασητικού Κόλπου και των Βορείων Σποράδων (<http> 65).

Από το νομό Μαγνησίας συμπεριλήφθηκαν οι Δήμοι Φερών και Κάρλας που εντοπίζονται γεωγραφικά στα βορειοδυτικά του Νομού.

Παρακάτω φαίνονται αναλυτικά τα δημοτικά διαμερίσματα κάθε δήμου καθώς και οι μόνιμοι κάτοικοι που έχει το κάθε διαμέρισμα.

Ο δήμος Κάρλας έχει (πραγματικό) πληθυσμό [5.198] κατοίκους.

Στον δήμο περιλαμβάνονται τα παρακάτω δημοτικά διαμερίσματα (<http>64) :

Δ.δ. Στεφανοβικείου -- το Στεφανοβίκειον [1.963]

Δ.δ. Καναλίων -- τα Κανάλια [1.213]

Δ.δ. Κερασέας -- η Κερασέα [368]

Δ.δ. Ριζομύλου -- ο Ριζόμυλος [1.654]

Ο δήμος Φερών έχει (πραγματικό) πληθυσμό [6.116] κατοίκους.

Στον δήμο περιλαμβάνονται τα παρακάτω δημοτικά διαμερίσματα ([http64](http://64)):

Δ.δ. Βελεστίνου [3.659]

- το Βελεστίον [3.270]
- η Χλόη [389]

Δ.δ. Αγίου Γεωργίου Φερών -- ο Άγιος Γεώργιος Φερών [939]

Δ.δ. Αερινού [432]

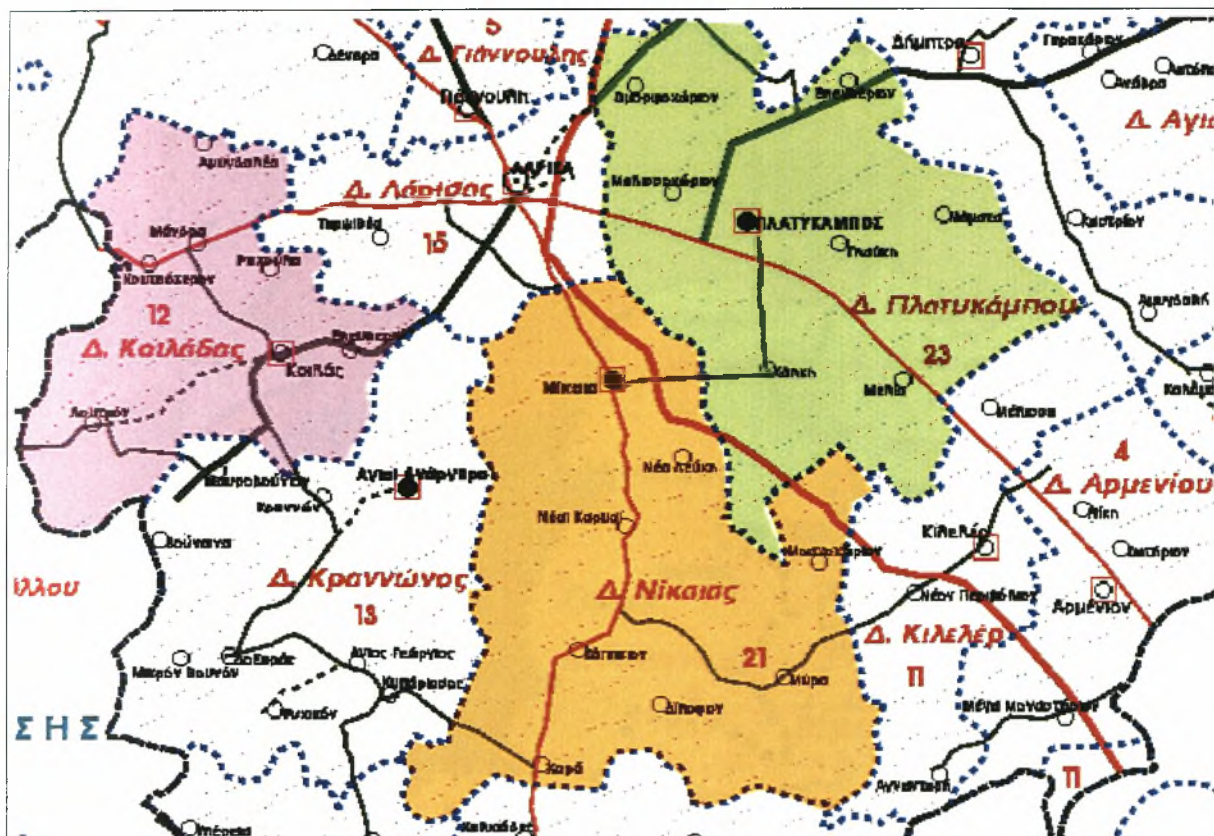
- το Αερινόν [423]
- τα Πολυζαίικα (τ. ο Γουρουνόσταβλος) [9]

Δ.δ. Μικρού Περιβολακίου -- το Μικρόν Περιβολάκιον [274]

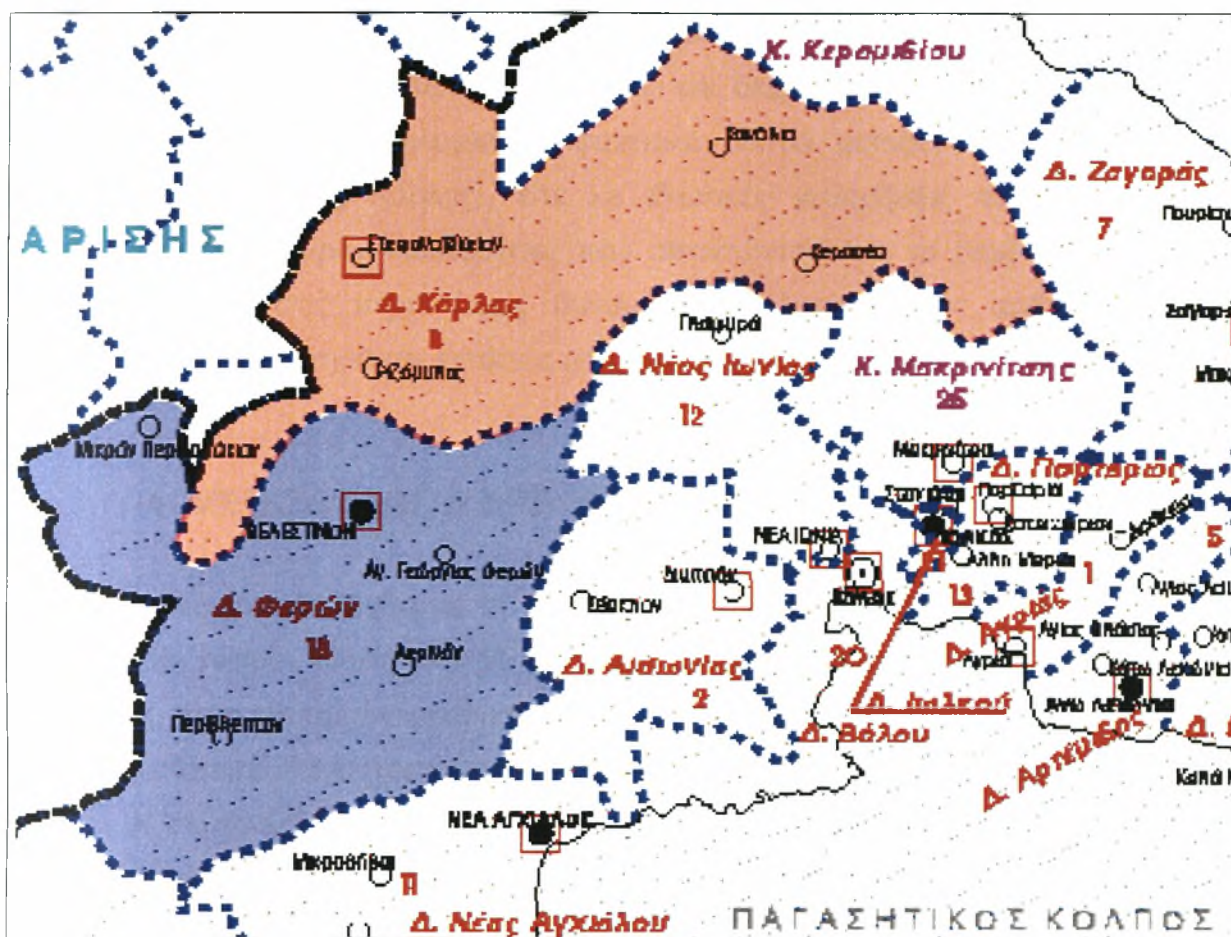
Δ.δ. Περιβλέπτου [812]

- το Περίβλεπτον [245]
- ο Άγιος Δημήτριος [131]
- το Ελευθεροχώρι (τ. ο Κοκκινόβραχος) [149]
- τα Κοκκαλαίικα [81]
- η Κοκκίνα [206]

Η γεωγραφική κατανομή των περιοχών έρευνας δίνεται στις **Εικόνες 1 και 2**, ενώ τα βασικά χαρακτηριστικά του κάθε Δήμου δίνονται στον **Πίνακα 2**, σύμφωνα με το Υπουργείο Εσωτερικών ([http 62](http://62)).

Εικόνα 1. Γεωγραφική θέση των Δήμων (Κοιλιάδας, Νίκαιας, Πλατυκάμπου) Νομού Λάρισας, που συμπεριλήφθηκαν στην έρευνα.

Εικόνα 2. Γεωγραφική θέση των Δήμων (Κάρλας, Φερών) Νομού Μαγνησίας, που συμπεριλήφθηκαν στην έρευνα.

Οι δύο υποπεριοχές Λάρισας και Μαγνησίας έρευνας βρίσκονται σε γειτνίαση και το κύριο μέρος των κατοίκων ασχολείται σε μεγάλο ποσοστό με τη γεωργία, ενώ παρουσιάζουν ομοιογένεια ως προς τις ομάδες πληθυσμού που περιλαμβάνουν.

Πίνακας 2. Βασικά χαρακτηριστικά των δήμων της περιοχής έρευνας.

ΔΗΜΟΣ	ΝΟΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	ΕΚΤΑΣΗ (στρέμματα)	ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ	ΚΑΤΟΙΚΟΙ / τ.χλμ.
ΝΙΚΑΙΑΣ	Λάρισας	6.540,00	279.562,00	8	23,00
ΚΟΙΛΑΔΑΣ	Λάρισας	3.305,00	162.299,00	7	20,00
ΠΛΑΤΥΚΑΜΠΟΥ	Λάρισας	8.292,00	244.698,00	9	34,00
ΦΕΡΩΝ	Μαγνησίας	6.116,00	215.513,00	5	28,00
ΚΑΡΛΑΣ	Μαγνησίας	5.198,00	223.591,00	4	23,00

Οι εκτάσεις των Δήμων της περιοχής έρευνας αποτελούνται από ατομικές εκμεταλλεύσεις γαιών, κυρίως γεωργικές και δευτερευόντως κτηνοτροφικές. Αρδεύονται είτε με συλλογικά επιφανειακά δίκτυα μεταφοράς νερού από ταμειυτήρες (Δήμος Κάρλας), είτε με ιδιωτικές γεωτρήσεις και αντλητικά συστήματα. Οι κύριες καλλιέργειες που απαντώνται είναι το βαμβάκι και τα ζαχαρότευτλα στις περιπτώσεις δυναμικών καλλιεργειών σε αρδευόμενες εκτάσεις και τα σιτηρά (σε εκτάσεις μη αρδευόμενες).

4. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η έρευνα διεξήχθη με τη μέθοδο του ερωτηματολογίου, με κλειστού ή ανοιχτού τύπου ερωτήσεις. Η μέθοδος αυτή χρησιμοποιείται με ποικίλες μορφές, τόσο για τη συγκέντρωση υλικού συνολικού πληθυσμού, όσο και για τη μελέτη κάποιου δείγματος του μελετώμενου πληθυσμού (Τζώρτζιος 1998-99).

Η συμπλήρωση των ερωτηματολογίων ήταν ανώνυμη και η σύνταξή τους έγινε με τέτοιο τρόπο, ώστε να είναι δυνατή η επεξεργασία της κάθε ερώτησης χωριστά. Έμφαση δόθηκε στο συμπέρασμα εάν πραγματικά ο σημερινός αγρότης έχει γνώση για το τι συμβαίνει στον γεωργικό τομέα και αν μπορεί να διασφαλίσει μια καλύτερη ποιότητα προϊόντων και ένα υψηλότερο εισόδημα.

4.1. Ανάλυση ερωτηματολογίων

Η επεξεργασία των ερωτηματολογίων έγινε με τη βοήθεια Η/Υ και συγκεκριμένα με το στατιστικό πακέτο SPSS, το οποίο είναι ικανό να αναλύσει μεγάλο όγκο δεδομένων γρήγορα.

5. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Παρουσιάζονται στη συνέχεια τα αποτελέσματα της επεξεργασίας των απαντήσεων των 300 παραγωγών στα ερωτηματολόγια. Για τον πληρέστερο σχολιασμό και ανάλυση παρατίθενται τα αποτελέσματα χωριστά για τη κάθε μία από τις 41 ερωτήσεις, για όλους τους δήμους μαζί.

Ερώτηση 1:

Είστε κατ' επάγγελμα αγρότης;

Ερώτηση 2:

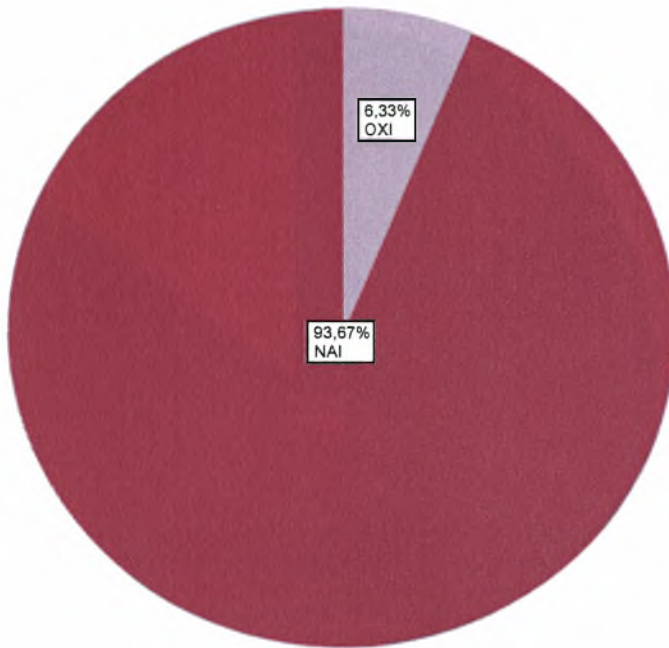
Έχετε δευτερεύουσα απασχόληση;

Ερώτηση 3:

Αν ναι, ποια;

Στους δήμους του νομού Λάρισας και Μαγνησίας που πραγματοποιήθηκε η έρευνα το δείγμα ως προς το επάγγελμα ήταν ομοιογενές. Από την επεξεργασία των ερωτηματολογίων προκύπτει ότι το 93,67% των ερωτηθέντων ως κύριο επάγγελμα έχει τη γεωργία και μόλις το 6,33% έχει κάποιο άλλο ως κύριο επάγγελμα και τη γεωργία ως δευτερεύον (Σχήμα 3.1.α).

Φαίνεται ότι οι ερωτηθέντες αγρότες των δύο νομών (Λάρισας - Μαγνησίας) ασχολούνται με τον αγροτικό τομέα σχεδόν αποκλειστικά, χωρίς να έχουν δευτερεύουσα απασχόληση και κάποιοι έχουν οικονομικές απολαβές από άλλη απασχόληση πέρα από τη γεωργία. Το φαινόμενο αυτό παρατηρείται πιθανόν επειδή ο γεωργικός κλήρος στο Θεσσαλικό κάμπο είναι μεγαλύτερος από ότι σε άλλες περιοχές και παράλληλα το γόνιμο έδαφος της περιοχής εξασφαλίζει σίγουρο εισόδημα.

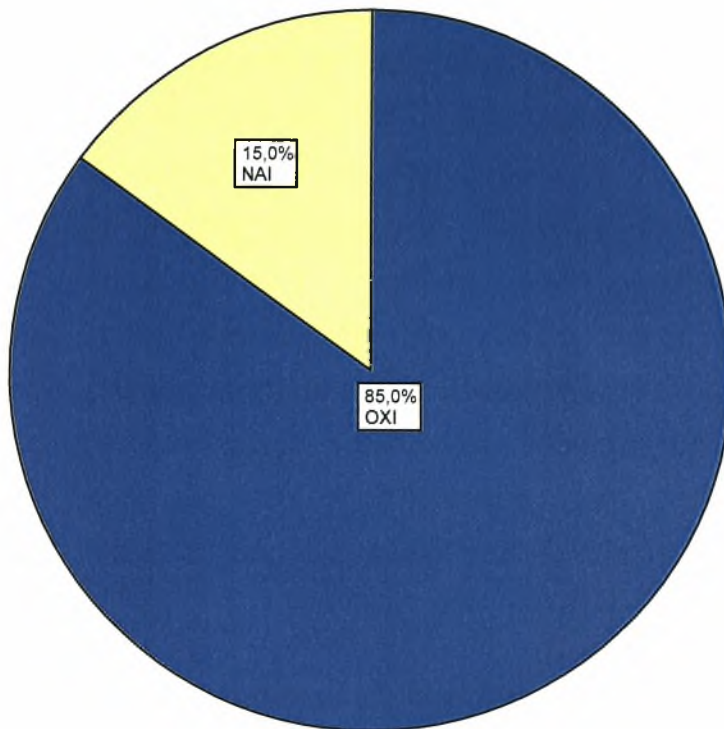

Σχήμα 3.1.α. Ποσοστό ερωτηθέντων με κύριο επάγγελμα τη γεωργία.

Από την ανάλυση των στοιχείων φαίνεται ότι το 85% δεν έχουν δευτερεύουσα απασχόληση και το 15,0% ασχολούνται συμπληρωματικάως σερβιτόροι, δημοτικοί υπάλληλοι, οικοδόμοι, υδραυλικοί, ιερείς, ελεύθεροι επαγγελματίες, ή είναι συνταξιούχοι κ.λπ. (Σχήμα 3.1.β).

Το γεγονός ότι κάποιοι αγρότες έχουν εισοδήματα και από δευτερεύουσα απασχόληση δείχνει τις διεξόδους που ψάχνει αυτό το τμήμα του πληθυσμού για καλύτερη επιβίωση.

Μεγάλη έμφαση δίνεται επίσης και στις δυσκολίες που παρουσιάζει το επάγγελμα του αγρότη, γεγονός που αποτελεί ένα ακόμη λόγο για τον οποίο ο κόσμος στρέφεται σε εναλλακτικές λύσεις για δεύτερη απασχόληση.

Σχήμα 3.1.β. Ποσοστά ερωτηθέντων με δευτερεύουσα απασχόληση.

Ερώτηση 4:

Ποιό το κύριο είδος το οποίο καλλιεργείτε;

Ερώτηση 5:

Πόσα στρέμματα καλλιεργείτε;

Οι νομοί Λάρισας και Μαγνησίας είναι ένα κομμάτι του Θεσσαλικού κάμπου που παίζει ενεργό ρόλο στην ελληνική γεωργική οικονομία. Ο πληθυσμός αυτής της περιοχής ασχολείται κυρίως με την καλλιέργεια του βαμβακιού και των σιτηρών.

Στο Δήμο Κοιλάδας οι κύριες καλλιέργειες είναι: σιτηρά, ψυχανθή, βαμβάκι, αραβόσιτος, ζαχαρότευτλα, μπιστανικά, λαχανοκομικά, πατάτες, τομάτα, όσπρια και κάποιες δενδρώδεις καλλιέργειες (Παράρτημα Ι).

Στο Δήμο Νίκαιας καλλιεργούνται: σιτηρά, ψυχανθή, αραβόσιτος, βαμβάκι, ζαχαρότευτλα, λαχανοκομικά, πατάτες, αμπέλια, συκίες και κάποιες δενδρώδεις καλλιέργειες, όπως και στο δήμο Κοιλιάδας (Παράρτημα II).

Στο Δήμο Πλατυκάμπου φαίνεται ότι οι αγρότες ασχολούνται με τις ίδιες καλλιέργειες όπως και στους δήμους Κοιλιάδας και Νίκαιας, με τη διαφορά ότι εδώ καλλιεργείται και καπνός (Παράρτημα III).

Στο Δήμο Κάρλας η γεωργική παραγωγή είναι στραμμένη προς καλλιέργειες όπως: σιτηρά, πατάτες, τεύτλα, καλαμπόκι, βαμβάκι, λαχανοκομικά, αλλά παρατηρείται και κάποια αύξηση στις δενδρώδεις καλλιέργειες και κυρίως ελιάς και μηλιάς (Παράρτημα IV).

Τέλος, στο Δήμο Φερών ο αγροτικός πληθυσμός ασχολείται με τις ίδιες καλλιέργειες όπως και στο δήμο Κάρλας, με επιπλέον στοιχείο τις θερμοκηπιακές καλλιέργειες, με κύρια καλλιέργεια τα φυτά σε γλάστρες (Παράρτημα V).

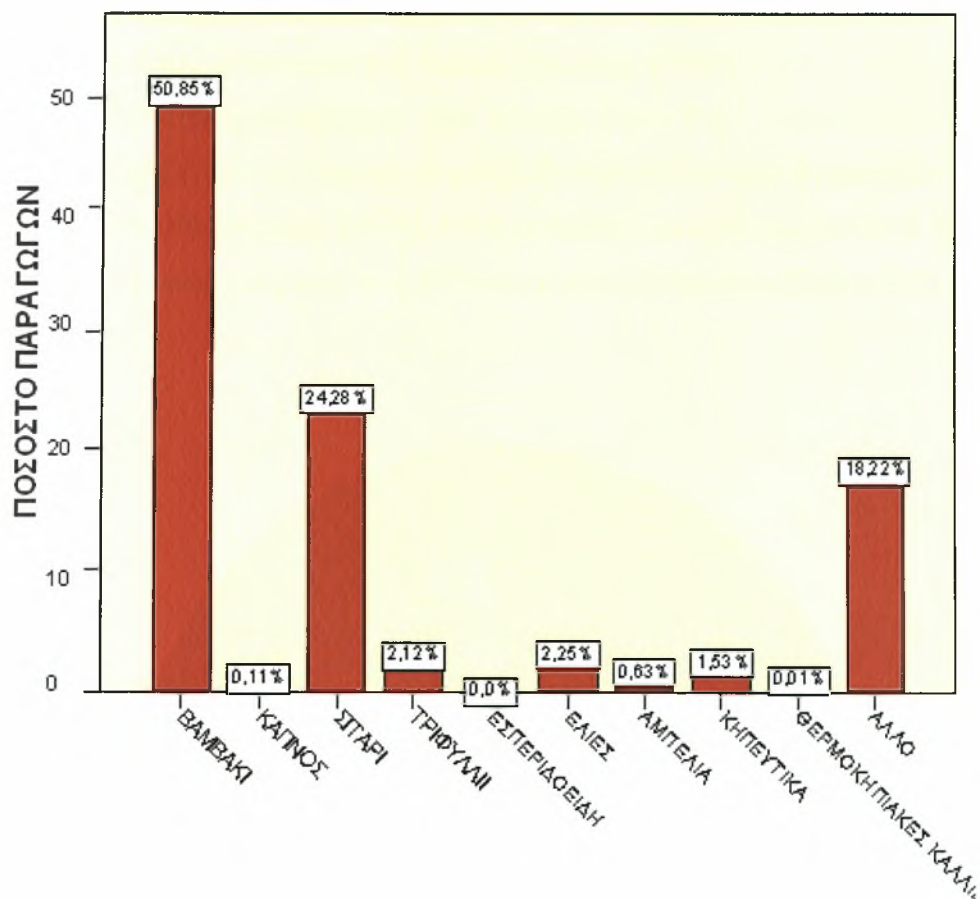
Η κατανομή των καλλιεργειών που καταγράφηκαν φαίνεται στο Σχήμα 3.2 και αντανακλά σε μεγάλο βαθμό την κατάσταση που χαρακτηρίζει την παραγωγή στη Θεσσαλική ύπαιθρο.

Το μέγιστο τμήμα των καλλιεργειών αποτελεί το βαμβάκι, σε ποσοστό 50,85% και το σιτάρι σε ποσοστό 24,28%, που φαίνεται ότι προτιμώνται λόγω οικονομικών απολαβών και καλού επιπέδου τεχνογνωσίας στην καλλιέργειά τους. Αυτός ο συνδυασμός καλλιεργειών (βαμβάκι – σιτάρι) εμφανίζεται πολύ συχνά στον Θεσσαλικό κάμπο και υπάρχουν διάφοροι λόγοι γι' αυτό. Αφενός η καλλιέργεια σιταριού είναι η πιο οικονομικά ενδεδειγμένη σε μη ποτιστικές εκτάσεις αφετέρου είναι καλή λύση για αμειψισπορά με το βαμβάκι.

Τα κηπευτικά καταλαμβάνουν το 1,53%, τα αμπέλια 0,63%, οι ελιές 2,25% το τριφύλλι 2,12%, ο καπνός 0,11% και οι θερμοκηπιακές καλλιέργειες το 0,01%, ενώ δεν καλλιεργούνται καθόλου εσπεριδοειδή.

Στις άλλες καλλιέργειες περιλαμβάνονται τα ψυχανθή, ο αραβόσιτος, τα ζαχαρότευτλα και οι πολυετείς καλλιέργειες και καταλαμβάνουν το 18,22%.

Όλα αυτά τα είδη αποδίδουν σε ικανοποιητικό βαθμό επειδή οι κλιματολογικές συνθήκες της περιοχής ενδείκνυνται για αυτές τις καλλιέργειες.

Σχήμα 3.2. Κύρια είδη καλλιέργειας της περιοχής έρευνας.

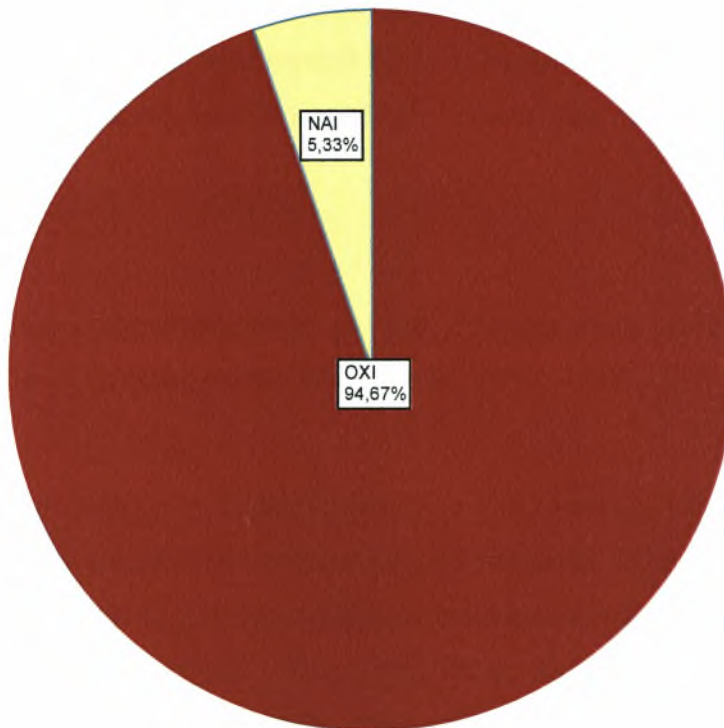
Ερώτηση 6:

Είστε ικανοποιημένοι από τις τιμές των προϊόντων σας;

Στις αγροτικές περιοχές όλων των χωρών του κόσμου υφίστανται σήμερα αλλαγές. Τα διάφορα κράτη προσπαθούν να εκσυγχρονίσουν τον αγροτικό τους τομέα επιταχύνοντας έτσι τις μεταβολές αυτές. Μερικές από τις προσπάθειες που καταβάλλονται συνίστανται στη λήψη μέτρων πολιτικής και τιμών για να υποστηριχθεί το εισόδημα των γεωργών, καθώς επίσης μέτρα βελτίωσης της τεχνικής υποδομής στην ύπαιθρο (οδικό δίκτυο, αρδευτικά και στραγγιστικά έργα, ηλεκτροδότηση, κ.λπ.). Αν εξαιρεθούν τα γεωργικά νοικοκυριά που παράγουν αποκλειστικά για την αγορά και είναι σχεδόν απόλυτα εμπορευματοποιημένα, στα υπόλοιπα, κριτήριο της παραγωγής δεν

είναι μόνο η εξασφάλιση του "μέγιστου δυνατού κέρδους" αλλά και άλλων ωφελειών (Δαουτόπουλος και Καζακόπουλος, 2002).

Από την επεξεργασία των ερωτηματολογίων προκύπτουν οι απόψεις των ερωτηθέντων σχετικά με το επίπεδο των τιμών των αγροτικών προϊόντων. Το 94,67% υποστηρίζει ότι δεν είναι καθόλου ικανοποιημένοι από τις τιμές των προϊόντων τους και μόνο το 5,33% είναι ικανοποιημένο (Σχήμα 3.3).

Σχήμα 3.3. Άποψη των αγροτών σχετικά με το πόσο είναι ικανοποιημένοι από τις τιμές των προϊόντων τους.

Κύριοι λόγοι που διαμόρφωσαν τα συγκεκριμένα ποσοστά στην παραπάνω ερώτηση είναι ότι η τοπική οικονομία στηρίζεται ως ένα μεγάλο βαθμό στη γεωργία και την κτηνοτροφία οι οποίες όμως δεν υποστηρίζονται αποτελεσματικά. Τα εισοδήματα του αγρότη συνεχώς υποβαθμίζονται, διότι οι τιμές τους πέφτουν καθημερινά. Οι έμποροι δρουν ανεξέλεγκτα, εξαιτίας της

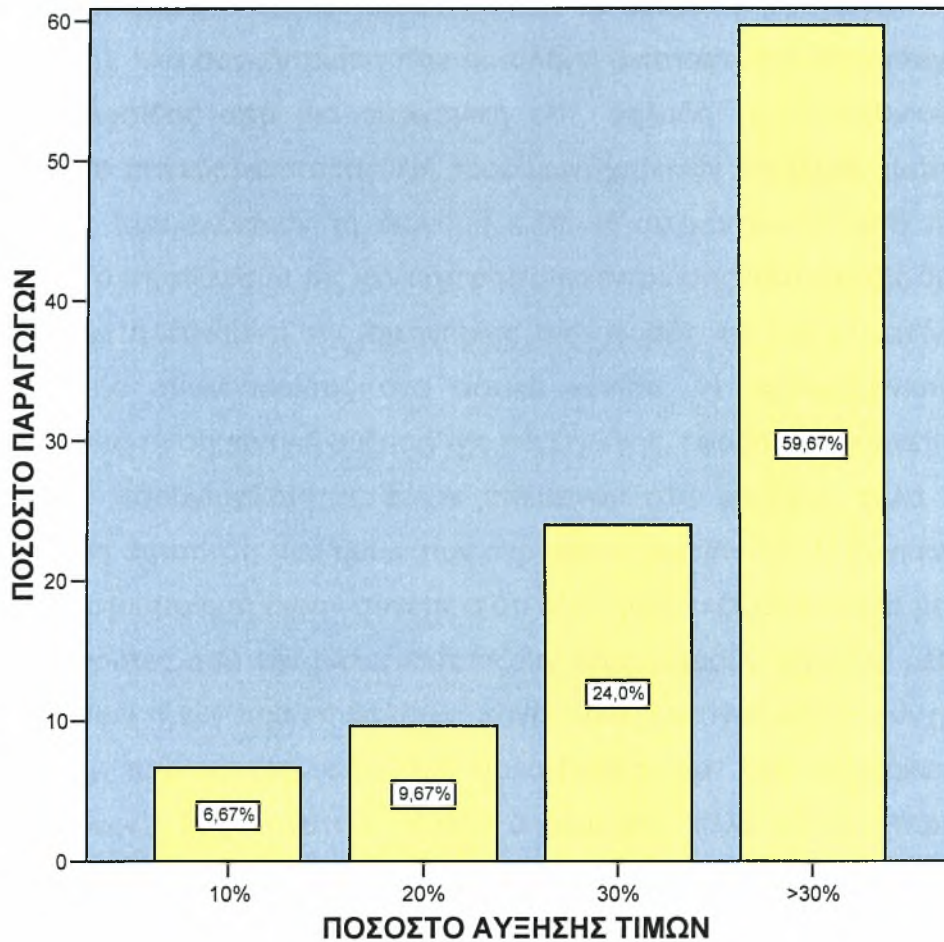
δυσλειτουργίας των συνεταιρισμών. Επιπλέον από πλευράς πολιτείας ο σχεδιασμός και ο προγραμματισμός είναι ελλιπής.

Η πολιτική των τιμών δεν είναι παρά ένα από τα μέσα αναμόρφωσης της ΚΑΠ. Θα πρέπει να εκτιμηθεί στα πλαίσια των μεταβολών της διαρθρωτικής πολιτικής, της παρέμβασης και της μεγαλύτερης έμφασης στα θέματα της ποιότητας και της συνυπευθυνότητας, όσον αφορά τους γεωργούς. Πάντως, οι τιμές στήριξης αποτελούν ισχυρά μέσα και η οποιαδήποτε μεταβολή τους, τόσο σε πραγματικούς όσο και σε ονομαστικούς όρους, δεν πρέπει να εξεταστεί μεμονωμένα, εάν πρόκειται να διατηρηθεί η συνοχή και η εμπιστοσύνη πάνω στη γεωργική πολιτική, που αφορά έναν πολυσύνθετο και σημαντικό τομέα της οικονομίας (Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 1988).

Ερώτηση 7:

Θα ήσασταν ικανοποιημένος με μια αύξηση της τιμής των προϊόντων ανά μονάδα μέτρησης κατά: 10% , 20% , 30% , >30% ;

Γίνεται φανερή η δυσαρέσκεια των παραγωγών για το σημερινό ύψος των τιμών που παραμένει στάσιμο για μια δεκαετία, οδηγώντας σε οικονομικά αδιέξοδα. Το 59,67% των ερωτηθέντων επιθυμούν αυξήσεις >30%, το 24% θα είναι ικανοποιημένο με μια αύξηση της τάξης του 30%, το 9,67% αρκείται με αυξήσεις 20% και μόλις το 6,67% επιθυμεί μια άνοδο της τιμής των προϊόντων κατά 10% (Σχήμα 3.4).

Σχήμα 3.4. Άποψη αγροτών σχετικά με το επιθυμητό ποσοστό αύξησης της τιμής των αγροτικών προϊόντων.

Η αύξηση του ανταγωνισμού σε διεθνές επίπεδο θα περιορίζει συνεχώς τις τιμές και συνεπώς τα αγροτικά εισοδήματα με αποτέλεσμα ο αγροτικός πληθυσμός να γίνεται ολοένα και πιο δυσαρεστημένος. Αυτό σημαίνει ότι θα υπάρξει σημαντική πίεση στις λιγότερο αποδοτικές εκμεταλλεύσεις της χώρας μας, ώστε να εγκαταλειφθούν μαζικά από τους αγρότες, με συνέπεια την ερήμωση ολόκληρων αγροτικών περιοχών.

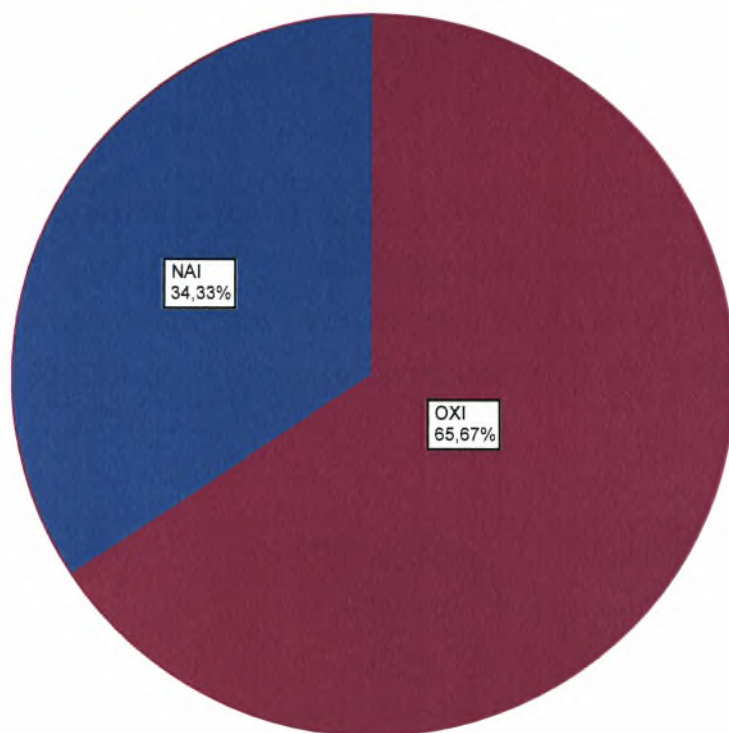
Η διεθνοποίηση της αγροτικής οικονομίας, η οποία έχει οδηγήσει στον τριπλασιασμό του παγκοσμίου εμπορίου σε τρόφιμα από τότε που άρχισε να ισχυροποιείται η παγκοσμιοποίηση, ήδη έχει προκαλέσει μια πελώρια συγκέντρωση τροφίμων. Η ίδια η αγροτική εκβιομηχάνιση, ως τμήμα της εντατικοποίησης της γεωργίας στο πλαίσιο της οικονομίας της αγοράς,

σημαίνει μια τεράστια συγκέντρωση σε όλα τα στάδια (παραγωγή, διανομή, κατανάλωση). Μια συγκέντρωση που καταλήγει αναπόφευκτα στον έλεγχο της τροφικής αλυσίδας από μια οικονομική ελίτ, δηλαδή τις πολυεθνικές που ελέγχουν την παγκόσμια παραγωγή τροφίμων, χημικών και μηχανημάτων, τις υπεραγορές που ελέγχουν τη διανομή κ.λπ. Η συγκέντρωση αυτή ήταν το αναπόφευκτο αποτέλεσμα της γενικότερης συγκέντρωσης οικονομικής δύναμης που επιφέρει η δυναμική της οικονομίας της αγοράς και της συνακόλουθης πληθυσμιακής συγκέντρωσης στα αστικά κέντρα. Η εκβιομηχάνιση αυτή σήμαινε ακόμη τη σημαντική αύξηση της παραγωγής, εφόσον είχε συνέπεια την αύξηση της παραγωγικότητας όσων απέμειναν στη γεωργία, αλλά και τη συνακόλουθη συμπίεση των τιμών των αγροτικών προϊόντων. Η συγκέντρωση και η παγκοσμιοποίηση έχουν συνέπεια ότι οι πολυεθνικές από τη μια μεριά και οι μεγαλοαγρότες από την άλλη, εκτοπίζουν τους μικρούς αγρότες, μέσω της συμπίεσης των τιμών που επιβάλλει ο παγκόσμιος ανταγωνισμός. Συγχρόνως, η εξάρτηση του αγρότη από τις πολυεθνικές για την προμήθεια των φυτοφαρμάκων, μηχανημάτων κ.λπ. δημιουργεί άλλο έναν παράγοντα εκτόπισης των μικροαγροτών. Για να επιβιώσει ο αγρότης πρέπει να ελαχιστοποιήσει τα έξοδα παραγωγής και ο αγώνας αυτός είναι εντονότερος όσο πιο απορρυθμισμένες είναι οι αγορές (http 25).

Ερώτηση 8:

Θα είχατε τη δυνατότητα να παράγετε περισσότερο;

Μεγάλη άνθιση γνωρίζει σήμερα ο ελληνικός αγροτικός τομέας, χάρη στα μέσα διαχείρισης των αγροτικών εκτάσεων, τη γνώση και εμπειρία που διαθέτουν οι παραγωγοί. Η δυνατότητα όμως να πετύχουν αύξηση της παραγωγής είναι εφικτή για το 34,33% των ερωτηθέντων και το 65% υποστηρίζει ότι δεν έχει τη δυνατότητα να αυξήσει την παραγωγή του (Σχήμα 3.5).

Σχήμα 3.5. Άποψη αγροτών σχετικά με τη δυνατότητα να παράγουν περισσότερο.

Αυτή η αδυναμία το να παράγουν περισσότερο, οι ερωτηθέντες δήλωσαν ότι οφείλεται τόσο στην αδιαφορία των νέων να ασχοληθούν με τη γεωργία, όσο και στον τρόπο μεταχείρισης των καλλιεργούμενων εκτάσεων που είναι δύσκολη επειδή τα μέσα διαχείρισης είναι επικίνδυνα (φυτοφάρμακα, ζιζανιοκτόνα, λιπάσματα, γεωργικά μηχανήματα). Μια καλή κίνηση για να παράγει ο αγρότης περισσότερο είναι να στραφεί προς επενδύσεις στις εκμεταλλεύσεις του, έτσι ώστε να σημειωθεί μια πρόοδος που θα φέρει τα επιθυμητά αποτελέσματα.

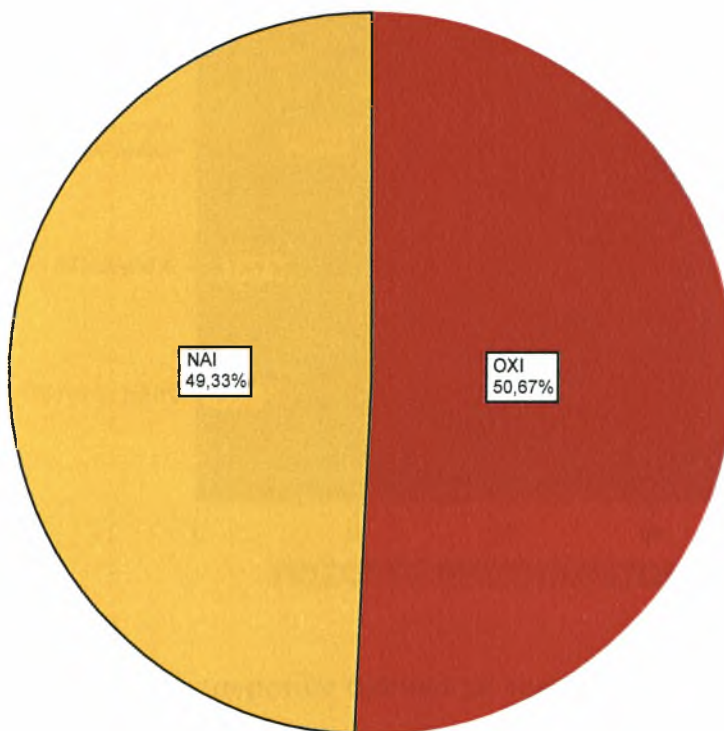
Ερώτηση 9:

Πιστεύετε ότι είναι αναγκαίο να αλλάξετε την/τις καλλιέργειά-ές σας;

Ερώτηση 10:

Αν ναι, για ποιό λόγο;

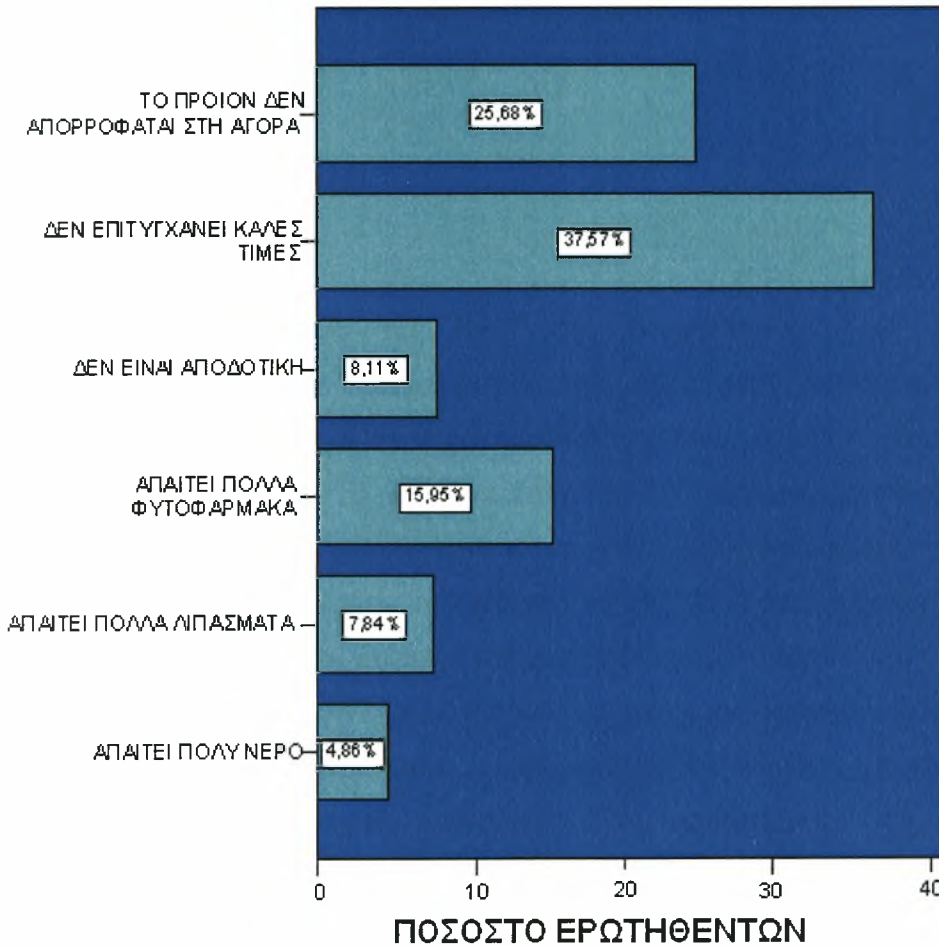
Το κόστος παραγωγής πολλές φορές είναι ικανό να οδηγήσει τους αγρότες σε αλλαγή της/τις καλλιέργειάς/ές τους. Έτσι το 49,33% των ερωτηθέντων υποστηρίζει ότι είναι αναγκαίο να αλλάξουν την/τις καλλιέργειά/ές τους και το 50,67% ότι δε χρειάζεται να προβούν σε καμία αλλαγή (Σχήμα 3.6).

Σχήμα 3.6. Αποψη των αγροτών σχετικά με την αναγκαιότητα να αλλάξουν καλλιέργεια/ες.

Σύμφωνα με τους ερωτηθέντες που πιστεύουν ότι πρέπει να αλλάξουν την/τις καλλιέργειά/ές τους (ποσοστό 49,33%) το 25,68% αυτών ισχυρίζεται ότι το προϊόν που παράγουν δεν απορροφάται από την αγορά. Το 37,57% ότι οι

τιμές των προϊόντων κυμαίνονται σε πολύ χαμηλά επίπεδα με αποτέλεσμα δύσκολα να μπορέσουν να επιβιώσουν. Ποσοστό 8,11% θεωρεί ότι δεν είναι αποδοτική η καλλιέργειά τους, το 15,95% ότι απαιτεί πολλά φυτοφάρμακα, το 7,87% ότι απαιτεί πολλά λιπάσματα και το 4,86% ότι απαιτεί πολύ νερό (Σχήμα 3.7).

Σχήμα 3.7. Άποψη των αγροτών σχετικά με τους αναγκαίους λόγους αλλαγής της/των καλλιέργειάς/ών τους.

Οι πολλές απαιτήσεις που έχει μια καλλιέργεια είναι ένας λόγος, όπως φαίνεται, για να στραφούν οι παραγωγοί στη δοκιμή νέων καλλιεργούμενων προϊόντων. Λύση με μη αλλαγή της καλλιέργειας θα δινόταν εάν εκτελούνταν έργα υποδομής κατάλληλα για την αντιμετώπιση προβλημάτων, όπως είναι η έλλειψη νερού. Η έλλειψη τέτοιων έργων έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση του κόστους παραγωγής, της χρήσης λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων, τα οποία διαφορετικά θα μπορούσαν να μειωθούν ακολουθώντας ο αγρότης κάποιο

πρόγραμμα της Ε.Ε. (π.χ. μείωση νιτρορύπανσης) με αποτέλεσμα να έχει οικονομική ενίσχυση, ποιοτικά προϊόντα, απορρόφηση στην αγορά και έτσι αύξηση των τιμών και του εισοδήματός του.

Ερώτηση 11:

Γνωρίζετε ότι η πρώτη αναμόρφωση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής έγινε το 1992;

Ερώτηση 12:

Αν ναι, γιατί έγινε;

Οι αναμορφώσεις της ΚΑΠ στη δεκαετία του '80, αποτέλεσαν εναλλακτικές πολιτικές προσαρμογής της ΚΑΠ στην εκάστοτε οικονομική συγκυρία. Ωστόσο, τα δύο κεντρικά προβλήματα (πλεονάσματα, υψηλό κόστος) συνέχισαν αυξανόμενα. Το 1988, οι δαπάνες Εγγυήσεων εξακολουθούσαν να απορροφούν το 65% περίπου του κοινοτικού Προϋπολογισμού, ενώ την ίδια περίπου εποχή, διατυπώσεις του είδους "λίμνες γάλακτος ή οίνου" και "βουνά βουτύρου ή κρέατος" δεν έπαψαν να εμφανίζονται στα ΜΜΕ. Ως εκ τούτου, οι επιθέσεις κατά των μηχανισμών της ΚΑΠ εντάθηκαν, τόσο στο εσωτερικό της ΕΚ όσο και σε διεθνές επίπεδο. Πράγματι, σε συνδυασμό με τα εσωτερικά προβλήματα, οι πολυμερείς εμπορικές διαπραγματεύσεις του Γύρου της Ουρουγουάης στα πλαίσια της GATT (αργότερα Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου - ΠΟΕ) έδωσαν το έναυσμα για την ριζικότερη, μέχρι τότε, αναθεώρηση της ΚΑΠ στις αρχές της δεκαετίας του '90.

Η αναθεώρηση του 1992 δεν αμφισβήτησε ασφαλώς τους στόχους της ΚΑΠ που περιλαμβάνονται στη Συνθήκη. Υπήρξε όμως ένα αποφασιστικό βήμα στον προσανατολισμό του γεωργικού τομέα προς την κατεύθυνση των δυνάμεων της αγοράς, με τη σταδιακή μεταβολή του βασικού μηχανισμού της ΚΑΠ, από "σύστημα στήριξης των τιμών" σε σύστημα "*άμεσης στήριξης του γεωργικού εισοδήματος*".

Κατεύθυνση-κλειδί υπήρξε η, για πρώτη φορά, σταδιακή περικοπή (δραστική ή συντηρητική) των θεσμικών τιμών και η παροχή άμεσων ενισχύσεων στους βασικούς τομείς των αροτραίων καλλιεργειών και βοείου κρέατος (ανά καλλιεργούμενο εκτάριο ή εκτρεφόμενο ζώο) προς

αποζημίωση/αντιστάθμιση των απωλειών του εισοδήματος των παραγωγών, λόγω της περικοπής των τιμών.

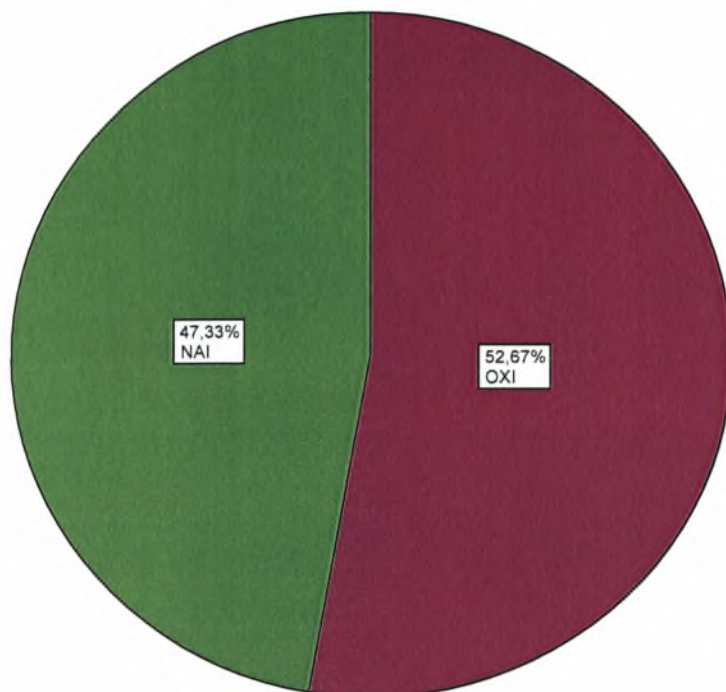
Ταυτόχρονα υιοθετήθηκαν (ή συμπληρώθηκαν) τρία σημαντικά συνοδευτικά μέτρα που περιελάμβαναν:

- Ένα αγρο-περιβαλλοντικό πακέτο μέτρων, με στόχο την εκτατικοποίηση της παραγωγής και την προστασία των φυσικών πόρων,
- Πρόγραμμα δάσωσης καλλιεργούμενων εκτάσεων, με αποζημίωση των απωλειών εισοδήματος μέχρι και 20 χρόνια,
- Αποτελεσματικότερο καθεστώς προσύνταξης για γεωργούς άνω των 55 ετών, ως κίνητρο βελτίωσης της παραγωγικότητας και ταυτόχρονα αύξησης του μέσου μεγέθους των μικρών και μη αποδοτικών γεωργικών εκμεταλλεύσεων (Πέζαρος 2004).

Η αποτελεσματική αντίδραση στη δυσμενή προοπτική της συρρίκνωσης του αγροτικού εισοδήματος προϋποθέτει τη βέλτιστη εκμετάλλευση των πιθανών δυνατοτήτων που παρέχουν οι χρηματοδοτικές ευκαιρίες των κοινοτικών προγραμμάτων. Αυτό όμως με τη σειρά του προϋποθέτει την ανάλογη πληροφόρηση και την επαρκή γνώση των διαδικασιών.

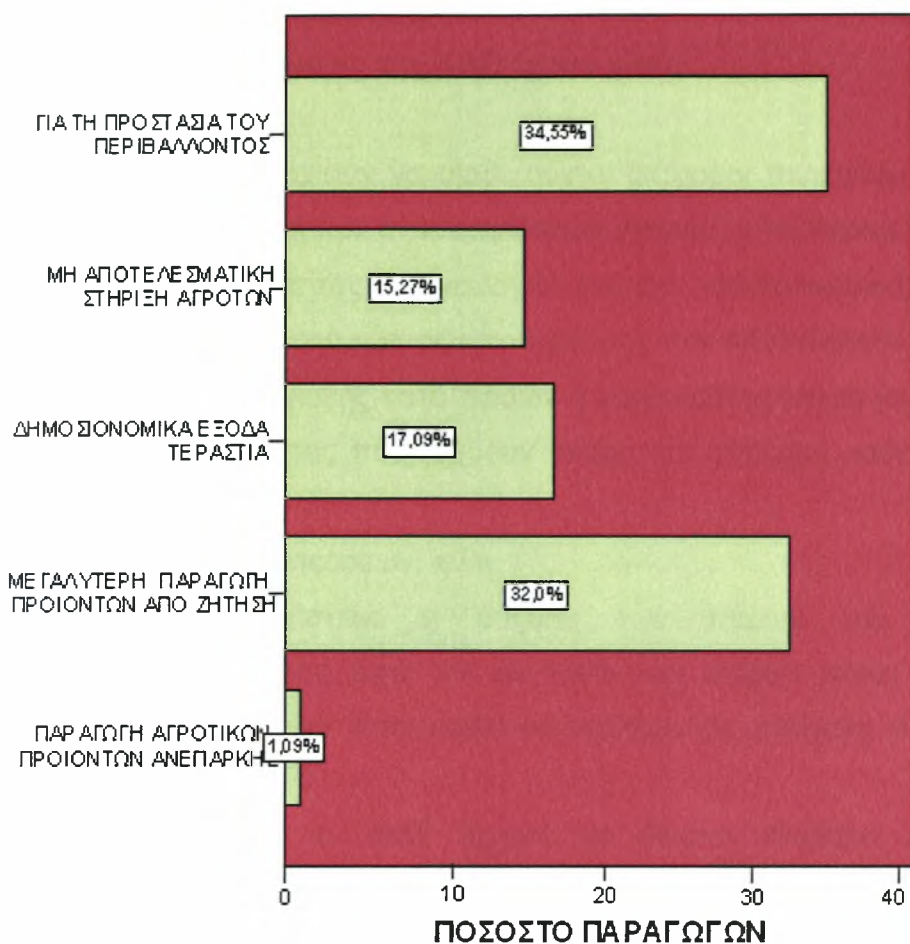
Από την ανάλυση προκύπτει ότι το 47,33% των ερωτηθέντων είχε γνώση για το πότε έγινε η πρώτη αναμόρφωση της Κ.Α.Π. ενώ το 52,67% είχε άγνοια, όχι μόνο για το πότε έγινε, αλλά σημαντικό ποσοστό από τους ερωτηθέντες δεν γνώριζε καν την ύπαρξή της (Σχήμα 3.8).

Έτσι επιβεβαιώνεται η έλλειψη πληροφόρησης για κάποια πολύ σημαντικά ζητήματα που αφορούν άμεσα τον αγροτικό κόσμο και ίσως αυτό να μην οφείλεται μόνο στο υποβαθμισμένο επίπεδο γνώσης των αγροτών, αλλά και στο ίδιο το κράτος το οποίο δεν ενημερώνει συχνά και με σωστό τρόπο για τις εξελίξεις στον τομέα αυτό.

Σχήμα 3.8. Άποψη των αγροτών σχετικά με το χρόνο της πρώτης αναμόρφωσης της Κ.Α.Π.

Σχετικά με τους λόγους για τους οποίους έγινε η πρώτη αναμόρφωση της Κ.Α.Π., το 34,55% των ερωτηθέντων πιστεύει ότι έγινε για την προστασία του περιβάλλοντος, το 15,27% υποστηρίζει ότι έγινε επειδή δεν υπήρχε αποτελεσματική στήριξη των αγροτών, το 17,09% δήλωσε ότι τα δημοσιονομικά έξοδα ήταν τεράστια για να μπορεί η Ε.Ε. να στηρίζει τους αγρότες, το 32,0% υποστηρίζει ότι η παραγωγή των προϊόντων ήταν πολύ μεγαλύτερη από τη ζήτηση και τέλος το 1,09% πιστεύει ότι η παραγωγή των αγροτικών προϊόντων ήταν ανεπαρκής στην Ε.Ε. (Σχήμα 3.9).

Σχήμα 3.9. Αποψη των αγροτών σχετικά με τους λόγους για τους οποίους έγινε η πρώτη αναμόρφωση της Κ.Α.Π. το 1992.

Τα πραγματικά αίτια για τα οποία πραγματοποιήθηκε η πρώτη Αναμόρφωση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής ήταν:

- η παραγωγή αγροτικών προϊόντων στην Ε.Ε. ήταν πολύ μεγαλύτερη από τη ζήτηση και
- δεν υπήρχε αποτελεσματική στήριξη του εισοδήματος των αγροτών.

Ερώτηση 13:

Ποιές άλλες αναμορφώσεις της ΚΑΠ έχουν γίνει;

Από το 1979, άρχισαν να υιοθετούνται διάφοροι περιορισμοί, οπότε η ΚΑΠ εισήλθε στην εποχή των αναμορφώσεων. Αρχικά αυτοί περιελάμβαναν:

- Τέλος συνυπευθυνότητας των γεωργών (σιτηρά, γαλακτοκομικά), βάσει του οποίου συμμετείχαν στο κόστος αποθήκευσης των πλεονασμάτων,
- Ποσοτώσεις παραγωγής κατά προϊόν ή κατά κράτος μέλος (οι περίφημες ποσοτώσεις γάλακτος που ισχύουν ακόμη και σήμερα, υιοθετήθηκαν το 1984)
- Περιορισμοί νέων φυτεύσεων, κ.λπ.

Το 1984, αποφασίστηκε η αύξηση των πόρων του κοινοτικού προϋπολογισμού (αύξηση από 1% σε 1,4% των πόρων μέσω του ΦΠΑ). Ακόμη κι αυτή όμως, δεν ήταν ικανή να καλύψει τις συνεχώς αυξανόμενες γεωργικές δαπάνες.

Επιπλέον, από το 1977 άρχισε να δίνεται ιδιαίτερο βάρος στο διαρθρωτικό σκέλος της ΚΑΠ. Οι προηγούμενες Οδηγίες για την προώθηση των επενδύσεων στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις, τις επιχειρήσεις εμπορίας και μεταποίησης των γεωργικών προϊόντων και της ενθάρρυνσης των οργανώσεων παραγωγών, μετατράπηκαν σε Κανονισμούς, ενώ το 1985, η προσπάθεια συγκεντρώθηκε στη βελτίωση της αποδοτικότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Στο πλαίσιο αυτό υιοθετήθηκαν και τα Ολοκληρωμένα Μεσογειακά Προγράμματα.

Το 1988, μετά την έναρξη εφαρμογής της "Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης", δραστική αναμόρφωση αποτέλεσε το καλούμενο "πρώτο πακέτο Delor", στις κύριες αποφάσεις του οποίου περιλαμβάνονταν:

- Η εισαγωγή γενικευμένου συστήματος δημοσιονομικών σταθεροποιητών, δηλαδή δημοσιονομικών κατωφλίων εγγύησης για όλα τα κύρια προϊόντα,
- Ο μηχανισμός της Μέγιστης Εγγυημένης Ποσότητας για κάθε προϊόν (ΚΟΑ), για τη συγκράτηση της παραγωγής εντός ορίων (κατώφλια / ποσοτώσεις),
- Η αυστηρή εφαρμογή της "Δημοσιονομικής Πειθαρχίας", βάσει της οποίας ως "γεωργική κατευθυντήρια γραμμή", η ετήσια αύξηση των γεωργικών

δαπανών δεν μπορεί να υπερβαίνει το 74% της αύξησης του κοινοτικού ΑΕΠ,

- Η εφαρμογή του "συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης" για τη στενή (μηνιαία) παρακολούθηση των γεωργικών δαπανών και τη λήψη έγκαιρων μέτρων σε περίπτωση υπέρβασης των δημοσιονομικών γραμμών, Ενιαία δράση των τριών Διαρθρωτικών Ταμείων (Τμήματος Προσανατολισμού του FEOGA, Κοινωνικού Ταμείου και Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης).

Η αναθεώρηση του 1992 δεν αμφισβήτησε ασφαλώς τους στόχους της ΚΑΠ που περιλαμβάνονται στη Συνθήκη. Υπήρξε όμως ένα αποφασιστικό βήμα στον προσανατολισμό του γεωργικού τομέα προς την κατεύθυνση των δυνάμεων της αγοράς, με τη *σταδιακή μεταβολή* του βασικού μηχανισμού της ΚΑΠ, από "σύστημα στήριξης των τιμών" σε σύστημα "*άμεσης στήριξης του γεωργικού εισοδήματος*".

Το φιλόδοξο πακέτο προτάσεων που έγινε γνωστό ως "Agenda 2000", δεν ήταν παρά η απάντηση της Επιτροπής στην εντολή του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (Μαδρίτη, Δεκέμβριος 1995) να προετοιμαστεί έγκαιρα για την σε εύθετο χρόνο υλοποίηση της πολιτικής δέσμευσης για την διεύρυνση της ΕΕ προς τις χώρες της Κεντρικής - Ανατολικής Ευρώπης (ΚΑΕ) και την Κύπρο.

Σε ό,τι αφορά την ΚΑΠ και για την αντιμετώπιση όλων των σχετικών προκλήσεων και αβεβαιοτήτων, η τελευταία αναθεώρηση αποφασίστηκε στα πλαίσια της "Agenda 2000", μετά την Διοργανική Συμφωνία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στο Βερολίνο τον Μάρτιο 1999. Βασική προσέγγιση των προτεινόμενων αλλαγών υπήρξε η συνέχιση της πορείας που χαραχτηκε με την αναμόρφωση του 1992, δηλαδή, περαιτέρω μείωση των θεσμικών τιμών (στην κατεύθυνση εξάλειψης της διαφοράς τους από το επίπεδο των διεθνών τιμών) και αντιστάθμιση των μειώσεων με ενίσχυση ή επέκταση των άμεσων πληρωμών.

Μετά την ενδιάμεση αναθεώρηση της ΚΑΠ και βάσει των δεσμεύσεων της "Agenda 2000" και λαμβάνοντας υπόψη τις συνεχιζόμενες διαβουλεύσεις σε επίπεδο ΠΟΕ, οι κυριότερες προτάσεις που περιλαμβάνονται στις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής αφορούν, αφενός στα οριζόντια μέτρα που διέπουν το καθεστώς των μέχρι σήμερα στρεμματικών ή/και κατά κεφαλή

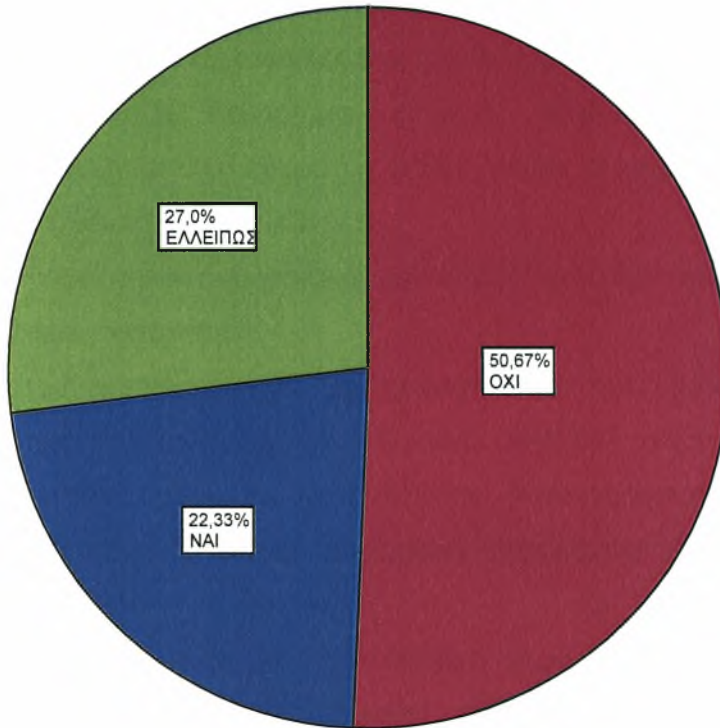
ζώου ενισχύσεων κι αφετέρου σε ορισμένες προσαρμογές στα καθεστώτα των γεωργικών αγορών (ΚΟΑ) (Πέζαρος, 2004)

Η νέα πολιτική αγροτικής ανάπτυξης, ονομάστηκε “δεύτερος πυλώνας” της κοινής αγροτικής πολιτικής. Ως βασικό στοιχείο, η πολιτική αυτή αποβλέπει στη δημιουργία ενός πλαισίου που θα διασφαλίσει το μέλλον των αγροτικών περιοχών και θα προωθήσει τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης.

Οι βασικές αρχές που καθορίστηκαν για αυτήν την νέα πολιτική αγροτικής ανάπτυξης είναι:

- Ο πολυλειτουργικός χαρακτήρας της γεωργίας, δηλαδή ο ποικίλος ρόλος της πέραν της παραγωγής ειδών διατροφής.
- Μια πολυτομεακή και ενσωματωμένη στην αγροτική οικονομία προσέγγιση, προκειμένου να διαφοροποιηθούν οι δραστηριότητες, να δημιουργηθούν νέες πηγές εισοδήματος και απασχόλησης και να προστατευτεί η κληρονομιά της υπαίθρου.
- Η ευελιξία των ενισχύσεων για αγροτική ανάπτυξη, η οποία βασίζεται στην αρχή της επικουρικότητας και προωθεί την αποκέντρωση και τις διαβουλεύσεις σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.
- Η διαφάνεια στην κατάρτιση και τη διαχείριση των προγραμμάτων, μέσω μιας απλουστευμένης και πιο προσιτής νομοθεσίας (Αγοραστάκης 2006).

Έτσι μετά από την πρώτη αναμόρφωση της Κ.Α.Π. που έγινε το 1992 για τις άλλες αναμορφώσεις που ακολούθησαν, ο αγρότης φαίνεται ότι δεν έχει πλήρη γνώση του θέματος. Το 50,67% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι δεν γνωρίζει πότε έγιναν οι επόμενες αναμορφώσεις της Κ.Α.Π., το 27,0% είναι ελλιπώς ενημερωμένοι και ένα ποσοστό της τάξης της 22,33% έχουν γνώση ότι οι άλλες αναμορφώσεις της Κ.Α.Π. έγιναν το 1999 και 2003 (Σχήμα 3.10).

Σχήμα 3.10. Γνώση των αγροτών σχετικά με τις άλλες αναμορφώσεις της Κ.Α.Π.

Αποτέλεσμα της έλλειψης γνώσης για το πότε έγιναν οι αναμορφώσεις της Κ.Α.Π. φαίνεται ότι είναι το υποβαθμισμένο μορφωτικό επίπεδο των αγροτών, η σπάνια ενημέρωση από κλιμάκια του Υπουργείου Γεωργίας και η έλλειψη ενδιαφέροντος από μεριά τους.

Ερώτηση 14:

Ποια η άποψή σας για την ένταξη των νέων χωρών στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τις επιπτώσεις της στην Αγροτική Πολιτική;

Η ένταξη των νέων χωρών στην Ευρωπαϊκή Ένωση διευρύνει τον ορίζοντα, ισχυροποιεί την επιρροή, δημιουργεί περαιτέρω προοπτικές οικονομικής ανάπτυξης και κοινωνικής ευημερίας και αναδεικνύει μεγάλες

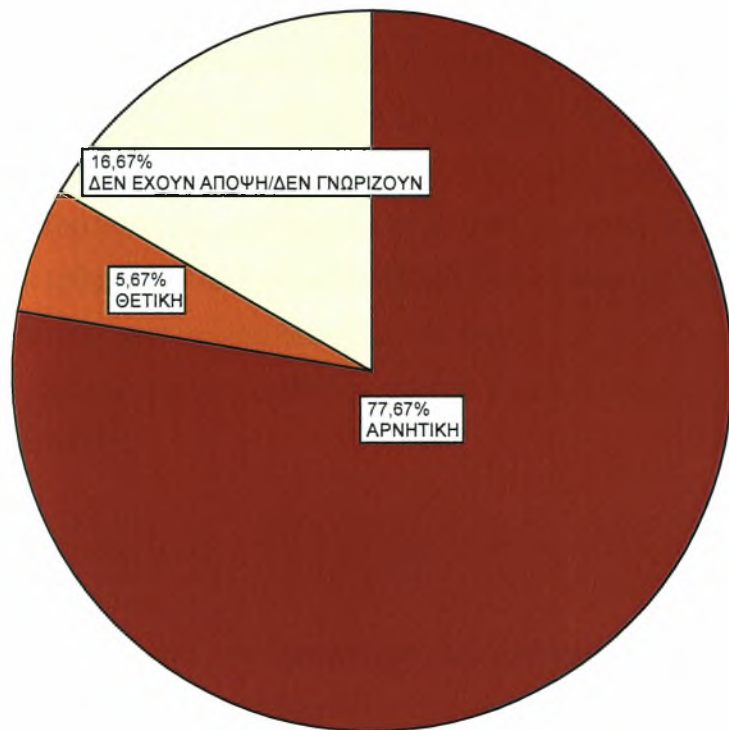
ευκαιρίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ελλάδα. Εντούτοις είναι γνωστό ότι εμπεριέχει και μετρήσιμες απειλές.

Μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του 1960, η Ευρωπαϊκή γεωργία δεν κάλυπτε ολοκληρωτικά τις ανάγκες του πληθυσμού της, οπότε έπρεπε:

- να εισάγονται, όπως και σήμερα, εξωτικά προϊόντα που δεν καλλιεργούνται στις εύκρατες ζώνες, όπως ο καφές, το κακάο, το τσάι και ορισμένες υφαντικές ίνες.
- να αγοράζονται δημητριακά και κρέας που δεν παράγονταν τότε σε επαρκείς ποσότητες.

Με τον εκσυγχρονισμό της γεωργίας και την υλοποίηση της κοινής αγροτικής πολιτικής, η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί, σήμερα, ένα εξαγωγικό σύνολο γεωργικών προϊόντων (στη δεύτερη θέση παγκοσμίως, πίσω από τις Ηνωμένες Πολιτείες), η οποία παραμένει συγχρόνως ο πρώτος αγοραστής αυτών των προϊόντων.

Η άποψη σχετικά με την ένταξη νέων χωρών με ανταγωνιστική παραγωγή στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι αρνητική στο 77,67% των ερωτηθέντων οι οποίοι θεωρούν ότι η κατάσταση θα γίνει πλέον δυσμενής, επειδή τα γεωργικά κονδύλια θα χρειαστεί να μοιράζονται σε περισσότερες χώρες, την ίδια στιγμή που η ελληνική γεωργία περνάει οικονομική κρίση. Το 16,67% δεν έχουν άποψη για το θέμα ή δεν γνωρίζουν και μόνο ένα μικρό ποσοστό 5,67% έχει θετική άποψη για την ένταξη νέων χωρών στην Ε.Ε. (Σχήμα 3.11).

Σχήμα 3.11. Άποψη των αγροτών σχετικά με την ένταξη νέων χωρών στην Ε.Ε. και τις επιπτώσεις στην Αγροτική Πολιτική.

Ενδεχόμενες επιπτώσεις για την ελληνική οικονομία

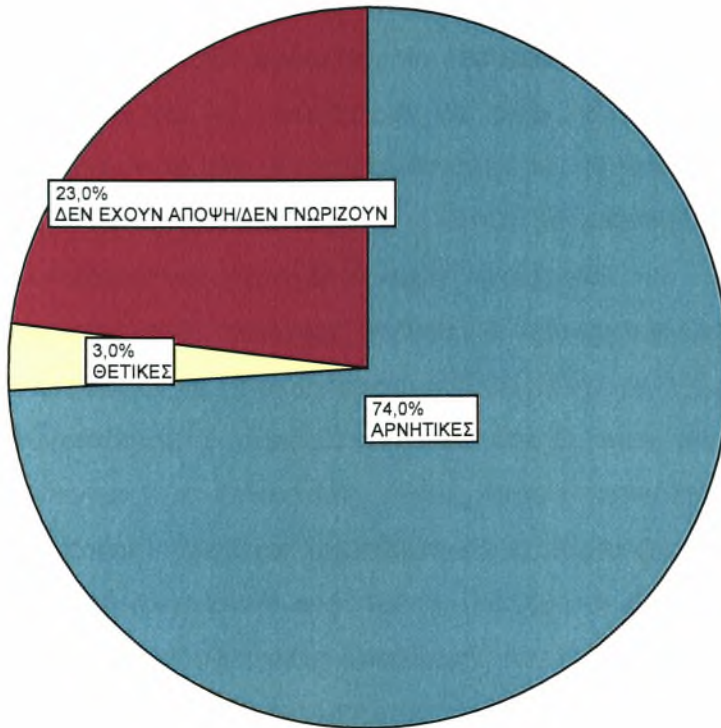
Η πιο άμεση επίπτωση που ενδέχεται να προκύψει μετά την ένταξη των νέων κρατών - μελών είναι η μείωση των μεταβιβάσεων από τον κοινοτικό προϋπολογισμό, κυρίως μέσα από τους πόρους που εισρέουν από τα διαρθρωτικά ταμεία της Ε.Ε. Αυτό θα εξαρτηθεί, τόσο από το ύψος του προϋπολογισμού για την περίοδο 2007-2013, όσο και από το καθεστώς μεταχείρισης. Αυτό θα αποφασιστεί για τις περιφέρειες που έχουν υπερβεί το 75% του κοινοτικού ΑΕΠ, είτε λόγω οικονομικής ανάπτυξης και βελτίωσης της κατάστασής τους, είτε ενώ δεν έχουν ολοκληρώσει την σύγκλιση και συνεχίζουν να υστερούν σημαντικά σε όποιο βαθμό θα υποστούν τη «στατιστική επίπτωση».

Σύμφωνα με τις πρώτες εκτιμήσεις για την Ελλάδα, ενώ το κατά κεφαλή ΑΕΠ, ανέρχεται στο 73% του μέσου όρου των 15, αυτό αυξάνεται στο 79% («στατιστική επίπτωση») αν υπολογιστεί ως προς το ΑΕΠ των 25. Σε ότι αφορά το εξωτερικό εμπόριο, μέχρι στιγμής η Ελλάδα έχει θετικό εμπορικό ισοζύγιο με τις νέες χώρες μέλη. Η μετακίνηση του εξωτερικού εμπορίου τα τελευταία έτη από τον σκληρό πυρήνα των 15 προς αυτές τις χώρες, επιτρέπει μεν την συγκράτηση του εμπορικού ελλείμματος, θέτει όμως ερωτηματικά ως προς την διαρθρωτική ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας. Το θέμα της διαρθρωτικής ανταγωνιστικότητας σε σχέση με τα νέα μέλη παραμένει και μελλοντικά δεδομένου ότι αυτές οι χώρες αναδιαρθρώνουν τον παραγωγικό τους ιστό ([http 66](http://66)).

Ερώτηση 15:

Ποιά η άποψή σας για τον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου και τις επιπτώσεις στον αγροτικό τομέα;

Αρνητική άποψη που κυμαίνεται γύρω στο 74,0% φαίνεται να επικρατεί και ως προς το ρόλο του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου και τις επιπτώσεις που θα έχει η πολιτική του στον αγροτικό τομέα. Αυτό βέβαια συμβαίνει κυρίως στις μη αναπτυσσόμενες χώρες, οι οποίες δεν μπορούν να ανταγωνιστούν τα αναπτυγμένα κράτη-μέλη. Παρόλα αυτά δεν αποδεικνύεται ότι οι πιο φτωχές χώρες δεν μπορούν να συναντήσουν ευκαιρίες στο διεθνές εμπόριο, γι' αυτό ίσως το 3,0% των αγροτών έχει θετική γνώμη και το υπόλοιπο 23% δεν είχε άποψη ή δεν γνώριζε (Σχήμα 3.12).

Σχήμα 3.12. Άποψη των αγροτών για τον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου και τις επιπτώσεις της πολιτικής του στον αγροτικό τομέα.

Η Διεθνής Ένωση Αγροτών δηλώνει την αντίθεσή της στην ατζέντα του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ), καθώς θεωρεί ότι αυτή θα έχει καταστροφικές συνέπειες στον αγροτικό κόσμο του πλανήτη.

Ο ΠΟΕ προωθεί πολιτικές που υποστηρίζουν τις πολυεθνικές και παρεμποδίζουν τις οικονομίες σε ανθρώπινες κλίμακες. Προωθεί την επιθετική απελευθέρωση του εμπορίου και στον αγροτικό τομέα.

Οι κυβερνήσεις ΗΠΑ, ΕΕ, καθώς και μεγάλες επιχειρήσεις προσπαθούν να ανοίγουν νέες αγορές και πουλάνε τα προϊόντα τους σε εξαιρετικά χαμηλές τιμές. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα, πολλές χώρες να κάνουν εισαγωγές φτηνών τροφίμων και οι ντόπιοι αγρότες να μην μπορούν να είναι ανταγωνιστικοί να πέφτουν στη φτώχεια και την ανεργία, να χάνουν τη γη τους από τα χρέη, να μεταναστεύουν στις πόλεις ή στο εξωτερικό για δουλειά και να πέφτουν θύματα

εκμετάλλευσης. Στις πιο πλούσιες χώρες κυριαρχούν οι βιομηχανοποιημένες φάρμες με προσανατολισμό στις εξαγωγές, απέναντι στην παραδοσιακή γεωργία και κτηνοτροφία που τείνει να εξαφανιστεί.

Οι ΗΠΑ και η ΕΕ πρόκειται να προτείνουν μείωση των φόρων για αγροτικά προϊόντα και θα απαιτήσουν και από τις φτωχές χώρες (Ινδία και Βραζιλία) να κάνουν το ίδιο. Αν συμφωνήσουν σε αυτό θα τεθεί αμέσως και το θέμα των Ειδικών Προϊόντων και των Ειδικών Μηχανισμών Προστασίας τους που θα είναι καθοριστικό για τη διατροφική κυριαρχία.

Ο χαρακτηρισμός κάποιων αγροτικών προϊόντων ως Ειδικών σημαίνει ότι αυτά δεν μπορούν να υπόκεινται σε μειώσεις φόρων, όπως σχεδιάζεται από τον ΠΟΕ, συνεπώς αυτά τα ειδικά προϊόντα δεν θα είναι στην δικαιοδοσία του ΠΟΕ. Αυτό αποτελεί μια κατάκτηση, καθώς κάθε αναπτυσσόμενη χώρα μπορεί να καθορίζει κάποια προϊόντα ως ειδικά, με κριτήρια διατροφικής ασφάλειας, επιβίωσης και περιφερειακής ανάπτυξης. Πιστεύεται ότι αν αυτά τα προϊόντα μείνουν έξω από τις φορολογικές απαλλαγές του ΠΟΕ θα βοηθήσουν αυτές τις αναπτυσσόμενες χώρες να αντιμετωπίσουν τις άσχημες επιπτώσεις από την εισαγωγή φτηνών προϊόντων από τις αναπτυγμένες χώρες.

Στο Κανκούν, 45 αναπτυσσόμενες χώρες είχαν κάνει πρόταση περίπου το 20% των προϊόντων τους να χαρακτηρίζονταν ως «ειδικά». Σύμφωνα με την άποψη των γεωργών όλα τα προϊόντα πρέπει να χαρακτηριστούν ειδικά, διότι έχουν σχέση με την επιβίωσή τους ή με την τοπική αγορά. Διατηρώντας τους φόρους κρατιούνται έξω από τις αγορές τους τα φτηνά εισαγόμενα προϊόντα ([http 67](http://67)).

Ερώτηση 16:

Πιστεύετε ότι ο Έλληνας αγρότης οφείλει να είναι ανταγωνιστικός στην παγκοσμιοποιημένη αγορά;

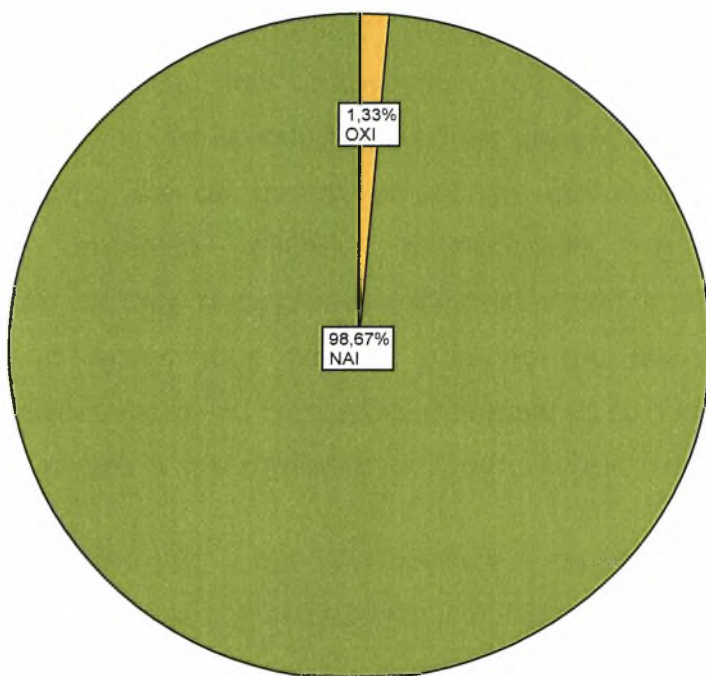
Παγκοσμιοποίηση είναι μία ιστορική διαδικασία, δηλαδή το αποτέλεσμα της ανθρώπινης καινοτομίας και της τεχνολογικής προόδου. Η παγκοσμιοποίηση δεν είναι νέο φαινόμενο. Αναφέρεται στην αναπτυσσόμενη ενσωμάτωση των οικονομιών σε όλον τον κόσμο, ιδιαίτερα διαμέσου του εμπορίου. Η διατύπωση αναφέρεται επίσης και στην κίνηση των ανθρώπων (εργατικού δυναμικού) και γνώσεις (τεχνολογία) που κινείται πάνω από τα

διεθνή σύνορα.

Υπάρχει επίσης η διαδεδομένη πολιτιστική, πολιτική και οι οικολογικές διαστάσεις της παγκοσμιοποίησης.

Οι αγορές ισχυροποιούν την αποδοτικότητα διαμέσου του ανταγωνισμού και του καταμερισμού εργασίας - την εξειδίκευση, που επιτρέπουν σε ανθρώπους και οικονομίες να συγκεντρωθούν σε αυτά που κατέχουν και μπορούν να διεκπεραιώσουν καλύτερα και ευνοϊκότερα από τους άλλους. Η παγκόσμια αγορά αν και προσφέρει στους ανθρώπους περισσότερες δυνατότητες για να χρησιμοποιήσουν περισσότερες και μεγαλύτερες αγορές σε όλον τον κόσμο, έχει το μειονέκτημα ότι δεν μπορούν να έχουν όλοι πρόσβαση και πλεονεκτήματα από την αναπτυσσόμενη αποδοτικότητα (http 68).

Καθολική είναι η αναγνώριση της αναγκαιότητας να γίνει ο αγρότης πιο ανταγωνιστικός, σε ποσοστό που αγγίζει το 98,67% και μόλις το ελάχιστο ποσοστό 1,33% διαφωνεί με αυτή (Σχήμα 3.13).

Σχήμα 3.13. Άποψη των αγροτών σχετικά με την αναγκαιότητα ο Έλληνας αγρότης να γίνει ανταγωνιστικός στην παγκοσμιοποιημένη αγορά.

Η άποψη αυτή των αγροτών στηρίζεται στο γεγονός ότι η Νέα ΚΑΠ περιλαμβάνει μέτρα βελτίωσης της μεταποίησης και της εμπορίας των γεωργικών προϊόντων. Σύμφωνα με αυτά οι επιχειρήσεις που παρουσιάζουν οικονομική βιωσιμότητα και είναι σύμφωνες με τους ελάχιστους περιβαλλοντικούς κανόνες υγιεινής και καλής μεταχείρισης των ζώων, μπορούν να λάβουν ενίσχυση στις επενδύσεις με στόχο να διευκολυνθεί η βελτίωση της μεταποίησης και εμπορίας των γεωργικών προϊόντων. Στόχος είναι να αυξηθεί η ανταγωνιστικότητα και η προστιθέμενη αξία αυτών των προϊόντων, με τη βελτίωση της παρουσιάσής τους, τον εξορθολογισμό των κυκλωμάτων μεταποίησης και εμπορίας, τον προσανατολισμό της παραγωγής προς νέες αγορές, την εφαρμογή νέων τεχνολογιών, τον έλεγχο της ποιότητας και των υγειονομικών όρων, τις καινοτόμες ενέργειες και την προστασία του περιβάλλοντος. Αποκλείεται η στήριξη των επενδύσεων που προορίζονται για το λιανικό εμπόριο, καθώς και για την εμπορία ή μεταποίηση των προϊόντων που προέρχονται τρίτες χώρες.

Αξιολογώντας συνολικά τη Νέα ΚΑΠ, συνάγεται ότι επιδίωξη των ισχυρών κύκλων της ΕΕ, είναι η δημιουργία μιας μικρής αλλά ανταγωνιστικής γεωργίας, στηριγμένης σε μεγάλες εκμεταλλεύσεις (κυρίως των οικονομιών του βορρά με αναπτυγμένη κτηνοτροφία), η οποία θα λειτουργεί με ειδικές μορφές στήριξης, σε συνθήκες παγκοσμιοποίησης και σε αντιστοιχία με τις ρυθμίσεις του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ). Επιπρόσθετα, η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των παραγόμενων αγροτικών μας προϊόντων, μέσω της ποιοτικής αναβάθμισής τους και της μείωσης του ανά μονάδα κόστους παραγωγής, είναι δυνατόν να επιτευχθεί, σύμφωνα με το Υπουργείο Γεωργίας, μέσω μέτρων, μερικά εκ των οποίων αναφέρονται ενδεικτικά:

- εκσυγχρονισμός των γεωργικών εκμεταλλεύσεων με την εφαρμογή νέων τεχνολογιών και μεθόδων.
- Η συνένωση του μικρού και κατακερματισμένου κλήρου, καθώς και η δημιουργία νέων δυνατοτήτων αγοράς και ενοικίασης αγροτικής γης.
- Η ενίσχυση του όγκου της παραγωγής σε προϊόντα χαμηλού κόστους και υψηλής ποιότητας.

- Η ανάπτυξη των κατάλληλων υποδομών στον τομέα εμπορίας και μεταποίησης, με την εφαρμογή προγραμμάτων εκσυγχρονισμού των μονάδων μεταποίησης των αγροτικών προϊόντων.
- Η προώθηση ουσιαστικών κινήτρων για την προσέλκυση νέων αγροτών με στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και την αναστροφή της υψηλής ηλικιακής πυραμίδας των απασχολουμένων στη γεωργία (Αγοραστάκης 2006).

Ερώτηση 17:

Πιστεύετε ότι η Ε.Ε. οφείλει να συνεχίσει την προστατευτική της πολιτική απέναντι στον αγρότη;

Ερώτηση 18:

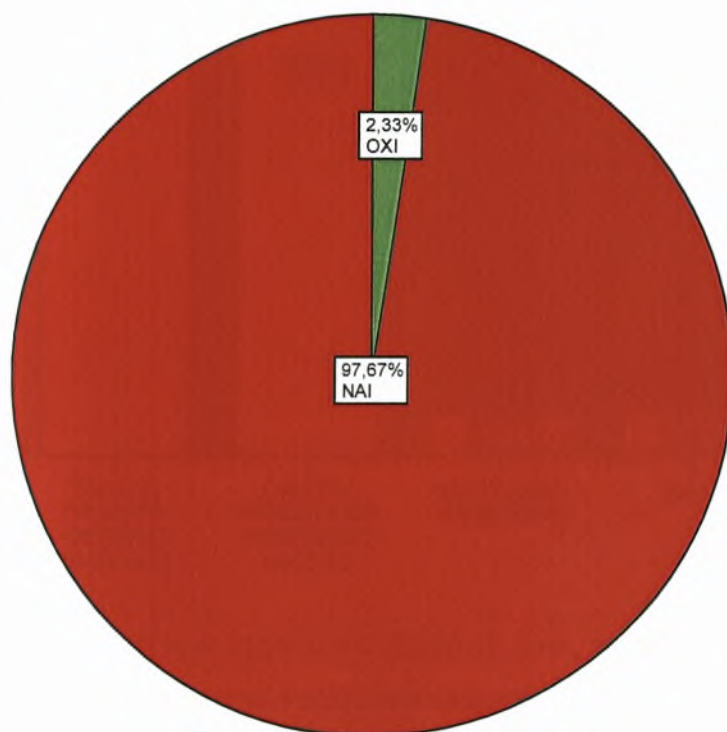
Αν ναι, με ποιο τρόπο;

Η προστασία της αγροτικής παραγωγής, μέσα από την θεσμοποιημένη Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ), αποτέλεσε ένα από τα κύρια θεμέλια της αρχικής ΕΟΚ, στις τρεις πρώτες δεκαετίες της ιστορικής της πορείας, αλλά και ένα από τα πιο δελεαστικά θέλητρά της απέναντι στις τρίτες χώρες.

Η καταβολή υψηλών χρηματικών ενισχύσεων προς παραγόμενα στο κοινοτικό έδαφος αγροτικά προϊόντα, σε έναν επιτηδευμένο συνδυασμό, τόσο με χορηγήσεις επιδοτήσεων προς αυτά τα προϊόντα κατά την εξαγωγή τους σε τρίτες χώρες όσο και με επιβολή ποσοτικών περιορισμών ή ειδικών δασμολογικών επιβαρύνσεων σε αντίστοιχα ή ομοειδή προϊόντα κατά την εισαγωγή τους στις χώρες ΕΟΚ από τις τρίτες χώρες, είχε υψώσει σχεδόν απροσπέλαστα προστατευτικά τείχη. Μέσα σε αυτά τα τείχη περιέκλειε μία ενδοχώρα, εντός της οποίας για οποιονδήποτε ιδιοκτήτη γης ήταν αδύνατο να παράγει αγροτικά προϊόντα επιδοτούμενος και κατ' αυτόν τον τρόπο αποτρεπόμενος να μετακομίσει στις αναπτυσσόμενες ευρωπαϊκές μεγαλουπόλεις.

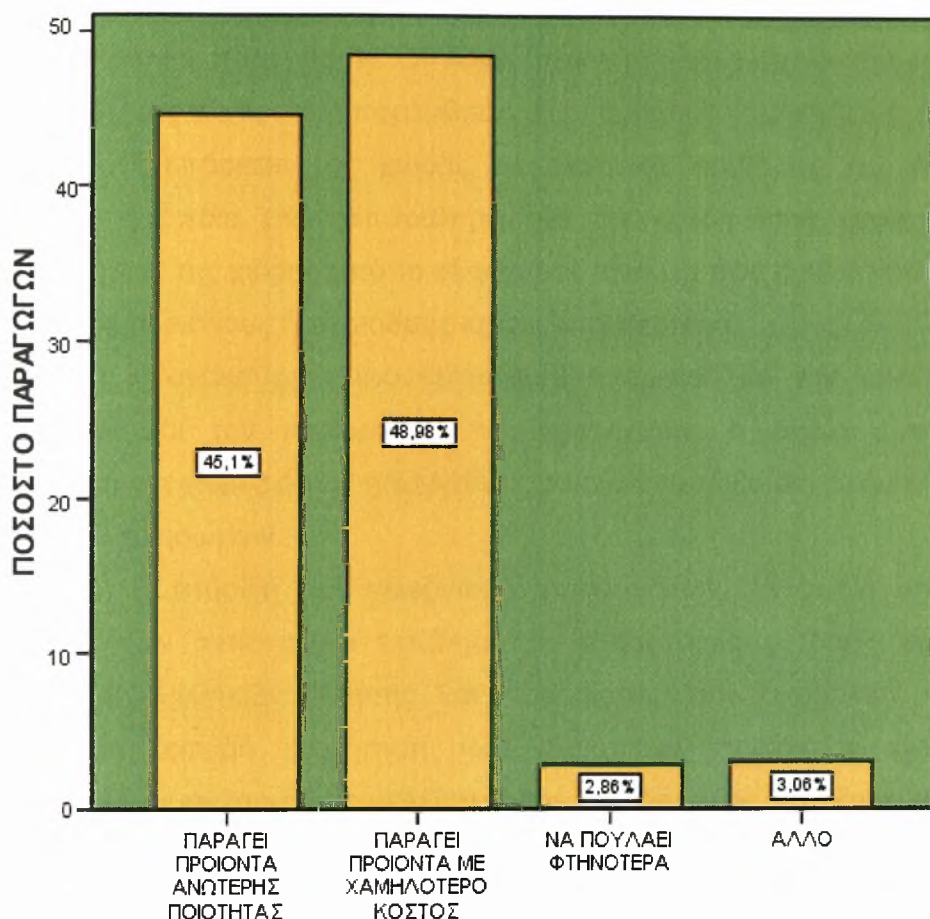
Η προστατευτική ΚΑΠ λειτουργούσε ως ένα ισχυρό αντίρροπο στην μη ορθολογική αστυφιλία. Πάνω σε αυτή την πολιτική-λογική και σκοπιμότητα βασίσθηκε και αναπτύχθηκε, στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, η προσέγγιση της έννοιας του αγροτικού προϊόντος, όχι μόνον ως

ενός εμπορεύματος που καλύπτει μία ανάγκη (χρήση) και έχει μία εμπορευματική αξία, αλλά και ως ενός «πολυλειτουργικού» παράγοντα (agriculture multifonctionality), που αναφέρεται και επηρεάζει τη διασφάλιση φυσικής και υγιεινής διατροφής, όπως και οικολογικής ισορροπίας, σε συνδυασμό με τη διαφύλαξη της κοινωνικής συνοχής, την οικονομική και την εν γένει ανάπτυξη της υπαίθρου, δηλ. με τη διατήρηση του πολιτισμικού και πολιτιστικού ιστού των εθνών-κρατών-μελών ([http 76](http://76)).

Σχήμα 3.14. Άποψη των αγροτών σχετικά με την αναγκαιότητα της συνέχισης της προστατευτικής πολιτικής της Ε.Ε. απέναντι στον αγρότη.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να συνεχίσει τις οικονομικές ενισχύσεις και επιδοτήσεις για τον αγρότη υποστηρίζει το 97,67% των ερωτηθέντων και το υπόλοιπο 2,33% ότι δεν χρειάζεται να συνεχίσει την προστατευτική της τακτική απέναντι στον Έλληνα αγρότη (Σχήμα 3.14).

Σχήμα 3.15. Άποψη των αγροτών σχετικά με τους τρόπους με τους οποίους η Ε.Ε. μπορεί να συνεχίσει την προστατευτική της τακτική.

Από τους αγρότες που απάντησαν ότι πρέπει η Ε.Ε. να έχει προστατευτική τακτική απέναντι στον Έλληνα παραγωγό, μπορεί να επιτευχθεί με το να παράγει προϊόντα ανώτερης ποιότητας είτε το 45,1%, με το να παράγει προϊόντα με χαμηλότερο κόστος ισχυρίστηκε το 48,98%, με το να πουλάει φθηνότερα πιστεύει το 2,86% και τέλος το 3,06% είπε άλλους τρόπους (να πουλάει ακριβότερα) (Σχήμα 3.15).

Ερώτηση 19:

Πιστεύετε ότι το κράτος θα πρέπει να παίζει ενεργό ρόλο στη στήριξη του αγροτικού εισοδήματος;

Η γεωργία αποτελεί έναν τομέα, στον οποίο οι συνθήκες παραγωγής, και επομένως προσφοράς, και ζήτησης, καθώς επίσης και άλλοι λόγοι, επιβάλλουν κάποια κρατική παρέμβαση. Οι λόγοι που προβάλλονται συνήθως υπέρ της αναγκαιότητας για κρατική παρέμβαση στον αγροτικό τομέα είναι οι εξής:

i) Η επάρκεια της χώρας σε αγροτικά προϊόντα, και ιδιαίτερα σε τρόφιμα, η οποία είναι απαραίτητη για την εξασφάλιση μεγάλου βαθμού ανεξαρτησίας της χώρας από το εξωτερικό, πράγμα που επιβάλλεται κυρίως σε πολεμικές περιόδους ή περιόδους κρίσεων γενικότερα.

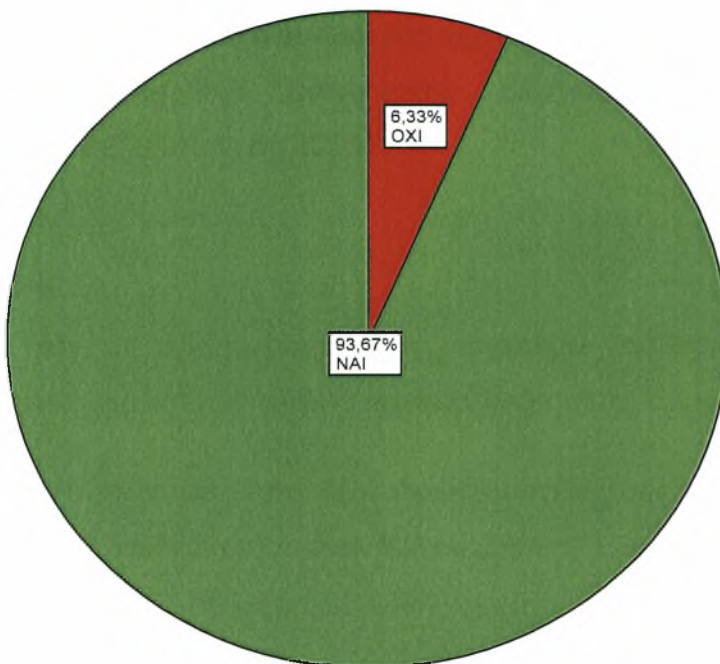
ii) Η ανακούφιση του εμπορικού ισοζυγίου με την προώθηση των εξαγωγών και τον περιορισμό των εισαγωγών, η οποία είναι ιδιαίτερα σημαντική για χώρες όπως η Ελλάδα, που αντιμετωπίζουν χρόνια προβλήματα ισοζυγίου πληρωμών.

iii) Η στήριξη των γεωργικών εισοδημάτων, τα οποία υπολείπονται συνήθως των αντίστοιχων εισοδημάτων στους άλλους τομείς, εξαιτίας των ιδιαίτερων συνθηκών ζήτησης και προσφοράς των αγροτικών προϊόντων. Ειδικότερα, επειδή η ζήτηση των αγροτικών προϊόντων είναι σχετικά ανελαστική σε σχέση με τις μεταβολές του εισοδήματος, η αύξηση της ζήτησης των προϊόντων αυτών, που ακολουθεί την οικονομική ανάπτυξη της χώρας δεν είναι ανάλογη της αύξησης της ζήτησης στους άλλους τομείς της οικονομίας, με συνέπεια να συμπιέζονται οι τιμές τους και επομένως τα αγροτικά εισοδήματα να υπολείπονται των εισοδημάτων στους άλλους τομείς. Επιπλέον, η αύξηση της προσφοράς των αγροτικών προϊόντων είναι βραδύτερη από την αύξηση της προσφοράς των προϊόντων των άλλων τομέων της οικονομίας, εξαιτίας της βραδύτερης αύξησης της παραγωγικότητας στον τομέα αυτό, με συνέπεια τα αγροτικά εισοδήματα να αυξάνονται βραδύτερα ακόμη και όταν οι τιμές των αγροτικών και των μη αγροτικών προϊόντων αυξάνονται με τον ίδιο ρυθμό.

iv) Η σταθεροποίηση των αγορών των αγροτικών προϊόντων, και επομένως των εισοδημάτων των αγροτών, και η προστασία των καταναλωτών. Οι αγορές των αγροτικών προϊόντων εμφανίζουν μεγάλη αστάθεια, επειδή η

προσφορά των προϊόντων αυτών επηρεάζεται σημαντικά από τις καιρικές συνθήκες, με δυσμενείς συνέπειες τόσο στα αγροτικά εισοδήματα όσο και στους καταναλωτές. Χρειάζεται επομένως κάποια κρατική παρέμβαση για τη σταθεροποίηση των τιμών των αγροτικών προϊόντων και την εξασφάλιση επαρκείας προσφοράς σε λογικές τιμές για τους καταναλωτές (<http> 73).

Από την επεξεργασία των ερωτηματολογίων προέκυψε ότι το 93,67% των αγροτών πιστεύει πως το κράτος οφείλει να μετέχει στη στήριξη του αγροτικού εισοδήματος γιατί υπάρχει πραγματική κρίση, τόσο στον ελληνικό αγροτικό τομέα όσο και στις άλλες χώρες της Ε.Ε. Μόνο ένα μικρό ποσοστό (6,33%) έχει αντίθετη γνώμη (Σχήμα 3.16).

Σχήμα 3.16. Άποψη των αγροτών σχετικά με το αν το κράτος πρέπει να παίζει ενεργό ρόλο στη στήριξη του αγροτικού εισοδήματος.

Σήμερα, η εφαρμογή της νέας Κ.Α.Π. θέτει στην ελληνική γεωργία την πρόκληση της γρήγορης προσαρμογής σε σχέση με τα διαρθρωτικά προβλήματα που εξετάστηκαν παραπάνω, συμβάλλοντας και με τον τρόπο

αυτό στη διαμόρφωση ικανοποιητικών γεωργικών εισοδημάτων, χωρίς τη συμμετοχή των αποδεδειγμένων ενισχύσεων. Στην κατεύθυνση αυτή φαίνεται ότι θα βοηθήσει η αναμενόμενη μείωση της αξίας της γεωργικής γης, εξ' αιτίας της μεταρρύθμισης της Κ.Α.Π., ειδικά στις πεδινές εκτάσεις υψηλής παραγωγικότητας. Όμως, καθοριστικός παράγοντας που μπορεί να επηρεάσει τη διεύρυνση του μεγέθους των εκμεταλλεύσεων, όσο αφορά την καλλιεργούμενη γη, φαίνεται να είναι η πορεία της εθνικής οικονομίας τα επόμενα χρόνια και η εξέλιξη της απασχόλησης στον δευτερογενή και τριτογενή τομέα.

Με δεδομένο το μικρό μέγεθος των ελληνικών γεωργικών εκμεταλλεύσεων, η αναδιάρθρωση των υφισταμένων παραγωγικών συστημάτων προς την κατεύθυνση των καλλιεργειών ή των εκτροφών ζώων που επιτυγχάνουν μεγάλη προστιθέμενη αξία ανά στρέμμα, μπορεί να συμβάλλει ουσιαστικά στη διαμόρφωση υψηλών γεωργικών εισοδημάτων και ικανοποιητικού επιπέδου οικονομικής βιωσιμότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων (Τσιμπούκας 2005).

Ερώτηση 20:

Γνωρίζετε ότι οι εγγυημένες τιμές, ιδιαίτερα σε ορισμένα προϊόντα δημιούργησαν τεράστια δημοσιονομικά έξοδα στην Ευρωπαϊκή Ένωση;

Η Κ.Α.Π. ήταν ένας από τους πρώτους τομείς της πολιτικής της ΕΕ. Οι στόχοι της ΚΑΠ καθορίζονται στο άρθρο 39 της Συνθήκης της Ρώμης που προβλέπει:

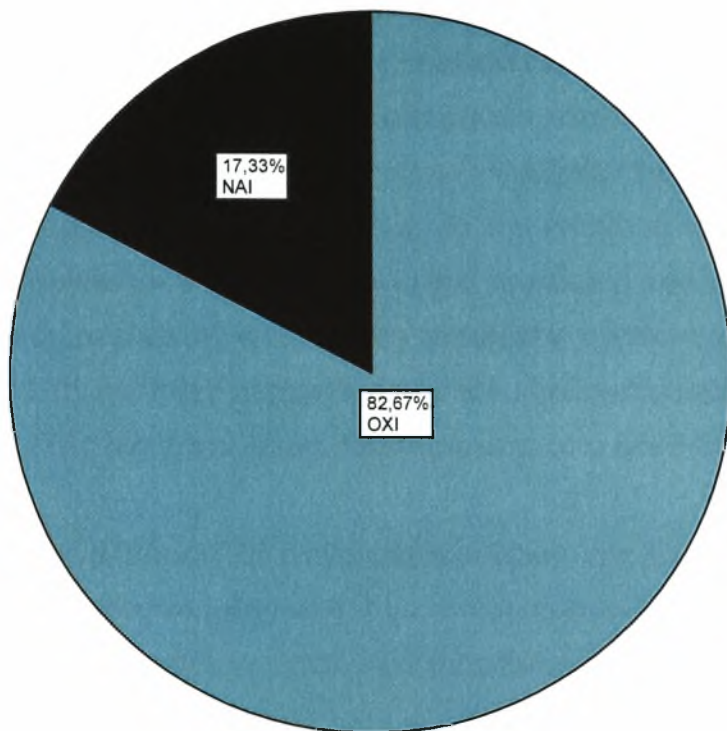
1. Βελτίωση της γεωργικής παραγωγικότητας και αποτελεσματικότητας
2. Αύξηση των εισοδημάτων των αγροτών
3. Σταθεροποίηση των αγορών
4. Εγγύηση της διαθεσιμότητας της παραγωγής
5. Εξασφάλιση λογικών τιμών για τους καταναλωτές

Εργαλεία επίτευξης ήταν η εξασφάλιση τιμής στα προϊόντα με την επιβολή εισαγωγικού δασμού. Σε μερικές περιπτώσεις εντούτοις η προσφορά στην ΕΕ υπερβαίνει τη ζήτηση έτσι ώστε η άμυνα κατά των εισαγωγών να είναι ανεπαρκής για να εξασφαλίσει ότι οι στόχοι των τιμών επιτυγχάνονται. Σε αυτήν

την περίπτωση άλλες δυνατότητες είναι η επέμβαση με αγορές και εξαγωγικές επιδοτήσεις (πληρωμές αποκατάστασης).

Ως αποτέλεσμα της ΚΑΠ η ΕΕ είναι σήμερα κατά ένα μεγάλο ποσοστό αυτοσυντηρούμενη σε τρόφιμα. Εντούτοις, αυτό έχει επιτευχθεί με τεράστιο δημοσιονομικό κόστος και οι εγγυήσεις τιμών αντιπροσωπεύουν σήμερα το 60-70% των εξόδων της ΕΕ. Το δημοσιονομικό κόστος αυξάνεται, καθώς οι αγρότες αυξάνουν την προσφορά και εντείνουν την παραγωγή των ισχυρά υποστηριζόμενων προϊόντων. Υπάρχουν πολύ μεγάλες διαφορές στις επιχορηγήσεις μεταξύ των προϊόντων, γεγονός που είναι δύσκολο να εξηγηθεί, εκτός από την πίεση που ασκούν διάφορα συμφέροντα και συντεχνίες. Πολλές φορές παρατηρείται να υποστηρίζεται υπέρμετρα η παραγωγή ενός προϊόντος σε μια χώρα που το παράγει σε μεγάλη ποσότητα, ή αντιθέτως να παίρνονται μέτρα για τη μείωση της παραγωγής ενός προϊόντος που παράγεται σε μικρές ποσότητες, παρότι η κατανάλωσή του στη χώρα αυτή είναι υψηλή (Πέζαρος 2004).

Είναι φανερό ότι τα γενικότερα δημοσιονομικά προβλήματα που προξένησε στην Ευρωπαϊκή Ένωση η Κ.Α.Π. δεν είναι γνωστά όπως προκύπτει από τις απαντήσεις των παραγωγών. Το 82,67% των ερωτηθέντων δεν γνωρίζει ότι το δημοσιονομικό κόστος αυξάνεται όταν οι αγρότες επεκτείνουν τις καλλιέργειες τους στα προϊόντα που έχουν ζήτηση, ενώ το 17,33% είχε γνώση ότι οι εγγυημένες τιμές έχουν δημιουργήσει τεράστια έξοδα για την Ε.Ε. (Σχήμα 3. 17).

Σχήμα 3.17. Γνώση των αγροτών σχετικά με το αν οι εγγυημένες τιμές δημιούργησαν δημοσιονομικά έξοδα στην Ε.Ε.

Η Συνθήκη της Ρώμης καθόρισε την ακόλουθη αποστολή για την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα: «Με τη δημιουργία μιας κοινής αγοράς και την προοδευτική προσέγγιση της οικονομικής πολιτικής των κρατών μελών, να προάγει την αρμονική ανάπτυξη των οικονομικών δραστηριοτήτων στο σύνολο της Κοινότητας, τη συνεχή και ισόρροπη επέκταση της οικονομίας, την αυξημένη σταθερότητα, των επιταχυνόμενων ανύψωση του βιοτικού επιπέδου και τις σχέσεις περισσότερο στενές μεταξύ των κρατών μελών που συνενώνει».

Οι στόχοι αυτοί έχουν σε μεγάλο βαθμό επιτευχθεί χάρη στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, των προσώπων, των υπηρεσιών και των κεφαλαίων και στην πολιτική της Ε.Ε. για τη διασφάλιση θεμιτού ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων και την προστασία των συμφερόντων των καταναλωτών. Η ενιαία αγορά ολοκληρώθηκε το 1993 και το ευρώ τέθηκε σε

κυκλοφορία το 2002.

Όμως, για να μπορέσουν όλοι οι τομείς της οικονομίας και όλες οι περιφέρειες της Ευρώπης να επωφεληθούν από αυτά τα επιτεύγματα, πρέπει να στηρίζονται από «διαρθρωτικές πολιτικές» που χρηματοδοτούνται και συνεχίζονται με τη δέσμευση και την αποφασιστικότητα της ίδιας της Ε.Ε.

Οι πολιτικοί ηγέτες της Ευρώπης αντιλήφθηκαν έγκαιρα ότι η ευρωπαϊκή αλληλεγγύη σημαίνει ανάληψη δράσης για την ενίσχυση της «οικονομικής και κοινωνικής συνοχής» ή με άλλα λόγια για τη μείωση του χάσματος ανάμεσα στις πλουσιότερες και τις φτωχότερες περιφέρειες. Στην πράξη, αυτό είχε ως αποτέλεσμα τη θέσπιση περιφερειακών και κοινωνικών πολιτικών οι οποίες αποκτούσαν όλο και μεγαλύτερη βαρύτητα μετά από κάθε διαδοχική διεύρυνση της ΕΕ.

Πρέπει να σημειωθεί ότι η μεταρρύθμιση της Κ.Α.Π. έγινε λόγω του υψηλού δημοσιονομικού κόστους που επέφερε στην Ε.Ε. η πολιτική για τις εγγυημένες τιμές ορισμένων προϊόντων ([http 69](http://69)).

Ερώτηση 21:

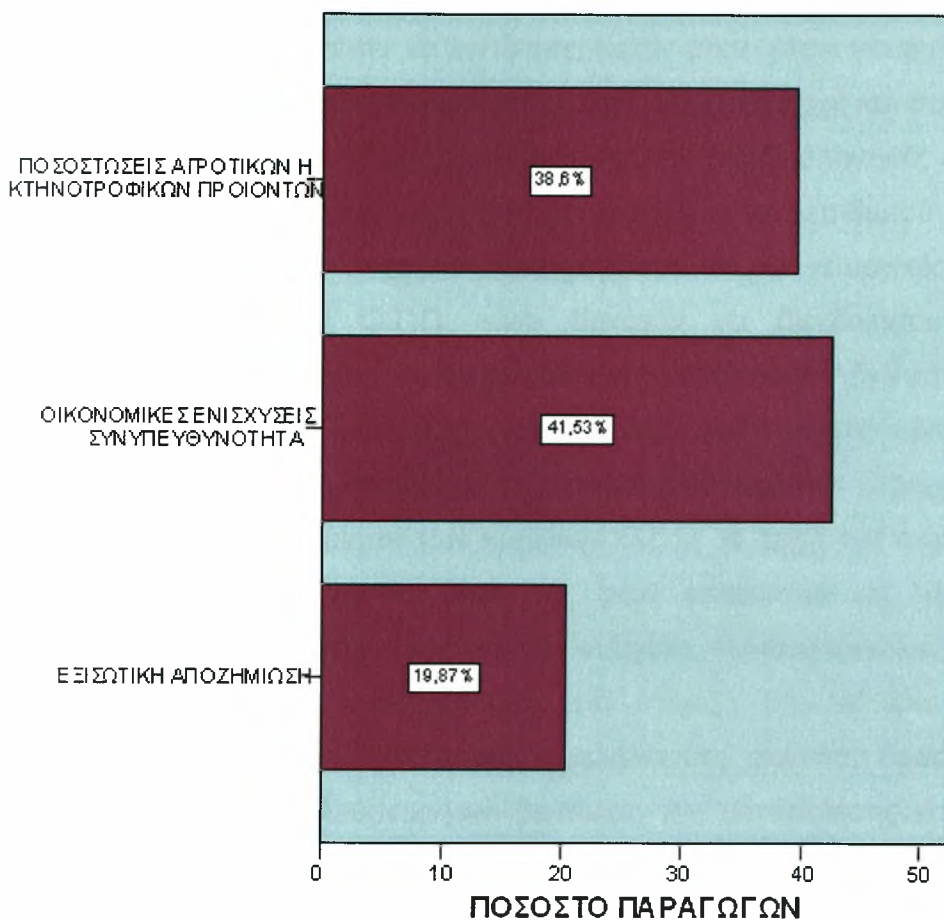
Λαμβάνετε εξισωτική αποζημίωση, συνυπευθυνότητα, ποσοστώσεις;

Είναι γνωστό ότι η ΚΑΠ συμπλήρωσε ήδη, πάνω από τέσσερις δεκαετίες εφαρμογής. Κατά τη διάρκεια της πορείας της αναθεωρήθηκε πολλές φορές. Η τελευταία όμως μεταρρύθμιση - που άρχισε τον Ιούνιο του 2003 με τις αροτραίες καλλιέργειες και το ζωικό τομέα, συνεχίστηκε τον Απρίλιο του 2004 με τον καπνό, το βαμβάκι, το ελαιόλαδο και ολοκληρώθηκε με τη ζάχαρη, τα σπυροκηπευτικά και το κρασί - ήταν και η σημαντικότερη, γιατί αλλάζει ριζικά η φιλοσοφία και ο τρόπος της στήριξης. Μέχρι πρόσφατα με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, άμεσα ή έμμεσα, στηριζόταν το προϊόν. Τώρα αυτό άλλαξε και πλέον στηρίζεται το εισόδημα του παραγωγού.

Έτσι βρισκόμαστε μπροστά σε ένα νέο περιβάλλον, του οποίου γνωρίζουμε μεν τις βασικές συνιστώσες, δεν μπορούμε όμως από τώρα να πούμε με βεβαιότητα τι είδους ανακατατάξεις θα φέρει στην ευρωπαϊκή γεωργία και τον κόσμο της υπαίθρου. Ποιός θα παράγει, τι θα παράγει, πόσο θα

παράγει και γιατί. Το σίγουρο είναι ότι η εικόνα θα είναι τελείως διαφορετική, από αυτή που ξέραμε μέχρι σήμερα. Οι εγγυημένες τιμές, οι παρεμβατικοί μηχανισμοί, οι ποσοτώσεις, οι προμοδοτήσεις παραγωγής, οι εξαγωγικές επιδοτήσεις, τα κατώφλια εγγύησης, η συνυπευθυνότητα και άλλες έννοιες του αγροτικού μας λεξιλογίου, από το 2006 αποτελούν παρελθόν.

Όλο αυτό το παρεμβατικό πλαίσιο αντικαταστάθηκε με νέες έννοιες όπως η ενιαία ενίσχυση, τα δικαιώματα παραγωγής, η πολλαπλή συμμόρφωση, οι κώδικες ορθής γεωργικής πρακτικής, η διαφοροποίηση των ενισχύσεων, ο δεύτερος πυλώνας και άλλες έννοιες που το περιεχομένο τους παραμένει δυσνόητο, κυρίως ως προς την εφαρμογή τους (http 29).

Σχήμα 3.18. Συμμετοχή των παραγωγών σε κοινοτικά προγράμματα ενισχύσεων.

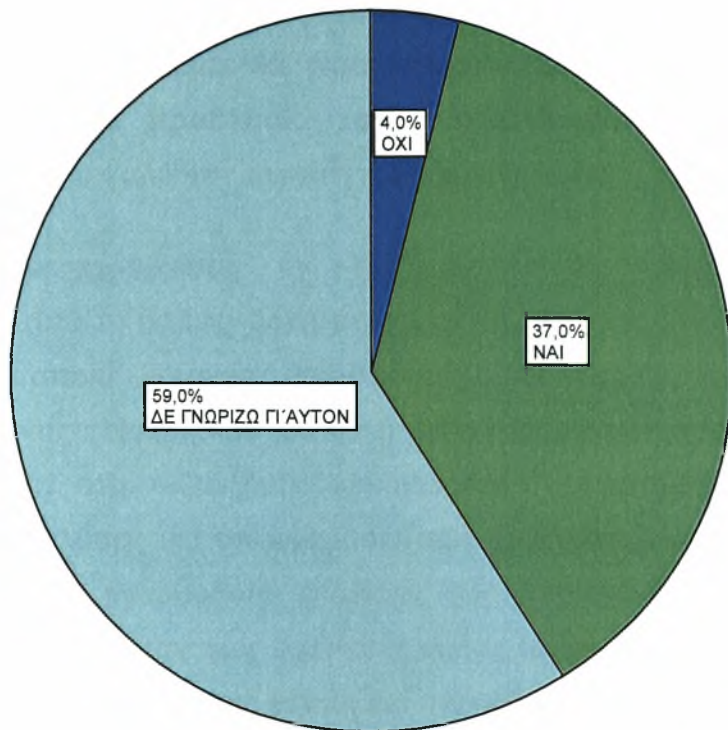
Σχετικά με το βαθμό συμμετοχής των παραγωγών σε Κοινοτικά Προγράμματα ενισχύσεων το 38,6% απάντησε ότι λαμβάνει ποσοτώσεις

αγροτικών ή κτηνοτροφικών προϊόντων, το 41,53% ότι παράγει προϊόντα που υπόκεινται σε συνυπευθυνότητα και τέλος το 19,87% λαμβάνει εξισωτική αποζημίωση (Σχήμα 3.18.).

Ερώτηση 22:

Συμφωνείτε με την τήρηση των "Κωδίκων Ορθής Γεωργικής Πρακτικής";

Άλλη μια αρχή που περιέχεται στη μεταρρύθμιση της ΚΑΠ με το Πρόγραμμα Δράσης 2000 είναι η «Ορθή Γεωργική Πρακτική» (Ο.Γ.Π.). Τα κράτη-μέλη πρέπει να ορίσουν κώδικες Ο.Γ.Π. σε περιφερειακό ή εθνικό επίπεδο. Η Ο.Γ.Π. πρέπει να ανταποκρίνεται στον τύπο γεωργίας που θα ακολουθούσε κάποιος συνετός γεωργός στην οικεία περιοχή και συνεπάγονται συμμόρφωση προς υφιστάμενες θεσμοθετημένες περιβαλλοντικές απαιτήσεις. Η Ο.Γ.Π. αποτελεί τη βασική απαίτηση για γεωργούς που επιθυμούν να λάβουν μέρος σε γεωργοπεριβαλλοντικά προγράμματα. Μόνο γεωργικές πρακτικές που υπερβαίνουν την Ο.Γ.Π. είναι δυνατόν να διεκδικήσουν γεωργοπεριβαλλοντικές πληρωμές. Οι πληρωμές αυτές κατά κύριο λόγο καλύπτουν τις απώλειες εισοδήματος γεωργών για περιβαλλοντικά φιλικές πρακτικές που έχουν υιοθετήσει. Μέτρα σχετικά με τις ολιγότερο ευνοημένες περιοχές (Ο.Ε.Π.) απαιτούν επίσης την τήρηση των κωδίκων Ο.Γ.Π. Η αρχή της συμμόρφωσης προς την Ο.Γ.Π. κατέχει τη θέση της στον κανονισμό για την αγροτική ανάπτυξη. Η συμμόρφωση προς κάποιο ελάχιστο περιβαλλοντικών προτύπων αποτελεί προϋπόθεση επιλεξιμότητας για στήριξη στο πλαίσιο διαφόρων μέτρων, όπως επένδυση σε γεωργική εκμετάλλευση, εκκίνηση δραστηριότητας νέων κατόχων εκμεταλλεύσεων και βελτίωση της μεταποίησης και εμπορίας γεωργικών προϊόντων (<http> 30).

Σχήμα 3.19. Άποψη των αγροτών σχετικά με την τήρηση των “Κωδίκων Ορθής Γεωργικής Πρακτικής”.

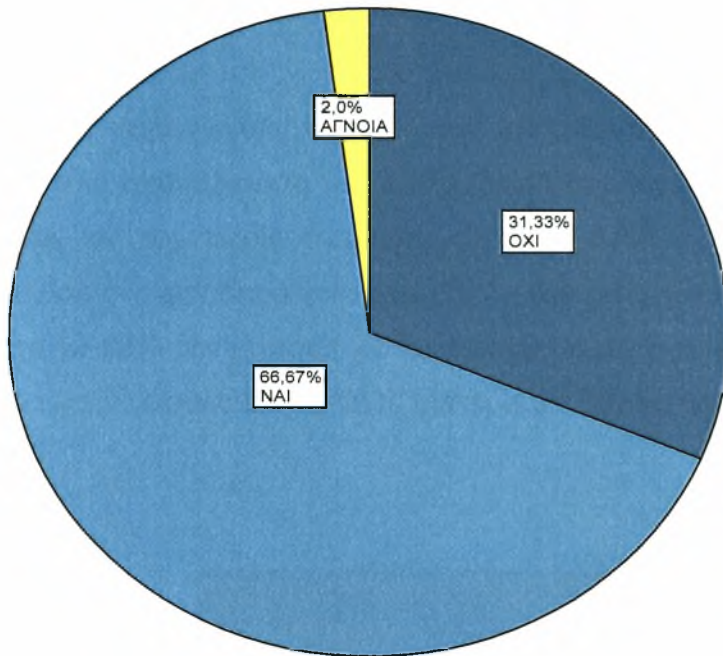
Σύμφωνα με τις απαντήσεις που δόθηκαν από τους ερωτηθέντες σχετικά με τον αν πρέπει να τηρούνται οι Κώδικες Ορθής Γεωργικής Πρακτικής το μεγαλύτερο ποσοστό (59%) δεν γνωρίζει γι' αυτούς, το 37,0% συμφωνεί με την τήρησή τους και το υπόλοιπο 4,0% πιστεύει ότι δεν θα πρέπει να τηρούνται (Σχήμα 3.19).

Ερώτηση 23:

Συμφωνείτε με την «διασταυρούμενη / πολλαπλή συμμόρφωση , σύμφωνα με την οποία η πλήρης καταβολή των κατ' αποκοπήν κοινοτικών ενισχύσεων θα προϋποθέτει τήρηση κάποιων κριτηρίων , σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος, την ασφάλεια των τροφίμων , την καλή κατάσταση των ζώων» κ.λπ.;

Οι μεταρρυθμίσεις της ΚΑΠ με το Πρόγραμμα Δράσης 2000 περιελάμβαναν τη βασική αρχή ότι τα κράτη-μέλη λαμβάνουν περιβαλλοντικά μέτρα τα οποία θεωρούν πρόσφορα, όσον αφορά την κατάσταση της γεωργικής γης που χρησιμοποιείται ή της οικείας παραγωγής. Η αρχή αυτή έχει ενσωματωθεί στον «Οριζόντιο κανονισμό». Τα κράτη-μέλη είχαν διάφορες εναλλακτικές λύσεις για την εφαρμογή των απαιτήσεων αυτών. Μεταξύ άλλων μπορούσαν να εφαρμόσουν κυρώσεις στις περιπτώσεις κατά τις οποίες οι γεωργοί δεν τηρούσαν τους σχετικούς όρους και οι οποίες θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν τη μείωση ή ακόμη και την ανάκληση των άμεσων ενισχύσεων.

Παραδείγματα περιβαλλοντικών όρων που εφαρμόστηκαν είναι η προσήλωση στα μέγιστα ποσοστά συγκέντρωσης για βοοειδή ή πρόβατα, η συμμόρφωση προς ειδικούς όρους για την καλλιέργεια επικλινών εδαφών, η τήρηση των μέγιστων επιτρεπόμενων ποσοτήτων λιπασμάτων ανά εκτάριο και η συμμόρφωση προς ειδικούς κανόνες που αφορούν στη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων. Η μεταρρύθμιση της ΚΑΠ του 2003 περιλαμβάνει ενισχυμένη πολυσυμμόρφωση, ως συνήθη προσέγγιση προς εφαρμογή στην περίπτωση επιλεγμένων κανονιστικών απαιτήσεων στον τομέα του περιβάλλοντος, της ασφάλειας τροφίμων, της υγείας φυτών και ζώων και της καλής διαβίωσης των ζώων. Επιπλέον, περιλαμβάνει πολυσυμμόρφωση στην υποχρέωση των γεωργών να τηρούν τη γη τους σε καλή κατάσταση από άποψη γεωργική και περιβαλλοντική ([http 31](http://31)).

Σχήμα 3.20. Άποψη των αγροτών σχετικά με την «διασταυρούμενη / πολλαπλή συμμόρφωση».

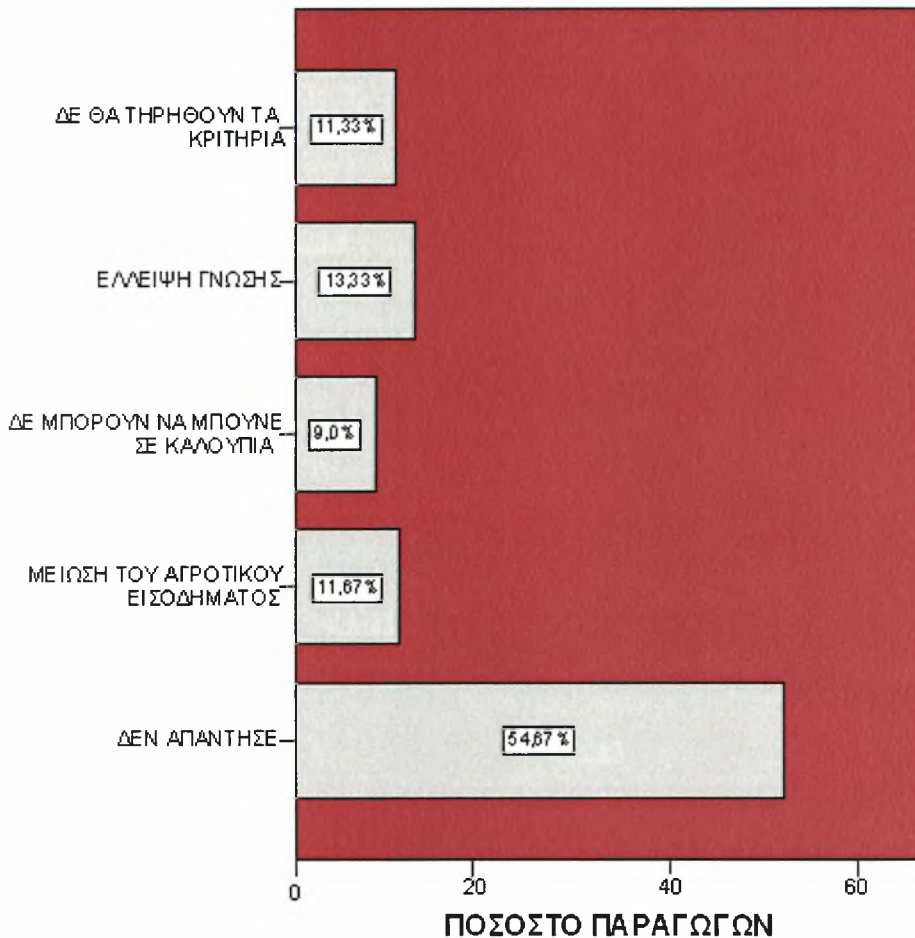
Τα περιβαλλοντικά μέτρα που συμπεριλαμβάνονται στις μεταρρυθμίσεις της Κ.Α.Π. εφαρμόζει ένα μεγάλο μέρος του αγροτικού πληθυσμού (66,67%). Ως κίνητρο γι' αυτή τη συμμόρφωση οι παραγωγοί έχουν κάποιες οικονομικές απολαβές, οι οποίες δεν καταβάλλονται ή ακόμη επιστρέφονται σε περίπτωση οποιασδήποτε παρέκκλισης από τον κανονισμό. Το 31,33% είναι αντίθετο ως προς αυτή τη συμμόρφωση και το υπόλοιπο 2,0% έχει άγνοια για τα κριτήρια προστασίας του περιβάλλοντος, την ασφάλεια τροφίμων και την καλή κατάσταση των ζώων (Σχήμα 3.20).

Ερώτηση 24:

Συμφωνείτε με την «διασταυρούμενη / πολλαπλή συμμόρφωση»;

Αν όχι, γιατί;

Από τους παραγωγούς που έδωσαν την απάντηση ότι δεν συμφωνούν με την πολλαπλή συμμόρφωση το 54,67% δεν δικαιολόγησε για ποιο λόγο δεν θα προέβαινε σε ένα τέτοιο πρόγραμμα, το 11,67% πιστεύει ότι αυτή θα επιφέρει μείωση στο εισόδημά του, το 9,0% ότι δεν μπορεί να κατευθύνεται από το κράτος το 13,33% δεν γνώριζε για τα κριτήρια αυτά οπότε δεν μπορεί να τα ακολουθήσει και το υπόλοιπο 11,33% πιστεύει ότι δεν θα τηρηθούν τα κριτήρια (Σχήμα 3.21).

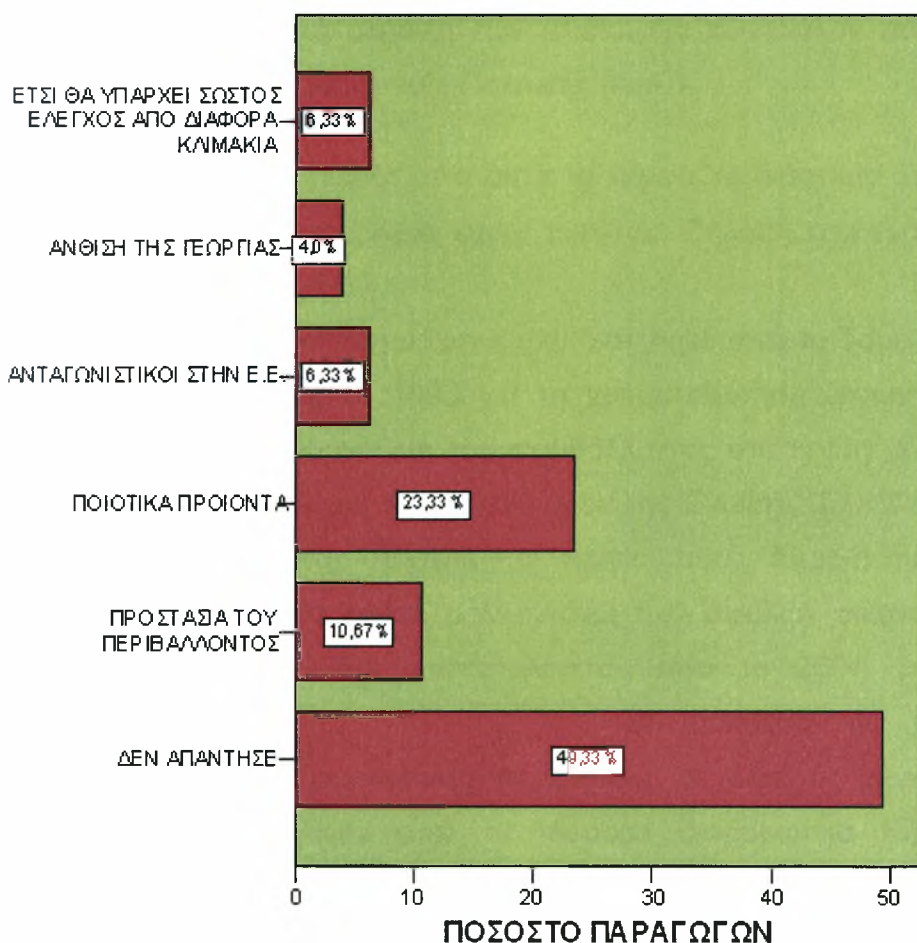
Σχήμα 3.21. Άποψη των αγροτών που δεν συμφωνούν με τη «διασταυρούμενη / πολλαπλή συμμόρφωση».

Ερώτηση 25:

Συμφωνείτε με την «διασταυρούμενη / πολλαπλή συμμόρφωση»;

Αν ναι, γιατί;

Από τους παραγωγούς που δήλωσαν ότι συμφωνούν με την πολλαπλή συμμόρφωση το 49,33% δε δικαιολόγησε για ποιο λόγο είναι θετικός απέναντι σε ένα τέτοιο πρόγραμμα. Το 10,67% δήλωσε ότι το κάνει για την προστασία του περιβάλλοντος, το 23,33% ότι έτσι θα παράγονται ποιοτικά προϊόντα που συνεπάγεται άνοδο της τιμής τους. Ότι θα μπορούν να είναι ανταγωνιστικοί απέναντι στην Ε.Ε. υποστήριξε το 6,33%, το 4,0% πιστεύει ότι με αυτό τον τρόπο θα υπάρξει πρόοδος της γεωργίας και τέλος το 6,33% ότι θα μπορεί να γίνει σωστός έλεγχος από κλιμάκια του Υπουργείου Γεωργίας (Σχήμα 3.22).

Σχήμα 3.22. Αποψη των αγροτών που συμφωνούν με τη «διασταυρούμενη / πολλαπλή συμμόρφωση».

Ερώτηση 26:

Συμφωνείτε με τη διοχέτευση περισσότερων χρημάτων στα διαρθρωτικά προγράμματα (επενδύσεις στον αγροτικό τομέα) από ό,τι στη στήριξη των τιμών;

Η πολιτική της ΕΕ για τη μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων βασίζεται σε τέσσερα Διαρθρωτικά Ταμεία:

- στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης·
- στο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο·
- στο τμήμα του Κοινού Γεωργικού Ταμείου που είναι αφιερωμένο στην αγροτική ανάπτυξη·
- στη χρηματοδοτική στήριξη των αλιευτικών κοινοτήτων που αποτελεί μέρος της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής (ΚΑΠ).

Οι συνολικές πληρωμές από αυτά τα ταμεία το διάστημα 2000 - 2006 ανήλθαν σε 213 δισεκατομμύρια ευρώ περίπου, δηλαδή στο ένα τρίτο των συνολικών δαπανών της ΕΕ.

Ένα επιπλέον ποσό 18 δισεκατομμυρίων ευρώ διατέθηκε από το Ταμείο Συνοχής, το οποίο δημιουργήθηκε το 1993 για τη χρηματοδότηση έργων υποδομής στους τομείς των μεταφορών και του περιβάλλοντος στα κράτη μέλη με ΑΕΠ χαμηλότερο από το 90% του τότε μέσου όρου της Ένωσης (Ελλάδα, Ιρλανδία, Ισπανία και Πορτογαλία). Έκτοτε το ταμείο αυτό διευρύνθηκε για να συμπεριλάβει και τα νέα κράτη μέλη. Λόγω των υψηλών οικονομικών της επιδόσεων, η Ιρλανδία δεν συγκαταλέγεται, από το 2004, μεταξύ των δικαιούχων χωρών.

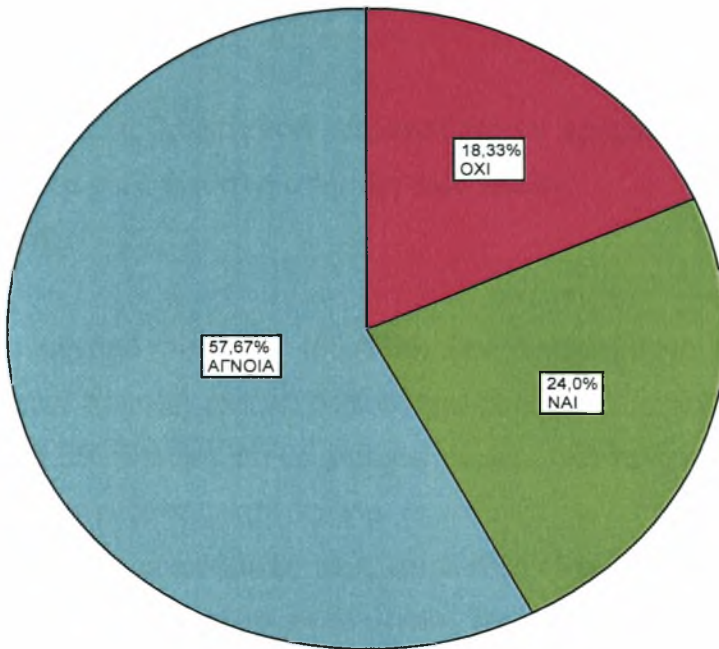
Σε αντίθεση με το Ταμείο Συνοχής, οι φτωχές ή μειονεκτικές περιφέρειες σε όλες τις χώρες της ΕΕ μπορούν να επωφεληθούν από τα τέσσερα διαρθρωτικά ταμεία βάσει ορισμένων κριτηρίων και στόχων, ως εξής:

- Το 70% συνολικά της χρηματοδότησης προορίζεται για τις αποκαλούμενες περιφέρειες του στόχου 1, στις οποίες το ΑΕΠ είναι χαμηλότερο από το 75% του κοινοτικού μέσου όρου. Το 22% περίπου του πληθυσμού της Ένωσης ζει στις 50 περιφέρειες στις οποίες

διατίθενται αυτά τα κονδύλια για τη βελτίωση βασικών έργων υποδομής και την ενθάρρυνση επιχειρηματικών επενδύσεων.

- Το 11,5% των περιφερειακών ενισχύσεων κατευθύνεται στις περιφέρειες του στόχου 2 (περιοχές με οικονομική εξασθένηση λόγω διαρθρωτικών προβλημάτων) για να συμβάλει στην οικονομική και κοινωνική αποκατάστασή τους. Στις περιοχές αυτές ζει περίπου το 18% του πληθυσμού της ΕΕ. Παράδειγμα , ένα πρόγραμμα το οποίο υλοποιήθηκε στο πλαίσιο του στόχου 2 στη Δανία, με χρηματοδότηση από τα διαρθρωτικά ταμεία ύψους 162 εκατομμυρίων ευρώ, συνέβαλε στη βελτίωση των μεταφορών και των τηλεπικοινωνιών σε μικρά νησιά και παράκτιες κοινότητες με περιορισμένη πρόσβαση από την ξηρά και έλλειψη πόσιμου νερού.
- Ο στόχος 3 εστιάζει σε πρωτοβουλίες που αφορούν τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης και σε προγράμματα που αφορούν όλες τις περιφέρειες οι οποίες δεν καλύπτονται από το στόχο 1. Το 12,3% της χρηματοδότησης διατίθεται για την προσαρμογή και τον εκσυγχρονισμό των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης και για άλλες πρωτοβουλίες που στοχεύουν στην προώθηση της απασχόλησης.
- Εφαρμόζονται επίσης τέσσερις ειδικές πρωτοβουλίες, οι οποίες απορροφούν το 5,35% της χρηματοδότησης των διαρθρωτικών ταμείων. Οι πρωτοβουλίες αυτές καλύπτουν τη διασυνοριακή συνεργασία, προγράμματα για την αστική ανάπτυξη και την ισότιμη πρόσβαση στις αγορές εργασίας ([http 70](http://70)).

Άγνοια δηλώνει το 57,67% των ερωτηθέντων σχετικά με τη σκοπιμότητα διοχέτευσης περισσότερων χρημάτων στα διαρθρωτικά προγράμματα από ότι στη στήριξη των τιμών. Το 24,0% συμφωνεί να γίνουν επενδύσεις στον αγροτικό τομέα σε αντίθεση με το 18,33% το οποίο έχει αντίθετη γνώμη (Σχήμα 3.23).

Σχήμα 3.23. Άποψη των αγροτών σχετικά με τη διοχέτευση περισσότερων χρημάτων στα διαρθρωτικά προγράμματα από ότι στη στήριξη των τιμών.

Από το 2007, η ΕΕ εφαρμόζει μια νέου τύπου και πιο ολοκληρωμένη περιφερειακή πολιτική, η οποία θα καλύψει την περίοδο 2007-2013. Τα παλαιά και τα νέα κράτη μέλη δεν θα αντιμετωπίζονται πλέον χωριστά. Οι διαδικασίες θα απλουστευθούν και η χρηματοδότηση θα συγκεντρωθεί στις περιφέρειες των κρατών μελών οι οποίες έχουν τις περισσότερες ανάγκες. Για τη νέα περίοδο, ο συνολικός προϋπολογισμός των διαρθρωτικών ταμείων και του Ταμείου Συνοχής ανέρχεται σε 308 δισεκατομμύρια ευρώ περίπου. Το ποσό αυτό αντιστοιχεί στο 36% των συνολικών δαπανών της ΕΕ για αυτή την περίοδο.

Οι δαπάνες θα κατανεμηθούν σε τρεις κατηγορίες. Το 79% των συνολικών δαπανών θα διατεθεί για τη μείωση του χάσματος μεταξύ των φτωχών και των πλουσιότερων περιφερειών, το 17% θα δαπανηθεί για την αύξηση της ανταγωνιστικότητας των φτωχών περιφερειών και τη δημιουργία

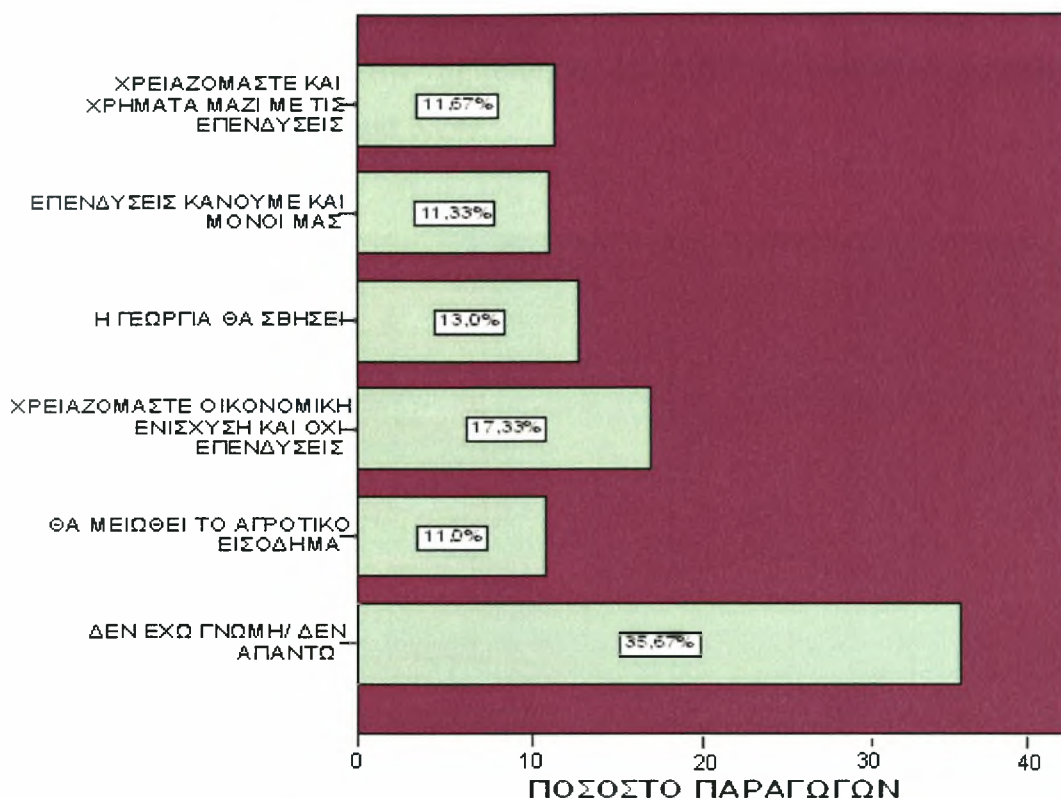
τοπικών θέσεων απασχόλησης και το υπόλοιπο 4% θα εστιαστεί στη διασυνοριακή συνεργασία μεταξύ όμορων περιφερειών ([http 70](http://70)).

Ερώτηση 27:

Συμφωνείτε με τη διοχέτευση περισσότερων χρημάτων στα διαρθρωτικά προγράμματα από ό,τι στη στήριξη των τιμών;

Αν όχι, γιατί;

Ένα μεγάλο ποσοστό (35,67%) δεν δικαιολόγησε την απάντησή του απέναντι στην άρνησή του να δοθούν χρήματα για επενδύσεις στον αγροτικό τομέα. Το 11,0% δήλωσε ότι θα μειωθεί το αγροτικό τους εισόδημα εάν δοθούν χρήματα για επενδύσεις και όχι για τη στήριξη των προϊόντων. Ένα 17,33% υποστηρίζει ότι οι οικονομικές τους απολαβές είναι περιορισμένες και ότι εκεί χρειάζεται να δοθεί μεγαλύτερη σημασία. Το 13,0% πιστεύει ότι η γεωργία θα "σβήσει" με το πέρασμα των ετών και ότι όλες αυτές οι επενδύσεις δεν θα έχουν αποτέλεσμα. Το 11,33% λέει ότι επενδύσεις μπορούν να κάνουν και μόνοι τους εφόσον υπάρχει οικονομική ευχέρεια και δεν χρειάζονται μεσολαβητές. Τέλος το 11,67% πιστεύει ότι οι επενδύσεις πρέπει να συνοδεύονται πάντα και από οικονομική στήριξη, διαφορετικά μόνο οι επενδύσεις δεν θα έχουν αποτελέσματα (Σχήμα 3.24).

Σχήμα 3.23. Άποψη των αγροτών σχετικά με τους λόγους για τους οποίους δεν πρέπει να δοθούν περισσότερα χρήματα στα διαρθρωτικά προγράμματα.

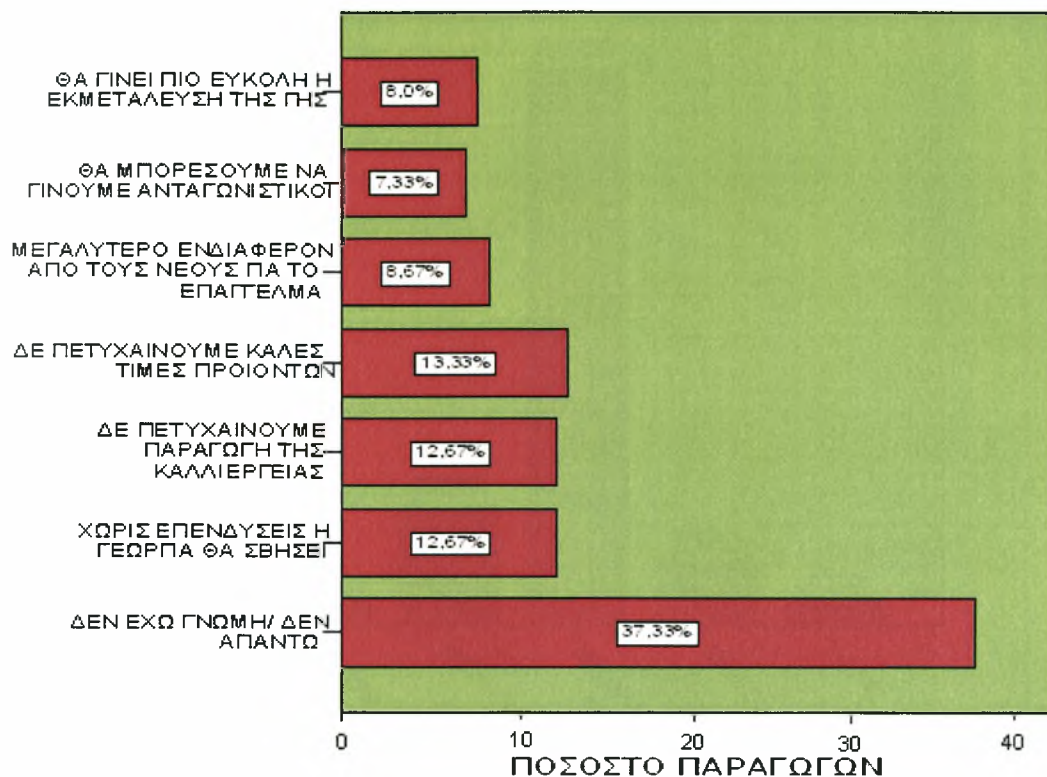
Ερώτηση 28:

Συμφωνείτε με τη διοχέτευση περισσότερων χρημάτων στα διαρθρωτικά προγράμματα από ό,τι στη στήριξη των τιμών;

Αν ναι, γιατί;

Ενδιαφέρον παρουσιάζει το ποσοστό των παραγωγών (37,33%) οι οποίοι δεν έχουν γνώμη ή δεν απαντούν προκειμένου να δικαιολογήσουν την άποψη τους στο ερώτημα αν συμφωνούν με τη διοχέτευση χρημάτων σε επενδύσεις από τη στήριξη των τιμών. Το 12,67% δηλώνει ότι γεωργία χωρίς επενδύσεις δεν έχει μέλλον. Παρόμοιο ποσοστό των ερωτηθέντων πιστεύει ότι υψηλότερη παραγωγή είναι η έλλειψη υποδομών. Το 13,33% θεωρεί ότι αυτός είναι ένας καλός τρόπος για να αυξηθούν τις τιμές των προϊόντων τους. Θα είναι ένας λόγος για να μείνουν και να ασχοληθούν με τη γεωργία οι νέοι υποστηρίζει το 8,67%. Το 7,33% πιστεύει ότι έτσι θα

μπορέσουν να γίνουν ανταγωνιστικοί απέναντι στα άλλα κράτη-μέλη της Ε.Ε και τέλος το 8,0% έχει την πεποίθηση ότι έτσι θα γίνει πιο εύκολη η εκμετάλλευση της γης (Σχήμα 3.24).

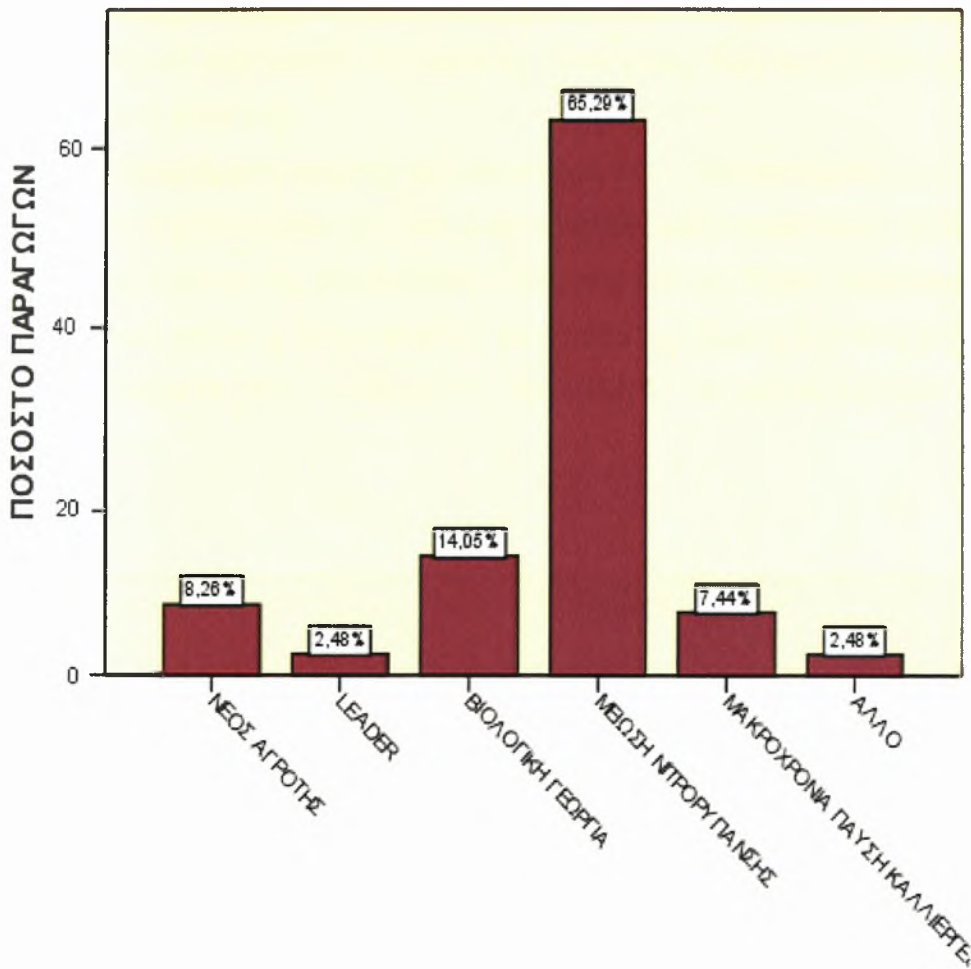
Σχήμα 3.24. Αποψη των αγροτών σχετικά με τους λόγους για τους οποίους πρέπει να δοθούν περισσότερα χρήματα στα διαρθρωτικά προγράμματα.

Ερώτηση 29:

Είστε δικαιούχος κάποιου Ευρωπαϊκού Προγράμματος;

Ενδιαφέρουσες είναι οι απαντήσεις σε ότι αφορά την συμμετοχή των ερωτηθέντων σε άλλα γενικότερα προγράμματα Κοινοτικών Ενισχύσεων. Μεγάλες μπορεί να είναι οι οικονομικές απολαβές από τέτοια προγράμματα εάν αυτά εφαρμοσθούν σύμφωνα με τις διατάξεις της Ε.Ε. Σε περίπτωση που ο παραγωγός δεν ακολουθήσει τα κριτήρια που διέπουν το πρόγραμμα θα υπάρξουν κυρώσεις. Το μεγάλο ποσοστό των ερωτηθέντων (65,29%) δήλωσε ότι ανήκει στο πρόγραμμα μείωσης νιτρορύπανσης, το 8,26% στο πρόγραμμα νέος αγρότης, το 2,48% στο πρόγραμμα Leader, το 14,05% στο πρόγραμμα βιολογικής γεωργίας, το 7,44% στο πρόγραμμα μακροχρόνιας παύσης

καλλιεργειών και το υπόλοιπο 2,48% δήλωσε ότι ανήκει σε άλλο πρόγραμμα (Σχήμα 3.25).

Σχήμα 3.25. Απαντήσεις παραγωγών σχετικά με το αν είναι δικαιούχοι κάποιου Ευρωπαϊκού Προγράμματος.

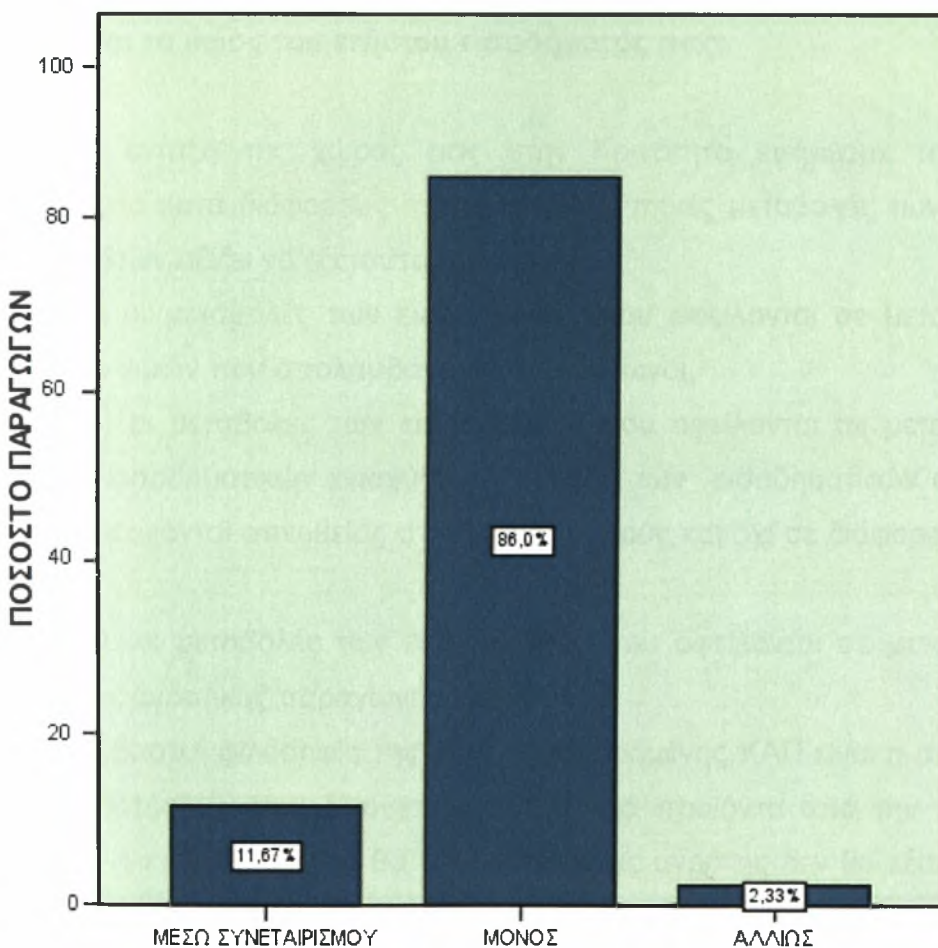
Ερώτηση 30:

Πώς πουλάτε τα προϊόντα που παράγετε;

Οι μεσοπρόθεσμες προβλέψεις της παγκόσμιας ζήτησης αφήνουν να διαφανεί μια ορισμένη ανάκαμψη των παγκοσμίων αγορών, χάρη στην οποία είναι εφικτή η πρόβλεψη προοπτικών ευνοϊκών για την κατάσταση των αγορών και το μέσο επίπεδο των τιμών. Για τα σιτηρά, και εφόσον τηρούνται οι κανόνες

των διεθνών συμφωνιών, το σύστημα υπολογισμού των δασμών κατά την εισαγωγή, και ο μηχανισμός των επιστροφών κατά την εξαγωγή παραμένουν, καθώς επίσης και η δυνατότητα φόρων κατά την εξαγωγή ως έκτακτο μέτρο διασφάλισης. Σκοπός είναι η αποφυγή αιφνιδίων και σημαντικών στρεβλώσεων σε περίπτωση ανατροπής της αγοράς, τόσο εντός όσο και εκτός των συνόρων της Ένωσης (<http> 72).

Η υφιστάμενη οικονομική κατάσταση και η πληροφόρηση σχετικά με τις τρέχουσες βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες προοπτικές στον αγροτικό τομέα στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Κ.Α.Π. διαμόρφωσαν ένα σύνολο από απόψεις που αφορούν τα επιμέρους θέματα και τους μηχανισμούς που εμπλέκονται στις εξελίξεις της παραγωγής και εμπορίας των αγροτικών προϊόντων.

Σχήμα 3.26. Απαντήσεις παραγωγών σχετικά με τον τρόπο πώλησης των προϊόντων τους.

Σχετικά με την εμπορία των αγροτικών προϊόντων το συντριπτικό ποσοστό των ερωτηθέντων (86,0%) δήλωσε πως εμπορεύεται τα προϊόντα μόνο του χωρίς την μεσολάβηση κάποιου συλλογικού φορέα. Μέσω συνεταιρισμού πουλάει τα προϊόντα του το 11,67% και το υπόλοιπο 2,33% με κάποιο άλλο τρόπο (μεσολάβηση μεσίτη κ.λπ.) (Σχήμα 3.26).

Λόγω υπερπαραγωγής των προϊόντων πολλές φορές το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης αναφέρει ότι εξαντλήθηκαν όλα τα περιθώρια παρέμβασής του για διευκόλυνση της διάθεσης με ικανοποιητικούς όρους των πλεονασματικών ποσοτήτων. Το ίδιο πρόβλημα υπερπαραγωγής αντιμετωπίζουν και άλλα κράτη- μέλη της Ε.Ε. με αποτέλεσμα πολλά από αυτά να μένουν στις αποθήκες ή να καταλήγουν στις χωματερές.

Ερώτηση 31:

Ποιό είναι το ύψος του ετήσιου εισοδήματός σας;

Η ένταξη της χώρας μας στην Κοινότητα επηρέασε τα γεωργικά εισοδήματα κατά διάφορους τρόπους. Τρεις πηγές μεταβολής των αγροτικών εισοδημάτων αξίζει να εξεταστούν χωριστά:

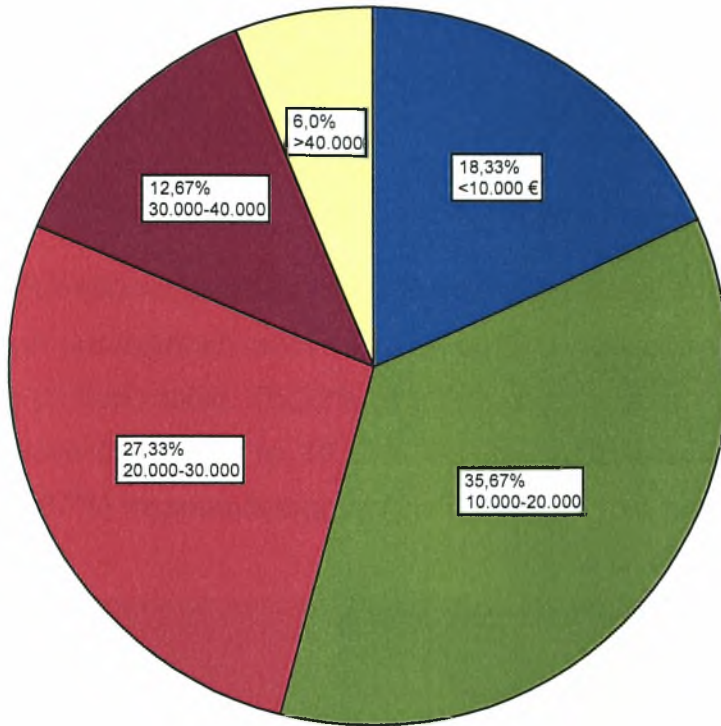
i) οι μεταβολές των εισοδημάτων που οφείλονται σε μεταβολές των καθαρών τιμών που απολαμβάνουν οι παραγωγοί,

ii) οι μεταβολές των εισοδημάτων που οφείλονται σε μεταβολές των άμεσων εισοδηματικών ενισχύσεων, δηλαδή των εισοδηματικών ενισχύσεων που περιέρχονται απευθείας στους παραγωγούς και όχι σε διάφορους τρίτους, και

iii) οι μεταβολές των εισοδημάτων που οφείλονται σε μεταβολές του όγκου της αγροτικής παραγωγής ([http 73](http://73)).

Η βασική φιλοσοφία της νέας αναθεωρημένης ΚΑΠ είναι η αποσύνδεση των επιδοτήσεων που δίνονται στα αγροτικά προϊόντα από την παραγωγή. Δηλαδή, η επιδότηση που θα εισπράττει ένας αγρότης δεν θα εξαρτάται από την ποσότητα των προϊόντων που θα παράγει, δεν θα 'ναι επιδότηση στο προϊόν, αλλά μια "κατ' αποκοπή" επιδότηση (ανά παραγωγό) με βάση δικαιώματα (ποσοστό του μέσου όρου) επιδοτήσεων που εισέπραξε ο συγκεκριμένος παραγωγός μια προηγούμενη χρονική περίοδο.

Η "συνδεδεμένη" και η "αποσυνδεδεμένη" επιδότηση αποτελούν τις λεγόμενες "άμεσες" ενισχύσεις, οι οποίες σαν σύνολο πλέον δεν θα φτάνουν "καθαρές" στον παραγωγό, αλλά θα έχουν κρατήσεις ([http 71](http://71)).

Σχήμα 3.27. Απαντήσεις παραγωγών σχετικά με το ύψος του ετήσιου εισοδήματός τους.

Σχετικά με τα εισοδήματα των ερωτηθέντων, όπως απάντησαν οι φαίνεται ότι αυτά στο 35,67% των παραγωγών ανέρχεται στο ποσό των 10.000-20.000€. Το αμέσως επόμενο είναι το ποσοστό του 27,33% που αντιστοιχεί στα 20.000-30.000€. Το 18,33% δήλωσε ότι το ύψος του ετήσιου εισοδήματός του είναι <10.000€, το 12,67% δήλωσε ότι οι ετήσιες οικονομικές απολαβές του είναι 30.000-40.000€ και τέλος το 6,0%, στο οποίο ανήκουν και οι πιο προνομιούχοι, έχει εισόδημα που ανέρχεται σε ποσό >40.000€ (Σχήμα 3.27).

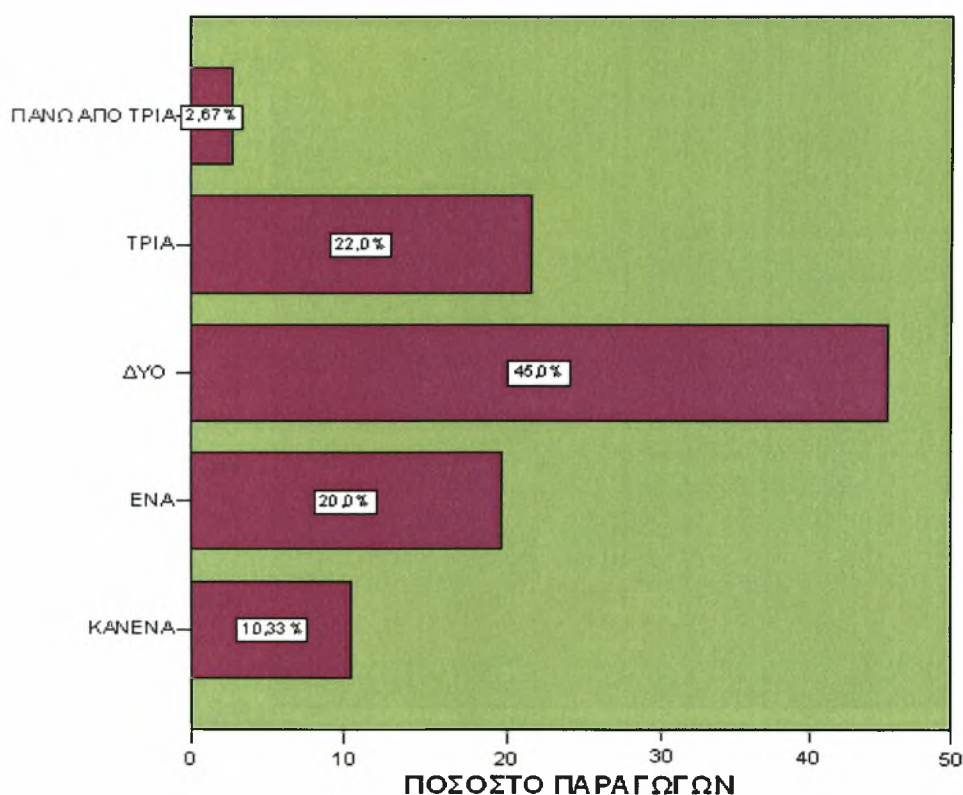
Σύμφωνα με ένα απαισιόδοξο σενاريو, στο όνομα της "αποσύνδεσης" της ενίσχυσης από την παραγωγή ουσιαστικά θα υπάρξει αποσύνδεση των

αγροτών από τα χωράφια τους και την παραγωγική διαδικασία, θα είναι χιλιάδες οι αγρότες που θα εγκαταλείψουν τις καλλιέργειές τους, που θα "αρκοούνται" στο επίδομα και δεν θα μπαίνουν στο ρίσκο να καλλιεργήσουν ένα προϊόν χωρίς να έχουν διασφαλισμένο ούτε καν το κόστος παραγωγής του. Με βάση αυτό το σενάριο θα μειωθεί η αγροτική παραγωγή και θα χειροτερέψει το αγροτικό ισοζύγιο ([http 71](http://71)).

Ερώτηση 32:

Αριθμός παιδιών;

Οι ερωτηθέντες αγρότες δήλωσαν ότι οι συνθήκες επιβίωσης είναι πολύ δύσκολες για μια αγροτική οικογένεια. Γι' αυτό το ποσοστό του 45% επέλεξε να μείνει μόνο με δυο παιδιά. Το 22% του δείγματος δήλωσε ότι έχει τρία παιδιά, το 20,0% μόνο ένα παιδί, το 10,33% δεν έχει κανένα παιδί και ένα ελάχιστο ποσοστό (2,67%) παρουσιάζεται να έχει πάνω από τρία παιδιά (Σχήμα 3.28).

Σχήμα 3.28. Απαντήσεις παραγωγών σχετικά με τον αριθμό των παιδιών.

Ερώτηση 33:

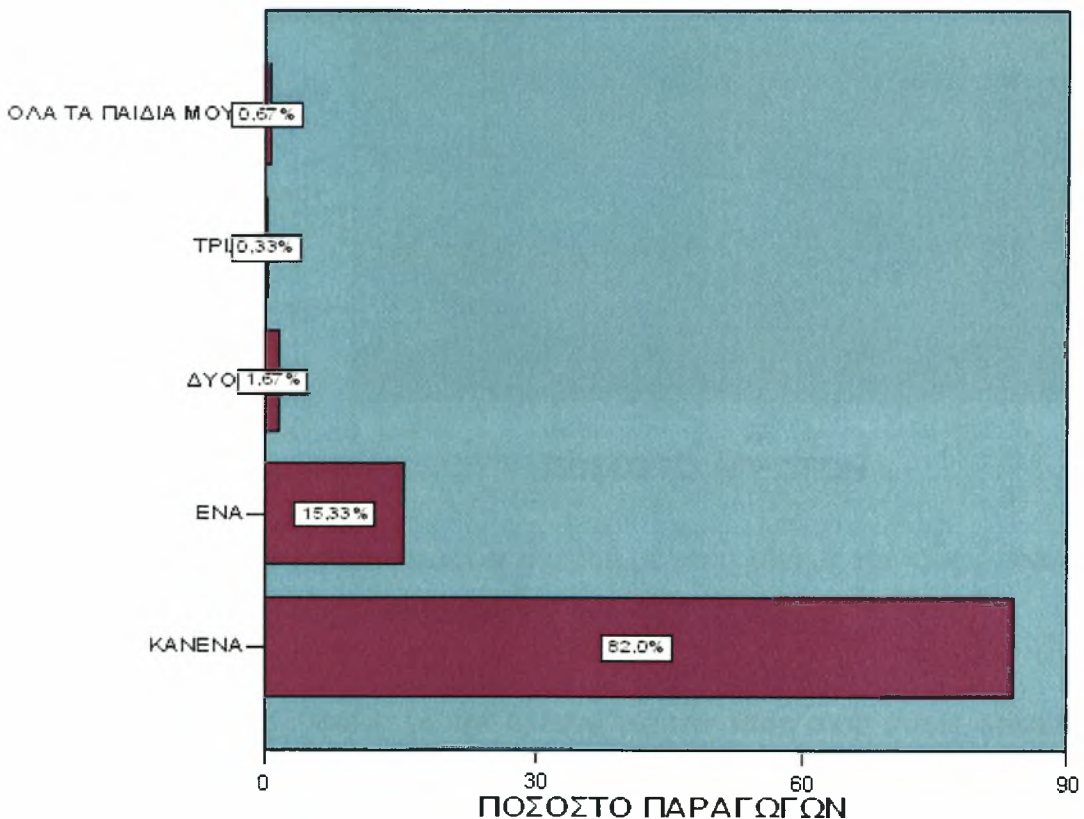
Αν η ηλικία των παιδιών σας είναι πάνω από 18, πόσα από αυτά θα ασχοληθούν με τον αγροτικό τομέα;

Ερώτηση 34:

Αν κανένα από τα παιδιά σας δεν ασχοληθεί με τον αγροτικό τομέα, γιατί αυτό;

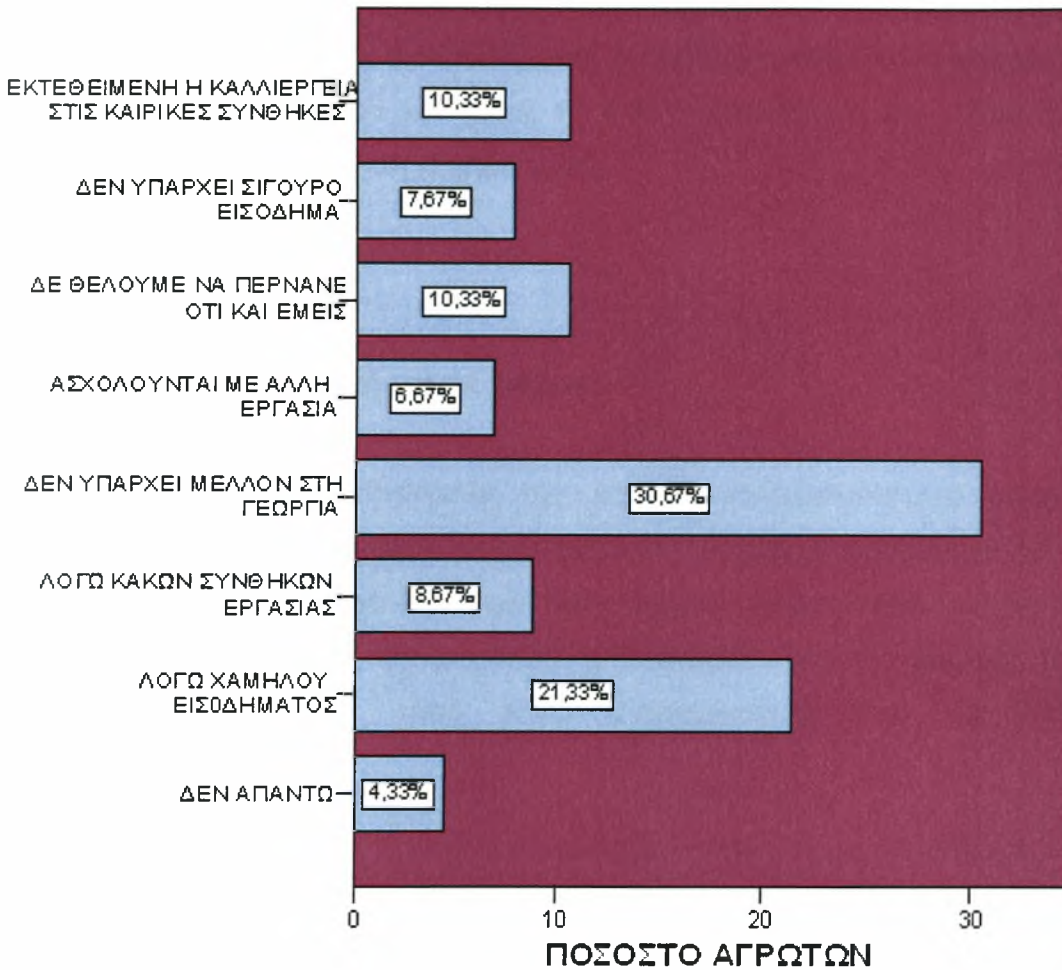
Αβέβαιο παρουσιάζεται το επάγγελμα του αγρότη και αυτό είναι ένας από τους λόγους για να μη θέλουν οι νέοι να ασχοληθούν με αυτό.

Έτσι το 82,0% του δείγματος δήλωσε ότι κανένα από τα παιδιά του δεν θα ασχοληθεί με το επάγγελμα του αγρότη. Το 15,33% δήλωσε ότι μόνο ένα από τα παιδιά του θα ασχοληθεί με τη γεωργία, το 1,67% ότι δυο θα είναι τα παιδιά που θα ακολουθήσουν το επάγγελμά τους, τρία παιδιά απάντησε το 0,33% ότι επαγγελματικά θα ασχοληθούν με τη γεωργία και όλα τα παιδιά μου δήλωσε το 0,67% (Σχήμα 3.29).

Σχήμα 3.29. Απαντήσεις παραγωγών σχετικά με τον αριθμό των παιδιών τους που θα ασχοληθούν με τη γεωργία.

Είναι χαρακτηριστική η ισχυρή τάση να μην συνεχίσουν το επάγγελμα των γονιών τους τα παιδιά των αγρωτών. Το μειωμένο αυτό ενδιαφέρον προφανώς οφείλεται στην έλλειψη κινήτρων ή στην αποδέσμευση των παιδιών από τις αγροτικές οικογένειες ψάχνοντας διεξόδους σε άλλα επαγγέλματα για ένα καλύτερο μέλλον γι' αυτούς και την οικογένειά τους.

Σχήμα 3.30. Απαντήσεις παραγωγών σχετικά με τους λόγους για τους οποίους τα παιδιά τους δεν θα ασχοληθούν με τον αγροτικό τομέα.

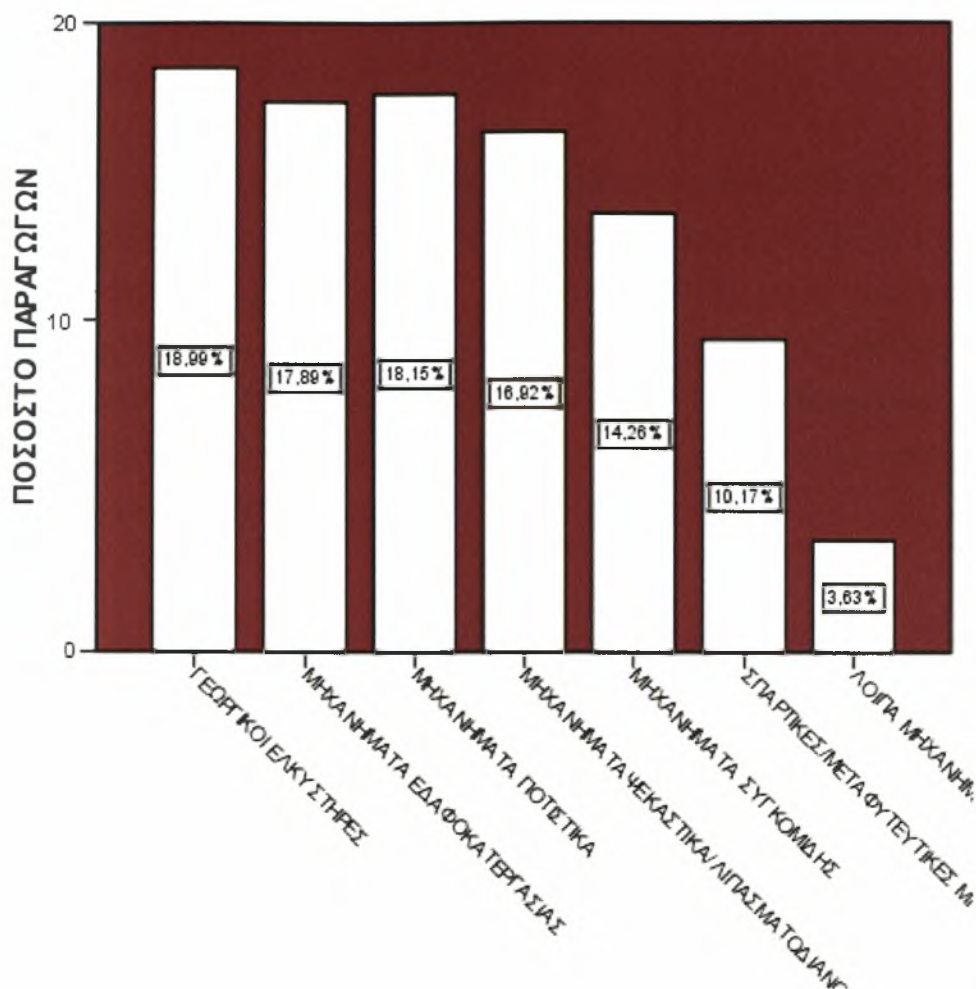
Κύριοι λόγοι σύμφωνα με την έρευνα για την τάση αυτή όπως φαίνεται είναι η πεποίθηση ότι οι οικονομικές προοπτικές στη γεωργία δεν μπορούν να υποστηρίξουν τα έξοδα μιας οικογένειας. Δεν υπάρχει μέλλον στη Γεωργία απάντησε το 30,67%, το 21,33% υποστήριξε ότι οι οικονομικές απολαβές είναι πολύ χαμηλές οπότε δεν υπάρχει διάθεση για συνέχιση της δραστηριότητας.

Ποσοστό 10,33% θεωρεί ότι οι καλλιέργειές τους είναι εκτεθειμένες στις καιρικές συνθήκες, οπότε το μέλλον είναι αβέβαιο και ότι οι γονείς παροτρύνουν τα παιδιά τους να μην ασχοληθούν με το επάγγελμα του αγρότη, επειδή, όπως υποστηρίζουν, το μέλλον θα είναι το ίδιο δυσοίωνα. Το 8,67% πιστεύει ότι οι κακές συνθήκες εργασίας είναι ένα σοβαρό εμπόδιο για να ασχοληθούν οι νέοι με τη γεωργία, επειδή οι κίνδυνοι που караδοκούν είναι μεγάλοι (φυτοφάρμακα, ζιζανιοκτόνα, λιπάσματα). Δεν εξασφαλίζει σίγουρο εισόδημα συμπληρώνει το 7,67%. Το 6,67% δήλωσε ότι ήδη έχει επιλέξει να ασχοληθεί με κάποιο άλλο επάγγελμα και τέλος το 4,33% επέλεξε να μην απαντήσει καθόλου σε αυτή την ερώτηση (Σχήμα 3.30).

Ερώτηση 35:

Τι είδους αγροτικά μηχανήματα κατέχετε;

Για καλύτερη επεξεργασία της γης οι κατασκευάστριες εταιρίες δημιουργήσαν διάφορα γεωργικά μηχανήματα κατάλληλα να βοηθήσουν και να εξασφαλίσουν ένα καλύτερο εισόδημα στον αγρότη. Κύριος λόγος αυτής της προόδου είναι η συνεχής ζήτηση νέων μηχανημάτων για τις ανάγκες που καθημερινά προκύπτουν, τόσο λόγω ανταγωνισμού, όσο και λόγω εξασφάλισης χρόνου.

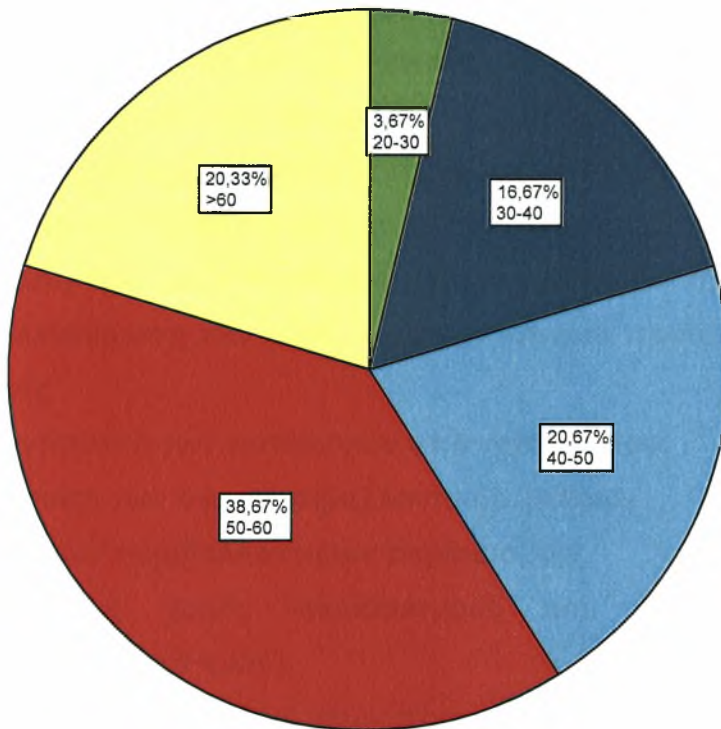
Σχήμα 3.31. Απαντήσεις παραγωγών σχετικά με την κατοχή αγροτικών μηχανημάτων.

Εντυπωσιακό είναι το υψηλό επίπεδο μηχανολογικού εξοπλισμού των αγροτών που έλαβαν μέρος στην έρευνα, γεγονός που αποδεικνύει ότι με το χρόνο έχει επενδυθεί ένα σημαντικό κεφάλαιο σε αυτόν.

Γεωργικό ελκυστήρα δήλωσε ότι κατέχει το 18,99% των ερωτηθέντων, ενώ το 17,89% μηχανήματα εδαφοκατεργασίας. Το 18,15% δήλωσε ότι απαραίτητα είναι και τα ποτιστικά μηχανήματα (στάγδην, καταιονισμός, κατάκλιση). Μηχανήματα ψεκαστικά και λιπασματοδιανομείς δήλωσε ότι έχει στην κατοχή του το 16,92%. Το 14,26% κατέχει μηχανήματα συγκομιδής, το 10,17% χειρίζεται σπαρτικές και μεταφυτευτικές μηχανές, όχι μόνο για προσωπική χρήση και τέλος το 3,63 δήλωσε ότι κατέχει διάφορα άλλα μηχανήματα απαραίτητα για την καλλιέργεια (Σχήμα 3.31).

Ερώτηση 36:**Ποια είναι η ηλικία σας;**

Η ηλικιακή κατανομή των ερωτηθέντων αντανakλούσε σε όλες τις κλάσεις. Εντύπωση βέβαια προκαλεί το γεγονός ότι ένα ποσοστό της τάξης του 80% εμφανίστηκε να κυμαίνεται μεταξύ 40 και 60 ετών. Αναλυτικότερα το 3,67% δήλωσε ότι είναι 20-30 ετών, το 16,67% 30-40 ετών, το 20,67% 40-50 ετών, το 38,67% 50-60 ετών και τέλος το 20,33% δήλωσε ότι είναι πάνω από 60 ετών γεγονός που επιβεβαιώνει την άρνηση των νεότερων να ασχοληθούν με την γεωργία (Σχήμα 3.32).

Σχήμα 3.32. Η ηλικιακή δομή των ερωτηθέντων παραγωγών.

Η γήρανση του απασχολούμενου στη γεωργία πληθυσμού και η δυσκολία διαδοχής των γεωργικών εκμεταλλεύσεων αποτελούν κύρια διαρθρωτικά προβλήματα της σύγχρονης ευρωπαϊκής γεωργίας. Η παραμονή

των υπερήλικων στην ενεργό δραστηριότητα και το υψηλό κόστος της επαγγελματικής εκκίνησης στη γεωργία, συνιστούν σημαντικά εμπόδια στην συνέχιση των εκμεταλλεύσεων. Η εικόνα αυτή της γήρανσης την οποία παρουσιάζει ο διαρκώς συρρικνούμενος και γηράσκων γεωργικός πληθυσμός της Ευρώπης υποκρύπτει διαφορετικές τάσεις και εξελίξεις ανάλογα με το κράτος-μέλος, το είδος (τύπο) της ασκούμενης γεωργίας ή την κατάσταση των περιπτώσεων του γεωργικού εργατικού δυναμικού που κάθε φορά εξετάζεται. Ειδικότερα, έντονη είναι η παρουσία ενός γηρασμένου και συνεχώς γηράσκοντος εργατικού δυναμικού στη γεωργία της Νότιας Ευρώπης και ιδιαίτερα στην Ελλάδα (Καζακόπουλος, 2005).

Ερώτηση 37:

Ποιά από τα παρακάτω θα προτεινάτε για τη βελτίωση της Αγροτικής Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης;

- 1. Αύξηση των τιμών παρέμβασης όλων των αγροτικών προϊόντων**
- 2. Αύξηση των τιμών παρέμβασης ορισμένων αγροτικών προϊόντων**
- 3. Μείωση των τιμών παρέμβασης των αγροτικών προϊόντων**
- 4. Απελευθέρωση των εισαγωγών αγροτικών προϊόντων από τρίτες χώρες**
- 5. Απαγόρευση των εισαγωγών από τρίτες χώρες**
- 6. Ενίσχυση των αγροπεριβαλλοντικών μέτρων**
- 7. Άρση των περιβαλλοντικών περιορισμών**
- 8. Ενισχύσεις χωρίς περιορισμούς και κριτήρια (ποιότητας, περιβαλλοντικά κ.λπ.)**
- 9. Διεύρυνση των διαθρωτικών προγραμμάτων**
- 10. Άλλο**

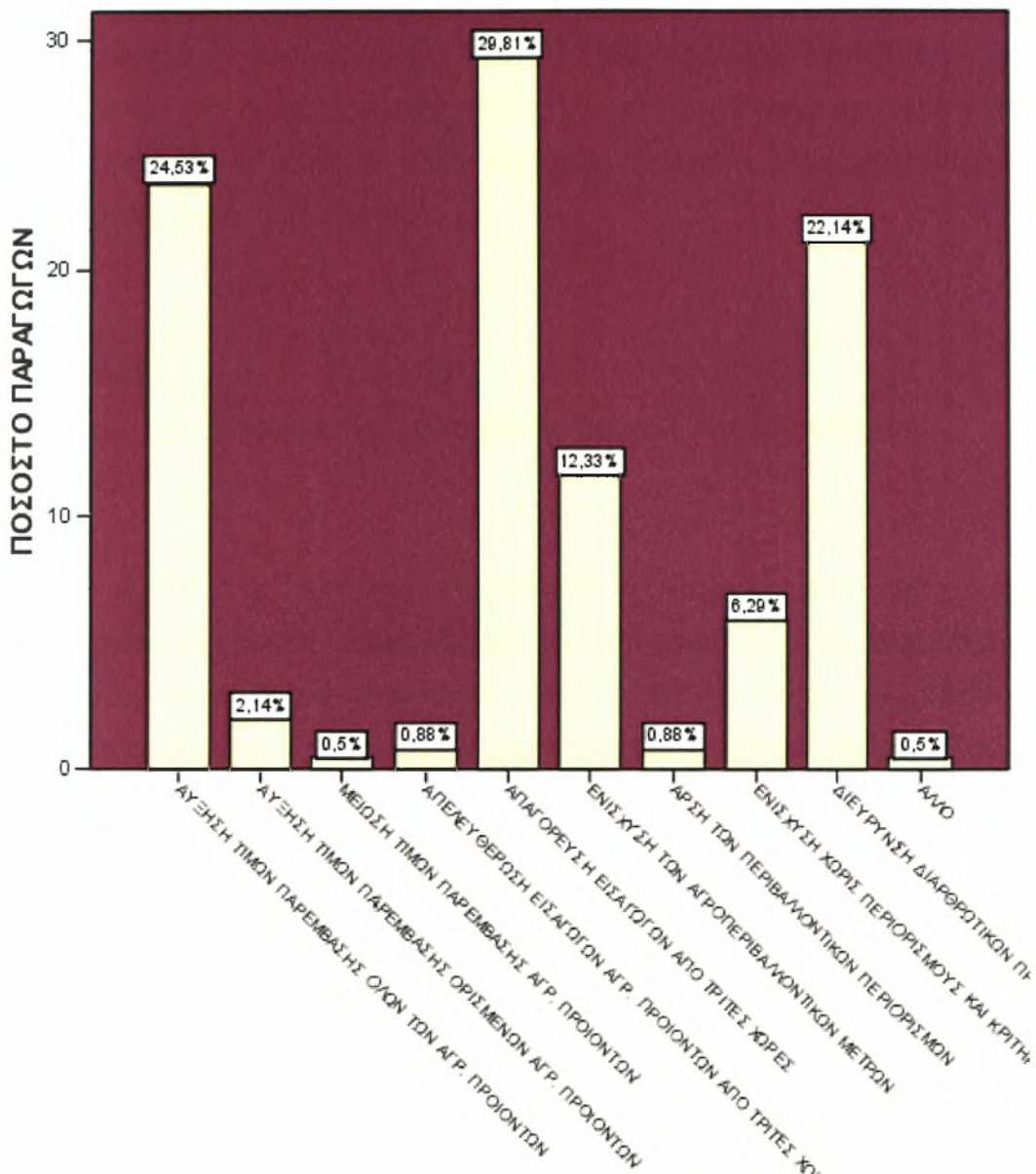
Η Ε.Ε. ενέκρινε μια εκ θεμελίων μεταρρύθμιση της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (Κ.Γ.Π.). Η μεταρρύθμιση θα αλλάξει εντελώς τον τρόπο με τον οποίο η Ε.Ε. στηρίζει το γεωργικό κλάδο της. Η νέα Κ.Γ.Π. θα στραφεί προς τους καταναλωτές και τους φορολογούμενους, ενώ παράλληλα θα δώσει στους αγρότες της Ε.Ε. την ελευθερία να παράγουν τα προϊόντα που ζητάει η αγορά. Στο μέλλον, η μεγάλη πλειονότητα των επιδοτήσεων θα καταβάλλεται

ανεξάρτητα από τον όγκο παραγωγής. Για να αποφευχθεί η εγκατάλειψη της παραγωγής τα κράτη μέλη μπορούν να επιλέξουν να διατηρήσουν περιορισμένη σύνδεση μεταξύ επιδοτήσεων και παραγωγής υπό καλώς καθορισμένες προϋποθέσεις και εντός σαφών ορίων. Οι νέες αυτές «ενιαίες ενισχύσεις εκμετάλλευσης» θα συνδέονται με την τήρηση προτύπων ως προς το περιβάλλον, την ασφάλεια των τροφίμων και τις συνθήκες διαβίωσης των ζώων. Η κατάργηση της σύνδεσης μεταξύ επιδοτήσεων και παραγωγής θα καταστήσει τους αγρότες της Ε.Ε. ανταγωνιστικότερους και περισσότερο στραμμένους προς την αγορά, ενώ θα προσφέρει την αναγκαία σταθερότητα εισοδήματος. Θα διατεθούν περισσότερα χρήματα στους αγρότες για προγράμματα σχετικά με το περιβάλλον, την ποιότητα ή τις συνθήκες διαβίωσης των ζώων, μέσω της μείωσης των άμεσων ενισχύσεων για τις μεγαλύτερες εκμεταλλεύσεις. Το Συμβούλιο αποφάσισε επιπλέον να αναθεωρήσει τις οργανώσεις αγοράς για το γάλα, το ρύζι, τα σιτηρά, το σκληρό σίτο, τις ξηρές χορτονομές και τους καρπούς με κέλυφος.

Τα καίρια στοιχεία της νέας, αναμορφωμένης ΚΓΠ έχουν εν συντομία ως εξής:

- ενιαία ενίσχυση εκμετάλλευσης για τους αγρότες της Ε.Ε., ανεξάρτητη από την παραγωγή· επιτρέπεται να διατηρηθούν περιορισμένου βαθμού συνδέσεις ενίσχυσης με την παραγωγή, για να αποτραπεί η εγκατάλειψή της,
- η ενίσχυση αυτή θα εξαρτάται από την τήρηση προτύπων για το περιβάλλον, την ασφάλεια των τροφίμων, την υγεία των ζώων και των φυτών και τις συνθήκες διαβίωσης των ζώων, καθώς και την απαίτηση διατήρησης των γεωργικών εκτάσεων σε καλές συνθήκες γεωργικής αξιοποίησης και περιβάλλοντος ("πολλαπλή συμμόρφωση"),
- ισχυρότερη πολιτική αγροτικής ανάπτυξης με περισσότερα χρήματα από την Ε.Ε., νέα μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος, της ποιότητας και των συνθηκών διαβίωσης των ζώων, όπως και για να βοηθηθούν οι αγρότες να ανταποκριθούν στα ευρωπαϊκά πρότυπα παραγωγής,
- μείωση των άμεσων ενισχύσεων ("διαφοροποίηση") για τις μεγαλύτερες εκμεταλλεύσεις, ώστε να χρηματοδοτηθεί η νέα πολιτική αγροτικής ανάπτυξης,

- μηχανισμός δημοσιονομικής πειθαρχίας, ώστε να διασφαλιστεί η μη υπέρβαση του γεωργικού προϋπολογισμού που έχει καθοριστεί έως το 2013,
- αναθεωρήσεις της ΚΓΠ ως προς τα μέτρα παρέμβασης στην αγορά:
 - ασύμμετρες περικοπές τιμών στον τομέα του γάλακτος: η τιμή παρέμβασης για το βούτυρο θα μειωθεί κατά 25% σε διάστημα τετραετίας, το οποίο σημαίνει επιπρόσθετη μείωση τιμών κατά 10% σε σύγκριση με το Πρόγραμμα Δράσης 2000, ενώ για το αποκορυφωμένο γάλα σε σκόνη διατηρείται μείωση κατά 15% σε διάστημα τριετίας, όπως είχε συμφωνηθεί στο Πρόγραμμα Δράσης 2000
 - μείωση των μηνιαίων προσαυξήσεων κατά το ήμισυ για τα σιτηρά, ενώ θα διατηρηθεί η σημερινή τιμή παρέμβασης
 - μεταρρυθμίσεις στους τομείς του ρυζιού, του σκληρού σίτου, των καρπών με κέλυφος, των γεωμήλων αμυλοπαραγωγής και των αποξηραμένων χορτονομών ([http 74](http://74)).

Σχήμα 3.33. Προτάσεις παραγωγών σχετικά με τη βελτίωση της Αγροτικής Πολιτικής της Ε.Ε..

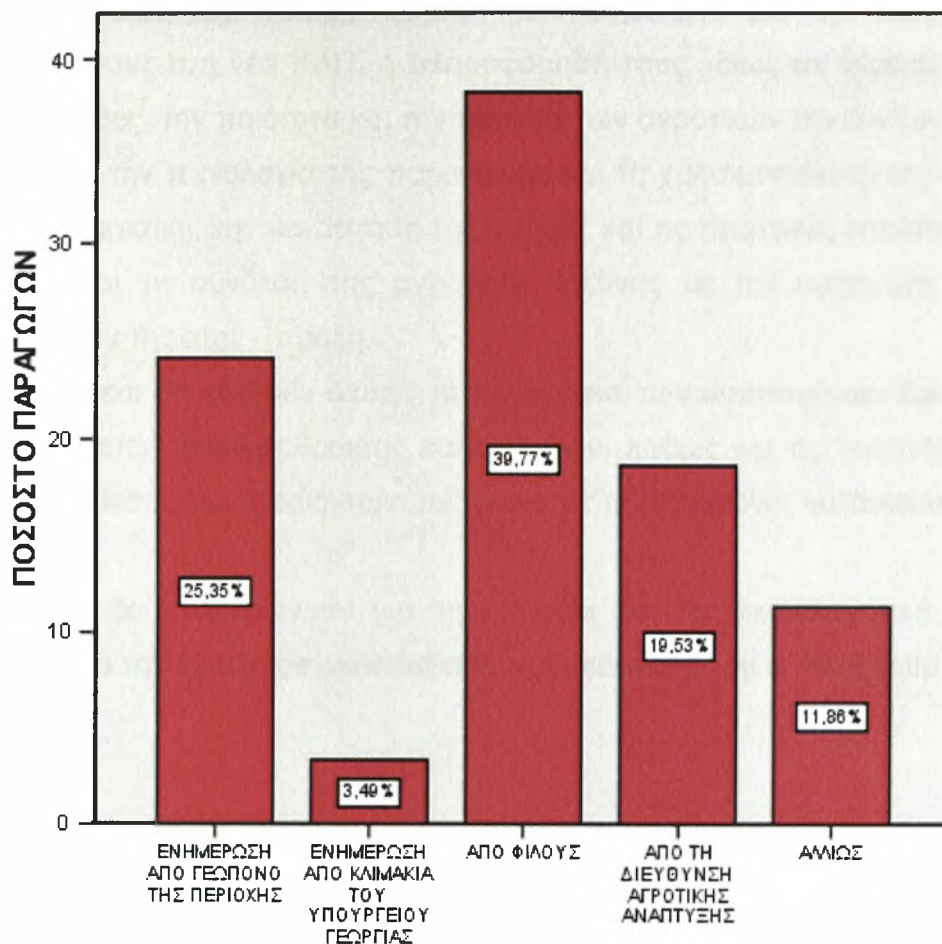
Στο Σχήμα 3.33 δίνονται οι τιμές των συχνοτήτων των προτάσεων σχετικά με τη βελτίωση της Αγροτικής Πολιτικής. Εντύπωση προκαλεί το ποσοστό 29,81% που αντιπροσωπεύει την επιθυμία των παραγωγών να απαγορευθούν οι εισαγωγές προϊόντων από τρίτες χώρες. Το 24,53% ζήτησε αύξηση των τιμών παρέμβασης όλων των αγροτικών προϊόντων, ενώ το 2,14% επιθυμεί αύξηση των τιμών παρέμβασης ορισμένων αγροτικών προϊόντων. Το 0,5% δήλωσε μείωση των τιμών παρέμβασης και το 0,88% απελευθέρωση των εισαγωγών από τρίτες χώρες. Το 12,33% δήλωσε ενίσχυση των

αγροπεριβαλλοντικών περιορισμών. Μόλις το 0,88% δήλωσε άρση των περιβαλλοντικών περιορισμών, το 6,29% δήλωσε ενίσχυση χωρίς περιορισμούς και κριτήρια, το 22,14% επιθυμεί διεύρυνση των διαρθρωτικών προγραμμάτων και τέλος το 0,5% διατυπώνει κάποια άλλη πρόταση για τη βελτίωση της Αγροτικής Πολιτικής.

Ερώτηση 38:

Πώς ενημερώνεστε σχετικά με τα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης;

Ο τρόπος με τον οποίο λαμβάνεται η πληροφόρηση σχετικά με τα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης από τους παραγωγούς διαφαίνεται στα αποτελέσματα του Σχήματος 3.34. Σε ποσοστό 39,77% οι παραγωγοί δήλωσαν πως ενημερώνονται σχετικά μέσω προσωπικών συζητήσεων με φίλους, το 25,35% από το γεωπόνο της περιοχής, το 3,49% από κλιμάκια του Υπουργείου Γεωργίας, το 19,53% από τη Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης της Νομαρχίας και τέλος το 11,86% δήλωσε ότι ενημερώνεται με κάποιο άλλο τρόπο (τηλεόραση, Διαδίκτυο).

Σχήμα 3.34. Απαντήσεις παραγωγών σχετικά με τον τρόπο ενημέρωσης για προγράμματα της Ε.Ε.

Για να έχουν οι αγρότες μια ολοκληρωμένη γνώση για τη λειτουργία του αγροτικού τομέα και τα διάφορα Ευρωπαϊκά προγράμματα που υλοποιούνται κατά καιρούς το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων δημιούργησε νέο Νόμο, με στόχο οι γεωτεχνικοί να σταθούν δίπλα στον αγρότη, ώστε να προετοιμαστεί και να βοηθηθεί αποτελεσματικά, στην άσκηση της δραστηριότητάς του, μέσα στο νέο ανταγωνιστικό περιβάλλον που διαμορφώνεται.

Οι βασικές ρυθμίσεις του Νόμου είναι οι εξής:

Στα θεσμικά μέτρα περιλαμβάνεται η ίδρυση Τοπικών Κέντρων Αγροτικής Ανάπτυξης στην έδρα κάθε Νομού αρχικά, τα οποία θα υπάγονται στον Γενικό Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας. «Σκοπός των Τοπικών Κέντρων Αγροτικής Ανάπτυξης είναι η επιστημονική,

επαγγελματική και τεχνολογική στήριξη των αγροτών, για την καλύτερη προσαρμογή τους στη νέα ΚΑΠ, η πληροφόρησή τους, ιδίως σε θέματα που αφορούν το είδος, την ποιότητα και την ποικιλία των αγροτικών προϊόντων που θα παράγουν, την τεχνολογία της παραγωγής και τη χρησιμοποίησή της στην καθημερινή πρακτική, την κατάσταση της αγοράς και τις πρακτικές προοπτικές της, καθώς και τη σύνδεση της αγροτικής έρευνας με την εφαρμογή των αποτελεσμάτων της στην πράξη.

Θα αναλύουν και θα εξηγούν ακόμη τα πορίσματα των υφισταμένων και υπό κατάρτιση μελετών αναδιάρθρωσης καλλιεργειών, καθώς και τις δυνατότητες καλύτερης διάθεσης των προϊόντων, σύμφωνα με τις σύγχρονες καταναλωτικές τάσεις.

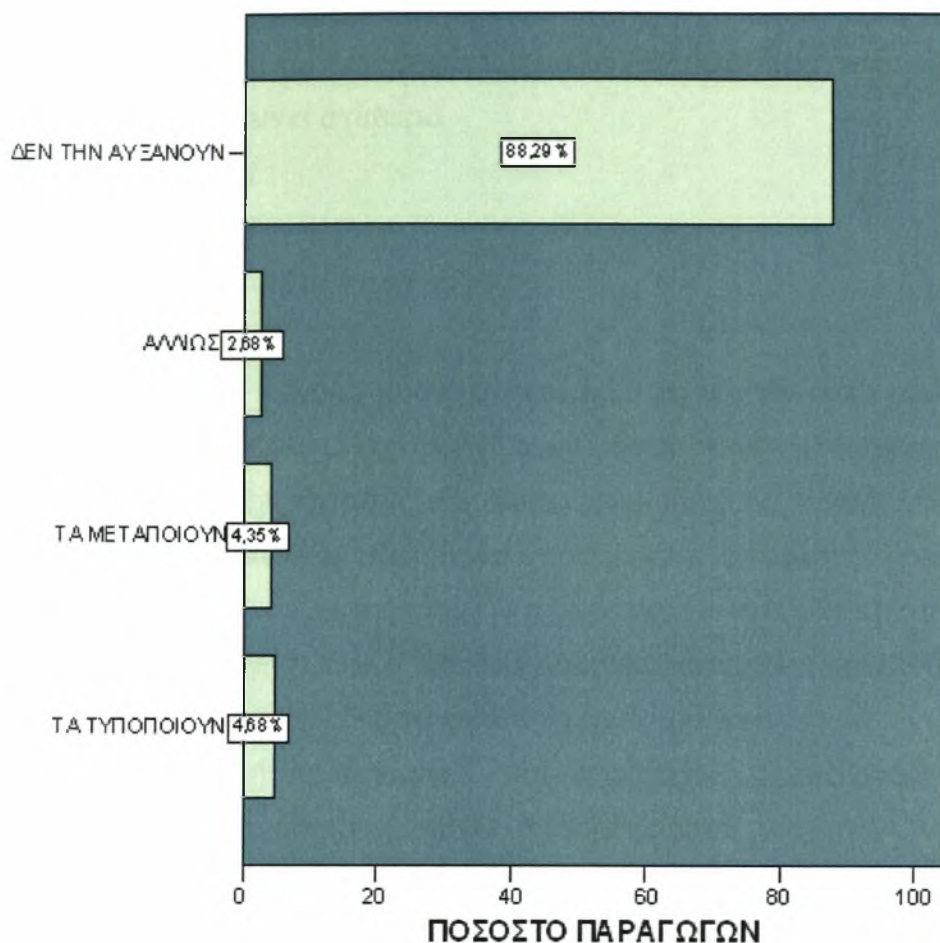
Ακόμη, θα ενημερώνουν για την πορεία και τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την ένταξη σε αναπτυξιακά προγράμματα του Δ' ΚΠΣ (<http://75>).

Ερώτηση 39:

Πώς αυξάνετε την αξία των προϊόντων σας;

Σήμερα, περισσότερο από κάθε άλλη περίοδο, απαιτούνται βαθιές τομές και αλλαγές που θα οδηγήσουν σε οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη του αγροτικού χώρου.

Διαφωτιστικά είναι τα αποτελέσματα όσο αφορά στις μεθόδους αύξησης της αξίας των προϊόντων, καθώς το 88,29% δήλωσε ότι δεν εφαρμόζει ή δεν μπορεί να εφαρμόσει κάποια μέθοδο για την αύξηση της αξίας των προϊόντων του. Το 4,68% δήλωσε ότι τυποποιεί τα προϊόντα του έτσι ώστε να επιτύχει καλύτερες τιμές, το 4,35% ότι τα μεταποιεί και τέλος το 2,68% δήλωσε ότι αυξάνει την αξία των προϊόντων με άλλο τρόπο (Σχήμα 3.35).

Σχήμα 3.35. Απαντήσεις παραγωγών σχετικά με την αύξηση της αξίας των προϊόντων τους.

Στόχος των παραγωγών είναι τα αγροτικά προϊόντα να διατίθενται στην αγορά και να εξάγονται τυποποιημένα, πιστοποιημένα, με υψηλή προστιθέμενη αξία και με ονομασία προέλευσης. Με αυτό τον τρόπο οι παραγωγοί θα μπορέσουν να αυξήσουν την αξία των προϊόντων τους.

Ο αγροτικός τομέας πρέπει άμεσα να θέσει ως στόχο τα ελληνικά αγροτικά προϊόντα να κυριαρχούν στην εσωτερική αγορά και να ανακτούν το χαμένο έδαφος στις αγορές του εξωτερικού.

Ερώτηση 40:

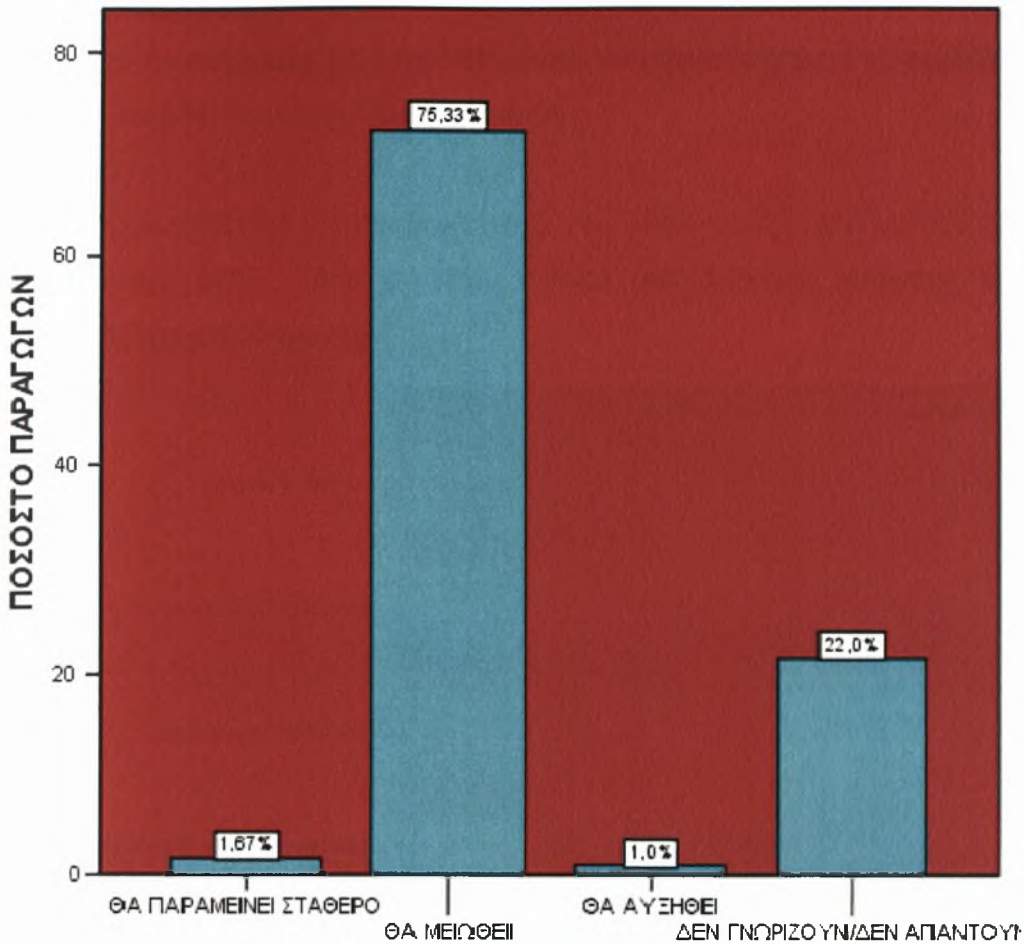
Με την κατάργηση των εγγυημένων τιμών, το εισόδημα σας;

- 1. Θα παραμείνει σταθερό**
- 2. Θα μειωθεί**
- 3. Θα αυξηθεί**
- 4. Δεν γνωρίζω/δεν απαντώ**

Η ΚΑΠ για μεγάλο χρονικό διάστημα βασιζόταν στην επιδότηση της παραγωγής. Οι εγγυημένες τιμές αφηφούσαν τους απλούς κανόνες της προσφοράς και της ζήτησης. Οι Ευρωπαίοι αγρότες παρήγαγαν τεράστιες ποσότητες γεωργικών προϊόντων τα οποία έμεναν απούλητα. Το αποτέλεσμα ήταν ότι οι φορολογούμενοι ζημίωναν από τα τεράστια έξοδα αποθήκευσης της επιπλέον παραγωγής, ενώ οι καταναλωτές δεν επωφελούνταν, ούτε από πιο δίκαιες τιμές, αλλά ούτε και από καλύτερη ποιότητα προϊόντων.

Τα έξοδα ήταν υπέρογκα, και επηρέαζαν όλους τους τομείς της οικονομίας. Οι επιδοτήσεις τιμών απορροφούσαν μέχρι και το 70% του προϋπολογισμού της Ένωσης. Παράλληλα, όμως, οι αγρότες δεν κέρδιζαν όσο θα περίμενε κανείς, αφού το βιοτικό επίπεδο των αγροτών επηρεάζεται από πολλούς παράγοντες πέρα από τις τιμές των προϊόντων τους.

Σήμερα, η ΕΕ έχει πλέον κατανοήσει πως οι αγρότες χρειάζονται κάτι παραπάνω από απλές επιδοτήσεις, και έχει στραφεί από την εγγύηση τιμών, στην εγγύηση της σταθερότητας των εισοδημάτων τους μέσα από άμεσες πληρωμές τις οποίες διαχειρίζεται στο κάθε κράτος-μέλος, ένας Οργανισμός Αγροτικών Πληρωμών. Η καινούργια ΚΑΠ, η οποία εισήχθη το 2003, έχει επιφέρει ριζοσπαστικές αλλαγές στον κόσμο της υπαίθρου. Έχει προσδώσει μια κοινωνική και πολιτιστική διάσταση στις προσπάθειες της ΕΕ να προστατέψει τη ζωή της υπαίθρου. Βοηθά με αυτό τον τρόπο τους αγρότες μέσα από μια πολυδιάστατη προσπάθεια, η οποία δεν προσφέρει επιταγές χωρίς πραγματικό αντίκρισμα, αλλά ουσιαστική βοήθεια εκεί όπου αυτή είναι αναγκαία. Οι αγρότες είναι το αντικείμενο μιας πολιτικής η οποία συμφέρει και τους ίδιους, αλλά και την κοινωνία γενικότερα (Κασουλίδης, 2006).

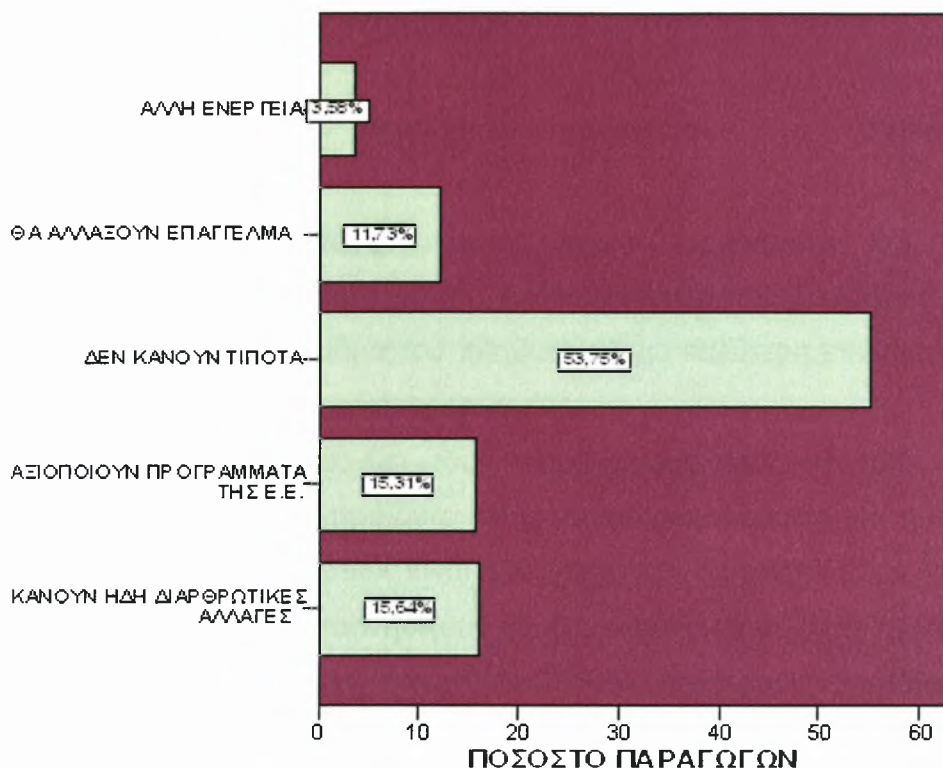
Σχήμα 3.36. Απαντήσεις παραγωγών σχετικά με το εισόδημα σε περίπτωση που καταργηθούν οι εγγυημένες τιμές.

Ο σημερινός αγρότης ζητά εγγύηση της σταθερότητας του εισοδήματός γιατί όπως δήλωσε το 75,33% με την κατάργηση των εγγυημένων τιμών το εισόδημά του θα μειωθεί. Το 1,67% δήλωσε ότι το εισόδημα θα παραμείνει σταθερό χωρίς να υποστεί καμιά αλλαγή, το 1,0% ότι θα αυξηθεί και τέλος το 22,0% δήλωσε ότι δεν γνωρίζει τι θα συμβεί με την κατάργηση των εγγυημένων τιμών (Σχήμα 3.36).

Ερώτηση 41:

Ποιές είναι οι ενέργειές σας προκειμένου να προστατέψετε το εισόδημά σας από παύση των εγγυημένων τιμών;

Χαρακτηριστικό της αβεβαιότητας που διέπει τους παραγωγούς είναι τα αποτελέσματα στην ερώτηση που αφορά στις πιθανές ενέργειες για την προστασία του εισοδήματος.

Σχήμα 3.37. Απαντήσεις παραγωγών σχετικά με τις ενέργειες για προστασία του εισοδήματος από παύση των εγγυημένων τιμών.

Το 53,75% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι δεν κάνει κάποια συγκεκριμένη ενέργεια προκειμένου να προστατέψει το εισόδημά της. Το 15,64% δήλωσε ότι κάνει ήδη διαρθρωτικές αλλαγές, το 15,31% ότι αξιοποιεί προγράμματα της Ε.Ε., το 11,73% ότι θα αλλάξει επάγγελμα αν η κατάσταση γίνει πιο πειστική οικονομικά και τέλος το 3,58% ότι προβαίνει σε άλλες ενέργειες, όπως η κινητοποίηση με συλλαλητήρια ή μέσω του Συνδικαλισμού για διαμαρτυρηθεί ώστε να αποφευχθεί η μείωση του εισοδήματος (Σχήμα 3.37).

6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από τα αποτελέσματα και τη συζήτηση των απαντήσεων στο ερωτηματολόγιο των 300 παραγωγών από τους δήμους:

1. Κοιλιάδας
2. Νίκαιας
3. Πλατυκάμπου του νομού Λάρισας και
4. Κάρλας
5. Φερών του νομού Μαγνησίας προκύπτουν τα παρακάτω συμπεράσματα:
 - Κάποιοι από τους αγρότες έχουν εισοδήματα και από δευτερεύουσα απασχόληση. Αυτό οφείλεται στις διεξόδους που ψάχνει αυτό το τμήμα του πληθυσμού για καλύτερη επιβίωση και για πιο εύκολες συνθήκες εργασίας.
 - Δυσaréσκεια διακρίνει τους παραγωγούς από τις τιμές που επιτυγχάνουν τα προϊόντα τους και ψάχνουν λύσεις για αύξηση της τιμής αυτών, όπως είναι η τυποποίηση, η μεταποίηση κ.λπ.
 - Οι παραγωγοί υποστηρίζουν ότι εάν πετύχουν αύξηση της τιμής των προϊόντων τους πάνω από 30%θα μπορέσουν να καλύψουν το κόστος παραγωγής και να έχουν και κέρδος.
 - Αδυναμία παρουσιάζουν οι παραγωγοί στο να παράγουν περισσότερο από αυτό που ήδη παράγουν λόγω έλλειψης υποδομών και ενδιαφέροντος.
 - Το μισό του αγροτικού πληθυσμού πιστεύει ότι πρέπει να προβεί σε αλλαγή της καλλιέργειάς του επειδή: η καλλιέργειά του απαιτεί πολύ νερό, η καλλιέργειά του απαιτεί πολλά λιπάσματα και πολλά φυτοφάρμακα, η καλλιέργειά του δεν είναι αποδοτική, η καλλιέργειά του δεν επιτυγχάνει καλές τιμές και ο προϊόν που παράγει δεν απορροφάται στην αγορά.
 - Άγνοια φαίνεται να έχει ένα μεγάλο ποσοστό των αγροτών σχετικά με τις αναμορφώσεις της Κ.Α.Π.

- Αρνητικά αντιμετωπίζει μεγάλο ποσοστό των αγροτών την ένταξη νέων χωρών στην Ε.Ε. επειδή, όπως υποστηρίζει, θα μειωθεί το εισόδημα του.
- Με την παραγωγή ποιοτικών προϊόντων και χαμηλότερων τιμών πώλησης ο παραγωγός θα μπορέσει να έχει την στήριξη της Ε.Ε.
- Οι αγρότες πιστεύουν ότι το κράτος θα πρέπει να παίζει ενεργό ρόλο ως προς την στήριξη του αγροτικού εισοδήματος.
- Απληροφόρητο φαίνεται να είναι το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων για τα τεράστια δημοσιονομικά έξοδα που δημιούργησαν οι εγγυημένες τιμές στην Ε.Ε.
- Οι ερωτηθέντες φαίνεται να έχουν άγνοια σχετικά με το περιεχόμενο των Κωδίκων Ορθής Γεωργικής Πρακτικής.
- Οι νέοι δεν έχουν ενδιαφέρον να ασχοληθούν με τη γεωργία για τους παρακάτω λόγους: είναι χαμηλό το εισόδημα και δεν επαρκεί, οι συνθήκες εργασίας είναι δύσκολες, επειδή το μέλλον είναι αβέβαιο, ή ήδη ασχολούνται με άλλη εργασία, το εισόδημα δεν είναι σταθερό, η καλλιέργειά τους είναι εκτεθειμένη στις καιρικές συνθήκες.
- Ο αγροτικός πληθυσμός στους δήμους όπου έγινε η έρευνα παρουσιάζει γήρανση.
- Οι αγρότες υποστηρίζουν ότι κινούνται χωρίς καμιά ενημέρωση για προγράμματα της Ε.Ε.

7. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Λαμβάνοντας υπόψη τις απαντήσεις των αγροτών στο ερωτηματολόγιο, για τη βελτίωση της ενημέρωσής τους σχετικά με τη νέα Κ.Α.Π., τα προγράμματα της Ε.Ε. και άλλα θέματα που αφορούν τη γεωργία προτείνονται τα εξής:

1. Θα πρέπει να βρεθούν τρόποι για να προσελκυστούν οι νέοι και να υπάρξουν τα κατάλληλα κίνητρα ώστε να ασχοληθούν με τη γεωργία.
2. Θα πρέπει να δημιουργηθούν κέντρα εκπαίδευσης για τους παραγωγούς ώστε να αποκτήσουν γνώση για τις καλλιεργητικές μεθόδους που θα χρειαστεί να χρησιμοποιήσουν και να γίνουν ανταγωνιστικοί απέναντι στα κράτη-μέλη της Ε.Ε.
3. Έρευνα στις διεθνείς αγορές για τα προϊόντα ζήτησης και ενημέρωση των αγροτών για αναδιάρθρωση των καλλιεργειών για παραγωγή τέτοιων προϊόντων.
4. Χρηματοδότηση για έργα υποδομής που θα διευκολύνουν τη διαχείριση της εκμεταλλεύσιμης γης.
5. Αύξηση της ποιότητας και της αξίας των προϊόντων συμμετέχοντας σε περιβαλλοντικά προγράμματα.
6. Επιχειρήσεις που παρουσιάζουν οικονομική βιωσιμότητα και είναι σύμφωνες με τους περιβαλλοντικούς κανόνες υγιεινής να λάβουν ενίσχυση στις επενδύσεις με στόχο να διευκολυνθεί η βελτίωση της μεταποίησης και εμπορίας των γεωργικών προϊόντων.
7. Απαραίτητα θα πρέπει να γίνουν παρεμβάσεις στο γεωργικό προϊόν με :
 - Αναδιάρθρωση και επέκταση ειδών και ποικιλιών και βελτίωση της ποιότητας με ορθολογικές παρεμβάσεις.
 - Καινοτόμες δράσεις (εναλλακτικές μέθοδοι ολοκληρωμένης καταπολέμησης εχθρών και ασθενειών, δημιουργία πρότυπων εκτροφών παραγωγή οικολογικών προϊόντων κ.λπ.).
8. Έμφαση σε οικονομικά βιώσιμες γεωργικές εκμεταλλεύσεις για αύξηση της ανταγωνιστικότητας στο διεθνές περιβάλλον.

9. Εξασφάλιση της κοινωνικής συνοχής και προστασίας για το σύνολο του αγροτικού πληθυσμού.
10. Οικονομική και τεχνική στήριξη των αναπτυξιακών προσπάθειών των αγροτών και γενικότερα όλων των κατοίκων της ελληνικής υπαίθρου.
11. Επεξεργασία και εφαρμογή αναπτυξιακών και επενδυτικών προγραμμάτων που αφορούν το σύνολο της διατροφικής αλυσίδας, από τον παραγωγό, τον μεταποιητή και μέχρι τον τελικό καταναλωτή.

Συνοπτικά το όραμα για την μελλοντική ανάπτυξη της ελληνικής γεωργίας θα πρέπει να στοχεύει σε μία δυναμική και ανταγωνιστική γεωργία:

- που αποτελείται από αγροτικά νοικοκυριά τόσο πλήρους, όσο και μερικής απασχόλησης,
- παράγει προϊόντα ποιότητας χρησιμοποιώντας ορθές γεωργικές πρακτικές,
- εξασφαλίζει ένα ικανοποιητικό εισόδημα στις αγροτικές οικογένειες,
- εστιάζει τις παραγωγικές της δραστηριότητες στην ικανοποίηση των απαιτήσεων και των προσδοκιών των καταναλωτών,
- συνεργάζεται στενά με τη, συνεταιριστική και ιδιωτική, βιομηχανία τροφίμων,
- είναι πλήρως και συνεκτικά ενσωματωμένη στην οικονομία και στην κοινωνία της υπαίθρου, και
- συμβάλλει θετικά και ουσιαστικά στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και των σπάνιων φυσικών πόρων.

Το όραμα για την ελληνική ύπαιθρο σε μια κομβική χρονική στιγμή (2013: λήξη εφαρμογής του Δ΄ Κ.Π.Σ.) θα πρέπει να στοχεύει προς μία ύπαιθρο στην οποία:

- θα υπάρχουν βιώσιμες και ισχυρές κοινότητες γεμάτες ζωντάνια, με δημογραφική ισορροπία, ικανοποιητικό εισόδημα και επαρκή απασχόληση (βιώσιμη ύπαιθρος)
- οι κάτοικοί τους θα προσαρμόζονται με ευκολία στις μεγάλες οικονομικές, κοινωνικές, πολιτισμικές και περιβαλλοντικές αλλαγές (ζωντανή ύπαιθρος)

- θα απολαμβάνουν ένα επίπεδο διαβίωσης και μία ποιότητα ζωής αντάξια μιας σύγχρονης και ισχυρής Ελλάδας (ευημερούσα ύπαιθρος)
- θα διατηρηθεί ο μέγιστος δυνατός αριθμός γεωργικών εκμεταλλεύσεων, κυρίως οικογενειακής μορφής (αγροτική ύπαιθρος)
- θα υπάρχουν ίσες ευκαιρίες ανάπτυξης για όλους τους κατοίκους της, οι οποίοι θα απολαμβάνουν πρόσβαση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την δια βίου μάθηση (κοινωνικά δίκαιη ύπαιθρος)
- οι κοινότητες της υπαίθρου θα συμμετέχουν ενεργά στα διάφορα όργανα λήψης αποφάσεων που τις αφορούν, σε μία κοινωνία που θα βασίζεται στις αρχές της ισότητας κυρίως της ισότητας των δύο φύλων και της κοινωνικής δικαιοσύνης (δημοκρατική ύπαιθρος)
- η πολιτιστική ταυτότητα των κοινοτήτων της υπαίθρου και κυρίως τα ήθη και τα έθιμα, οι παραδόσεις, η πολιτισμική κληρονομιά και ο «κοινοτισμός», όχι μόνον θα διατηρηθούν, αλλά και θα ενισχυθούν ακόμα περισσότερο (πολιτιστική ύπαιθρος)
- θα υπάρχει σεβασμός για το φυσικό περιβάλλον που αποτελεί ένα από τα κυριότερα στοιχεία του ενεργητικού της υπαίθρου και η ανάπτυξη της οικονομίας της υπαίθρου θα στηρίζεται στις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης (οικολογική ύπαιθρος) ([http 77](http://77)).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Αγοραστάκης Γ. (2000). Η Νέα Μεταρρύθμιση της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (Κ.Α.Π.).
2. Αγοραστάκης Γ. (2000). Στρατηγική για τη γεωργία και την ύπαιθρο σε μια εποχή μεγάλων αλλαγών.
3. Ανώνυμος 1 (2004). Κ.Α.Π. 2005-2013: Η νέα Κοινή Αγροτική Πολιτική – Η απόφαση του Συμβουλίου Γεωργίας για βαμβάκι, καπνό και ελαιόλαδο, 4:14-15.
4. Ανώνυμος 2 (2003). Νέα ριζικά αναμορφωμένη ΚΑΠ από το 2005, 5:16-18.
5. Ανώνυμος 3 (1999). "Ατζέντα 2000 -Διαρθρωτικά Ταμεία". Αθήνα.
6. Ανώνυμος 4 (1997). Η Ελληνική γεωργία, τεύχος 8.
7. Ανώνυμος 5 (2006). Διέξοδοι για την Ελληνική γεωργία Νέοι κλάδοι και προϊόντα – Νέες πρακτικές και πολιτικές.
8. Baltas, C. N. (2004). "The Economy of the European Union", In N. Nugent (Ed.): European Union Enlargement. Palgrave Macmillan, London.
9. Γεράκης Π. Α. (2000). Γεωργία και Περιβάλλον. Κέντρο Γαία – Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας.
10. Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρία (2003). Θετική η επίτευξη συμφωνίας για τη νέα Κ.Α.Π., πολύ χαμηλότερη όμως των προσδοκιών για το περιβάλλον. Αθήνα.
11. European Commission (2003a). Agriculture and Environment. Fact Sheet. DG.
12. European Commission (2003b). LIFE and Agri-environment supporting NATURA 2000. Experience from the LIFE program. Luxembourg.
13. Κατίκος Κ. (2004). Κ.Α.Π.: Οι αλλαγές από το 2005.
14. Mergos, G. (1998). "Agricultural Issues in Integration of CEECs in the EU", In N. Baltas et al. (Eds): Economic Interdependence and Cooperation in Europe. Springer – Verlag, Heidelberg.
15. Μέρμηγκας Γ. (2004). Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου (ΠΟΕ).

16. Μπέλλος Ν. (2001). Συρρίκνωση της γεωργίας. Περιοδικό Επιλογή.
17. Μπεριάτος Η. και Ψαλτόπουλος Δ. (2003). Η Ελληνική γεωργία τα τελευταία χρόνια. Εκδότης: Παπαζήσης.
18. Πέζαρος Π. Δ. (2004). Η Κοινή Αγροτική Πολιτική : Εξέλιξη - Αναθεωρήσεις και προοπτικές.
19. Σαρρής Α., Μέργος Γ. και Σάρρος Π. (1996). Η Συμφωνία του Γύρου Ουρουγουάης και οι Επιπτώσεις στην Ελληνική Γεωργία. ΙΟΒΕ, Ειδικές Μελέτες Νο 25, Αθήνα.
20. Σιάρδος Κ. Γ. και Κουτσούρης Ε. Α. (2004). Αειφορική γεωργία και ανάπτυξη. Εκδόσεις Ζυγός.
21. Τζώρτζιος Στ. (1998-99). Εισαγωγή στη Γεωργική Στατιστική. Πανεπιστημιακές εκδόσεις Θεσσαλίας.
22. Τόλιος Γ. (2004). Η Νέα Μεταρρύθμιση της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (Κ.Α.Π.). Περιοδικό Οικονομικά Χρονικά (φύλλο Μάρτιος-Απρίλιος 2004).
23. Τόλιος Γ. (2005). Κ.Α.Π. και δημοσιονομικές προοπτικές της Ε.Ε.. Συνέπειες στον αγροτικό τομέα και τους μικρομεσαίους αγρότες. Εφημερίδα Ελευθεροτυπία (φύλλο 28-6-2005).
24. Υπουργείο Γεωργίας (2001). Ελληνική Γεωργία: Από την Ανάπτυξη της Γεωργίας στην Ανασυγκρότηση της Υπαιθρου. Αθήνα.
25. Υπουργείο Γεωργίας (2003). Βιώσιμη γεωργία σε μια αναπτυσσόμενη ύπαιθρο. Ένα όραμα δεκαετίας για την ελληνική γεωργία και την ύπαιθρο. Αθήνα.
26. Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (2004). Η τελευταία μεταρρύθμιση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής και η εφαρμογή της. Αθήνα.
27. Χασσίδ Ι. (2002). Επιχειρηματικότητα στον ελληνικό Αγροτικό τομέα. Περιοδικό Τάσεις.

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

28. http://www.geocities.com/sfetel/gr/agriculture_g.htm
29. <http://www.agrool.gr/files/kwdikes.pdf>
30. www.economics.gr
31. <http://www.agrool.gr/files/kwdikes2.pdf>
32. <http://agro2006.conferences.gr>
33. www.kkempl.gr/peasantry/index_ag.htm
34. <http://www.aueb.gr/deos/MASTER-GR/CAP.ppt>
35. <http://www.e-ecology.gr>
36. www.bbc.co.uk/.../specials/1018_ukeu/page2.shtml
37. http://www.aueb.gr/deos/MASTER-GR/georgikos_tomeas.doc
38. <http://www.dipbadajoz.es/eurolocal/eltxt/euro/sectores/agricultura/pac.htm>
39. <http://www.ath.aegean.gr/srcosmos/showpub.aspx>
40. <http://www.nomarhiapeiraia.gr/Templates/sinedrio/programma/CE%99.pdf>
41. <http://www.minagric.gr>
42. http://www.syn.gr/arthra/2005/050628_tolios.htm
43. <http://www.proeuro.gr/articles.php>
44. http://www.minagric.gr/greek/agro_pol/POE1.htm
45. http://www.minagric.gr/greek/agro_pol/POE.htm
46. <http://www.oikoen.gr/selides-prod-pag2.htm>
47. http://www.minagric.gr/greek/agro_pol/POE1.htm
48. <http://www.proeuro.gr/articles.php>
49. <http://www.oke.gr/greek/oke26.htm>
50. <http://europa.eu.int/scadplus/leg/el/lvb/l60023.htm>
51. europa.eu.int/comm/environment/life/infoproducts/lifenaturepublications.htm
52. <http://www.ornithologiki.gr/gr/kap/gr/agr/c1.htm>
53. <http://www.minenv.gr/1/12/123/12305/g1230521.html>
54. www.eu2003.gr
55. <http://www.minagric.gr/greek/press/2006/11/greek141106.shtml>
56. <http://www.cotton-net.gr/index.php>
57. http://www.syn.gr/arthra/2004/040428_tolios.htm
58. <http://www.agis-net.gr/F03/313/sel313-01.htm>

59. <http://www.anko.gr/Ministry/primary%2520sector/Primary.htm>
60. <http://www.minagric.gr/greek/data/GEORGIA/YPOYRGIKOSYMB1.doc>
61. <http://www.aueb.gr/deos/MASTER-GR>
62. <http://www.ypes.gr/topiki.htm>
63. <http://www.visit.gr/nomos.php>
64. <http://el.wikipedia.org/wiki>
65. <http://www.magnesia.gr/SXAM/Afasi/Ch1Final.doc>
66. http://www.inegsee.gr/ekthesi2004/SELIDES_195-230.pdf
67. <http://www.gmostop.org/news/061212.html>
68. <http://www.asxetos.gr>
69. http://europa.eu/abc/12lessons/index5_el.htm
70. http://europa.eu/pol/reg/print_overview_el.htm
71. <http://www.kkeml.gr>
72. http://ec.europa.eu/agriculture/publi/fact/cereals/index_el.htm
73. http://www.aueb.gr/deos/MASTER-GR/georgikos_tomeas.doc
74. http://ec.europa.eu/agriculture/capreform/index_el.htm
75. <http://www.agrotypos.gr>
76. <http://www.proeuro.gr/articles.php>
77. http://www.civ-viande.org/gr/image/phototheque/elevage_carte1.gif
78. <http://www.ena-ellados.gr/unite.html>
79. http://www.parliament.gr/kouselas/apopseis/apopseis_docs/Elliniki_Georgia.htm

ΆΛΛΕΣ ΠΗΓΕΣ

80. Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Μαγνησίας
81. Στατιστική Υπηρεσία Λάρισας

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ι. ΔΗΜΟΣ ΚΟΙΛΑΔΑΣ

Πίνακας 1. Έκταση και παραγωγή σιτηρών στο Δήμο Κοιλιάδας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΣΙΤΗΡΑ		ΔΗΜΟΣ ΚΟΙΛΑΔΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΚΟΙΛΑΔΑ	6300	2815000	6205	2777750	6279	2557800	
ΑΜΥΓΔΑΛΕΑ	5450	1900340	5461	1911350	5346	1871100	
ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ	8965	3995000	8845	3912000	9035	3619800	
ΚΟΥΤΣΟΧΕΡΟ	1985	7840	2138	868600	1688	685200	
ΛΟΥΤΡΟ	8263	1168450	8166	2570120	7390	1826190	
ΜΑΝΔΡΑ	4095	1315000	4040	1293500	4275	1368570	
ΡΑΧΟΥΛΑ	11350	3842000	10718	3401600	12013	4845300	

Πίνακας 2. Έκταση και παραγωγή από ψυχανθή στο Δήμο Κοιλιάδας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΨΥΧΑΝΘΗ		ΔΗΜΟΣ ΚΟΙΛΑΔΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΚΟΙΛΑΔΑ	0	0	0	0	55	38500	
ΑΜΥΓΔΑΛΕΑ	35	10000	28	8500	0	0	
ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ	500	150000	900	236000	12	4800	
ΚΟΥΤΣΟΧΕΡΟ	0	0	0	0	82	16400	
ΛΟΥΤΡΟ	153	183600	240	324000	866	733200	
ΜΑΝΔΡΑ	0	0	0	0	14	2800	
ΡΑΧΟΥΛΑ	150	1132000	430	3508900	35	14000	

Πίνακας 3. Έκταση και παραγωγή καλαμποκιού στο Δήμο Κοιλιάδας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΚΑΛΑΜΠΟΚΙ		ΔΗΜΟΣ ΚΟΙΛΑΔΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΚΟΙΛΑΔΑ	500	550000	700	770000	502	602400	
ΑΜΥΓΔΑΛΕΑ	1350	1350000	1446	1446000	1111	1111000	
ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ	650	810000	810	891000	592	710000	
ΚΟΥΤΣΟΧΕΡΟ	540	540000	608	668800	400	440000	
ΛΟΥΤΡΟ	704	844800	872	1046400	930	930000	
ΜΑΝΔΡΑ	650	746800	910	1092000	466	559200	
ΡΑΧΟΥΛΑ	2500	3050000	2710	3252000	2174	2608800	

Πίνακας 4. Έκταση και παραγωγή από όσπρια στο Δήμο Κοιλιάδας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ		ΔΗΜΟΣ			
		ΟΣΠΡΙΑ		ΚΟΙΛΑΔΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΚΟΙΛΑΔΑ	0	0	0	0	24	7200	
ΑΜΥΓΔΑΛΕΑ	0	0	0	0	0	0	
ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ	0	0	95	17000	0	0	
ΚΟΥΤΣΟΧΕΡΟ	0	0	0	0	0	0	
ΛΟΥΤΡΟ	0	0	0	0	4	800	
ΜΑΝΔΡΑ	18	4000	18	3600	166	41100	
ΡΑΧΟΥΛΑ	0	0	0	0	60	18000	

Πίνακας 5. Έκταση και παραγωγή βαμβακιού στο Δήμο Κοιλιάδας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ		ΔΗΜΟΣ			
		ΒΑΜΒΑΚΙ		ΚΟΙΛΑΔΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΚΟΙΛΑΔΑ	10608	3182400	10600	3710000	10677	4270800	
ΑΜΥΓΔΑΛΕΑ	4954	1712000	4760	1666000	5092	1782200	
ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ	7920	3230000	7720	2772000	8869	3547600	
ΚΟΥΤΣΟΧΕΡΟ	4840	1750000	4393	1537000	5099	1937620	
ΛΟΥΤΡΟ	3404	680800	3394	1289720	2980	1192000	
ΜΑΝΔΡΑ	5648	2132420	5432	2064160	5812	2208636	
ΡΑΧΟΥΛΑ	8200000	3250000	7926	3011880	8848	3539200	

Πίνακας 6. Έκταση και παραγωγή τομάτας στο Δήμο Κοιλιάδας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ		ΔΗΜΟΣ			
		ΤΟΜΑΤΑ		ΚΟΙΛΑΔΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΚΟΙΛΑΔΑ	1220	8460000	1220	8460000	1245	12135000	
ΑΜΥΓΔΑΛΕΑ	8	32000	8	32000	12	48000	
ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ	250	1425000	250	1425000	382	3806000	
ΚΟΥΤΣΟΧΕΡΟ	3	9000	3	9000	3	8750	
ΛΟΥΤΡΟ	36	22000	0	0	35	239000	
ΜΑΝΔΡΑ	0	0	0	0	2	8000	
ΡΑΧΟΥΛΑ	0	0	0	0	98	980000	

Πίνακας 7. Έκταση και παραγωγή από αμυγδαλιές στο Δήμο Κοιλάδας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΑΜΥΓΔΑΛΙΕΣ		ΔΗΜΟΣ ΚΟΙΛΑΔΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΚΟΙΛΑΔΑ	0	0	0	0	0	0	
ΑΜΥΓΔΑΛΕΑ	20	8000	20	8000	9	3800	
ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ	40	16000	40	4000	6	0	
ΚΟΥΤΣΟΧΕΡΟ	0	0	0	0	0	0	
ΛΟΥΤΡΟ	0	0	0	0	16	0	
ΜΑΝΔΡΑ	0	0	0	0	0	0	
ΡΑΧΟΥΛΑ	40	10000	40	10000	20	5000	

Πίνακας 8. Έκταση και παραγωγή από καρυδιές στο Δήμο Κοιλάδας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΚΑΡΥΔΙΕΣ		ΔΗΜΟΣ ΚΟΙΛΑΔΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΚΟΙΛΑΔΑ	0	0	0	0	0	0	
ΑΜΥΓΔΑΛΕΑ	10	6000	10	6000	5	3000	
ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ	0	0	0	0	0	0	
ΚΟΥΤΣΟΧΕΡΟ	0	0	0	0	0	0	
ΛΟΥΤΡΟ	25	800	25	1000	25	1000	
ΜΑΝΔΡΑ	10	12000	10	14000	0	0	
ΡΑΧΟΥΛΑ	20	7000	20	3450	10	3500	

Πίνακας 9. Έκταση και παραγωγή τεύτλων στο Δήμο Κοιλάδας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΤΕΥΤΛΑ		ΔΗΜΟΣ ΚΟΙΛΑΔΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΚΟΙΛΑΔΑ	200	600000	150	450000	155	1240000	
ΑΜΥΓΔΑΛΕΑ	98	640000	52	312000	149	894000	
ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ	950	4100000	1013	3039000	712	5696000	
ΚΟΥΤΣΟΧΕΡΟ	395	1045000	478	1434000	319	957000	
ΛΟΥΤΡΟ	175	700000	63	441000	241	1807500	
ΜΑΝΔΡΑ	630	4350000	630	4410000	200	1400000	
ΡΑΧΟΥΛΑ	350	2100000	350	2100000	0	0	

Πίνακας 10. Έκταση και παραγωγή από μπιστανικά στο Δήμο Κοιλιάδας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ		ΔΗΜΟΣ			
		ΜΠΟΣΤΑΝΙΚΑ		ΚΟΙΛΑΔΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΚΟΙΛΑΔΑ	150	570000	80	290000	12	88000	
ΑΜΥΓΔΑΛΕΑ	35	150000	40	155000	0	0	
ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ	0	0	0	0	15	100000	
ΚΟΥΤΣΟΧΕΡΟ	0	0	0	0	0	0	
ΛΟΥΤΡΟ	10	30000	42	191200	19	77500	
ΜΑΝΔΡΑ	65	255000	90	356000	32	103600	
ΡΑΧΟΥΛΑ	500	1800000	1000	3590000	0	0	

Πίνακας 11. Έκταση και παραγωγή λαχανοκομικών στο Δήμο Κοιλιάδας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ		ΔΗΜΟΣ			
		ΛΑΧΑΝΟΚΟΜΙΚΑ		ΚΟΙΛΑΔΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΚΟΙΛΑΔΑ	42	61000	64	170750	51	82600	
ΑΜΥΓΔΑΛΕΑ	0	0	0	0	20	20000	
ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ	0	0	0	0	25	27900	
ΚΟΥΤΣΟΧΕΡΟ	0	0	6	9000	19	22000	
ΛΟΥΤΡΟ	0	0	0	0	0	0	
ΜΑΝΔΡΑ	25	52000	20	33500	33	72800	
ΡΑΧΟΥΛΑ	70	80000	70	85000	0	0	

Πίνακας 12. Έκταση και παραγωγή από ελιές στο Δήμο Κοιλιάδας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ		ΔΗΜΟΣ			
		ΕΛΙΕΣ		ΚΟΙΛΑΔΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΚΟΙΛΑΔΑ	4	0	4	0	4	0	
ΑΜΥΓΔΑΛΕΑ	15	13500	15	13500	42	13500	
ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ	20	4000	20	4000	0	0	
ΚΟΥΤΣΟΧΕΡΟ	52	15500	52	15500	45	15000	
ΛΟΥΤΡΟ	30	0	30	0	14	0	
ΜΑΝΔΡΑ	0	0	0	0	1	0	
ΡΑΧΟΥΛΑ	6	3000	6	3300	0	0	

Πίνακας 13. Έκταση και παραγωγή αμπελιών στο Δήμο Κοιλιάδας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ		ΔΗΜΟΣ			
		ΑΜΠΕΛΙΑ		ΚΟΙΛΑΔΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΚΟΙΛΑΔΑ	18	0	18	0	16	32000	
ΑΜΥΓΔΑΛΕΑ	0	0	0	0	0	0	
ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ	30	35000	30	37750	55	52500	
ΚΟΥΤΣΟΧΕΡΟ	8	50000	8	50400	6	42000	
ΛΟΥΤΡΟ	4	0	4	2000	0	0	
ΜΑΝΔΡΑ	0	0	0	0	0	0	
ΡΑΧΟΥΛΑ	2	3000	2	2750	0	0	

Πίνακας 14. Έκταση και παραγωγή τριφυλλιού στο Δήμο Κοιλιάδας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ		ΔΗΜΟΣ			
		ΤΡΙΦΥΛΛΙ		ΚΟΙΛΑΔΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΚΟΙΛΑΔΑ	0	0	0	0	74	74000	
ΑΜΥΓΔΑΛΕΑ	0	0	0	0	8	2240	
ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ	0	0	0	0	0	0	
ΚΟΥΤΣΟΧΕΡΟ	0	0	0	0	20	6000	
ΛΟΥΤΡΟ	0	0	0	0	0	0	
ΜΑΝΔΡΑ	0	0	0	0	101	101000	
ΡΑΧΟΥΛΑ	0	0	0	0	0	0	

Πίνακας 15. Έκταση και παραγωγή πατάτας στο Δήμο Κοιλιάδας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ		ΔΗΜΟΣ			
		ΠΑΤΑΤΕΣ		ΚΟΙΛΑΔΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΚΟΙΛΑΔΑ	8	20000	10	95000	10	35000	
ΑΜΥΓΔΑΛΕΑ	0	0	0	0	0	0	
ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ	0	0	0	0	0	0	
ΚΟΥΤΣΟΧΕΡΟ	0	0	0	0	0	0	
ΛΟΥΤΡΟ	0	0	2	0	0	0	
ΜΑΝΔΡΑ	25	45000	25	50000	2	4000	
ΡΑΧΟΥΛΑ	0	0	0	0	0	0	

Πίνακας 16. Έκταση και παραγωγή ροδακινίες στο Δήμο Κοιλιάδας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ		ΔΗΜΟΣ			
		ΡΟΔΑΚΙΝΙΕΣ		ΚΟΙΛΑΔΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΚΟΙΛΑΔΑ	33	26400	33	26400	20	24000	
ΑΜΥΓΔΑΛΕΑ	0	0	0	0	0	0	
ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ	0	0	0	0	0	0	
ΚΟΥΤΣΟΧΕΡΟ	0	0	0	0	0	0	
ΛΟΥΤΡΟ	17	12000	17	0	0	0	
ΜΑΝΔΡΑ	0	0	0	0	0	0	
ΡΑΧΟΥΛΑ	0	0	0	0	0	0	

Πίνακας 17. Έκταση και παραγωγή από φιστικιές στο Δήμο Κοιλιάδας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ		ΔΗΜΟΣ			
		ΦΙΣΤΙΚΙΕΣ		ΚΟΙΛΑΔΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΚΟΙΛΑΔΑ	0	0	8	0	8	0	
ΑΜΥΓΔΑΛΕΑ	0	0	0	0	0	0	
ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ	0	0	0	0	0	0	
ΚΟΥΤΣΟΧΕΡΟ	0	0	0	0	0	0	
ΛΟΥΤΡΟ	0	0	0	0	0	0	
ΜΑΝΔΡΑ	0	0	0	0	0	0	
ΡΑΧΟΥΛΑ	0	0	0	0	0	0	

Πίνακας 18. Έκταση και παραγωγή από αχλαδιές στο Δήμο Κοιλιάδας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ		ΔΗΜΟΣ			
		ΑΧΛΑΔΙΕΣ		ΚΟΙΛΑΔΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΚΟΙΛΑΔΑ	0	0	0	0	0	0	
ΑΜΥΓΔΑΛΕΑ	0	0	0	0	10	0	
ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ	0	0	0	0	0	0	
ΚΟΥΤΣΟΧΕΡΟ	0	0	0	0	0	0	
ΛΟΥΤΡΟ	0	0	0	0	0	0	
ΜΑΝΔΡΑ	0	0	0	0	0	0	
ΡΑΧΟΥΛΑ	0	0	0	0	0	0	

Πίνακας 19. Έκταση και παραγωγή από ακακίες στο Δήμο Κοιλάδας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ		ΔΗΜΟΣ			
		ΑΚΑΚΙΕΣ		ΚΟΙΛΑΔΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΚΟΙΛΑΔΑ	0	0	0	0	0	0	
ΑΜΥΓΔΑΛΕΑ	0	0	0	0	0	0	
ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ	0	0	0	0	0	0	
ΚΟΥΤΣΟΧΕΡΟ	0	0	0	0	0	0	
ΛΟΥΤΡΟ	53	0	62	0	138	0	
ΜΑΝΔΡΑ	0	0	0	0	0	0	
ΡΑΧΟΥΛΑ	0	0	0	0	0	0	

Πίνακας 20. Έκταση και παραγωγή από κερασιές στο Δήμο Κοιλάδας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ		ΔΗΜΟΣ			
		ΚΕΡΑΣΙΕΣ		ΚΟΙΛΑΔΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΚΟΙΛΑΔΑ	0	0	0	0	0	0	
ΑΜΥΓΔΑΛΕΑ	0	0	0	0	0	0	
ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ	0	0	0	0	0	0	
ΚΟΥΤΣΟΧΕΡΟ	0	0	0	0	0	0	
ΛΟΥΤΡΟ	0	0	0	0	0	0	
ΜΑΝΔΡΑ	0	0	0	0	3	0	
ΡΑΧΟΥΛΑ	0	0	0	0	0	0	

II. ΔΗΜΟΣ ΝΙΚΑΙΑΣ

Πίνακας 21. Έκταση και παραγωγή σιτηρών στο Δήμο Νίκαιας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΣΙΤΗΡΑ		ΔΗΜΟΣ ΝΙΚΑΙΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΝΙΚΑΙΑ	32683	9805310	34070	11771000	33000	5900000	
ΔΙΛΟΦΟΣ	11900	4450000	11988	5300000	12000	4300000	
ΖΑΠΠΕΙΟ	24068	8552800	23570	8279000	23980	8460200	
ΜΟΣΧΟΧΩΡΙ	11131	4144125	11240	4809200	10490	3528600	
ΜΥΡΑ	26288	9411800	26578	10138500	26658	9499500	
ΝΕΑ ΛΕΥΚΗ	6910	2083000	6740	2384000	6845	1175250	
ΝΕΕΣ ΚΑΡΥΕΣ	25000	8870000	25000	9614000	25000	5000000	
ΧΑΡΑ	12350	5070000	13455	5477300	12957	4639200	

Πίνακας 22. Έκταση και παραγωγή από ψυχανθή στο Δήμο Νίκαιας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΨΥΧΑΝΘΗ		ΔΗΜΟΣ ΝΙΚΑΙΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΝΙΚΑΙΑ	4020	708000	2100	804000	2000	780000	
ΔΙΛΟΦΟΣ	1078	211000	1570	385000	1570	320000	
ΖΑΠΠΕΙΟ	1804	360800	1950	390000	2155	421000	
ΜΟΣΧΟΧΩΡΙ	0	0	0	0	54	57200	
ΜΥΡΑ	2240	557400	1930	624000	1930	520000	
ΝΕΑ ΛΕΥΚΗ	0	0	0	0	0	0	
ΝΕΕΣ ΚΑΡΥΕΣ	1471	334200	1450	455500	1450	290000	
ΧΑΡΑ	2977	446500	2830	610000	2798	560600	

Πίνακας 23. Έκταση και παραγωγή καλαμποκιού στο Δήμο Νίκαιας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΚΑΛΑΜΠΟΚΙ		ΔΗΜΟΣ ΝΙΚΑΙΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΝΙΚΑΙΑ	480	408000	700	630000	900	1080000	
ΔΙΛΟΦΟΣ	0	0	0	0	0	0	
ΖΑΠΠΕΙΟ	53	47700	31	27900	80	64000	
ΜΟΣΧΟΧΩΡΙ	320	320000	106	148400	500	550000	
ΜΥΡΑ	30	39000	20	28000	50	65000	
ΝΕΑ ΛΕΥΚΗ	0	0	0	0	0	0	
ΝΕΕΣ ΚΑΡΥΕΣ	0	0	0	0	0	0	
ΧΑΡΑ	0	0	49	58080	1,5	1350	

Πίνακας 24. Έκταση και παραγωγή από όσπρια στο Δήμο Νίκαιας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ		ΔΗΜΟΣ			
		ΟΣΠΡΙΑ		ΝΙΚΑΙΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΝΙΚΑΙΑ	480	94200	300	45000	300	45000	
ΔΙΛΟΦΟΣ	0	0	31	4500	51	14900	
ΖΑΠΠΕΙΟ	96	19200	177	35400	150	27100	
ΜΟΣΧΟΧΩΡΙ	0	0	0	0	0	0	
ΜΥΡΑ	40	8000	100	20000	90	16700	
ΝΕΑ ΛΕΥΚΗ	0	0	0	0	0	0	
ΝΕΕΣ ΚΑΡΥΕΣ	6	200	27	4360	15	2250	
ΧΑΡΑ	182	16600	6.5	1650	71.5	13060	

Πίνακας 25. Έκταση και παραγωγή βαμβακιού στο Δήμο Νίκαιας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ		ΔΗΜΟΣ			
		ΒΑΜΒΑΚΙ		ΝΙΚΑΙΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΝΙΚΑΙΑ	14450	5057500	15000	6750000	16000	6000000	
ΔΙΛΟΦΟΣ	3700	1500000	3000	1100000	3000	1050000	
ΖΑΠΠΕΙΟ	8930	3125500	8832	3091200	8240	2884000	
ΜΟΣΧΟΧΩΡΙ	6800	2856000	6500	2730000	6900	2622000	
ΜΥΡΑ	8750	3062500	8480	3350000	8300	3250000	
ΝΕΑ ΛΕΥΚΗ	2700	891000	2482	992800	2550	892500	
ΝΕΕΣ ΚΑΡΥΕΣ	6800	2448000	6800	3060000	6750	2362500	
ΧΑΡΑ	2715	950250	2153	753550	2537	887950	

Πίνακας 26. Έκταση και παραγωγή τεύτλων στο Δήμο Νίκαιας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ		ΔΗΜΟΣ			
		ΤΕΥΤΛΑ		ΝΙΚΑΙΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΝΙΚΑΙΑ	1210	7260000	1600	9600000	1500	10500000	
ΔΙΛΟΦΟΣ	40	24000	52	390000	50	300000	
ΖΑΠΠΕΙΟ	40	280000	80	560000	65	455000	
ΜΟΣΧΟΧΩΡΙ	450	2925000	154	1078000	103	566500	
ΜΥΡΑ	150	1050000	150	1275000	180	1530000	
ΝΕΑ ΛΕΥΚΗ	174	1044000	120	720000	145	870000	
ΝΕΕΣ ΚΑΡΥΕΣ	500	3000000	500	3500000	550	3300000	
ΧΑΡΑ	474	2844000	132	1056000	210	1260000	

Πίνακας 27. Έκταση και παραγωγή από μπουσττανικά στο Δήμο Νίκαιας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΜΠΟΥΣΤΤΑΝΙΚΑ		ΔΗΜΟΣ ΝΙΚΑΙΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΝΙΚΑΙΑ	115	720000	0	0	0	0	
ΔΙΛΟΦΟΣ	7	40000	0	0	4	1500	
ΖΑΠΠΕΙΟ	0	0	0	0	0	0	
ΜΟΣΧΟΧΩΡΙ	0	0	0	0	0	0	
ΜΥΡΑ	60	350000	60	345000	60	280000	
ΝΕΑ ΛΕΥΚΗ	16	80000	130	950000	0	0	
ΝΕΕΣ ΚΑΡΥΕΣ	0	0	0	0	0	0	
ΧΑΡΑ	0	0	0	0	0	0	

Πίνακας 28. Έκταση και παραγωγή πατάτας στο Δήμο Νίκαιας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΠΑΤΑΤΕΣ		ΔΗΜΟΣ ΝΙΚΑΙΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΝΙΚΑΙΑ	500	1000000	500	1000000	500	1000000	
ΔΙΛΟΦΟΣ	0	0	0	0	2	4000	
ΖΑΠΠΕΙΟ	0	0	0	0	0	0	
ΜΟΣΧΟΧΩΡΙ	0	0	0	0	0	0	
ΜΥΡΑ	0	0	0	0	0	0	
ΝΕΑ ΛΕΥΚΗ	0	0	0	0	0	0	
ΝΕΕΣ ΚΑΡΥΕΣ	0	0	0	0	0	0	
ΧΑΡΑ	0	0	0	0	0	0	

Πίνακας 29. Έκταση και παραγωγή λαχανοκομικών στο Δήμο Νίκαιας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΛΑΧΑΝΟΚΟΜΙΚΑ		ΔΗΜΟΣ ΝΙΚΑΙΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΝΙΚΑΙΑ	753	1707500	291	1154000	261	1077700	
ΔΙΛΟΦΟΣ	24	131500	22	132000	25	145000	
ΖΑΠΠΕΙΟ	20	120000	20	120000	0	0	
ΜΟΣΧΟΧΩΡΙ	0	0	0	0	0	0	
ΜΥΡΑ	50	147000	50	135600	55	142950	
ΝΕΑ ΛΕΥΚΗ	40	180000	60	360000	30	120000	
ΝΕΕΣ ΚΑΡΥΕΣ	0	0	0	0	0	0	
ΧΑΡΑ	0	0	0	0	0	0	

Πίνακας 30. Έκταση και παραγωγή τομάτας στο Δήμο Νίκαιας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ		ΔΗΜΟΣ			
		ΤΟΜΑΤΕΣ		ΝΙΚΑΙΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΝΙΚΑΙΑ	180	1320000	330	2310000	430	3010000	
ΔΙΛΟΦΟΣ	9	9000	39	249000	15	92500	
ΖΑΠΠΕΙΟ	45	337500	320	2400000	310	1846000	
ΜΟΣΧΟΧΩΡΙ	320	2800000	1000	9000000	830	6580000	
ΜΥΡΑ	20	70000	20	85000	15	64000	
ΝΕΑ ΛΕΥΚΗ	60	360000	100	900000	62	496000	
ΝΕΕΣ ΚΑΡΥΕΣ	120	584000	120	1080000	120	960000	
ΧΑΡΑ	32	256000	0	0	45	315000	

Πίνακας 31. Έκταση και παραγωγή από μηλιές στο Δήμο Νίκαιας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ		ΔΗΜΟΣ			
		ΜΗΛΙΕΣ		ΝΙΚΑΙΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΝΙΚΑΙΑ	18	5000	18	5000	0	0	
ΔΙΛΟΦΟΣ	10	30000	10	30000	6	18000	
ΖΑΠΠΕΙΟ	0	0	0	0	0	0	
ΜΟΣΧΟΧΩΡΙ	0	0	0	0	0	0	
ΜΥΡΑ	0	0	0	0	0	0	
ΝΕΑ ΛΕΥΚΗ	0	0	0	0	0	0	
ΝΕΕΣ ΚΑΡΥΕΣ	0	0	0	0	0	0	
ΧΑΡΑ	0	0	0	0	0	0	

Πίνακας 32. Έκταση και παραγωγή από αμυγδαλιές στο Δήμο Νίκαιας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ		ΔΗΜΟΣ			
		ΑΜΥΓΔΑΛΙΕΣ		ΝΙΚΑΙΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΝΙΚΑΙΑ	60	400	60	400	60	400	
ΔΙΛΟΦΟΣ	160	35000	100	25000	100	25000	
ΖΑΠΠΕΙΟ	11	600	30	600	30	800	
ΜΟΣΧΟΧΩΡΙ	0	0	0	0	0	0	
ΜΥΡΑ	260	90000	80	27000	80	26000	
ΝΕΑ ΛΕΥΚΗ	20	200	0	0	0	0	
ΝΕΕΣ ΚΑΡΥΕΣ	30	3200	13	4680	13	3900	
ΧΑΡΑ	0	0	0	0	0	0	

Πίνακας 33. Έκταση και παραγωγή από καρυδιές στο Δήμο Νίκαιας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΚΑΡΥΔΙΕΣ		ΔΗΜΟΣ ΝΙΚΑΙΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΝΙΚΑΙΑ	17	500	17	500	17	500	
ΔΙΛΟΦΟΣ	13	6500	0	0	0	0	
ΖΑΠΠΕΙΟ	0	0	0	0	0		
ΜΟΣΧΟΧΩΡΙ	9	0	9	0	9	0	
ΜΥΡΑ	40	3000	35	28000	35	25000	
ΝΕΑ ΛΕΥΚΗ	0	0	0	0	0	0	
ΝΕΕΣ ΚΑΡΥΕΣ	0	0	0	0	0	0	
ΧΑΡΑ	0	0	0	0	0	0	

Πίνακας 34. Έκταση και παραγωγή από φιστικιές στο Δήμο Νίκαιας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΦΙΣΤΙΚΙΕΣ		ΔΗΜΟΣ ΝΙΚΑΙΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΝΙΚΑΙΑ	4	400	4	400	0	0	
ΔΙΛΟΦΟΣ	183	45000	245	65000	245	65000	
ΖΑΠΠΕΙΟ	70	13250	154	14400	154	24400	
ΜΟΣΧΟΧΩΡΙ	30	0	41	0	41	0	
ΜΥΡΑ	10	2500	15	3500	15	4000	
ΝΕΑ ΛΕΥΚΗ	50	20000	292	20000	292	38400	
ΝΕΕΣ ΚΑΡΥΕΣ	0	0	0	0	0	0	
ΧΑΡΑ	30	6300	50	10000	50	12500	

Πίνακας 35. Έκταση και παραγωγή από ελιές στο Δήμο Νίκαιας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΕΛΙΕΣ		ΔΗΜΟΣ ΝΙΚΑΙΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΝΙΚΑΙΑ	7	0	7	0	29	500	
ΔΙΛΟΦΟΣ	0	0	10	0	0	0	
ΖΑΠΠΕΙΟ	7	200	8	200	8	270	
ΜΟΣΧΟΧΩΡΙ	12	70	12	80	12	100	
ΜΥΡΑ	50	41500	400	336000	400	347000	
ΝΕΑ ΛΕΥΚΗ	20	0	50	0	50	3300	
ΝΕΕΣ ΚΑΡΥΕΣ	0	0	12	0	12	1800	
ΧΑΡΑ	5	7500	0	0	5	0	

Πίνακας 36. Έκταση και παραγωγή αμπελιών στο Δήμο Νίκαιας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ		ΔΗΜΟΣ			
		ΑΜΠΕΛΙΑ		ΝΙΚΑΙΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΝΙΚΑΙΑ	3	1000	3	6000	3	4000	
ΔΙΛΟΦΟΣ	30	45000	30	45000	40	80000	
ΖΑΠΠΕΙΟ	9	50	9	50	9	50	
ΜΟΣΧΟΧΩΡΙ	10	10000	14	14000	14	10000	
ΜΥΡΑ	25	27000	55	51000	55	45000	
ΝΕΑ ΛΕΥΚΗ	10	4000	17	15000	17	42500	
ΝΕΕΣ ΚΑΡΥΕΣ	60	90000	60	90000	60	90000	
ΧΑΡΑ	7	7000	7	7000	7	7000	

Πίνακας 37. Έκταση και παραγωγή από αχλαδιές στο Δήμο Νίκαιας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ		ΔΗΜΟΣ			
		ΑΧΛΑΔΙΕΣ		ΝΙΚΑΙΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΝΙΚΑΙΑ	0	0	0	0	0	0	
ΔΙΛΟΦΟΣ	17	0	30	0	22	0	
ΖΑΠΠΕΙΟ	0	0	0	0	0	0	
ΜΟΣΧΟΧΩΡΙ	0	0	0	0	0	0	
ΜΥΡΑ	0	0	0	0	0	0	
ΝΕΑ ΛΕΥΚΗ	0	0	0	0	0	0	
ΝΕΕΣ ΚΑΡΥΕΣ	0	0	0	0	0	0	
ΧΑΡΑ	0	0	0	0	0	0	

Πίνακας 38. Έκταση και παραγωγή από δαμασκηνιές στο Δήμο Νίκαιας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ		ΔΗΜΟΣ			
		ΔΑΜΑΣΚΗΝΙΕΣ		ΝΙΚΑΙΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΝΙΚΑΙΑ	0	0	0	0	0	0	
ΔΙΛΟΦΟΣ	22	2500	22	29000	10	46000	
ΖΑΠΠΕΙΟ	0	0	0	0	0	0	
ΜΟΣΧΟΧΩΡΙ	0	0	0	0	0	0	
ΜΥΡΑ	0	0	0	0	0	0	
ΝΕΑ ΛΕΥΚΗ	0	0	0	0	0	0	
ΝΕΕΣ ΚΑΡΥΕΣ	0	0	0	0	0	0	
ΧΑΡΑ	0	0	0	0	0	0	

Πίνακας 39. Έκταση και παραγωγή από βερικοκίες στο Δήμο Νίκαιας

	ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΒΕΡΙΚΟΚΙΕΣ		ΔΗΜΟΣ ΝΙΚΑΙΑΣ			
	2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ
ΝΙΚΑΙΑ	0	0	0	0	0	0
ΔΙΛΟΦΟΣ	0	0	0	0	0	0
ΖΑΠΠΕΙΟ	0	0	0	0	0	0
ΜΟΣΧΟΧΩΡΙ	0	0	0	0	0	0
ΜΥΡΑ	0	0	5	5500	5	5400
ΝΕΑ ΛΕΥΚΗ	0	0	9	0	9	0
ΝΕΕΣ ΚΑΡΥΕΣ	0	0	5	4500	17	2650
ΧΑΡΑ	0	0	0	0	0	0

Πίνακας 40. Έκταση και παραγωγή από συκίες στο Δήμο Νίκαιας

	ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΣΥΚΙΕΣ		ΔΗΜΟΣ ΝΙΚΑΙΑΣ			
	2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ
ΝΙΚΑΙΑ	0	0	0	0	0	0
ΔΙΛΟΦΟΣ	0	0	0	0	0	0
ΖΑΠΠΕΙΟ	0	0	0	0	0	0
ΜΟΣΧΟΧΩΡΙ	0	0	0	0	0	0
ΜΥΡΑ	0	0	5	4500	5	4200
ΝΕΑ ΛΕΥΚΗ	0	0	0	0	0	0
ΝΕΕΣ ΚΑΡΥΕΣ	0	0	0	0	0	0
ΧΑΡΑ	0	0	0	0	0	0

Πίνακας 41. Έκταση και παραγωγή από ακακίες στο Δήμο Νίκαιας

	ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΑΚΑΚΙΕΣ		ΔΗΜΟΣ ΝΙΚΑΙΑΣ			
	2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ
ΝΙΚΑΙΑ	0	0	0	0	0	0
ΔΙΛΟΦΟΣ	0	0	0	0	0	0
ΖΑΠΠΕΙΟ	0	0	0	0	0	0
ΜΟΣΧΟΧΩΡΙ	0	0	0	0	120	0
ΜΥΡΑ	0	0	0	0	0	0
ΝΕΑ ΛΕΥΚΗ	0	0	0	0	0	0
ΝΕΕΣ ΚΑΡΥΕΣ	0	0	0	0	0	0
ΧΑΡΑ	0	0	0	0	0	0

III. ΔΗΜΟΣ ΠΛΑΤΥΚΑΜΠΟΥ

Πίνακας 42. Έκταση και παραγωγή σιτηρών στο Δήμο Πλατυκάμπου

	ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ		ΔΗΜΟΣ			
	ΣΙΤΗΡΑ		ΠΛΑΤΥΚΑΜΠΟΥ			
	2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ
ΠΛΑΤΥΚΑΜΠΟΣ	7829	2750150	7772	4008400	9166	3215600
ΓΑΛΗΝΗ	6893	2419300	6914	2178240	6482	2275550
ΓΛΑΥΚΗ	8500	3400000	7000	2800000	7000	2800000
ΕΛΕΥΘΕΡΙΟ	1935	642000	1544	1013000	1136	409000
ΜΕΛΙΑ	14507	5121450	14170	80472000	12007	4214400
ΜΕΛΙΣΣΟΧΩΡΙ	6792	2044400	2584	284500	8670	3034500
ΝΑΜΑΤΑ	2800	1012000	2300	805000	1770	619500
ΟΜΟΡΦΟΧΩΡΙ	2587	980000	2387	705000	2201	845000
ΧΑΛΚΗ	12830	4507000	12200	4644000	10720	5360000

Πίνακας 43. Έκταση και παραγωγή καλαμποκιού στο Δήμο Πλατυκάμπου

	ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ		ΔΗΜΟΣ			
	ΚΑΛΑΜΠΟΚΙ		ΠΛΑΤΥΚΑΜΠΟΥ			
	2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ
ΠΛΑΤΥΚΑΜΠΟΣ	1700	1700000	960	1000000	1306	1697800
ΓΑΛΗΝΗ	800	800000	480	458000	653	848900
ΓΛΑΥΚΗ	1000	1300000	700	840000	1200	1440000
ΕΛΕΥΘΕΡΙΟ	918	500000	491	345000	735	760000
ΜΕΛΙΑ	230	345000	130	130000	359	502600
ΜΕΛΙΣΣΟΧΩΡΙ	104	156000	114	95000	426	353580
ΝΑΜΑΤΑ	0	0	0	0	0	0
ΟΜΟΡΦΟΧΩΡΙ	316	250000	212	140000	270	32000
ΧΑΛΚΗ	750	975000	450	630000	815	1141000

Πίνακας 44. Έκταση και παραγωγή βαμβακιού στο Δήμο Πλατυκάμπου

	ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ		ΔΗΜΟΣ			
	ΒΑΜΒΑΚΙ		ΠΛΑΤΥΚΑΜΠΟΥ			
	2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ
ΠΛΑΤΥΚΑΜΠΟΣ	16275	5208000	15987	5902000	15450	6180000
ΓΑΛΗΝΗ	8137	2603840	6217	1502800	8422	3368800
ΓΛΑΥΚΗ	17000	5440000	19000	6650000	19000	7030000
ΕΛΕΥΘΕΡΙΟ	7291	2500000	7885	3155000	8582	3100000
ΜΕΛΙΑ	10300	3708000	10420	4376400	12212	4884800
ΜΕΛΙΣΣΟΧΩΡΙ	8810	3083500	6336	2280960	10200	4284000
ΝΑΜΑΤΑ	6000	2080000	6000	1920000	6000	2100000
ΟΜΟΡΦΟΧΩΡΙ	9324	3203500	9668	3350000	9186	3650000
ΧΑΛΚΗ	24700	10374000	25200	10080000	24400	11468000

Πίνακας 45. Έκταση και παραγωγή τεύτλων στο Δήμο Πλατυκάμπου

	ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΤΕΥΤΛΑ		ΔΗΜΟΣ ΠΛΑΤΥΚΑΜΠΟΥ			
	2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ
ΠΛΑΤΥΚΑΜΠΟΣ	775	6200000	7030	5840000	800	6000000
ΓΑΛΗΝΗ	388	3104000	370	2960000	150	1125000
ΓΛΑΥΚΗ	2000	12000000	2000	14000000	2300	16100000
ΕΛΕΥΘΕΡΙΟ	220	1500000	758	6800000	768	6000000
ΜΕΛΙΑ	2800	16800000	2750	22000000	3300	19800000
ΜΕΛΙΣΣΟΧΩΡΙ	0	0	0	0	0	0
ΝΑΜΑΤΑ	1270	6000000	1500	9750000	2000	14000000
ΟΜΟΡΦΟΧΩΡΙ	645	4500000	238	2000000	1025	8000000
ΧΑΛΚΗ	1000	7000000	250	2125000	300	2550000

Πίνακας 46. Έκταση και παραγωγή από ψυχανθή στο Δήμο Πλατυκάμπου

	ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΨΥΧΑΝΘΗ		ΔΗΜΟΣ ΠΛΑΤΥΚΑΜΠΟΥ			
	2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ
ΠΛΑΤΥΚΑΜΠΟΣ	530	795000	325	487500	535	963000
ΓΑΛΗΝΗ	356	534000	200	300000	850	1530000
ΓΛΑΥΚΗ	0	0	0	0	50	75000
ΕΛΕΥΘΕΡΙΟ	375	5500	109	165000	271	400000
ΜΕΛΙΑ	1050	1280000	1300	1469400	1427	2283200
ΜΕΛΙΣΣΟΧΩΡΙ	150	230000	150	170000	250	287500
ΝΑΜΑΤΑ	200	300000	140	210000	220	330000
ΟΜΟΡΦΟΧΩΡΙ	650	1000000	952	1575000	768	1200000
ΧΑΛΚΗ	40	100	40	0	72	3600

Πίνακας 47. Έκταση και παραγωγή πατάτας στο Δήμο Πλατυκάμπου

	ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΠΑΤΑΤΕΣ		ΔΗΜΟΣ ΠΛΑΤΥΚΑΜΠΟΥ			
	2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ
ΠΛΑΤΥΚΑΜΠΟΣ	10	20000	10	20000	10	20000
ΓΑΛΗΝΗ	0	0	5	10000	3	6000
ΓΛΑΥΚΗ	15	60000	10	40000	20	20000
ΕΛΕΥΘΕΡΙΟ	0	0	0	0	0	0
ΜΕΛΙΑ	10	20000	10	20000	5	10000
ΜΕΛΙΣΣΟΧΩΡΙ	0	0	0	0	0	0
ΝΑΜΑΤΑ	0	0	0	0	0	0
ΟΜΟΡΦΟΧΩΡΙ	15	30000	0	0	0	0
ΧΑΛΚΗ	260	530000	250	750000	10	30000

Πίνακας 48. Έκταση και παραγωγή λαχανοκομικών στο Δήμο Πλατυκάμπου

	ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΛΑΧΑΝΟΚΟΜΙΚΑ		ΔΗΜΟΣ ΠΛΑΤΥΚΑΜΠΟΥ			
	2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ
ΠΛΑΤΥΚΑΜΠΟΣ	290	274000	285	215000	270	240100
ΓΑΛΗΝΗ	40	74000	38	54000	66	155000
ΓΛΑΥΚΗ	275	395000	340	203000	40	67000
ΕΛΕΥΘΕΡΙΟ	10	30000	0	0	0	0
ΜΕΛΙΑ	30	79100	11,5	49100	10	33300
ΜΕΛΙΣΣΟΧΩΡΙ	22	34050	15	24150	17	22450
ΝΑΜΑΤΑ	50	48000	30	30000	0	0
ΟΜΟΡΦΟΧΩΡΙ	108	505000	103	561600	97	710000
ΧΑΛΚΗ	116	441500	126	418500	208	581500

Πίνακας 49. Έκταση και παραγωγή τομάτας στο Δήμο Πλατυκάμπου

	ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΤΟΜΑΤΑ		ΔΗΜΟΣ ΠΛΑΤΥΚΑΜΠΟΥ			
	2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ
ΠΛΑΤΥΚΑΜΠΟΣ	201	1610000	353	2304000	105	942000
ΓΑΛΗΝΗ	9	72000	14	112000	4	40000
ΓΛΑΥΚΗ	1000	700000	1200	8400000	350	2800000
ΕΛΕΥΘΕΡΙΟ	0	0	23	230000	5	40000
ΜΕΛΙΑ	225	1800000	630	5040000	515	4111000
ΜΕΛΙΣΣΟΧΩΡΙ	6	57500	67	295825	169	1497600
ΝΑΜΑΤΑ	150	1050000	500	3000000	400	2800000
ΟΜΟΡΦΟΧΩΡΙ	353	3410000	409	3632000	397	3600000
ΧΑΛΚΗ	4331	106930000	3192	23804000	3625	3750000

Πίνακας 50. Έκταση και παραγωγή από αμυγδαλιές στο Δήμο Πλατυκάμπου

	ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΑΜΥΓΔΑΛΙΕΣ		ΔΗΜΟΣ ΠΛΑΤΥΚΑΜΠΟΥ			
	2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ
ΠΛΑΤΥΚΑΜΠΟΣ	50	200	50	6000	50	1000
ΓΑΛΗΝΗ	25	100	25	3000	25	500
ΓΛΑΥΚΗ	40	1000	40	1000	0	0
ΕΛΕΥΘΕΡΙΟ	0	0	0	0	0	0
ΜΕΛΙΑ	33	200	33	10000	33	10000
ΜΕΛΙΣΣΟΧΩΡΙ	15	50	15	800	25	2000
ΝΑΜΑΤΑ	0	0	0	0	0	0
ΟΜΟΡΦΟΧΩΡΙ	61	500	61	3000	61	3000
ΧΑΛΚΗ	30	4000	10	1300	10	1200

Πίνακας 51. Έκταση και παραγωγή αμπελιών στο Δήμο Πλατυκάμπου

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΑΜΠΕΛΙΑ		ΔΗΜΟΣ ΠΛΑΤΥΚΑΜΠΟΥ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΠΛΑΤΥΚΑΜΠΟΣ	20	40000	20	40000	20	30000	
ΓΑΛΗΝΗ	10	20000	10	20000	10	15000	
ΓΛΑΥΚΗ	20	10000	20	10000	20	20000	
ΕΛΕΥΘΕΡΙΟ	29	29000	29	60000	70	150000	
ΜΕΛΙΑ	5	10000	5	10000	5	10000	
ΜΕΛΙΣΣΟΧΩΡΙ	5	10000	5	10500	7	14700	
ΝΑΜΑΤΑ	0	0	0	0	0	0	
ΟΜΟΡΦΟΧΩΡΙ	20	15000	20	40000	20	40000	
ΧΑΛΚΗ	50	45000	60	60000	60	60000	

Πίνακας 52. Έκταση και παραγωγή καπνού στο Δήμο Πλατυκάμπου

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΚΑΠΝΟΣ		ΔΗΜΟΣ ΠΛΑΤΥΚΑΜΠΟΥ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΠΛΑΤΥΚΑΜΠΟΣ	0	0	0	0	0	0	
ΓΑΛΗΝΗ	0	0	0	0	0	0	
ΓΛΑΥΚΗ	0	0	0	0	0	0	
ΕΛΕΥΘΕΡΙΟ	0	0	0	0	13	4000	
ΜΕΛΙΑ	0	0	5	1880	0	0	
ΜΕΛΙΣΣΟΧΩΡΙ	0	0	0	0	0	0	
ΝΑΜΑΤΑ	0	0	0	0	0	0	
ΟΜΟΡΦΟΧΩΡΙ	0	0	0	0	0	0	
ΧΑΛΚΗ	0	0	0	0	0	0	

Πίνακας 53. Έκταση και παραγωγή από μπιστανικά στο Δήμο Πλατυκάμπου

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΜΠΟΣΤΑΝΙΚΑ		ΔΗΜΟΣ ΠΛΑΤΥΚΑΜΠΟΥ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΠΛΑΤΥΚΑΜΠΟΣ	0	0	0	0	0	0	
ΓΑΛΗΝΗ	0	0	0	0	0	0	
ΓΛΑΥΚΗ	0	0	0	0	0	0	
ΕΛΕΥΘΕΡΙΟ	20	70000	14	49000	15	60000	
ΜΕΛΙΑ	4	21850	4	21500	4	21750	
ΜΕΛΙΣΣΟΧΩΡΙ	0	0	0	0	0	0	
ΝΑΜΑΤΑ	0	0	0	0	0	0	
ΟΜΟΡΦΟΧΩΡΙ	0	0	0	0	0	0	
ΧΑΛΚΗ	25	160000	22	148000	42	268000	

Πίνακας 54. Έκταση και παραγωγή από κερασιές στο Δήμο Πλατυκάμπου

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ		ΔΗΜΟΣ			
		ΚΕΡΑΣΙΕΣ		ΠΛΑΤΥΚΑΜΠΟΥ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΠΛΑΤΥΚΑΜΠΟΣ	0	0	0	0	0	0	
ΓΑΛΗΝΗ	0	0	0	0	0	0	
ΓΛΑΥΚΗ	0	0	0	0	0	0	
ΕΛΕΥΘΕΡΙΟ	30	1000	10	3000	10	3500	
ΜΕΛΙΑ	0	0	0	0	0	0	
ΜΕΛΙΣΣΟΧΩΡΙ	0	0	0	0	0	0	
ΝΑΜΑΤΑ	0	0	0	0	0	0	
ΟΜΟΡΦΟΧΩΡΙ	0	0	0	0	0	0	
ΧΑΛΚΗ	0	0	0	0	0	0	

Πίνακας 55. Έκταση και παραγωγή από καρυδιές στο Δήμο Πλατυκάμπου

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ		ΔΗΜΟΣ			
		ΚΑΡΥΔΙΕΣ		ΠΛΑΤΥΚΑΜΠΟΥ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΠΛΑΤΥΚΑΜΠΟΣ	0	0	0	0	0	0	
ΓΑΛΗΝΗ	0	0	0	0	0	0	
ΓΛΑΥΚΗ	0	0	0	0	0	0	
ΕΛΕΥΘΕΡΙΟ	25	100	18	2000	18	25000	
ΜΕΛΙΑ	0	0	0	0	0	0	
ΜΕΛΙΣΣΟΧΩΡΙ	0	0	0	0	0	0	
ΝΑΜΑΤΑ	0	0	0	0	0	0	
ΟΜΟΡΦΟΧΩΡΙ	0	0	0	0	0	0	
ΧΑΛΚΗ	10	600	20	1200	20	1300	

Πίνακας 56. Έκταση και παραγωγή από ελιές στο Δήμο Πλατυκάμπου

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ		ΔΗΜΟΣ			
		ΕΛΙΕΣ		ΠΛΑΤΥΚΑΜΠΟΥ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΠΛΑΤΥΚΑΜΠΟΣ	0	0	0	0	0	0	
ΓΑΛΗΝΗ	0	0	0	0	0	0	
ΓΛΑΥΚΗ	0	0	0	0	0	0	
ΕΛΕΥΘΕΡΙΟ	3	0	3	0	7	100	
ΜΕΛΙΑ	0	0	0	0	0	0	
ΜΕΛΙΣΣΟΧΩΡΙ	0	0	0	0	0	0	
ΝΑΜΑΤΑ	0	0	0	0	0	0	
ΟΜΟΡΦΟΧΩΡΙ	3	10	3	100	3	150	
ΧΑΛΚΗ	10	200	10	200	10	200	

Πίνακας 57. Έκταση και παραγωγή από ακακίες στο Δήμο Πλατυκάμπου

Δ/Δ	ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ		ΔΗΜΟΣ			
	ΑΚΑΚΙΕΣ		ΠΛΑΤΥΚΑΜΠΟΥ			
	2003		2004		2005	
	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ
ΠΛΑΤΥΚΑΜΠΟΣ	0	0	0	0	0	0
ΓΑΛΗΝΗ	0	0	0	0	0	0
ΓΛΑΥΚΗ	0	0	0	0	0	0
ΕΛΕΥΘΕΡΙΟ	0	0	12	0	12	0
ΜΕΛΙΑ	0	0	0	0	0	0
ΜΕΛΙΣΣΟΧΩΡΙ	0	0	0	0	0	0
ΝΑΜΑΤΑ	0	0	0	0	0	0
ΟΜΟΡΦΟΧΩΡΙ	0	0	0	0	0	0
ΧΑΛΚΗ	0	0	0	0	0	0

Πίνακας 58. Έκταση και παραγωγή από φιστικιές στο Δήμο Πλατυκάμπου

Δ/Δ	ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ		ΔΗΜΟΣ			
	ΦΙΣΤΙΚΙΕΣ		ΠΛΑΤΥΚΑΜΠΟΥ			
	2003		2004		2005	
	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ
ΠΛΑΤΥΚΑΜΠΟΣ	0	0	0	0	0	0
ΓΑΛΗΝΗ	0	0	0	0	0	0
ΓΛΑΥΚΗ	0	0	0	0	0	0
ΕΛΕΥΘΕΡΙΟ	0	0	0	0	0	0
ΜΕΛΙΑ	0	0	0	0	0	0
ΜΕΛΙΣΣΟΧΩΡΙ	10	1000	10	200	12	500
ΝΑΜΑΤΑ	0	0	0	0	0	0
ΟΜΟΡΦΟΧΩΡΙ	0	0	9	0	9	0
ΧΑΛΚΗ	0	0	0	0	0	0

Πίνακας 59. Έκταση και παραγωγή από βερικοκίες στο Δήμο Πλατυκάμπου

Δ/Δ	ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ		ΔΗΜΟΣ			
	ΒΕΡΙΚΟΚΙΕΣ		ΠΛΑΤΥΚΑΜΠΟΥ			
	2003		2004		2005	
	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ
ΠΛΑΤΥΚΑΜΠΟΣ	0	0	0	0	0	0
ΓΑΛΗΝΗ	0	0	0	0	0	0
ΓΛΑΥΚΗ	0	0	0	0	0	0
ΕΛΕΥΘΕΡΙΟ	0	0	0	0	0	0
ΜΕΛΙΑ	0	0	0	0	0	0
ΜΕΛΙΣΣΟΧΩΡΙ	0	0	0	0	0	0
ΝΑΜΑΤΑ	0	0	0	0	0	0
ΟΜΟΡΦΟΧΩΡΙ	17	1500	17	20000	17	5000
ΧΑΛΚΗ	20	4000	0	0	0	0

Πίνακας 60. Έκταση και παραγωγή από όσπρια στο Δήμο Πλατυκάμπτου

Δ/Δ	ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΟΣΠΡΙΑ		ΔΗΜΟΣ ΠΛΑΤΥΚΑΜΠΟΥ			
	2003		2004		2005	
	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ
ΠΛΑΤΥΚΑΜΠΟΣ	0	0	0	0	0	0
ΓΑΛΗΝΗ	0	0	0	0	0	0
ΓΛΑΥΚΗ	0	0	0	0	0	0
ΕΛΕΥΘΕΡΙΟ	0	0	0	0	0	0
ΜΕΛΙΑ	0	0	0	0	0	0
ΜΕΛΙΣΣΟΧΩΡΙ	0	0	0	0	0	0
ΝΑΜΑΤΑ	0	0	0	0	0	0
ΟΜΟΡΦΟΧΩΡΙ	0	0	0	0	0	0
ΧΑΛΚΗ	65	62000	10	2500	17	3400

Πίνακας 61. Έκταση και παραγωγή τριφυλλιού στο Δήμο Πλατυκάμπτου

Δ/Δ	ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΤΡΙΦΥΛΛΙ		ΔΗΜΟΣ ΠΛΑΤΥΚΑΜΠΟΥ			
	2003		2004		2005	
	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ
ΠΛΑΤΥΚΑΜΠΟΣ	0	0	0	0	0	0
ΓΑΛΗΝΗ	0	0	0	0	0	0
ΓΛΑΥΚΗ	0	0	0	0	0	0
ΕΛΕΥΘΕΡΙΟ	0	0	0	0	0	0
ΜΕΛΙΑ	0	0	0	0	0	0
ΜΕΛΙΣΣΟΧΩΡΙ	0	0	0	0	0	0
ΝΑΜΑΤΑ	0	0	0	0	0	0
ΟΜΟΡΦΟΧΩΡΙ	0	0	0	0	0	0
ΧΑΛΚΗ	400	600000	400	600000	450	720000

Πίνακας 62. Έκταση και παραγωγή από ροδακινιές στο Δήμο Πλατυκάμπτου

Δ/Δ	ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΡΟΔΑΚΙΝΙΕΣ		ΔΗΜΟΣ ΠΛΑΤΥΚΑΜΠΟΥ			
	2003		2004		2005	
	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ
ΠΛΑΤΥΚΑΜΠΟΣ	0	0	0	0	0	0
ΓΑΛΗΝΗ	0	0	0	0	0	0
ΓΛΑΥΚΗ	0	0	0	0	0	0
ΕΛΕΥΘΕΡΙΟ	0	0	0	0	0	0
ΜΕΛΙΑ	0	0	0	0	0	0
ΜΕΛΙΣΣΟΧΩΡΙ	0	0	0	0	0	0
ΝΑΜΑΤΑ	0	0	0	0	0	0
ΟΜΟΡΦΟΧΩΡΙ	0	0	0	0	0	0
ΧΑΛΚΗ	40	9000	0	0	0	0

Πηγή: (Στατιστική Υπηρεσία Λάρισας)

IV. ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΛΑΣ

Πίνακας 63. Έκταση και παραγωγή σιτηρών στο Δήμο Κάρλας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ		ΔΗΜΟΣ			
		ΣΙΤΗΡΑ		ΚΑΡΛΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΡΙΖΟΜΥΛΟΣ	7936	2345000	8520	2471000	7700	2230000	
ΣΤΕΦΑΝΟΒΙΚΕΙΟ	10020	3005000	9400	2807000	8050	2312000	
ΚΕΡΑΣΙΑ	1080	162000	1097	274250	1085	243500	
ΚΑΝΑΛΙΑ	6346	951000	6525	1628500	6234	998000	

Πίνακας 64. Έκταση και παραγωγή καλαμποκιού στο Δήμο Κάρλας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ		ΔΗΜΟΣ			
		ΚΑΛΑΜΠΟΚΙ		ΚΑΡΛΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΡΙΖΟΜΥΛΟΣ	216	320000	260	365000	250	380000	
ΣΤΕΦΑΝΟΒΙΚΕΙΟ	459	600000	300	420000	800	1200000	
ΚΕΡΑΣΙΑ	0	0	0	0	0	0	
ΚΑΝΑΛΙΑ	0	0	0	0	0	0	

Πίνακας 65. Έκταση και παραγωγή πατάτας στο Δήμο Κάρλας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ		ΔΗΜΟΣ			
		ΠΑΤΑΤΕΣ		ΚΑΡΛΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΡΙΖΟΜΥΛΟΣ	20	55000	20	50000	20	40000	
ΣΤΕΦΑΝΟΒΙΚΕΙΟ	0	0	0	0	0	0	
ΚΕΡΑΣΙΑ	0	0	0	0	0	0	
ΚΑΝΑΛΙΑ	50	100000	50	100000	50	100000	

Πίνακας 66. Έκταση και παραγωγή τεύτλων στο Δήμο Κάρλας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ		ΔΗΜΟΣ			
		ΤΕΥΤΛΑ		ΚΑΡΛΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΡΙΖΟΜΥΛΟΣ	303	1800000	210	1700000	301	1800000	
ΣΤΕΦΑΝΟΒΙΚΕΙΟ	903	5400000	740	6300000	1500	9000000	
ΚΕΡΑΣΙΑ	0	0	0	0	0	0	
ΚΑΝΑΛΙΑ	0	0	0	0	0	0	

Πίνακας 67. Έκταση και παραγωγή λαχανοκομικών στο Δήμο Κάρλας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΛΑΧΑΝΟΚΟΜΙΚΑ		ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΛΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΡΙΖΟΜΥΛΟΣ	813	1321000	448	1133000	514	978000	
ΣΤΕΦΑΝΟΒΙΚΕΙΟ	49	72000	52	88000	30	44000	
ΚΕΡΑΣΙΑ	0	0	1	10000	1	9000	
ΚΑΝΑΛΙΑ	5	14000	5	14000	5	14000	

Πίνακας 68. Έκταση και παραγωγή τομάτας στο Δήμο Κάρλας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΤΟΜΑΤΕΣ		ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΛΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΡΙΖΟΜΥΛΟΣ	240	1650000	325	2470000	140	1100000	
ΣΤΕΦΑΝΟΒΙΚΕΙΟ	1934	12020000	1488	11820000	1500	12000000	
ΚΕΡΑΣΙΑ	0	0	0	0	0	0	
ΚΑΝΑΛΙΑ	21	70000	20	60000	20	60000	

Πίνακας 69. Έκταση και παραγωγή από αχλαδιές στο Δήμο Κάρλας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΑΧΛΑΔΙΕΣ		ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΛΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΡΙΖΟΜΥΛΟΣ	0	0	0	0	0	0	
ΣΤΕΦΑΝΟΒΙΚΕΙΟ	0	0	0	0	0	0	
ΚΕΡΑΣΙΑ	0	0	0	0	0	0	
ΚΑΝΑΛΙΑ	240	240000	240	240000	240	240000	

Πίνακας 70. Έκταση και παραγωγή από μποσττανικά στο Δήμο Κάρλας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΜΠΟΣΤΤΑΝΙΚΑ		ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΛΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΡΙΖΟΜΥΛΟΣ	70	100000	55	210000	42	122000	
ΣΤΕΦΑΝΟΒΙΚΕΙΟ	0	0	0	0	0	0	
ΚΕΡΑΣΙΑ	0	0	0	0	0	0	
ΚΑΝΑΛΙΑ	0	0	0	0	0	0	

Πίνακας 71. Έκταση και παραγωγή από μηλιές στο Δήμο Κάρλας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΜΗΛΙΕΣ		ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΛΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΡΙΖΟΜΥΛΟΣ	0	0	0	0	0	0	
ΣΤΕΦΑΝΟΒΙΚΕΙΟ	0	0	0	0	0	0	
ΚΕΡΑΣΙΑ	2	1600	2	1600	2	1500	
ΚΑΝΑΛΙΑ	0	0	0	0	0	0	

Πίνακας 72. Έκταση και παραγωγή από ροδακινιές στο Δήμο Κάρλας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΡΟΔΑΚΙΝΙΕΣ		ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΛΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΡΙΖΟΜΥΛΟΣ	0	0	0	0	0	0	
ΣΤΕΦΑΝΟΒΙΚΕΙΟ	0	0	0	0	0	0	
ΚΕΡΑΣΙΑ	0	0	0	0	0	0	
ΚΑΝΑΛΙΑ	40	40000	40	40000	40	40000	

Πίνακας 73. Έκταση και παραγωγή από αμυγδαλιές στο Δήμο Κάρλας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΑΜΥΓΔΑΛΙΕΣ		ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΛΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΡΙΖΟΜΥΛΟΣ	600	0	500	0	300	22000	
ΣΤΕΦΑΝΟΒΙΚΕΙΟ	2100	0	2000	0	1700	115000	
ΚΕΡΑΣΙΑ	1345	4000	1315	328750	1315	335000	
ΚΑΝΑΛΙΑ	7280	16000	7280	2104250	7280	2155000	

Πίνακας 74. Έκταση και παραγωγή από καρυδιές στο Δήμο Κάρλας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΚΑΡΥΔΙΕΣ		ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΛΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΡΙΖΟΜΥΛΟΣ	5	1000	7	1000	7	2000	
ΣΤΕΦΑΝΟΒΙΚΕΙΟ	5	1000	5	1000	5	1000	
ΚΕΡΑΣΙΑ	8	0	0	0	0	0	
ΚΑΝΑΛΙΑ	18	0	0	0	0	0	

Πίνακας 75. Έκταση και παραγωγή από φιστικιές στο Δήμο Κάρλας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΦΙΣΤΙΚΙΕΣ		ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΛΑΣ		
		2003		2004		2005
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ
ΡΙΖΟΜΥΛΟΣ	12	1000	30	3000	30	4000
ΣΤΕΦΑΝΟΒΙΚΕΙΟ	178	21000	240	23000	240	35000
ΚΕΡΑΣΙΑ	0	0	8	0	8	0
ΚΑΝΑΛΙΑ	0	0	18	0	18	0

Πίνακας 76. Έκταση και παραγωγή αμπελιών στο Δήμο Κάρλας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΑΜΠΕΛΙΑ		ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΛΑΣ		
		2003		2004		2005
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ
ΡΙΖΟΜΥΛΟΣ	5	4000	5	4000	5	3000
ΣΤΕΦΑΝΟΒΙΚΕΙΟ	28	37000	28	34000	28	29000
ΚΕΡΑΣΙΑ	25	20000	25	20000	0	0
ΚΑΝΑΛΙΑ	43	52500	43	52500	0	0

Πίνακας 77. Έκταση και παραγωγή από ελιές στο Δήμο Κάρλας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΕΛΙΕΣ		ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΛΑΣ		
		2003		2004		2005
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ
ΡΙΖΟΜΥΛΟΣ	67	0	67	0	67	1000
ΣΤΕΦΑΝΟΒΙΚΕΙΟ	4	0	4	0	4	0
ΚΕΡΑΣΙΑ	540	11000	540	11000	540	11000
ΚΑΝΑΛΙΑ	100	200	100	200	100	200

Πίνακας 78. Έκταση και παραγωγή βαμβακιού στο Δήμο Κάρλας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΒΑΜΒΑΚΙ		ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΛΑΣ		
		2003		2004		2005
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ
ΡΙΖΟΜΥΛΟΣ	12300	4300000	13230	4630000	13400	5600000
ΣΤΕΦΑΝΟΒΙΚΕΙΟ	18050	6300000	19050	6700000	19500	8200000
ΚΕΡΑΣΙΑ	0	0	0	0	0	0
ΚΑΝΑΛΙΑ	294	112000	547	208000	530	203500

Πίνακας 79. Έκταση και παραγωγή από ψυχανθή στο Δήμο Κάρλας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΨΥΧΑΝΘΗ		ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΛΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΡΙΖΟΜΥΛΟΣ	1950	2773000	1115	1450000	1750	2470000	
ΣΤΕΦΑΝΟΒΙΚΕΙΟ	3500	5200000	3645	5299000	3650	5400000	
ΚΕΡΑΣΙΑ	0	0	0	0	0	0	
ΚΑΝΑΛΙΑ	250	250000	250	250000	250	250000	

Πίνακας 80. Έκταση και παραγωγή από βερικοκίες στο Δήμο Κάρλας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΒΕΡΙΚΟΚΙΕΣ		ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΛΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΡΙΖΟΜΥΛΟΣ	0	0	0	0	0	0	
ΣΤΕΦΑΝΟΒΙΚΕΙΟ	0	0	0	0	0	0	
ΚΕΡΑΣΙΑ	0	0	0	0	0	0	
ΚΑΝΑΛΙΑ	26	13000	26	13000	26	13000	

Πίνακας 81. Έκταση και παραγωγή από δαμασκηνιές στο Δήμο Κάρλας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΔΑΜΑΣΚΗΝΙΕΣ		ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΛΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΡΙΖΟΜΥΛΟΣ	0	0	0	0	0	0	
ΣΤΕΦΑΝΟΒΙΚΕΙΟ	0	0	0	0	0	0	
ΚΕΡΑΣΙΑ	0	0	0	0	0	0	
ΚΑΝΑΛΙΑ	20	20000	20	20000	20	20000	

Πίνακας 82. Έκταση και παραγωγή από κερασιές στο Δήμο Κάρλας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΚΕΡΑΣΙΕΣ		ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΛΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΡΙΖΟΜΥΛΟΣ	0	0	0	0	0	0	
ΣΤΕΦΑΝΟΒΙΚΕΙΟ	0	0	0	0	0	0	
ΚΕΡΑΣΙΑ	4	1000	4	1200	4	1200	
ΚΑΝΑΛΙΑ	16	3200	16	4800	16	4800	

Πίνακας 83. Έκταση και παραγωγή από συκίες στο Δήμο Κάρλας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΣΥΚΙΕΣ		ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΛΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΡΙΖΟΜΥΛΟΣ	0	0	0	0	0	0	
ΣΤΕΦΑΝΟΒΙΚΕΙΟ	0	0	0	0	0	0	
ΚΕΡΑΣΙΑ	15	1500	15	1500	15	1600	
ΚΑΝΑΛΙΑ	0	0	0	0	0	0	

Πίνακας 84. Έκταση και παραγωγή από ακτινιδιές στο Δήμο Κάρλας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΑΚΤΙΝΙΔΙΕΣ		ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΛΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΡΙΖΟΜΥΛΟΣ	0	0	0	0	0	0	
ΣΤΕΦΑΝΟΒΙΚΕΙΟ	0	0	0	0	0	0	
ΚΕΡΑΣΙΑ	0	0	0	0	0	0	
ΚΑΝΑΛΙΑ	0	0	2	2000	2	2000	

Πίνακας 85. Έκταση και παραγωγή από όσπρια στο Δήμο Κάρλας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΟΣΠΡΙΑ		ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΛΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΡΙΖΟΜΥΛΟΣ	0	0	10	2000	10	3000	
ΣΤΕΦΑΝΟΒΙΚΕΙΟ	0	0	0	0	0	0	
ΚΕΡΑΣΙΑ	0	0	0	0	0	0	
ΚΑΝΑΛΙΑ	0	0	0	0	0	0	

Πίνακας 86. Έκταση και παραγωγή από φυτά σε γλάστρες στο Δήμο Κάρλας

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΦΥΤΑ ΣΕ ΓΛΑΣΤΡΕΣ		ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΛΑΣ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ (τεμάχια)	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ (τεμάχια)	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ (τεμάχια)	
ΡΙΖΟΜΥΛΟΣ	0	0	1	2000	1	1500	
ΣΤΕΦΑΝΟΒΙΚΕΙΟ	0	0	0	0	0	0	
ΚΕΡΑΣΙΑ	0	0	0	0	0	0	
ΚΑΝΑΛΙΑ	0	0	0	0	0	0	

V. ΔΗΜΟΣ ΦΕΡΩΝ

Πίνακας 87. Έκταση και παραγωγή σιτηρών στο Δήμο Φερών

	ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΣΙΤΗΡΑ		ΔΗΜΟΣ ΦΕΡΩΝ			
	2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ
ΒΕΛΕΣΤΙΝΟ	15202	2330000	15063	4220000	13408	3030000
ΜΙΚΡΟ ΠΕΡΙΒΟΛΑΚΙ	7776	3800000	8028	2600000	7762	1960000
ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	7260	1460000	7155	2050000	6560	1590000
ΑΕΡΙΝΟ	9300	2550000	9000	2540000	8588	2100000
ΠΕΡΙΒΛΕΠΤΟ	27770	6930000	26275	7920000	24760	6425000

Πίνακας 88. Έκταση και παραγωγή καλαμποκιού στο Δήμο Φερών

	ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΚΑΛΑΜΠΟΚΙ		ΔΗΜΟΣ ΦΕΡΩΝ			
	2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ
ΒΕΛΕΣΤΙΝΟ	208	290000	15	20000	275	420000
ΜΙΚΡΟ ΠΕΡΙΒΟΛΑΚΙ	0	0	0	0	45	70000
ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	157	235000	25	35000	350	530000
ΑΕΡΙΝΟ	487	535000	350	490000	860	1300000
ΠΕΡΙΒΛΕΠΤΟ	1572	2200000	1300	1900000	1830	2750000

Πίνακας 89. Έκταση και παραγωγή πατάτας στο Δήμο Φερών

	ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΠΑΤΑΤΕΣ		ΔΗΜΟΣ ΦΕΡΩΝ			
	2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ
ΒΕΛΕΣΤΙΝΟ	10	20000	15	30000	10	20000
ΜΙΚΡΟ ΠΕΡΙΒΟΛΑΚΙ	0	0	0	0	0	0
ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	0	0	0	0	0	0
ΑΕΡΙΝΟ	30	45000	15	30000	30	60000
ΠΕΡΙΒΛΕΠΤΟ	40	80000	30	60000	40	80000

Πίνακας 90. Έκταση και παραγωγή τεύτλων στο Δήμο Φερών

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΤΕΥΤΛΑ		ΔΗΜΟΣ ΦΕΡΩΝ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΒΕΛΕΣΤΙΝΟ	94	517000	225	1800000	297	1800000	
ΜΙΚΡΟ ΠΕΡΙΒΟΛΑΚΙ	770	4600000	360	3200000	747	4500000	
ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	0	0	125	1100000	130	800000	
ΑΕΡΙΝΟ	672	3700000	510	4400000	895	5400000	
ΠΕΡΙΒΛΕΠΤΟ	190	10500000	2150	19000000	2953	17800000	

Πίνακας 91. Έκταση και παραγωγή λαχανοκομικών στο Δήμο Φερών

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΛΑΧΑΝΟΚΟΜΙΚΑ		ΔΗΜΟΣ ΦΕΡΩΝ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΒΕΛΕΣΤΙΝΟ	89	167000	70	135000	50	91000	
ΜΙΚΡΟ ΠΕΡΙΒΟΛΑΚΙ	5	3000	14	29000	11	21000	
ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	18	37000	12	25000	11	22000	
ΑΕΡΙΝΟ	179	386000	153	299000	88	169000	
ΠΕΡΙΒΛΕΠΤΟ	30	59000	29	49000	12	22000	

Πίνακας 92. Έκταση και παραγωγή τομάτας στο Δήμο Φερών

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΤΟΜΑΤΕΣ		ΔΗΜΟΣ ΦΕΡΩΝ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΒΕΛΕΣΤΙΝΟ	355	2350000	420	3100000	304	2420000	
ΜΙΚΡΟ ΠΕΡΙΒΟΛΑΚΙ	475	3525000	434	3820000	339	2708000	
ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	422	2910000	422	3708000	323	2605000	
ΑΕΡΙΝΟ	429	2740000	732	5680000	410	3250000	
ΠΕΡΙΒΛΕΠΤΟ	1900	12300000	1802	16008000	1443	12012000	

Πίνακας 93. Έκταση και παραγωγή από μποσττανικά στο Δήμο Φερών

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΜΠΟΣΤΤΑΝΙΚΑ		ΔΗΜΟΣ ΦΕΡΩΝ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΒΕΛΕΣΤΙΝΟ	10	25000	0	0	0	0	
ΜΙΚΡΟ ΠΕΡΙΒΟΛΑΚΙ	0	0	0	0	0	0	
ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	10	20000	0	0	11	18000	
ΑΕΡΙΝΟ	60	260000	35	80000	19	45000	
ΠΕΡΙΒΛΕΠΤΟ	0	0	0	0	3	5000	

Πίνακας 94. Έκταση και παραγωγή από αχλαδιές στο Δήμο Φερών

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΑΧΛΑΔΙΕΣ		ΔΗΜΟΣ ΦΕΡΩΝ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΒΕΛΕΣΤΙΝΟ	200	400000	200	100000	250	200000	
ΜΙΚΡΟ ΠΕΡΙΒΟΛΑΚΙ	0	0	0	0	0	0	
ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	0	0	0	0	0	0	
ΑΕΡΙΝΟ	0	0	0	0	0	0	
ΠΕΡΙΒΛΕΠΤΟ	0	0	0	0	0	0	

Πίνακας 95. Έκταση και παραγωγή από μηλιές στο Δήμο Φερών

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΜΗΛΙΕΣ		ΔΗΜΟΣ ΦΕΡΩΝ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΒΕΛΕΣΤΙΝΟ	5	5000	5	5000	5	5000	
ΜΙΚΡΟ ΠΕΡΙΒΟΛΑΚΙ	0	0	0	0	0	0	
ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	0	0	0	0	0	0	
ΑΕΡΙΝΟ	0	0	0	0	0	0	
ΠΕΡΙΒΛΕΠΤΟ	0	0	0	0	0	0	

Πίνακας 96. Έκταση και παραγωγή από ροδακινιές στο Δήμο Φερών

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΡΟΔΑΚΙΝΕΣ		ΔΗΜΟΣ ΦΕΡΩΝ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΒΕΛΕΣΤΙΝΟ	50	50000	50	70000	5	10000	
ΜΙΚΡΟ ΠΕΡΙΒΟΛΑΚΙ	0	0	0	0	0	0	
ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	0	0	0	0	0	0	
ΑΕΡΙΝΟ	0	0	0	0	0	0	
ΠΕΡΙΒΛΕΠΤΟ	0	0	0	0	0	0	

Πίνακας 97. Έκταση και παραγωγή από αμυγδαλιές στο Δήμο Φερών

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΑΜΥΓΔΑΛΙΕΣ		ΔΗΜΟΣ ΦΕΡΩΝ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΒΕΛΕΣΤΙΝΟ	285	15000	255	20000	200	18000	
ΜΙΚΡΟ ΠΕΡΙΒΟΛΑΚΙ	260	17000	260	175000	260	17000	
ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	140	8000	120	9000	90	6000	
ΑΕΡΙΝΟ	100	0	20	1000	20	1000	
ΠΕΡΙΒΛΕΠΤΟ	1660	30000	1500	125000	1000	95000	

Πίνακας 98. Έκταση και παραγωγή από καρυδιές στο Δήμο Φερών

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΚΑΡΥΔΙΕΣ		ΔΗΜΟΣ ΦΕΡΩΝ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΒΕΛΕΣΤΙΝΟ	24	10000	24	15000	24	15000	
ΜΙΚΡΟ ΠΕΡΙΒΟΛΑΚΙ	0	0	0	0	0	0	
ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	4	500	4	1000	4	1000	
ΑΕΡΙΝΟ	45	2500	32	1000	32	2000	
ΠΕΡΙΒΛΕΠΤΟ	10	5000	12	2000	12	5000	

Πίνακας 99. Έκταση και παραγωγή από φιστικιές στο Δήμο Φερών

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΦΙΣΤΙΚΙΕΣ		ΔΗΜΟΣ ΦΕΡΩΝ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΒΕΛΕΣΤΙΝΟ	17	2000	20	3000	20	2000	
ΜΙΚΡΟ ΠΕΡΙΒΟΛΑΚΙ	0	0	0	0	0	0	
ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	10	1000	10	1000	10	1000	
ΑΕΡΙΝΟ	30	2000	30	3000	30	3000	
ΠΕΡΙΒΛΕΠΤΟ	70	5000	70	7000	20	3000	

Πίνακας 100. Έκταση και παραγωγή από ακακίες στο Δήμο Φερών

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΑΚΑΚΙΕΣ		ΔΗΜΟΣ ΦΕΡΩΝ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΒΕΛΕΣΤΙΝΟ	0	0	87	0	87	0	
ΜΙΚΡΟ ΠΕΡΙΒΟΛΑΚΙ	0	0	0	0	0	0	
ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	0	0	0	0	0	0	
ΑΕΡΙΝΟ	40	0	59	0	59	0	
ΠΕΡΙΒΛΕΠΤΟ	100	0	147	0	47	0	

Πίνακας 101. Έκταση και παραγωγή αμπελιών στο Δήμο Φερών

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΑΜΠΕΛΙΑ		ΔΗΜΟΣ ΦΕΡΩΝ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΒΕΛΕΣΤΙΝΟ	44	62000	57	17000	57	32000	
ΜΙΚΡΟ ΠΕΡΙΒΟΛΑΚΙ	20	12000	20	10000	20	10000	
ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	6	5000	10	3000	10	5000	
ΑΕΡΙΝΟ	0	0	2	0	2	0	
ΠΕΡΙΒΛΕΠΤΟ	4	3000	4	2000	4	1000	

Πίνακας 102. Έκταση και παραγωγή από ελιές στο Δήμο Φερών

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΕΛΙΕΣ		ΔΗΜΟΣ ΦΕΡΩΝ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΒΕΛΕΣΤΙΝΟ	590	0	590	5000	590	12000	
ΜΙΚΡΟ ΠΕΡΙΒΟΛΑΚΙ	200	0	210	2000	210	3000	
ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	440	0	440	3000	440	12000	
ΑΕΡΙΝΟ	70	0	107	0	107	2000	
ΠΕΡΙΒΛΕΠΤΟ	990	0	1150	15000	1150	32000	

Πίνακας 103. Έκταση και παραγωγή βαμβακιού στο Δήμο Φερών

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΒΑΜΒΑΚΙ		ΔΗΜΟΣ ΦΕΡΩΝ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΒΕΛΕΣΤΙΝΟ	5000	1700000	5200	1800000	6700	2800000	
ΜΙΚΡΟ ΠΕΡΙΒΟΛΑΚΙ	648	220000	615	220000	680	240000	
ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	7598	2580000	7900	2800000	8350	3500000	
ΑΕΡΙΝΟ	4183	1400000	4500	1600000	4500	1800000	
ΠΕΡΙΒΛΕΠΤΟ	15150	5100000	15980	5600000	16000	6700000	

Πίνακας 104. Έκταση και παραγωγή από όσπρια στο Δήμο Φερών

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΟΣΠΡΙΑ		ΔΗΜΟΣ ΦΕΡΩΝ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΒΕΛΕΣΤΙΝΟ	0	0	10	2000	10	3000	
ΜΙΚΡΟ ΠΕΡΙΒΟΛΑΚΙ	0	0	0	0	0	0	
ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	0	0	5	1000	0	0	
ΑΕΡΙΝΟ	5	1000	8	2000	5	2000	
ΠΕΡΙΒΛΕΠΤΟ	0	0	5	1000	5	2000	

Πίνακας 105. Έκταση και παραγωγή από ψυχανθή στο Δήμο Φερών

		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΨΥΧΑΝΘΗ		ΔΗΜΟΣ ΦΕΡΩΝ			
		2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
ΒΕΛΕΣΤΙΝΟ	653	595000	537	565000	562	645000	
ΜΙΚΡΟ ΠΕΡΙΒΟΛΑΚΙ	31	22000	216	150000	120	80000	
ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	475	690000	417	512000	430	620000	
ΑΕΡΙΝΟ	605	820000	765	1000000	650	935000	
ΠΕΡΙΒΛΕΠΤΟ	1000	1500000	1075	1550000	1220	1655000	

Πίνακας 106. Έκταση και παραγωγή από κυδωνιές στο Δήμο Φερών

Δ/Δ	ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΚΥΔΩΝΙΕΣ		ΔΗΜΟΣ ΦΕΡΩΝ			
	2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ
ΒΕΛΕΣΤΙΝΟ	0	0	0	0	0	0
ΜΙΚΡΟ ΠΕΡΙΒΟΛΑΚΙ	0	0	0	0	0	0
ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	0	0	0	0	0	0
ΑΕΡΙΝΟ	0	0	0	0	0	0
ΠΕΡΙΒΛΕΠΤΟ	0	0	3	0	3	0

Πίνακας 107. Έκταση και παραγωγή από φυτά σε γλάστρες στο Δήμο Φερών

Δ/Δ	ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΦΥΤΑ ΣΕ ΓΛΑΣΤΡΕΣ		ΔΗΜΟΣ ΦΕΡΩΝ			
	2003		2004		2005	
Δ/Δ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ (τεμάχια)	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ (τεμάχια)	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ (τεμάχια)
ΒΕΛΕΣΤΙΝΟ	0	0	0	0	0	0
ΜΙΚΡΟ ΠΕΡΙΒΟΛΑΚΙ	0	0	0	0	0	0
ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	0	0	6	20000	6	25000
ΑΕΡΙΝΟ	0	0	0	0	0	0
ΠΕΡΙΒΛΕΠΤΟ	0	0	0	0	0	0

(Νομαρχιακή αυτοδιοίκηση Μαγνησίας)

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1. Είστε κατ' επάγγελμα αγρότης ;

- ναι
- όχι

2. Έχετε δευτερεύουσα απασχόληση;

- ναι
- όχι

3. Αν ναι, ποια;

.....
.....

4. Ποιό το κύριο είδος το οποίο καλλιεργείτε;

- βαμβάκι
- καπνός
- σιτάρι
- τριφύλλι
- άλλο (ποιό;).....

5. Πόσα στρέμματα καλλιεργείτε ;

Βαμβάκι.....στρ
Καπνός.....στρ
Σιτάρι.....στρ
Τριφύλλι.....στρ
Άλλη καλλιέργεια.....στρ

6. Είστε ικανοποιημένος από τις τιμές των προϊόντων σας;

- ναι
- όχι

7. Θα ήσασταν ικανοποιημένος με μια αύξηση της τιμής ανά μονάδα μέτρησης κατά:

- 10 %
- 20 %
- 30 %
- άνω του 30 %

8. Θα είχατε τη δυνατότητα να παράγετε περισσότερο;

- ναι
- όχι

9. Πιστεύετε ότι είναι αναγκαίο να αλλάξετε την/τις καλλιέργεια-ες σας ;

- ναι
- όχι

10. Αν ναι για ποιο λόγο;

- Επειδή η καλλιέργεια μου απαιτεί πολύ νερό
- Επειδή η καλλιέργεια μου απαιτεί πολλά λιπάσματα
- Επειδή η καλλιέργεια μου απαιτεί πολλά φυτοφάρμακα
- Επειδή η καλλιέργεια μου δεν είναι αποδοτική
- Επειδή η καλλιέργεια μου δεν επιτυγχάνει καλές τιμές
- Επειδή το προϊόν που παράγω δεν απορροφάται στην αγορά

11. Γνωρίζετε ότι η πρώτη αναμόρφωση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής έγινε το 1992;

- ναι
- όχι

12. Αν ναι, γιατί έγινε;

- επειδή η παραγωγή αγροτικών προϊόντων στην Ε.Ε. ήταν ανεπαρκής
- επειδή η παραγωγή αγροτικών προϊόντων στην Ε.Ε. ήταν πολύ μεγαλύτερη από τη ζήτηση
- επειδή τα δημοσιονομικά έξοδα της Ε.Ε. για τη στήριξη των αγροτών ήταν τεράστια
- επειδή δεν υπήρχε αποτελεσματική στήριξη των αγροτών
- για να προσαρμοστεί περισσότερο στις απαιτήσεις προστασίας του περιβάλλοντος

13. Ποιες άλλες αναμορφώσεις της ΚΑΠ έχουν γίνει;

- 1997
- 1999
- 2001
- 2003

14. Ποια η άποψή σας για την ένταξη των νέων χωρών στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τις επιπτώσεις της στην Αγροτική Πολιτική

- θετική
- αρνητική
- δεν έχω άποψη/ δεν γνωρίζω

15. Ποια η άποψή σας για τον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου και τις επιπτώσεις στον αγροτικό τομέα

- θετικές
- αρνητικές
- δεν έχω άποψη/ δεν γνωρίζω

16. Πιστεύετε ότι ο Έλληνας αγρότης οφείλει να γίνει ανταγωνιστικός στην παγκοσμιοποιημένη αγορά;

- ναι
- όχι

17. Πιστεύετε ότι η Ε.Ε. οφείλει να συνεχίσει την προστατευτική της τακτική απέναντι στον αγρότη;

- ναι
- όχι

18. Αν ναι, με ποιό τρόπο;

- Με το να παράγει προϊόντα ανώτερης ποιότητας;
- Με το να παράγει προϊόντα με χαμηλότερο κόστος;
- Με το να πουλάει φτηνότερα;
- Άλλο. Ποιό;

19. Πιστεύετε ότι το κράτος θα πρέπει να παίζει ενεργό ρόλο στη στήριξη του αγροτικού εισοδήματος;

- ναι
- όχι

20. Γνωρίζετε ότι οι εγγυημένες τιμές, ιδιαίτερα σε ορισμένα προϊόντα δημιούργησαν τεράστια δημοσιονομικά έξοδα στην Ευρωπαϊκή Ένωση;

- ναι
- όχι

21. Λαμβάνετε εξισωτική αποζημίωση;

- ναι
- όχι

Συνυπευθυνότητα;

- ναι
- όχι

Ποσοστώσεις;

- ναι
- όχι

22. Αν ναι, συμφωνείτε με την τήρηση του “Κώδικα Ορθής Γεωργικής Πρακτικής”;

- ναι
- όχι
- Δεν γνωρίζω γι’ αυτόν

23. Συμφωνείτε με τη «διασταυρούμενη/πολλαπλή συμμόρφωση, σύμφωνα με την οποία η πλήρης καταβολή των κατ’αποκοπήν κοινοτικών ενισχύσεων θα προϋποθέτει τήρηση κάποιων κριτηρίων, σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος, την ασφάλεια των τροφίμων, την καλή κατάσταση των ζώων κ.λπ.;

24. Αν όχι γιατί;.....

25. Αν ναι γιατί;.....

26. Συμφωνείτε με τη διοχέτευση περισσότερων χρημάτων στα διαθρωπικά προγράμματα (επενδύσεις στον αγροτικό τομέα) από ό,τι στη στήριξη των τιμών;

- ναι
- όχι
- δεν έχω γνώμη/ δεν απαντώ

27. Αν όχι γιατί;.....

28. Αν ναι γιατί;.....

29. Είστε δικαιούχος κάποιου Ευρωπαϊκού Προγράμματος;

- νέος αγρότης
- LEADER
- βιολογική γεωργία
- μείωση νιτρορύπανσης
- μακροχρόνια παύση καλλιέργειας
- άλλο (ποιό;).....

30. Πώς πουλάτε τα προϊόντα που παράγετε;

- Μέσω συνεταιρισμού
- Μόνος σας;
- Αλλιώς. Πώς;

31. Ποιο είναι το ύψος του ετήσιου εισοδήματός σας;

- < 10.000 ευρώ
- 10.000-20.000
- 20.000-30.000
- 30.000-40.000
- > 40.000

32. Αριθμός παιδιών:

- Κανένα
- Ένα
- Δύο
- Τρία
- Πάνω από τρία

33. Αν η ηλικία των παιδιών σας είναι πάνω από 18, πόσα από αυτά θα ασχοληθούν με τον αγροτικό τομέα;

- Κανένα
- Ένα
- Δύο
- Τρία
- όλα τα παιδιά μου

34. Αν κανένα από τα παιδιά σας δεν ασχοληθεί με τον αγροτικό τομέα, γιατί αυτό;

.....

.....

35. Σημειώστε το είδος των αγροτικών μηχανημάτων που κατέχετε.

-
-
-
-
-
-

36. Ποια είναι η ηλικία σας;

- 20-30 ετών
- 30-40
- 40-50
- 50-60
- > 60

37. Ποια από τα παρακάτω θα προτεινάτε για τη βελτίωση της Αγροτικής Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης;

- Αύξηση των τιμών παρέμβασης όλων των αγροτικών προϊόντων
- Αύξηση των τιμών παρέμβασης ορισμένων αγροτικών προϊόντων
- Μείωση των τιμών παρέμβασης των αγροτικών προϊόντων
- Απελευθέρωση των εισαγωγών αγροτικών προϊόντων από τρίτες χώρες
- Απαγόρευση των εισαγωγών από τρίτες χώρες
- Ενίσχυση των αγροπεριβαλλοντικών μέτρων
- Άρση των περιβαλλοντικών περιορισμών
- Ενισχύσεις χωρίς περιορισμούς και κριτήρια (ποιότητας, περιβαλλοντικά κ.λπ.)
- Διεύρυνση των διαθρωτικών προγραμμάτων
- άλλο (ποιό;):.....

38. Πώς ενημερώνεστε σχετικά με τα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης;

- σας ενημερώνει ο γεωπόνος της περιοχής
- σας ενημερώνουν συχνά κλιμάκια του Υπουργείου Γεωργίας
- από φίλους
- από τη Δ/ση Αγροτικής Ανάπτυξης της Νομαρχίας
- αλλιώς (πώς;):.....

39. Πώς αυξάνετε την αξία των προϊόντων σας;

- τα τυποποιείτε
- τα μεταποιείτε (π.χ. κρασί)
- αλλιώς (πώς;):.....
- δεν την αυξάνω

40. Με την κατάργηση των εγγυημένων τιμών, το εισόδημα σας

- θα παραμείνει σταθερό
- θα μειωθεί
- θα αυξηθεί
- δεν γνωρίζω/δεν απαντώ
(να δικαιολογηθούν οι παραπάνω απαντήσεις)

41. Ποιές είναι οι ενέργειές σας προκειμένου να προστατέψετε το εισόδημά σας από παύση των εγγυημένων τιμών;

- κάνω ήδη διαρθρωτικές αλλαγές
- αξιοποιώ προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- δεν κάνω τίποτα
- θα αλλάξω τότε επάγγελμα
- άλλη ενέργεια (ποια;).....

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

004000085686